

BETÆNKNING OM DET GRØNLANDSKE RETSVÆSEN

1

2

3

4

5

BIND **6**

7

RESUME

LOVUDKAST 2. DEL

DEN GRØNLANDSKE RETSVÆSENSKOMMISSION
Betænkning nr. 1442/2004

Kronologisk fortegnelse over betænkninger

2003

1426 Frist- og forældelsesregler på skatte- og afgiftsområdet	1431 Betænkning om straffeprocessuelle tvangsindgreb over for børn under den kriminelle lavalder
1427 Reform af den civile retspleje II	1432 Valgret under udlandsophold
1428 Retssikkerhedskommissionens betænkning	
1429 Forenklinger i jordlovgivningen	
1430 Betænkning fra Udvalget om Aktieoptioner	

2004

- 1433 Betænkning om forbrugerbeskyttelse ved erhvervelse af byggematerialer
- 1434 Strukturkommissionens betænkning
- 1435 Betænkning om den militære straffelov, retsplejelov og disciplinarlov
- 1436 Betænkning om reform af den civile retspleje III
- 1437 Et nyt udligningssystem
- 1438 Forældelse af strafansvaret for særlovsovertrædelser m.v.
- 1439 Betænkning om bortvisning af voldelige og truende personer fra hjemmet
- 1440 Betænkning om revision af forbrugeraftaleloven
- 1441 Straffelovrådets betænkning om forældelsesretlige spørgsmål

IT- og Telestyrelsen

Holsteinsgade 63, 2100 København Ø
Telefon 35 45 00 00 Fax 33 37 92 91

BETÆNKNING
OM
DET GRØNLANDSKE RETSVÆSEN

BIND 6
LOVUDKAST 2. DEL

DEN GRØNLANDSKE RETSVÆSENSKOMMISSION

Betænkning nr. 1442
2004

Betænkning 1442 om det grønlandske retsvæsen

Publikationen kan bestilles hos

Danmark.dk's netboghandel

Telefon 1881

www.danmark.dk/netboghandel

Publikationen kan hentes på Justitsministeriets hjemmeside www.jm.dk

ISBN 87-631-0033-9

ISBN 87-631-0034-7 (Internet)

Bind 1 Generelt om retsvæset

ISBN 87-631-0027-0

Bind 2 Retsplejen og domstolene

ISBN 87-631-0023-1

Bind 3 Kriminaliteten og kriminalforsorgen

ISBN 87-631-0023-8

Bind 4 Politiet, opfølgning mv.

ISBN 87-631-0026-6

Bind 5 Lovudkast 1. del

ISBN 87-631-0027-4

Bind 6 Lovudkast 2. del

ISBN 87-631-0028-2

Bind 7 Litteratur og bilag

ISBN 87-631-0029-0

1000 kr. inkl. moms

Kalaallit nunaanni eqqartuussiveqarneq pillugu isumalliutissiissut 1442

ISBN 87-631-0050-9

ISBN 87-631-0051-7 (Internet)

Atuagaq 1 Eqqartuussiveqarneq pillugu nalinginnaasut

ISBN 87-631-0043-6

Atuagaq 2 Eqqartuussisaaseq eqqartuussiviillu

ISBN 87-631-0044-4

Atuagaq 3 Pinerlunniartarneq aamma pinerluttunik isumaginnittoqarfik

ISBN 87-631-0045-2

Atuagaq 4 Politiit, malitseqartitsineq il.il.

ISBN 87-631-0046-0

Atuagaq 5 Inatsisissatut missingiut immikkoortoq 1

ISBN 87-631-0047-9

Atuagaq 6 Inatsisissatut missingiut immikkoortoq 2

ISBN 87-631-0048-7

Atuagaq 7 Atuakkat atorneqartut ilanngussallu

ISBN 87 631-0049-5

1000 kr. inkl. moms

Resume

ISBN 87-631-0030-4

150 kr. inkl. moms

Naalisarnera

ISBN 87-631-0032-0

150 kr. inkl. moms

Summary

ISBN 87-631-0031-2

150 kr. inkl. moms

Tryk: Schultz Grafisk

Indholdsoversigt

Bind 1 Generelt om retsvæsnet

Afsnit I	Indledning	13
Afsnit II	Retssystemet generelt	41
Afsnit III	Befolkningen og retssystemet	127
Afsnit IV	Nogle tværgående problemstillinger	139
Afsnit V	Sproget	145

Bind 2 Retsplejen og domstolene

Afsnit VI	Domstolenes organisation og personale	179
Afsnit VII	Rettergangsfuldmægtige, forsvarere, advokater og retshjælp	309
Afsnit VIII	Fælles bestemmelser for alle retssager mv.	369
Afsnit IX	Civile sagers behandling	429
Afsnit X	Kriminalsagers behandling	491
Afsnit XI	Appel, genoptagelse og fuldbyrdelse (fogedsager)	601

Bind 3 Kriminaliteten og kriminalforsorgen

Afsnit XII	Kriminaliteten	673
Afsnit XIII	Kriminalpræventive foranstaltninger	733
Afsnit XIV	Kriminalloven – almindelige bestemmelser, de enkelte forbrydelser mv.	753
Afsnit XV	Foranstaltningssystemet	809
Afsnit XVI	Fuldbyrdelse af foranstaltninger	969

Afsnit XVII	Behandling af tilbageholdte og detentionsanbragte	1181
Bind 4 Politiet, opfølgning mv.		
Afsnit XVIII	Politiets virksomhed	1205
Afsnit XIX	Opfølgning på kommissionens forslag	1295
Afsnit XX	Kommissionens forslag til råd og udvalg mv.	1301
Afsnit XXI	Samlede økonomiske konsekvenser	1309
Afsnit XXII	Overførsel til hjemmestyret	1313
Bind 5 Lovudkast 1. del		
Afsnit XXIII	Udkast til retsplejelov for Grønland med bemærkninger	1333
Bind 6 Lovudkast 2. del		
Afsnit XXIV	Udkast til kriminallov for Grønland med bemærkninger	1891
Afsnit XXV	Udkast til lov om ændring af forskellige lovbestemmelser i forbindelse med ikrafttræden af ny retsplejelov og kriminallov for Grønland med bemærkninger	2053
Bind 7 Litteratur og bilag		
Afsnit XXVI	Litteratur- og bilagslister	2063
Bilag 1-6	2129
Resume		

Indholdsfortegnelse

Afsnit XXIV – Udkast til kriminallov for Grønland med bemærkninger	1891
Lovudkast (kriminalloven)	1891
Bemærkninger (kriminalloven)	1951
Afsnit XXV – Udkast til lov om ændring af forskellige lovbestemmelser i forbindelse med ikrafttræden af ny retsplejelov og kriminallov for Grønland med bemærkninger	2053
Lovudkast (ændringslov)	2053
Bemærkninger (ændringslov)	2055

Afsnit XXIV

Udkast til kriminallov for Grønland med bemærkninger

Lovudkast (kriminalloven)

Første del Almindelige bestemmelser

- Kapitel 1. Lovens anvendelsesområde
- Kapitel 2. Nødværge og nødret
- Kapitel 3. Uagtsomhed, forsøg og medvirken
- Kapitel 4. Ung alder
- Kapitel 5. Kriminalretligt ansvar for juridiske personer
- Kapitel 6. Påtalen

Anden del De enkelte forbrydelser

- Kapitel 7. Forbrydelser mod rigets selvstændighed og sikkerhed
- Kapitel 8. Forbrydelser mod statsforfatningen og de øverste statsmyndigheder mv.
- Kapitel 9. Forbrydelser mod den offentlige myndighed
- Kapitel 10. Forbrydelser mod den offentlige orden og fred
- Kapitel 11. Forbrydelser i offentlig tjeneste eller hverv
- Kapitel 12. Falsk forklaring og falsk anklage
- Kapitel 13. Forbrydelser vedrørende penge
- Kapitel 14. Forbrydelser vedrørende bevismidler
- Kapitel 15. Almenfarlige forbrydelser
- Kapitel 16. Ulovligt spil
- Kapitel 17. Forbrydelser i familieforhold
- Kapitel 18. Seksualforbrydelser
- Kapitel 19. Forbrydelser mod liv og legeme
- Kapitel 20. Forbrydelser mod den personlige frihed
- Kapitel 21. Freds- og ærekrænkelser
- Kapitel 22. Forbrydelser mod dyr
- Kapitel 23. Formueforbrydelser

Tredje del Foranstaltningerne

Afsnit I Almindelige bestemmelser om foranstaltninger

- Kapitel 24. Valg og udmåling af foranstaltninger

Afsnit II De enkelte foranstaltninger

- Kapitel 25. Advarsel
- Kapitel 26. Bøde
- Kapitel 27. Betinget anstaltdom
- Kapitel 28. Dom til tilsyn
- Kapitel 29. Dom til samfundstjeneste
- Kapitel 30. Dom til anstalt og tilsyn
- Kapitel 31. Anbringelse i anstalt
- Kapitel 32. Særlige foranstaltninger over for unge kriminelle
- Kapitel 33. Særlige foranstaltninger over for psykisk syge kriminelle
- Kapitel 34. Forvaring
- Kapitel 35. Bistandsværger
- Kapitel 36. Rettighedsfortabelse
- Kapitel 37. Konfiskation

Afsnit III Fuldbyrdelse af foranstaltninger

- Kapitel 38. Almindelige bestemmelser om fuldbyrdelse af foranstaltninger
- Kapitel 39. Fuldbyrdelse af bøder
- Kapitel 40. Fuldbyrdelse af domme med tilsyn mv.
- Kapitel 41. Fuldbyrdelse af domme med samfundstjeneste
- Kapitel 42. Fuldbyrdelse af domme med anstalt og tilsyn
- Kapitel 43. Fuldbyrdelse af domme med anstaltsanbringelse
- Kapitel 44. Fuldbyrdelse af foranstaltninger over for visse grupper af kriminelle
- Kapitel 45. Fællesregler for fuldbyrdelse af foranstaltninger

Afsnit IV Afsluttende bestemmelser

- Kapitel 46. Overførsel af foranstaltninger
- Kapitel 47. Ophør af foranstaltninger

FØRSTE DEL
ALMINDELIGE BESTEMMELSER

KAPITEL 1
LOVENS ANVENDELSESOMRÅDE

Hjemmelskravet

§ 1. Foranstaltninger efter denne lovs tredje del kan kun idømmes for et forhold, som udgør en forbrydelse efter loven, eller som ganske må ligestilles med et sådant.

Særlovgivningen

§ 2. Denne lovs første og tredje del finder også anvendes på overtrædelser af anden lovgivning, medmindre andet er bestemt.

Gyldighed i tid

§ 3. Loven finder anvendelse på alle handlinger, som pådømmes efter dens ikrafttræden. For handlinger begået før lovens ikrafttræden må afgørelsen dog ikke blive mere indgribende end efter den tidligere retstilstand.

Jurisdiktion mv.

§ 4. Loven finder anvendelse på handlinger begået i Grønland, i grønlandsk luftrum, på grønlandsk søterritorium eller på grønlandsk fartøj.

Stk. 2. Loven finder endvidere anvendelse på handlinger, som en person, der er bosat i Grønland, har foretaget uden for det i stk. 1 nævnte område,

- 1) for så vidt handlingen er foretaget uden for folkeretligt anerkendt statsområde, eller
- 2) for så vidt handlingen er foretaget inden for et sådant område, hvis den er strafbar efter den dér gældende lovgivning.

Stk. 3. Loven finder endvidere anvendelse på handlinger foretaget uden for det i stk. 1 nævnte område uden hensyn til, hvor gerningsmanden hører hjemme,

- 1) når handlingen er omfattet af § 65. Påtalen kan tillige omfatte overtrædelser af §§ 82, stk. 1, og 84, som er begået i forbindelse med overtrædelser af § 65,
- 2) når handlingen er omfattet af mellemfolkelig overenskomst, ifølge hvilken Danmark er forpligtet til at foretage retsforfølgning, eller
- 3) når udlevering af sigtede til retsforfølgning i et andet land afslås, og handlingen, for så vidt den er foretaget inden for et folkeretligt anerkendt statsområde, er strafbar efter den dér gældende lovgivning, og den kan medføre foranstaltninger efter denne lov.

Stk. 4. Hvis et kriminalretligt ansvar for en handling afhænger af eller påvirkes af en indtråd eller tilsigtet følge, betragtes handlingen tillige som foretaget dér, hvor virkningen er indtråd eller tilsigtet at skulle indtræde.

Stk. 5. I de under stk. 3 nævnte tilfælde afgør justitsministeren, om påtale skal finde sted.

§ 5. Ansvar kan ikke pålægges efter § 4, stk. 2 og 3,

- 1) når gerningsmanden under den jurisdiktion, hvorunder handlingen er begået, er endeligt frifundet,
- 2) når den idømte sanktion er fuldbyrdet, er under fuldbyrdelse eller er bortfaldet efter domslandets regler, eller
- 3) når gerningsmanden er fundet skyldig, uden at der er fastsat nogen sanktion.

§ 6. Retsforfølges en person, som i en anden stat er pålagt en sanktion for samme handling, skal der ved idømmelse af foranstaltninger efter denne lov tages hensyn hertil.

§ 7. Hvis gerningsmanden ikke er bosat i Grønland, eller den pågældendes tilknytning til det grønlandske samfund i øvrigt har en sådan løsere karakter, at forudsætningerne for at anvende denne lovs foranstaltninger ikke er til stede, kan sagen anlægges eller henvises til forfølgning i Danmark.

§ 8. Anvendelsen af reglerne i §§ 4 og 7 begrænses af de undtagelser, der er anerkendt i folkeretten.

KAPITEL 2 NØDVÆRGE OG NØDRET

Nødværge

§ 9. Over for personer, der har handlet i nødværge, finder denne lovs foranstaltninger ikke anvendelse, i det omfang handlingerne har været nødvendige for at modstå eller afværge et påbegyndt eller overhængende uretmæssigt angreb og ikke åbenbart går ud over, hvad der under hensyn til angrebets farlighed, angriberens person og det angrebne retsgodes betydning er forsvarligt.

Stk. 2. Overskrider nogen grænserne for lovlig nødværge, finder denne lovs foranstaltninger dog ikke anvendelse, hvis overskridelsen er rimeligt begrundet i den skræk eller ophidselse, som angrebet fremkaldte.

Stk. 3. Tilsvarende regler finder anvendelse på handlinger, som er nødvendige for på retmæssig måde at skaffe lovlige påbud adlydt, iværksætte en lovlig pågribelse eller hindre en fange eller tvangsanbragt person i at flygte.

Nødret

§ 10. Denne lovs foranstaltninger finder ikke anvendelse over for personer, der har foretaget handlinger, som var nødvendige for at afværge truende skade på person eller gods, når lovovertrædelsen måtte anses for at være af forholdsvis underordnet betydning.

KAPITEL 3 UAGTSOMHED, FORSØG OG MEDVIRKEN

Uagtsomhed

§ 11. Uagtsomhed kan ved de i denne lov omhandlede lovovertrædelser kun medføre foranstaltninger, når det er særligt hjemlet. Med hensyn til overtrædelser af anden lovgivning kan foranstaltninger idømmes, også når lovovertrædelser er begået af uagtsomhed, medmindre det modsatte har særlig hjemmel.

Stk. 2. Hvor der i beskrivelsen af en forbrydelse indgår en bestemt uforsætlig følge, indtræder ansvar efter den pågældende bestemmelse kun, hvis følgen kan tilregnes den pågældende som uagtsom.

Forsøg

§ 12. Handlinger, som sigter til at fremme eller bevirke udførelsen af en forbrydelse, betragtes, når denne ikke er fuldbyrdet, som forsøg og omfattes af lovens bestemmelser.

Medvirken

§ 13. Den for en lovovertrædelse givne bestemmelse omfatter alle, der ved tilskyndelse, råd eller dåd har medvirket til handlingen.

Tilbagetræden fra forsøg og fra medvirken til forsøg

§ 14. Denne lovs foranstaltninger finder ikke anvendelse, når gerningsmanden frivilligt og ikke på grund af tilfældige hindringer for gerningens udførelse eller for opnåelsen af det ved denne tilsigtede formål afstår fra iværksættelsen eller hindrer fuldbyrdelsen eller foretager handlinger, som ville have hindret forbrydelsen, hvis denne ikke, gerningsmanden uafvidende, var mislykkedes eller ad anden vej var afværget.

§ 15. Denne lovs foranstaltninger finder ikke anvendelse på en medvirkende, hvis den pågældende under de i § 14 angivne betingelser hindrer fuldbyrdelsen eller foretager handlinger, som ville have hindret fuldbyrdelsen, hvis denne ikke, den medvirkende uafvidende, var mislykkedes eller ad anden vej var afværget.

KAPITEL 4 UNG ALDER

§ 16. Handlinger foretaget af børn under 15 år kan ikke medføre foranstaltninger efter denne lov.

KAPITEL 5

KRIMINALRETLIGT ANSVAR FOR JURIDISKE PERSONER

§ 17. En juridisk person kan idømmes bøde for overtrædelse af bestemmelser i denne lov. Det samme gælder overtrædelse af anden lovgivning, når det er bestemt ved eller i medfør af lov.

§ 18. Bestemmelser om kriminalretligt ansvar for selskaber mv. omfatter, medmindre andet er bestemt, enhver juridisk person, herunder aktie-, anparts- og andelsselskaber, interessentskaber, foreninger, fonde, boer, kommuner, hjemmestyremyndigheder og statslige myndigheder.

Stk. 2. Endvidere omfatter sådanne bestemmelser enkeltmandsvirksomheder, for så vidt disse navnlig under hensyn til deres størrelse og organisation kan sidestilles med de i stk. 1 nævnte selskaber.

§ 19. Kriminalretligt ansvar for en juridisk person forudsætter, at der inden for dens virksomhed er begået en overtrædelse, der kan tilregnes en eller flere til den juridiske person knyttede personer eller den juridiske person som sådan. For så vidt angår forsøg finder § 12 tilsvarende anvendelse.

Stk. 2. Kriminalretligt ansvar for statslige myndigheder, hjemmestyremyndigheder og kommuner forudsætter, at overtrædelsen begås ved udøvelse af virksomhed, der svarer til eller kan sidestilles med virksomhed udøvet af private.

KAPITEL 6

PÅTALEN

Offentlig eller privat påtale

§ 20. Overtrædelser af denne lov er undergivet offentlig påtale, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Overtrædelse af § 95 er undergivet privat påtale.

Påtalefrister

§ 21. Påtale finder ikke sted,

- 1) når der alene ville være blevet idømt bøde eller konfiskation, og der er forløbet 2 år efter lovovertrædelsens ophør, medmindre der foreligger overtrædelse af bestemmelser om offentlige skatter og afgifter, hvorved pligtige ydelser søges unddraget det offentlige, eller
- 2) når der er forløbet så lang tid, efter at en lovovertrædelse er begået, at forudsætningerne for at iværksætte foranstaltninger efter denne lovs tredje del ikke længere skønnes at være til stede.

Stk. 2. Stk. 1, nr. 1, 1. led gælder dog ikke for juridiske personer.

Stk. 3. Når kriminalretligt ansvar afhænger af eller påvirkes af en indtrådt følge eller anden senere begivenhed, regnes fristen dog først fra følgens eller begivenhedens indtræden.

Stk. 4. Hvis retten skønner, at påtale i medfør af stk. 1 burde have været undladt, skal den frifinde tiltalte.

Stk. 5. Påtalefristen afbrydes ved ethvert rettergangsskridt, hvorved den pågældende sigtes for overtrædelsen. I sager, der efter retsplejeloven kan afgøres ved vedtagelse af bødeforlæg udfærdiget af politiet, afbrydes påtalefristen, når sigtede gøres bekendt med forlægget. I andre tilfælde, hvor et kriminalretligt ansvar for en overtrædelse kan pålægges af en administrativ myndighed, afbrydes fristen, når den pågældende gøres bekendt med, at han er sigtet for overtrædelsen. Påtalefristen kan ikke afbrydes over for en juridisk person med virkning i forhold til personer, der har handlet på den juridiske persons vegne.

Stk. 6. Frafaldes forfølgningen, uden at beslutning herom omgøres af rigsadvokaten inden for den almindelige omgørelsesfrist, løber påtalefristen videre, som om forfølgningen ikke havde fundet sted. Dette gælder også, når forfølgningen standses på ubestemt tid. Skyldes standsningen, at sigtede har unddraget sig forfølgningen, medregnes forfølgningstiden dog ikke ved beregningen af påtalefristen.

§ 22. Adgang til privat påtale bortfalder, når den berettigede ikke har anlagt sag senest 6 måneder, efter at den pågældende har fået sådan kundskab, at den pågældende har tilstrækkeligt grundlag for sagsanlæg.

Stk. 2. Er der flere påtaleberettigede eller flere skyldige, regnes fristen særskilt for hver af dem.

Stk. 3. Adgangen til at rejse privat påtale bortfalder, når der er forløbet 6 måneder efter den forurettedes død.

Stk. 4. Fører en privat påtalt sag ikke til afgørelse af påstanden om kriminalretligt ansvar, løber fristen videre, således at den tid, hvor forfølgningen har fundet sted, ikke medregnes.

Stk. 5. Bestemmelserne i stk. 1-4 finder også anvendelse med hensyn til de retsfølger, der omtales i § 95, stk. 5 og 6, dog at forældelsesfristen er 3 år.

ANDEN DEL DE ENKELTE FORBRYDELSER

KAPITEL 7

FORBRYDELSER MOD RIGETS SELVSTÆNDIGHED OG SIKKERHED

§ 23. For landsforræderi dømmes

- 1) den, som foretager en handling, der sigter til at krænke rigets selvstændighed eller bestemmelsesfrihed eller påføre det fjendtligheder, samt den, som under krig eller besættelse eller under truende udsigt dertil yder fjenden bistand ved råd eller dåd,
- 2) den, som handler mod rigets tarv under varetagelse af et hverv, som er overdraget den pågældende, til på rigets vegne at forhandle eller afgøre noget med fremmed stat, samt
- 3) den, som under besættelse udnytter eller søger at udnytte forbindelse med besættelsesmagten til personlig eller økonomisk fordel.

§ 24. For spionage dømmes

- 1) den, som i fremmed magts eller organisations tjeneste eller til brug for personer, der virker i sådan tjeneste, udforsker eller oplyser om forhold, som af hensyn til rigets eller samfundets interesser skal holdes hemmelige, og
- 2) den, der medvirker til, at fremmed efterretningsvæsen kan arbejde inden for rigets område.

§ 25. For landsskadelig virksomhed dømmes den, der forsætligt eller uagtsomt røber eller videregiver oplysninger om rigets hemmelige underhandlinger, rådslagninger eller beslutninger i sager, hvorpå rigets sikkerhed eller rettigheder i forhold til fremmede stater beror, eller som angår betydelige samfundsøkonomiske interesser over for udlandet, samt den, som forsætligt eller uagtsomt forfalsker, ødelægger eller bortskaffer noget dokument eller nogen genstand, der er af betydning for rigets sikkerhed eller rettigheder i forhold til fremmede stater.

Stk. 2. For modarbejdelse af rigets forsvar dømmes den, som forsætligt eller uagtsomt uden den nødvendige tilladelse beskriver, fotograferer eller på anden måde afbilder militære forsvarsanlæg, som ikke er alment tilgængelige, eller mangfoldiggør eller offentliggør sådanne beskrivelser eller afbildninger.

§ 26. For krænkelse af rigets internationale forpligtelser dømmes den, der forsætligt eller uagtsomt overtræder bestemmelser eller forbud, som i henhold til lov måtte være givet til gennemførelse af rigets forpligtelser som medlem af De Forenede Nationer.

KAPITEL 8

FORBRYDELSE MOD STATSFORFATNINGEN OG DE ØVERSTE STATSMYNDIGHEDER MV.

§ 27. For oprør dømmes den, som foretager en handling, der sigter til ved magtanvendelse eller trussel derom at forandre statsforfatningen eller sætte den ud af kraft eller at hindre Folketinget eller Landstinget i frit at udøve sin virksomhed.

§ 28. For terrorisme dømmes den, som med forsæt til at skræmme en befolkning i alvorlig grad eller uretmæssigt at tvinge grønlandske, danske, færøske eller udenlandske offentlige myndigheder eller en international organisation til at foretage eller undlade at foretage en handling eller at destabilisere eller ødelægge et lands eller en international organisations grundlæggende politiske, forfatningsmæssige, økonomiske eller samfundsmæssige strukturer begår en eller flere af følgende handlinger, når handlingen i kraft af sin karakter eller den sammenhæng, hvori den begås, kan tilføje et land eller en international organisation alvorlig skade:

- 1) Manddrab efter § 82, stk. 1.
- 2) Grov vold efter § 84, 1. pkt.
- 3) Frihedsberøvelse efter § 88, 1. pkt.
- 4) Forsætlig forstyrrelse i driften af almindelige samfærdselsmidler mv. efter § 64, stk. 1, eller forsætligt hærværk i betydeligt omfang efter § 109, stk. 1, hvis disse overtrædelser be-

gås på en måde, der kan bringe menneskeliv i fare eller forårsage betydelige økonomiske tab.

- 5) Kapring af transportmidler efter § 65.
- 6) Grove overtrædelser af våbenlov for Grønland.
- 7) Grov og forsætlig brandstiftelse efter § 62, stk. 1, sprængning, spredning af skadevoldende luftarter, oversvømmelse, skibbrud eller anden transportulykke efter § 63, 1. pkt., forsætligt angreb på vandforsyningen efter § 64, stk. 2, forsætlig sundhedsfarlig forurening af ting bestemt til almindelig udbredelse mv. efter § 64, stk. 3.

Stk. 2. På samme måde dømmes den, som med det i stk. 1 nævnte forsæt transporterer våben eller eksplosivstoffer.

Stk. 3. Endvidere dømmes på samme måde den, der med det i stk. 1 nævnte forsæt truer med at begå en af de i stk. 1 og 2 nævnte handlinger.

§ 29. For finansiering af terrorvirksomhed dømmes den, som

- 1) direkte eller indirekte yder økonomisk støtte til,
 - 2) direkte eller indirekte tilvejebringer eller indsamler midler til, eller
 - 3) direkte eller indirekte stiller penge, andre formuegoder eller finansielle eller andre lignende ydelser til rådighed for
- en person, en gruppe eller en sammenslutning, der begår eller har til hensigt at begå terrorhandlinger omfattet af § 28.

§ 30. For medvirken til terrorisme dømmes den, som i øvrigt ved tilskyndelse, råd eller dåd medvirker til at fremme den kriminelle virksomhed eller det fælles formål for en gruppe eller en sammenslutning, som foretager en eller flere handlinger omfattet af § 28 eller § 29, nr. 1 eller 2, når virksomheden eller formålet indebærer, at en eller flere handlinger af denne karakter begås.

§ 31. For ulovlig støtte til terrorisme dømmes den, som, uden at forholdet omfattes af §§ 28-30, deltager i eller yder væsentlig økonomisk støtte eller anden væsentlig støtte til korps, gruppe eller sammenslutning, der har til hensigt ved magtanvendelse at øve indflydelse på offentlige anliggender eller fremkalde forstyrrelse af samfundsordenen.

§ 32. For ulovlig militærvirksomhed dømmes den, som, uden at forholdet omfattes af §§ 28-31, deltager i en ulovlig militær organisation eller gruppe.

§ 33. For valgkrænkelser dømmes den, som hindrer afholdelse af valg til Folketinget, Landstinget eller kommunale eller andre offentlige råd eller myndigheder, eller som forvansker et valgs udfald eller umuliggør opgørelsen.

Stk. 2. Det samme gælder den, der uberettiget skaffer sig eller andre adgang til at deltage i afstemningen ved de i stk. 1 omhandlede valg.

Stk. 3. For samme forbrydelse dømmes den, som ved svig bevirker, at nogen mod sin hensigt afholder sig fra at stemme, eller at den pågældendes stemmeafgivning bliver ugyldig eller virker anderledes end tilsigtet, samt den, der misbruger overordningsforhold eller yder,

lover eller tilbyder formuefordel for at påvirke nogen til at stemme på en vis måde eller undlade at stemme, og den, som af samme grund modtager sådan fordel.

KAPITEL 9 FORBRYDELSER MOD DEN OFFENTLIGE MYNDIGHED

§ 34. For krænkelse af offentlig myndighed dømmes den, som med vold eller trussel om vold eller med hån, skældsord eller anden fornærmelig tiltale overfalder nogen, som det påhviler at handle i medfør af offentlig tjeneste eller hverv, under udførelsen af tjenesten eller hvervet eller i anledning af samme.

§ 35. For bestikkelse dømmes den, der uberettiget yder, lover eller tilbyder nogen, der virker i grønlandsk, færøsk, dansk, udenlandsk eller international offentlig tjeneste eller hverv, gave eller anden fordel for at formå den pågældende til at gøre eller undlade noget i tjenesten.

§ 36. For krænkelse af retshåndhævelsen dømmes den, der

- 1) befrier en anholdt, tilbageholdt eller tvangsanbragt person, og den, der tilskynder eller hjælper en sådan person til at undvige eller holder den undvegne skjult, samt den, der ulovligt sætter sig i forbindelse med en sådan person,
- 2) for at unddrage nogen fra forfølgning for en forbrydelse eller forhindre, at en idømt foranstaltning iværksættes over for den pågældende, holder denne skjult eller hjælper denne til flugt,
- 3) tilintetgør, forvansker eller bortskaffer genstande af betydning for en offentlig undersøgelse eller udsletter en forbrydelses spor.

Stk. 2. Ansvar i medfør af stk. 1, nr. 2 og 3, pådrages dog ikke af den, der søger at unddrage sig selv eller nogen af sine nærmeste fra forfølgning.

§ 37. For modarbejdelse af forsvarsordningen dømmes den, som medvirker til, at en værnepligtig ikke opfylder værnepligten, eller som tilskynder værnepligtige eller personer, der hører til det militære forsvar, til ulydighed.

§ 38. For krænkelse af valghemmelighed og offentlige forhandlingers fortrolighed dømmes den, som uberettiget giver offentlig meddelelse om det, der er foregået ved de i § 33 nævnte valghandlinger og stemmeafgivninger, eller om forhandling af fortrolig karakter inden for offentlige råd eller myndigheder.

§ 39. For ulovlig udøvelse af myndighed eller virksomhed dømmes den, som udgiver sig for at have en offentlig myndighed eller bemyndigelse, som den pågældende ikke er i besiddelse af, eller som på anden måde udøver en offentlig myndighed, der ikke tilkommer den. Det samme gælder den, der uden offentlig bemyndigelse udøver en virksomhed, til hvilken en sådan kræves, eller som fortsætter med at udøve en virksomhed, som den pågældende er frakendt retten til at udøve.

§ 40. For misbrug af særligt beskyttet kendetegn dømmes den, som forsætligt eller ved uagtsomhed på retsstridig måde benytter

- 1) kendetegn eller dragt, som er forbeholdt grønlandsk, dansk, færøsk eller fremmed offentlig myndighed eller militærpersoner,
- 2) kendetegn eller betegnelse, som er forbeholdt personer, indretninger eller materiel, der er bestemt til at yde hjælp til sårede eller syge i krig,
- 3) kendetegn eller navn for internationale organisationer.

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1 finder tilsvarende anvendelse med hensyn til efterligninger af de nævnte kendetegn, dragter og betegnelser.

KAPITEL 10 FORBRYDELSER MOD DEN OFFENTLIGE ORDEN OG FRED

§ 41. For ulovlig alarmering dømmes den, som ved ubegrundet tilkaldelse af hjælp, misbrug af faresignal eller ved lignende handling bevirker, at der iværksættes redningsforanstaltninger.

§ 42. For fareforvoldende beruselse dømmes den, som forsætligt eller ved grov uagtsomhed bringer sig eller andre i beruset tilstand og derved udsætter andres person eller betydelige formueværdier for fare.

§ 43. For krænkelser af særlig værnet fred dømmes den, som krænker gravfreden eller gør sig skyldig i usømmelig behandling af lig eller af ting, der hører til en kirke og anvendes til kirkelig brug, eller af offentlige mindesmærker og lignende.

§ 44. For undladelse af at afværge forbrydelse dømmes den, der vidende om, at en forbrydelse, som medfører fare for menneskers liv eller velfærd eller for betydelige samfundsværdier, tilsigtes begået, ikke gør, hvad der står i den pågældendes magt for at forebygge forbrydelsen eller dens følger. Dette gælder dog ikke, hvis den pågældende derved ville udsætte sit eget eller sine nærmestes liv, helbred eller velfærd for fare. Ansvar indtræder kun, hvis den tilsigtede forbrydelse bliver begået eller forsøgt.

Stk. 2. Ligeledes dømmes den, som på opfordring undlader at yde nogen, der har offentlig myndighed, bistand til at afværge en ulykke eller en forbrydelse, der udsætter andres liv eller velfærd for fare.

Stk. 3. Bestemmelserne i stk. 1 finder endvidere anvendelse på den, som undlader at oplyse omstændigheder, der bestemt taler for, at en person, der er sigtet eller dømt for en forbrydelse, er uskyldig.

KAPITEL 11 FORBRYDELSER I OFFENTLIG TJENESTE ELLER HVERV

§ 45. For modtagelse af bestikkelse dømmes den, som i udøvelse af grønlandsk, dansk, færøsk, udenlandsk eller international offentlig tjeneste eller hverv uberettiget modtager, fordrer eller lader sig tilsige gave eller anden fordel.

§ 46. For misbrug af offentlig myndighed dømmes den, der i offentlig tjeneste eller hverv misbruger sin stilling til at krænke privates eller det offentliges ret eller interesser.

§ 47. For brud på en tjenstlig tavshedspligt dømmes den, som virker eller har virket i offentlig tjeneste eller hverv, og som uberettiget videregiver eller udnytter fortrolige oplysninger, hvortil den pågældende i den forbindelse har fået kendskab.

Stk. 2. Ligeledes dømmes den, som udøver eller har udøvet en virksomhed eller et erhverv i medfør af offentlig beskikkelse eller anerkendelse, og som uberettiget videregiver eller udnytter oplysninger, som er fortrolige af hensyn til private interesser, og hvortil den pågældende i den forbindelse har fået kendskab.

Stk. 3. En oplysning er fortrolig, når den ved lov eller anden gyldig bestemmelse er betegnet som sådan, eller når det i øvrigt er nødvendigt at hemmeligholde den for at varetage væsentlige hensyn til offentlige eller private interesser.

§ 48. Bestemmelsen i § 47 finder tilsvarende anvendelse på den, som i øvrigt er eller har været beskæftiget med opgaver, der udføres efter aftale med en offentlig myndighed. Det samme gælder den, som virker eller har virket ved udbydere af telenet eller teletjenester, der er anerkendt af det offentlige.

§ 49. Bestemmelserne i §§ 47 og 48 gælder også for de pågældendes personer medhjælpere.

§ 50. Bestemmelserne i §§ 47-49 finder tilsvarende anvendelse på den, som uden at have medvirket til gerningen

- 1) uberettiget skaffer sig eller udnytter oplysninger, der er fremkommet ved en sådan overtrædelse,
- 2) uberettiget videregiver oplysninger om enkeltpersoners rent private forhold, som er fremkommet ved overtrædelse af §§ 47-49, eller
- 3) uberettiget videregiver oplysninger, der er fortrolige af hensyn til statens sikkerhed eller rigets forsvar.

§ 51. Bestemmelserne i §§ 47-50 omfatter ikke tilfælde, hvor den pågældende

- 1) er forpligtet til at videregive oplysningen eller
- 2) handler i berettiget varetagelse af åbenbar almeninteresse eller af eget eller andres tarv.

§ 52. For tjensteforsømmelse dømmes den, som i offentlig tjeneste eller hverv nægter eller undlader at opfylde en pligt, som tjenesten eller hvervet medfører, eller at efterkomme lovlig tjenstlig befaling.

Stk. 2. Det samme gælder den, som i offentlig tjeneste eller hverv gør sig skyldig i grov eller oftere gentagen forsømmelse eller skødesløshed i tjenestens eller hvervets udførelse eller i overholdelse af de pligter, som tjenesten eller hvervet medfører.

Stk. 3. Stk. 1 og 2 gælder ikke for hverv, som den pågældende er valgt til ved offentligt valg.

KAPITEL 12 FALSK FORKLARING OG FALSK ANKLAGE

§ 53. For falsk forklaring dømmes den, der forsætligt eller groft uagtsomt afgiver urigtig forklaring for retten, herunder ved anvendelse af telekommunikation. Bestemmelsen finder tillige anvendelse på falsk forklaring for en udenlandsk ret eller for De Europæiske Fællesskabers Domstol.

Stk. 2. Dette gælder dog ikke sigtede i en kriminalsag eller den, der afgiver falsk forklaring under afhøring i tilfælde, hvor forklaring ifølge loven ikke må kræves.

§ 54. For falsk erklæring dømmes den, som i øvrigt for eller til en offentlig myndighed afgiver urigtig erklæring om forhold, angående hvilke den pågældende er pligtig at afgive forklaring, eller som til brug i retsforhold, der vedkommer det offentlige, skriftligt eller ved andet læsbart medie afgiver urigtig erklæring eller bevidner noget, som den pågældende ikke har viden om.

§ 55. For falsk anklage dømmes den, som afgiver urigtige oplysninger til offentlig myndighed med forsæt til, at en uskyldig derved bliver sigtet eller dømt for en forbrydelse.

Stk. 2. For samme forbrydelse dømmes den, der tilintetgør, forvansker eller bortskaffer bevis eller tilvejebringer falsk bevis med forsæt til, at nogen derved bliver sigtet eller dømt for en forbrydelse.

Stk. 3. Det samme gælder den, der foretager en handling som nævnt i stk. 1 og 2 med forsæt til, at den pågældende selv eller en anden med dennes samtykke derved bliver sigtet eller dømt for en forbrydelse, som vedkommende ikke har begået.

§ 56. For falsk anmeldelse dømmes den, der til en offentlig myndighed anmelder en forbrydelse, der ikke er begået, eller til sådan myndighed indgiver falske klagemål.

KAPITEL 13 FORBRYDELSER VEDRØRENDE PENGE

§ 57. For pengefalsk dømmes den, som eftergør eller forfalsker penge for at bringe dem i omsætning som ægte, eller som i samme hensigt skaffer sig eller andre eftergjorte eller forfalskede penge.

Stk. 2. Det samme gælder den, som udgiver penge med viden eller formodning om, at de er eftergjorte eller forfalskede.

KAPITEL 14 FORBRYDELSER VEDRØRENDE BEVISMIDLER

§ 58. For dokumentmisbrug dømmes den, der for at skuffe i retsforhold
1) gør brug af et falsk dokument,

- 2) gør brug af et dokument, når underskriften ved hjælp af en vildfarelse er opnået på et andet dokument eller på et dokument af andet indhold end underskriveren tilsigtede,
- 3) gør brug af et ægte dokument som vedrørende en anden person end den, som det virkelig angår, eller på anden mod dokumentets bestemmelse stridende måde.

Stk. 2. Ved dokument forstås en skriftlig med betegnelse af udstederen forsynet tilkendegivelse, der enten fremtræder som bestemt til at tjene som bevis eller bliver benyttet som bevis for en rettighed, en forpligtelse eller en befrielse for en sådan.

Stk. 3. Et dokument er falsk, når det ikke hidrører fra den angivne udsteder, eller der er givet det et indhold, som ikke hidrører fra denne.

§ 59. For dokumentusandhed dømmes den, som for at skuffe i retsforhold, i offentligt dokument eller bog, i privat dokument eller bog, som det ifølge lov eller særligt pligtforhold påhviler denne at udarbejde eller føre, eller i lægeattest eller lignende dokument afgiver urigtig erklæring om noget forhold, som erklæringen skal tjene som bevis for.

Stk. 2. Det samme gælder den, som i retsforhold gør brug af et sådant dokument som indeholdende sandhed.

§ 60. For mærkefalsk dømmes den, der for at skuffe i samhandelen gør brug af genstande, som uberettiget er forsynet med offentligt eller privat stempel eller mærke eller betegnelse, der tjener til at oplyse noget om genstanden, som er af betydning for samhandelen, samt den, som på samme måde gør brug af genstande, på hvilke lovligt anbragt stempel, mærke eller betegnelse er forvansket eller fjernet.

§ 61. For undertrykkelse af bevismidler dømmes den, som tilintetgør, forvansker eller helt eller delvis ubrugbargør et bevismiddel, der er egnet til at blive benyttet som sådant i et retsforhold.

Stk. 2. Det samme gælder den, som, uden at forholdet omfattes af stk. 1, ændrer på angivelsen af grænserne for grundejendom el.lign.

KAPITEL 15 ALMENFARLIGE FORBRYDELSER

§ 62. For brandstiftelse dømmes den, som forsætligt eller uagtsomt forvolder ildebrand på fremmed ejendom, eller som forsætligt eller uagtsomt ved ildspåsættelse på egen ejendom udsætter andres liv eller betydelige samfundsværdier for fare.

Stk. 2. På samme måde dømmes den, der med forsæt til at besvige brandforsikringen eller krænke panthavers rettigheder eller med lignende retsstridigt forsæt forvolder ildebrand på egen ejendom eller på andens ejendom med ejerens samtykke.

§ 63. For skadeforvoldelse dømmes den, der med forsæt til skade på andres person eller formue forvolder sprængning, spredning af skadevoldende luftarter, oversvømmelse, skibbrud eller anden transportulykke. Ligeledes dømmes den, som begår forbrydelsen uagtsomt.

§ 64. For driftsforstyrrelse dømmes den, som forsætligt eller uagtsomt forstyrrer driften af eller sikkerheden for driften af almindelige samfærdselsmidler samt almindeligt benyttede tekniske anlæg.

Stk. 2. For angreb på vandforsyningen dømmes den, som forsætligt eller uagtsomt tilsætter vandbeholdninger, vandledninger eller vandløb sundhedsfarlige stoffer eller i øvrigt fremkalder almindelig mangel på drikkevand.

Stk. 3. For sundhedsfarlig forurening dømmes

- 1) den, som forsætligt eller uagtsomt tilsætter ting, som er bestemt til forhandling eller udbredt benyttelse, gift eller andre stoffer, som medfører at tingens benyttelse efter dens bestemmelse udsætter menneskers sundhed for fare,
- 2) den, der forsætligt eller uagtsomt, når sådanne ting er således fordærvede, at nydelsen eller brugen af dem er på den nævnte måde sundhedsfarlig, undergiver dem en behandling, der er egnet til at skjule deres fordærvede tilstand,
- 3) den, der forsætligt eller uagtsomt med fortieelse af den foretagne behandling stiller til salg eller i øvrigt søger at udbrede ting, der er behandlet som under 1) eller 2) nævnt.

§ 65. For kapring af transportmidler dømmes den, som om bord i et luftfartøj, skib samt andet kollektivt transportmiddel eller godstransportmiddel ved ulovlig tvang, jf. § 87, overtager kontrollen over dette eller griber ind i dettes manøvrering.

§ 66. For kvaksalveri dømmes den, som uden autorisation, og uden at forholdene gør det påkrævet, tager syge under behandling og derved udsætter disses helbred for fare.

§ 67. For fremkaldelse af sygdomsfare dømmes den, som ved overtrædelse af de forskrifter, der ved lov eller i medfør af lov er givet til forebyggelse eller modarbejdelse af smitsom sygdom hos mennesker eller dyr, forsætligt eller uagtsomt forvolder fare for, at sådan sygdom vinder indgang eller udbredelse.

KAPITEL 16 ULOVLIGT SPIL

§ 68. For hasard dømmes den, som søger erhverv ved hasardspil eller væddemål af tilsvarende art, eller ved at fremme sådant spil, eller som på offentligt sted yder husrum til eller foranstalter hasardspil, samt den, som på offentligt sted deltager i sådant spil.

Stk. 2. For hasard dømmes ligeledes den, som på ikke offentligt sted foranstalter, tillader eller deltager i sådant spil med viden eller formodning om, at en spillers indsats går ud over, hvad der efter den pågældendes økonomiske forhold er rimeligt og forsvarligt.

Stk. 3. Grønlands hjemmestyre kan fastsætte regler om, at gevinster fra spilleautomater udbetales i penge.

KAPITEL 17 FORBRYDELSER I FAMILIEFORHOLD

§ 69. Den, der indgår ægteskab eller lader sit partnerskab registrere, og som i forvejen er gift eller er part i et registreret partnerskab, dømmes for bigami, når der ved handlingen er udvist forsæt eller grov uagtsomhed.

Stk. 2. Det samme gælder den, som uden selv at være gift eller være part i et registreret partnerskab indgår ægteskab eller registreret partnerskab med en person, der allerede er gift eller part i et registreret partnerskab.

§ 70. For blodskam dømmes den, der har samleje eller anden kønslig omgang med en slægtning i nedstigende linie eller med sin broder eller søster.

§ 71. For krænkelse af familie eller husstand dømmes den, som ved vanrøgt eller nedværdigende behandling krænker sin ægtefælle, sit barn eller nogen anden person, som er undergivet gerningsmandens myndighed eller forsorg, eller som er gerningsmanden besvogret eller beslægtet i opstigende linie.

Stk. 2. Det samme gælder den, som udsætter de i stk. 1 nævnte personer for nød ved modvilligt at unddrage sig en forsørgelses- eller bidragspligt, som over for de nævnte personer påhviler gerningsmanden.

§ 72. For unddragelse af forældremyndighed dømmes den, som unddrager en person under 18 år forældres eller anden rette vedkommendes myndighed eller forsorg eller bidrager til, at den pågældende unddrager sig sådan myndighed eller forsorg.

KAPITEL 18 SEKSUALFORBRYDELSER

§ 73. For voldtægt dømmes den, som

- 1) ved vold eller trussel om vold tiltvinger sig samleje eller anden kønslig omgang, eller
- 2) uden for ægteskab skaffer sig samleje eller anden kønslig omgang med en person, der finder sig i en tilstand, i hvilken den pågældende er ude af stand til at modsætte sig handlingen.

Stk. 2. Det samme gælder den, der, uden at forholdet falder ind under stk. 1, skaffer sig samleje eller anden kønslig omgang ved ulovlig tvang, jf. § 87.

§ 74. For kønslig udnyttelse dømmes den, der ved udnyttelse af en persons sindssygdom eller mentale retardering skaffer sig samleje eller anden kønslig omgang uden for ægteskab med den pågældende.

Stk. 2. Det samme gælder den, som ved groft misbrug af en persons tjenstlige eller økonomiske afhængighed skaffer sig samleje eller anden kønslig omgang uden for ægteskab.

Stk. 3. Endvidere dømmes den, der som ansat eller tilsynsførende ved børne- og ungdomshjem, hospital for sindslidende eller lignende institution har samleje eller anden kønslig omgang med nogen, der er optaget på institutionen.

§ 75. For kønsligt forhold til børn dømmes den, som har samleje eller anden kønslig omgang med et barn under 15 år, når gerningsmanden kendte barnets alder eller i så henseende har handlet uagtsomt.

§ 76. For forførelse dømmes den, som under groft misbrug af en på alder og erfaring beroende overlegenhed har samleje eller anden kønslig omgang med en person under 18 år, når gerningsmanden kendte den pågældendes alder eller i så henseende har handlet uagtsomt.

Stk. 2. Det samme gælder den, som har samleje eller anden kønslig omgang med en person under 18 år, der er gerningsmandens adoptivbarn, stedbarn eller plejebarn eller er betroet den pågældende til undervisning eller opdragelse, når gerningsmanden kendte den pågældendes alder eller i så henseende har handlet uagtsomt.

§ 77. For kønsligt forhold til en ung prostitueret dømmes den, der som kunde har samleje eller anden kønslig omgang med en person under 18 år, når gerningsmanden kendte den pågældendes alder eller i så henseende har handlet uagtsomt.

§ 78. Bestemmelserne i §§ 73-77 finder tilsvarende anvendelse med hensyn til den, der har kønslig omgang med en person af samme køn.

§ 79. For rufferi dømmes den, der

- 1) forleder nogen til at søge fortjeneste ved kønslig usædelighed med andre,
- 2) for vindings skyld forleder nogen til kønslig usædelighed med andre eller afholder nogen, der driver erhverv ved kønslig usædelighed, fra at opgive det, eller
- 3) holder bordel.

Stk. 2. Det samme gælder den, der tilskynder eller bistår en person under 21 år til at søge erhverv ved kønslig usædelighed, samt den, der medvirker til en persons udrejse fra Grønland, for at denne andetsteds skal drive erhverv ved kønslig usædelighed eller benyttes til sådan usædelighed, når den udrejste person er under 21 år eller uvidende om formålet

Stk. 3. Ligeledes dømmes den, der fremmer kønslig usædelighed ved for vindings skyld eller i oftere gentagne tilfælde at optræde som mellemmand, eller som udnytter en andens erhverv ved kønslig usædelighed.

Stk. 4. Det samme gælder den, der udlejer værelse i hotel eller gæstgiveri til benyttelse til erhvervsmæssig utugt.

§ 80. For blufærdighedskrænkelser dømmes den, som ved uterligt forhold krænker blufærdigheden eller forårsager offentlig forargelse.

Stk. 2. Det samme gælder den, som sælger utugtige billeder eller genstande til en person under 16 år.

§ 81. For børnepornografi dømmes den, som erhvervsmæssigt sælger eller på anden måde udbreder utugtige fotografier eller lignende af børn. Det samme gælder den, som i en videre kreds udbreder sådanne fremstillinger.

Stk. 2. Det samme gælder den, som besidder eller mod vederlag gør sig bekendt med fotografier, film eller lignende af børn, der

- 1) har samleje eller anden kønslig omgang,
- 2) har kønslig omgang med dyr, eller
- 3) anvender genstande på en groft utugtig måde.

Stk. 3. Det samme gælder den, der optager utugtige fotografier, film eller lignende af en person under 18 år med forsæt til at sælge eller på anden måde udbrede materialet

KAPITEL 19 FORBRYDELSER MOD LIV OG LEGEME

§ 82. For manddrab dømmes den, som dræber en anden.

Stk. 2. For drab efter begæring dømmes den, der dræber en anden efter dennes bestemte begæring.

Stk. 3. For hjælp til selvmord dømmes den, der medvirker til, at nogen berøver sig selv livet.

§ 83. For uagtsomt manddrab dømmes den, som uagtsomt forvolder en andens død.

§ 84. For vold dømmes den, som forsætligt beskadiger eller krænker en andens legeme. Det samme gælder den, som uagtsomt tilføjer en anden betydelig skade på legeme eller helbred.

§ 85. For prisgivelse af menneskeliv dømmes den, som hensætter en anden i hjælpeløs tilstand eller forlader en under dennes varetægt stående person i sådan tilstand eller som, uagtet det var muligt for den pågældende uden særlig fare eller opofrelse for sig selv eller andre, undlader efter evne at afværge alvorlig ulykke, der medfører fare for menneskeliv, at hjælpe nogen, der er i øjensynlig livsfare, eller at træffe de foranstaltninger, som er nødvendige til redning af en tilsyneladende livløs, eller som er påbudt til omsorg for personer, der er ramt af en ulykke.

§ 86. For uforsvarlig omgang med farlige ting dømmes den, som forsætligt eller uagtsomt overlader barn under 12 år, sindssyg, mentalt retarderet eller beruset person farligt våben, sprængstof eller andre farlige genstande.

Stk. 2. Det samme gælder den, der for vindings skyld af grov kådhed eller på lignende hensynsløs måde volder nærliggende fare for nogens liv, førlighed eller sundhed.

Stk. 3. Ligeledes dømmes den, der på hensynsløs måde forvolder fare for, at nogen smittes med en livstruende og uhelbredelig sygdom.

Stk. 4. Justitsministeren fastsætter efter forhandling med indenrigs- og sundhedsministeren, hvilke sygdomme der er omfattet af stk. 3.

KAPITEL 20

FORBRYDELSER MOD DEN PERSONLIGE FRIHED

§ 87. For ulovlig tvang dømmes den, som

- 1) ved vold eller trussel om vold, om betydelig skade på gods, om frihedsberøvelse eller om at fremsætte usand sigtelse for forbrydelse eller ærerørigt forhold eller at åbenbare privatlivet tilhørende forhold tvinger nogen til at gøre, tåle eller undlade noget,
- 2) ved trussel om at anmelde eller åbenbare en forbrydelse eller om at fremsætte sande, ærerørigе beskyldninger tvinger nogen til at gøre, tåle eller undlade noget, for så vidt fremtvingelsen ikke kan anses tilbørligt begrundet ved det forhold, som truslen angår.

§ 88. For frihedsberøvelse dømmes den, som forsætligt berøver en anden friheden. Det samme gælder den, som handler uagtsomt, når frihedsberøvelsen har været af særlig indgribende eller langvarig karakter.

§ 89. For menneskehandel dømmes den, der rekrutterer, transporterer, overfører, huser eller efterfølgende modtager en person, hvor der anvendes eller har været anvendt

- 1) ulovlig tvang efter § 87,
- 2) frihedsberøvelse efter § 88, 1. pkt.,
- 3) trusler efter § 94,
- 4) retsstridig fremkaldelse, bestyrkelse eller udnyttelse af en vildfarelse, eller
- 5) anden utilbørlig fremgangsmåde

med henblik på udnyttelse af den pågældende ved kønslig usædelighed, tvangsarbejde, slaveri eller slaverilignende forhold eller fjernelse af organer.

Stk. 2. Det samme gælder den, der med henblik på udnyttelse af den pågældende ved kønslig usædelighed, tvangsarbejde, slaveri eller slaverilignende forhold eller fjernelse af organer

- 1) rekrutterer, transporterer, overfører, huser eller efterfølgende modtager en person under 18 år, eller
- 2) yder betaling eller anden fordel for at opnå samtykke til udnyttelsen fra en person, som har myndighed over den forurettede, og den, der modtager sådan betaling eller anden fordel.

KAPITEL 21

FREDS- OG ÆREKRÆNKELSER

§ 90. For fredskrænkelser dømmes den, som uberettiget

- 1) bryder eller unddrager nogen et brev, telegram eller anden lukket meddelelse eller optegnelse eller gør sig bekendt med indholdet,
- 2) skaffer sig adgang til andres gemmer,
- 3) ved hjælp af et apparat hemmeligt aflytter eller optager udtalelser fremsat i enrum, telefonsamtaler eller anden samtale mellem andre eller forhandlinger i lukket møde, som den pågældende ikke selv deltager i, eller hvortil denne uberettiget har skaffet sig adgang,

- 4) fotograferer personer, der befinder sig på et ikke frit tilgængeligt sted, eller som ved hjælp af en kikkert eller andet apparat uberettiget iagttager sådanne personer, eller
- 5) skaffer sig adgang til en andens oplysninger eller programmer, der er bestemt til at bruges i et anlæg til elektronisk databehandling.

Stk. 2. Det samme gælder den, som trods advarsel, der er meddelt den pågældende af politiet inden for de sidste 5 år, trænger ind på nogen, forfølger denne med skriftlige henvendelser eller på anden lignende måde forulemper vedkommende.

§ 91. For samme forbrydelse som nævnt i § 90 dømmes den, som uberettiget videregiver meddelelser eller billeder vedrørende en andens private forhold eller i øvrigt billeder af den pågældende under omstændigheder, der åbenbart kan forlanges unddraget offentligheden. Bestemmelsen finder også anvendelse, hvor meddelelsen eller billedet vedrører en afdød person.

§ 92. For husfredskrænkelser dømmes den, som uberettiget

- 1) skaffer sig adgang til fremmed hus eller andet ikke frit tilgængeligt sted, eller
- 2) undlader at forlade fremmed grund efter at være opfordret dertil.

§ 93. De i §§ 90, stk. 1, og 92 nævnte bestemmelser finder tilsvarende anvendelse på den, der uden at have medvirket til gerningen skaffer sig eller uberettiget udnytter oplysninger, som er fremkommet ved overtrædelsen.

§ 94. For fremsættelse af trusler dømmes den, som på en måde, der er egnet til hos nogen at fremkalde alvorlig frygt for eget eller andres liv, helbred eller velfærd, truer med at foretage en forbrydelse.

§ 95. For ærefornærmelse dømmes den, der krænker en andens ære ved fornærmelige ord eller handlinger eller ved at fremsætte eller udbrede sigtelse for et forhold, der er egnet til at nedsætte den fornærmede i medborgeres agtelse eller i øvrigt skade denne i forholdet til andre.

Stk. 2. Ingen kan dog dømmes for en sigtelse, når dens sandhed bevises, eller den er fremsat i god tro, og den pågældende har været forpligtet til at udtale sig eller har handlet til berettiget varetagelse af åbenbar almen interesse eller af eget eller andres tarv.

Stk. 3. Den, der fremsætter en sigtelse, som der føres sandhedsbevis for, kan dog dømmes, når sigtelsen ved sin form er utilbørlig fornærmende, eller gerningsmanden ikke har haft rimelig anledning til at fremsætte den.

Stk. 4. Bevis må ikke føres for en ulovlig handling, for hvilken den, som sigtes, ved endelig dom i ind- eller udland er frikendt.

Stk. 5. Er en ærefornærmende sigtelse ubeføjet, skal der efter den fornærmedes påstand optages en bemærkning herom i domskonklusionen.

Stk. 6. Den, der dømmes for en ærefornærmende sigtelse, kan efter den fornærmedes påstand tilpligtes at betale den fornærmede et af retten fastsat beløb til at dække omkostningerne ved offentliggørelse i en eller flere offentlige aviser enten af domskonklusionen alene

eller tillige af begrundelsen for dommen. Dette gælder, selv om dommen kun lyder på mortifikation efter bestemmelsens stk. 5.

Stk. 7. For ærefornærmelse mod en afdød dømmes den, som fremsætter eller udbreder ærefornærmende udtalelser mod en afdød.

§ 96. For diskrimination dømmes den, der offentligt eller med forsæt til udbredelse i en videre kreds fremsætter udtalelse eller anden meddelelse, ved hvilken en gruppe af personer trues, forhånes eller nedværdiges på grund af sin race, hudfarve, nationale eller etniske oprindelse, tro eller seksuelle orientering.

KAPITEL 22 FORBRYDELSER MOD DYR

§ 97. For dyrplageri dømmes den, som ved mishandling, overanstrengelse, vanrøgt eller på anden måde behandler dyr uforsvarligt.

KAPITEL 23 FORMUEFORBRYDELSER

§ 98. For tyveri dømmes den, som uden besidderens samtykke borttager en fremmed rørlig ting for at skaffe sig eller andre uberettiget vinding ved dens tilegnelse. Med rørlig ting sidestilles her og i det følgende en energimængde, der er fremstillet, opbevaret eller taget i brug til frembringelse af lys, varme, kraft eller bevægelse eller i andet økonomisk øjemed.

§ 99. For ulovlig omgang med hittegods dømmes den, som for derigennem at skaffe sig eller andre uberettiget vinding tilegner sig en fremmed rørlig ting, som ikke er i nogens varetægt, eller som ved ejerens forglemmelse eller på lignende tilfældig måde er kommet i gerningsmandens varetægt.

§ 100. For bedrageri dømmes den, som for derigennem at skaffe sig eller andre uberettiget vinding på svigagtig måde bestemmer en anden til en handling eller undladelse, hvorved der påføres nogen et formuetab.

Stk. 2. På samme måde dømmes den, som uden at betingelserne for at anvende stk. 1 foreligger, på retsstridig måde forsætligt eller groft uagtsomt bevirker, at en person, der befinder sig i en vildfarelse, af denne grund bestemmes til en handling eller undladelse og derved påfører den pågældende eller nogen, for hvem handlingen eller undladelsen bliver afgørende, et betydeligt formuetab.

§ 101. For databedrageri dømmes den, som for derigennem at skaffe sig eller andre uberettiget vinding retsstridigt ændrer, tilføjer eller sletter oplysninger eller programmer til elektronisk databehandling eller i øvrigt retsstridigt søger at påvirke resultatet af en sådan databehandling.

§ 102. For underslæb dømmes den, som for derigennem at skaffe sig eller andre uberettiget vinding

- 1) tilegner sig en fremmed rørlig ting eller penge, som er betroet den pågældende, eller
- 2) fragår modtagelsen af lån eller af en ydelse, for hvilken der skal svares vederlag.

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1, nr. 1, omfatter ikke dispositioner over købte genstande, med hensyn til hvilke en sælger har forbeholdt sig ejendomsret, indtil købesummen er betalt.

§ 103. For mandatsvig dømmes, for så vidt forholdet ikke falder ind under §§ 98-102, den, som for derigennem at skaffe sig eller andre uberettiget vinding påfører en anden formuetab

- 1) ved misbrug af en for den pågældende skabt adgang til at handle med retsvirkning for denne, eller
- 2) ved i et formueanliggende, som det påhviler den pågældende at varetage for den anden, at handle mod dennes tarv.

§ 104. For afpresning dømmes, i det omfang forholdet ikke falder ind under § 108,

- 1) den, som for derigennem at skaffe sig eller andre uberettiget vinding, truer nogen med vold, betydelig skade på gods eller frihedsberøvelse, med at fremsætte usand sigtelse for strafbart eller ærerørigt forhold eller åbenbare privatlivet tilhørende forhold, eller
- 2) den, som truer nogen med at anmelde eller åbenbare et strafbart forhold eller med at fremsætte sande ærerørige beskyldninger for derigennem at skaffe sig eller andre en vinding, der ikke er tilbørligt begrundet ved det forhold, som har givet anledning til fremsættelse af truslen.

§ 105. For skyldnersvig dømmes den, som for derigennem at skaffe sig eller andre uberettiget vinding

- 1) afhænder eller på anden måde råder over gods, der tilhører den pågældende, og hvorover tredjemand har erhvervet en rettighed, som handlingen er uforenelig med, eller
- 2) ved falske foregivender, forstillelse, uforholdsmæssigt forbrug eller på anden lignende måde unddrager sine ejendele eller fordringer fra at tjene sine fordringshavere eller nogle af disse til fyldestgørelse.

§ 106. For åger dømmes den, som udnytter en anden persons betydelige økonomiske eller personlige vanskeligheder, manglende indsigt, letsind eller et bestående afhængighedsforhold til i et aftaleforhold at opnå eller betinge en ydelse, der står i væsentlig misforhold til modydelsen, eller som der ikke skal ydes vederlag for.

Stk. 2. På samme måde dømmes den, som, uden at betingelserne for at anvende stk. 1 foreligger, ved indgåelse af en aftale på utilbørlig måde benytter sig af modpartens økonomiske vanskeligheder eller i øvrigt af dennes underlegne stilling.

§ 107. For hæleri dømmes den, som uberettiget modtager eller skaffer sig eller andre del i udbytte, der er opnået ved en lovovertrædelse, der kan medføre et kriminalretligt ansvar, og den, der uberettiget ved at skjule, opbevare, transportere, hjælpe til afhændelse eller på lig-

nende måde efterfølgende virker til at sikre en anden udbyttet af en overtrædelse, der kan medføre et kriminalretligt ansvar.

Stk. 2. Et kriminalretligt ansvar efter denne bestemmelse kan ikke pålægges den, som modtager udbytte til sædvanligt underhold fra familiemedlemmer eller samlever, eller den, der modtager udbytte som normalt vederlag for sædvanlige forbrugsvarer, brugsting eller tjenester.

§ 108. For røveri dømmes den, som for derigennem at skaffe sig eller andre uberettiget vinding ved vold eller trussel om øjeblikkelig anvendelse af vold

- 1) fratager eller aftvinger nogen en fremmed rørlig ting,
- 2) bringer en stjålen ting i sikkerhed, eller
- 3) tvinger nogen til en handling eller undladelse, der medfører formuetab for den overfaldne eller nogen, for hvem denne handler.

§ 109. For tingsbeskadigelse dømmes den, der forsætligt ødelægger, beskadiger eller bortskaffer ting, der tilhører en anden, eller som groft uagtsomt øver hærværk af betydeligt omfang.

Stk. 2. På samme måde dømmes den, der ved at ødelægge, beskadige eller bortskaffe sine ejendele unddrager dem fra at tjene sine fordringshavere eller nogen enkelt af disse til fyldestgørelse.

§ 110. For brugstyveri dømmes den, der uberettiget bruger en ting, der tilhører en anden.

Stk. 2. På samme måde dømmes den, som lægger hindringer i vejen for, at nogen udøver sin ret til at råde over en ting.

§ 111. For selvtægt dømmes den, som ulovligt tager sig selv til rette.

§ 112. For at modtage eller yde returkommission dømmes den, som, uden at betingelserne for at anvende § 103 foreligger, ved varetagelse af en andens formueanliggender for sig selv eller andre på pligtstridig måde modtager, fordrer eller lader sig tilsige gave eller anden fordel, såvel som den, der yder, lover eller tilbyder en sådan gave eller anden fordel.

TREDJE DEL
FORANSTALTNINGERNE

AFSNIT I
ALMINDELIGE BESTEMMELSER OM FORANSTALTNINGER

KAPITEL 24
VALG OG UDMÅLING AF FORANSTALTNINGER

§ 113. Samtidig med at retten ved dom fastslår, at tiltalte har begået en forbrydelse, træffes der i dommen bestemmelse om, hvilken af de i § 114 nævnte foranstaltninger, der skal anvendes, jf. dog § 116, stk. 2.

§ 114. Retten kan træffe bestemmelse om:

- 1) Advarsel, jf. kapitel 25.
- 2) Bøde, jf. kapitel 26.
- 3) Betinget anstaltdom, jf. kapitel 27.
- 4) Dom til tilsyn, jf. kapitel 28.
- 5) Dom til samfundstjeneste, jf. kapitel 29.
- 6) Dom til anstalt og tilsyn, jf. kapitel 30.

Stk. 2. Retten kan i stedet træffe bestemmelse om:

- 1) Særlige hjælpeforanstaltninger over for unge, jf. kapitel 32.
- 2) Særlige foranstaltninger over for sindssyge eller mentalt retarderede, jf. kapitel 33.
- 3) Forvaring, jf. kapitel 34.

§ 115. Rettighedsfortabelse, jf. kapitel 36, og konfiskation, jf. kapitel 37, kan idømmes i forbindelse med enhver anden foranstaltning.

§ 116. Ved valget og udmålingen af foranstaltning skal der tages hensyn til

- 1) lovovertrædelsens grovhed, herunder samfundets interesse i at modvirke handlinger af den pågældende art, og
- 2) gerningsmandens personlige forhold, herunder hvad der skønnes nødvendigt for at afholde den pågældende fra yderligere lovovertrædelser.

Stk. 2. Når særlige omstændigheder taler derfor, kan retten undlade at idømme nogen foranstaltning. Retten træffer i så fald bestemmelse herom i dommen.

§ 117. Har den dømte været anholdt, tilbageholdt eller indlagt til mentalundersøgelse, afkortes et antal dage svarende til det antal påbegyndte døgn, frihedsberøvelsen eller indlæggelsen har varet, i den idømte anstaltdom. Frihedsberøvelser, der ikke har varet i mindst 24 timer, medfører ikke afkortning. Har den dømte under frihedsberøvelsen været isoleret efter rettens bestemmelse, afkortes yderligere et antal dage svarende til en dag for hvert påbegyndt tidsrum af 3 døgn, hvor den dømte har været isoleret. Dommen skal indeholde oplysning om varigheden af frihedsberøvelser, indlæggelser og isolation, der medfører afkortning. Retten kan undtagelsesvis bestemme, at hele anstaltdommen skal anses for udstået, selv om den

idømte anstaltstid er længere end den tid, hvori den dømte har været frihedsberøvet eller indlagt. Hvis en anke afvises eller frafalder, træffes en sådan afgørelse af den overordnede ret. Er der idømt bøde, skal det i dommen bestemmes, at bøden eller en del af denne skal anses for udstået.

Stk. 2. Stk. 1 finder tilsvarende anvendelse ved retsafgørelser efter § 134, stk. 2, i tilfælde, hvor den dømte før afgørelsen har været anholdt eller tilbageholdt.

Stk. 3. Har den dømte været anholdt, tilbageholdt eller indlagt til mentalundersøgelse i udlandet, bestemmer retten, i hvilket omfang der skal ske afkorting i den idømte sanktion.

Stk. 4. Bestemmelserne i stk. 1, 1. og 2. pkt. finder tilsvarende anvendelse for personer, der indsættes til afsoning efter at have været anholdt eller tilbageholdt på grund af overtrædelse af vilkår for benådning eller prøveløsladelse.

§ 118. Som forhold, der kan begrunde, at der idømmes en mindre indgribende foranstaltning, eller at der efter omstændighederne ikke idømmes nogen foranstaltning, regnes,

- 1) at gerningsmanden har handlet i undskyldelig uvidenhed eller undskyldelig misforståelse af retsregler, der forbyder eller påbyder at foretage handlingen,
- 2) at gerningsmanden har overskredet grænserne for lovlig nødværge eller for nødret,
- 3) at gerningen er begået i oprørt sindsstemning, der er fremkaldt ved ulovligt angreb eller grov fornærmelse fra den forurettedes side, eller at gerningen i øvrigt er begået under indflydelse af stærk sindsbevægelse eller under forbigående sjælelig uligevægt,
- 4) at gerningsmanden ved sit afhængighedsforhold til en anden eller ved trussel om betydelig skade har ladet sig bevæge til gerningen,
- 5) at lovovertræderen kun har villet yde en mindre væsentlig bistand til gerningen eller styrke et allerede fattet forsæt,
- 6) at lovovertrædelsen ikke er fuldbyrdet, navnlig når gerningsmanden frivilligt og ikke på grund af tilfældige hindringer for gerningens udførelse eller for opnåelse af det ved denne tilsigtede formål afstår fra iværksættelse eller hindrer fuldbyrdelsen eller gør forsøg på det,
- 7) at gerningsmanden, efter at lovovertrædelsen er fuldbyrdet, frivilligt har afværget den fare, der fulgte af den pågældendes handling, eller har genoprettet den skade, der er forvoldt ved gerningen, eller har forsøgt på det,
- 8) at gerningsmanden frivilligt har angivet sig selv og aflagt fuld tilståelse, eller
- 9) at særlige omstændigheder i øvrigt taler for en mildere bedømmelse af den begåede lovovertrædelse.

§ 119. Findes nogen, som allerede er dømt, skyldig i en lovovertrædelse, der er begået før dommen, træffer retten bestemmelse om en ny foranstaltning, medmindre den anser den tidligere foranstaltning for tilstrækkelig. Er fuldbyrdelsen af den tidligere foranstaltning ikke afsluttet, kan der idømmes en ny foranstaltning i stedet for den, der tidligere er idømt.

AFSNIT II
DE ENKELTE FORANSTALTNINGER

KAPITEL 25
ADVARSEL

§ 120. Advarsel kan anvendes, hvis lovovertrædelsen er af særlig ringe grovhed, og navnlig når gerningsmanden ikke tidligere er idømt foranstaltning.

§ 121. En advarsel meddeles den dømte af retten, der samtidig anfører i dommen, at sagen er afgjort ved en advarsel.

KAPITEL 26
BØDE

§ 122. Bøde kan anvendes, hvis en mere indgribende foranstaltning ikke er nødvendig.

Stk. 2. Bøde kan idømmes som tillægsforanstaltning til andre foranstaltninger, navnlig når tiltalte ved lovovertrædelsen har opnået eller tilsigtet at opnå økonomisk vinding for sig selv eller andre.

Stk. 3. Ved fastsættelse af bødens størrelse skal der, ud over hvad der følger af § 116, tages hensyn til gerningsmandens betalingsevne og den opnåede eller tilsigtede fortjeneste.

Stk. 4. Bøder tilfalder statskassen, medmindre andet er bestemt i den øvrige lovgivning.

§ 123. Retten kan i dommen fastsætte en frist for bødens betaling.

Stk. 2. Politiet kan efter anmodning fra den dømte træffe bestemmelse om afdragsvis betaling af bøden.

Stk. 3. Betales en bøde ikke, skal den inddrives ved udlæg eller ved tilbageholdelse i løn eller andre udbetalinger i overensstemmelse med bestemmelserne i retsplejelovens kapitel 45-47.

Stk. 4. Kan bøden ikke inddrives, og må det antages, at den dømte unddrager sig betalingen af modvilje, kan retten i sager, der er undergivet offentlig påtale, efter anmodning fra politiet bestemme, at den dømte skal anbringes i anstalt i en bestemt tid.

Stk. 5. Ved fastsættelsen af anstaltsopholdets varighed efter stk. 4 skal der tages hensyn til størrelsen af det skyldige beløb. Overstiger dette ikke 10.000 kr., kan anstaltsanbringelse i mere end 10 dage ikke anvendes. Der kan i intet tilfælde træffes bestemmelse om anstaltsanbringelse i mere end 60 dage.

Stk. 6. Stk. 2-5 finder tilsvarende anvendelse på bøder, der er vedtaget for en administrativ myndighed.

KAPITEL 27
BETINGET ANSTALTSDOM

§ 124. Betinget anstaltsdom kan anvendes, hvis

- 1) det skønnes tilstrækkeligt til at afholde gerningsmanden fra yderligere lovovertrædelser, og
- 2) hensynet til lovovertrædelsens grovhed ikke taler imod at anvende denne foranstaltning.

Stk. 2. Retten fastsætter tiden for anbringelsen i dommen og bestemmer samtidig, at fuldbyrdelsen af foranstaltningen udsættes og bortfalder ved udløbet af en prøvetid. Prøvetiden kan ikke overstige 3 år.

Stk. 3. En lovovertræder under 18 år må ikke idømmes en betinget anstaltsdom, medmindre særlige omstændigheder gør anvendelsen af betinget anstaltsdom påkrævet.

§ 125. Begår den dømte ny lovovertrædelse inden for den af retten fastsatte prøvetid, og indbringes sagen for retten inden prøvetidens udløb, fastsætter retten en samlet foranstaltning for dette forhold og for den tidligere pådømte lovovertrædelse.

Stk. 2. Når omstændighederne taler derfor, kan retten fastsætte en foranstaltning alene for den nye lovovertrædelse.

KAPITEL 28 DOM TIL TILSYN

§ 126. Dom til tilsyn kan anvendes, hvis

- 1) gerningsmanden har behov for støtte eller behandling,
- 2) der er behov for den kontrol, som tilsynet indebærer, og
- 3) hensynet til lovovertrædelsens grovhed ikke taler afgørende imod at anvende denne foranstaltning.

Stk. 2. En gerningsmand under 18 år må ikke idømmes dom til tilsyn, medmindre særlige omstændigheder gør anvendelsen af dom til tilsyn påkrævet.

§ 127. Ved dom til tilsyn bestemmer retten, at den dømte skal undergive sig tilsyn af en af retten beskikket tilsynsførende eller af kriminalforsorgen. Udøves tilsynet af kriminalforsorgen, beskikker kriminalforsorgen den tilsynsførende og træffer bestemmelse om, hvor ofte og på hvilken måde den dømte skal holde sig i forbindelse med den tilsynsførende.

Stk. 2. Tilsynstiden fastsættes af retten og kan i almindelighed ikke overstige 3 år. Under særlige omstændigheder kan dog fastsættes en tilsynstid på indtil 5 år.

Stk. 3. Retten kan i dommen fastsætte vilkår efter §§ 128-131. Varigheden af disse, der fastsættes af retten, kan ikke overstige tilsynstiden.

§ 128. Det kan pålægges den dømte at overholde kriminalforsorgens bestemmelser med hensyn til opholdssted, arbejde, uddannelse, anvendelse af fritid eller samvær med bestemte personer. Kriminalforsorgen kan dog kun bestemme, at den dømte skal tage ophold, arbejde eller uddannelse uden for det sted, hvor den pågældende i forvejen har bopæl eller opholder sig, hvis der i dommen er truffet bestemmelse herom.

Stk. 2. Hvis det findes mere formålstjenligt, kan der ved dommen umiddelbart fastsættes bestemmelser af den i stk. 1 nævnte karakter.

§ 129. Ved særskilt bestemmelse i dommen kan retten fastsætte som vilkår, at den dømte efter bestemmelse af kriminalforsorgen tager ophold i dertil egnet hjem, herunder privat hjem eller institution.

Stk. 2. Hvis det findes mere formålstjenligt, kan der ved dommen umiddelbart fastsættes vilkår om den dømtes ophold som nævnt i stk. 1.

Stk. 3. I forbindelse med fastsættelse af vilkår efter stk. 1 og 2 skal der ved dommen samtidig fastsættes en længstetid for opholdets varighed.

§ 130. Retten kan i dommen fastsætte som vilkår, at den dømte efter bestemmelse af kriminalforsorgen

- 1) undergiver sig afvænningsbehandling for misbrug af alkohol, narkotika eller lignende stoffer, om nødvendigt i særlig institution eller på hospital i Grønland,
- 2) undergiver sig lægelig behandling, om nødvendigt på hospital i Grønland, eller
- 3) undergiver sig psykiatrisk/sexologisk behandling.

Stk. 2. Hvis det findes mere formålstjenligt, kan der ved dommen umiddelbart træffes bestemmelse om de i stk. 1 nævnte foranstaltninger.

§ 131. Der kan desuden fastsættes andre vilkår, som findes formålstjenlige, herunder at den dømte

- 1) afholder sig fra misbrug af alkohol, narkotika eller lignende stoffer,
- 2) afholder sig fra at indtage eller skaffe sig alkohol,
- 3) retter sig efter kriminalforsorgens bestemmelser om indskrænkninger i rådigheden over indtægt og formue og om opfyldelsen af økonomiske forpligtelser.

§ 132. De bestemmelser, der er fastsat i dommen, kan senere ophæves eller med virkning for tilsynstiden ændres af retten efter anmodning fra anklagemyndigheden, kriminalforsorgen eller den dømte. Anmodning fra kriminalforsorgen eller den dømte fremsættes over for anklagemyndigheden, der snarest muligt indbringer spørgsmålet for retten.

Stk. 2. Tages en anmodning fra den dømte om ophævelse eller ændring ikke til følge, kan spørgsmålet først indbringes for retten igen, når der er forløbet et halvt år fra afgørelsen.

§ 133. Begår den dømte ny lovovertrædelse i tilsynstiden, og indbringes sagen for retten inden dennes udløb, fastsætter retten en samlet foranstaltning for dette forhold og for den tidligere pådømte lovovertrædelse. Når omstændighederne taler derfor, kan retten fastsætte en foranstaltning alene for den nye lovovertrædelse.

§ 134. Hvis den dømte unddrager sig tilsynet eller overtræder de vilkår, der er meddelt, indbringer anklagemyndigheden uden ophold sagen for retten, der kan

- 1) tildele den dømte en advarsel, eller
- 2) tilføje eller ændre vilkår og forlænge tilsynstiden inden for den i § 127, stk. 2, fastsatte længstetid.

Stk. 2. Hvis de i stk. 1 nævnte forholdsregler er utilstrækkelige til at formå den dømte til at overholde dommen, kan retten tillige eller i stedet idømme bøde eller om nødvendigt døm-

me vedkommende til midlertidig anbringelse i anstalt i et bestemt tidsrum, der ikke kan overstige 3 måneder. § 146 finder herved tilsvarende anvendelse.

Stk. 3. Hvis det må anses for formålsløst fortsat at anvende tilsyn, kan retten ophæve dommen og i forbindelse hermed idømme en anden foranstaltning.

KAPITEL 29 DOM TIL SAMFUNDSTJENESTE

§ 135. Dom til samfundstjeneste kan anvendes, hvis

- 1) gerningsmanden findes egnet hertil, og
- 2) betinget anstaltsdom eller dom til tilsyn ikke findes tilstrækkelige af hensyn til lovovertrædelsens grovhed.

§ 136. Ved dom til samfundstjeneste fastsætter retten, at den dømte efter kriminalforsorgens nærmere bestemmelse skal udføre ulønnet samfundstjeneste i mindst 40 og højst 240 timer. Den fastsatte arbejdspligt skal opfyldes inden for en længstetid, der udmåles i forhold til antallet af arbejdstimer. Længstetiden kan af kriminalforsorgen forlænges, hvis særlige forhold taler derfor, dog ikke ud over tilsynstiden. Kriminalforsorgens afgørelse om forlængelse af længstetiden indbringes efter anmodning fra den dømte for retten.

Stk. 2. Den dømte undergives tilsyn i en af retten fastsat periode på højst 2 år. Tilsynstiden ophører dog, når længstetiden for arbejdspligtens opfyldelse er udløbet, medmindre andet er bestemt i dommen. Hvis det findes formålstjenligt, kan retten desuden fastsætte vilkår i overensstemmelse med bestemmelserne om tilsynsdom, jf. §§ 128-131.

§ 137. Begår den dømte ny lovovertrædelse i tilsynstiden, og indbringes sagen for retten inden dennes udløb, fastsætter retten en samlet foranstaltning for dette forhold og for den tidligere pådømte lovovertrædelse. Når omstændighederne taler derfor, kan retten fastsætte en foranstaltning alene for den nye lovovertrædelse.

§ 138. Hvis den dømte overtræder bestemmelsen om samfundstjeneste eller overtræder de vilkår, der er fastsat i forbindelse hermed, indbringer anklagemyndigheden uden ophold sagen for retten, der kan ophæve dommen og i forbindelse hermed idømme en anden foranstaltning. Ved fastsættelsen af en ny foranstaltning skal retten tage hensyn til omfanget af den samfundstjeneste, som den dømte har udført.

Stk. 2. Hvis særlige forhold taler for det, kan retten i stedet

- 1) tildele den dømte en advarsel, eller
- 2) forlænge længstetiden for at udføre samfundstjeneste og af tilsynstiden inden for den i § 136, stk. 2, fastsatte grænse.

KAPITEL 30 DOM TIL ANSTALT OG TILSYN

§ 139. Dom til anstalt og tilsyn kan anvendes, hvis dom til tilsyn eller samfundstjeneste ikke findes tilstrækkelige af hensyn til lovovertrædelsens grovhed.

Stk. 2. En gerningsmand under 18 år må ikke dømmes til anstalt og tilsyn, medmindre særlige omstændigheder gør en sådan foranstaltning påkrævet.

§ 140. Ved dom til anstalt og tilsyn bestemmer retten, at den dømte skal anbringes i anstalt i et bestemt tidsrum, der ikke kan overstige 3 måneder. Retten fastsætter samtidig, at den dømte efterfølgende skal undergive sig tilsyn. Bestemmelserne i kapitel 28 om tilsynsdomme finder herved tilsvarende anvendelse.

Stk. 2. Der kan ikke ske prøveløsladelse eller endelig løsladelse, før anstaltstiden er udstået.

KAPITEL 31 ANBRINGELSE I ANSTALT

§ 141. Anbringelse i anstalt kan anvendes, når det er nødvendigt

- 1) for at forebygge, at gerningsmanden begår yderligere lovovertrædelser, eller
- 2) af hensyn til lovovertrædelsens grovhed.

Stk. 2. En gerningsmand under 18 år må ikke dømmes til anbringelse i anstalt, medmindre særlige omstændigheder gør sådan anbringelse påkrævet.

§ 142. Tiden for anbringelsen i anstalt, som ikke kan overstige 10 år, fastsættes i dommen.

Stk. 2. Begår den dømte ny lovovertrædelse under ophold i anstalt, fastsætter retten en samlet foranstaltning for dette forhold og for den tidligere pådømte lovovertrædelse, medmindre den anser den tidligere foranstaltning for tilstrækkelig. Retten kan i stedet fastsætte en foranstaltning alene for det nye forhold.

Stk. 3. *Stk. 2* finder tilsvarende anvendelse, hvis den dømte begår ny lovovertrædelse efter at være dømt til anbringelse i anstalt, men inden anbringelse i anstalt er iværksat.

§ 143. Retten kan bestemme, at den dømte skal overføres til hospital i Grønland eller i Danmark, hvis

- 1) overførsel ikke kan ske efter § 229, stk. 1,
- 2) den dømte må anses for omfattet af den i § 151 omhandlede personkreds, og
- 3) som følge heraf er uegnet til fortsat ophold i anstalt.

Stk. 2. Må den dømte anses for omfattet af § 156, stk. 1, kan retten bestemme, at den dømte skal overføres til forvaring, hvis overførsel ikke kan ske efter § 229, stk. 1.

Stk. 3. Må den dømte anses for omfattet af § 156, stk. 2, jf. stk. 1, kan retten bestemme, at den dømte skal overføres til en psykiatrisk ledet anstalt under kriminalforsorgen i Danmark, hvis overførsel ikke kan ske efter § 229, stk. 1. § 156, stk. 3, finder herved tilsvarende anvendelse.

Stk. 4. Rettens afgørelse om overførsel træffes efter anmodning fra anklagemyndigheden eller kriminalforsorgen. Kriminalforsorgens anmodning fremsættes over for anklagemyndigheden, der snarest muligt indbringer spørgsmålet for retten. Overførsel kan ske midlertidigt eller for resten af anstaltstiden. § 158, stk. 2, finder tilsvarende anvendelse.

§ 144. Når to tredjedele af anstaltstiden, dog mindst 4 måneder er forløbet, afgør Ledelsen af Kriminalforsorgen, om den dømte skal løslades på prøve. Løsladelse kan dog ske tidligere, når særlige omstændigheder taler derfor.

Stk. 2. Løsladelse på prøve forudsætter, at den dømtes forhold ikke gør løsladelse utilrådelig, at der er sikret den pågældende passende ophold og arbejde eller andet underhold, og at vedkommende erklærer at ville overholde de vilkår, der er knyttet til løsladelsen.

Stk. 3. Løsladelsen betinges af, at den pågældende ikke i prøvetiden begår ny lovovertrædelse. Prøvetiden kan ikke overstige 3 år. Hvis den resterende del af anstaltstiden overstiger 3 år, kan dog fastsættes en prøvetid på indtil 5 år.

Stk. 4. Det kan fastsættes som vilkår for prøveløsladelsen, at den dømte i hele prøvetiden eller en del af denne undergives tilsyn. Som yderligere vilkår kan fastsættes samme bestemmelser som i en dom til tilsyn, jf. §§ 128-131.

§ 145. Begår den prøveløsladte ny lovovertrædelse i prøvetiden, og indbringes sagen for retten inden dennes udløb, fastsætter retten en samlet foranstaltning. Retten kan i stedet fastsætte en foranstaltning alene for den nye lovovertrædelse og eventuelt samtidig ændre vilkårene for prøveløsladelsen.

Stk. 2. Overtræder den prøveløsladte bestemmelser, der er fastsat efter § 144, stk. 4, indbringes sagen for retten, der kan

- 1) tildele den prøveløsladte en advarsel,
- 2) ændre bestemmelserne og forlænge prøvetiden inden for den i § 144, stk. 3, fastsatte længstetid, eller
- 3) træffe bestemmelse om genindsættelse.

Stk. 3. Begår den prøveløsladte ny lovovertrædelse i prøvetiden, uden at der rejses tiltale herfor, finder bestemmelserne i stk. 2 tilsvarende anvendelse. Det samme gælder, hvis den prøveløsladte i udlandet dømmes for kriminelt forhold begået i prøvetiden, uden at der i forbindelse med dommen er taget stilling til spørgsmålet om fuldbyrdelse af reststraffen.

Stk. 4. Afgørelse efter stk. 2, jf. stk. 3, kan kun træffes inden prøvetidens udløb.

Stk. 5. Hvis genindsættelse er bestemt i medfør af stk. 2, jf. stk. 3, kan fornyet prøveløsladelse ske, når det findes hensigtsmæssigt. Med hensyn til prøvetid efter sådan prøveløsladelse gælder de i § 144, stk. 3, fastsatte tider med fradrag af den tid, i hvilken den pågældende tidligere har været prøveløsladt.

§ 146. Er anstaltstiden 4 måneder eller derunder, kan Ledelsen af Kriminalforsorgen træffe bestemmelse om endelig løsladelse, når to tredjedele af tiden er forløbet.

KAPITEL 32

SÆRLIGE FORANSTALTNINGER OVER FOR UNGE KRIMINELLE

§ 147. Dom til særlige hjælpeforanstaltninger over for unge kan anvendes, hvis gerningsmanden på domstidspunktet er under 18 år eller i særlige tilfælde under 20 år.

Stk. 2. Ved en dom til særlige hjælpeforanstaltninger over for unge fastsætter retten, at den dømte undergives tilsyn af de sociale myndigheder med hjælpeforanstaltninger efter den sociale lovgivning. Retten fastsætter endvidere, at den unge skal undergive sig de forskrifter,

som de sociale myndigheder pålægger den pågældende. Dette kan dog kun ske i det omfang, de sociale myndigheder har erklæret at ville påtage sig tilsynet.

Stk. 3. Retten fastsætter en længstetid for foranstaltningen, der i almindelighed ikke kan overstige 2 år. Under særlige omstændigheder kan dog fastsættes en længstetid på indtil 3 år.

§ 148. De sociale myndigheder fastsætter de nærmere hjælpeforanstaltninger i henhold til den sociale lovgivning og bestemmer, hvor længe disse skal vare inden for den af retten fastsatte længstetid, jf. § 147, stk. 3.

§ 149. Begår den dømte ny lovovertrædelse inden for den af retten fastsatte længstetid, og indbringes sagen for retten inden dennes udløb, fastsætter retten en samlet foranstaltning for dette forhold og for den tidligere pådømte lovovertrædelse. Når omstændighederne taler derfor, kan retten fastsætte en foranstaltning alene for den nye lovovertrædelse.

§ 150. Hvis den dømte unddrager sig tilsynet eller tilsidesætter de forskrifter, der pålægges vedkommende af de sociale myndigheder, kan anklagemyndigheden på ny indbringe sagen for retten, der i så fald kan indskærpe dommens bestemmelser.

Stk. 2. Må dette anses for utilstrækkeligt til at formå den dømte til at efterleve dommen, kan retten tillige pålægge den dømte at betale en bøde.

Stk. 3. Må det anses for formålsløst fortsat at anvende særlige hjælpeforanstaltninger over for unge, kan retten ophæve dommen og i den forbindelse træffe bestemmelse om en anden foranstaltning.

KAPITEL 33

SÆRLIGE FORANSTALTNINGER OVER FOR PSYKISK SYGE

KRIMINELLE

§ 151. Hvis gerningsmanden på tidspunktet for lovovertrædelsen var sindssyg eller i en tilstand, der ganske må ligestilles hermed, eller var mentalt retarderet, kan der idømmes foranstaltninger efter dette kapitel, når det er nødvendigt for at forebygge, at gerningsmanden begår yderligere lovovertrædelser.

Stk. 2. Tilsvarende gælder, hvis gerningsmanden efter tidspunktet for lovovertrædelsen, men før dom er afsagt, er blevet mentalt retarderet eller er kommet i en ikke blot forbigående tilstand af sindssygdom.

§ 152. Hvis det findes formålstjenligt for at forebygge yderligere lovovertrædelser, kan retten bestemme, at den dømte skal anbringes på hospital eller anden institution i Grønland eller i Danmark.

Stk. 2. Hvis mindre indgribende foranstaltninger skønnes tilstrækkelige, kan der idømmes sådanne foranstaltninger. Retten kan herunder træffe bestemmelse om behandling på hospital eller anden institution i Grønland eller i Danmark, eller tilsyn efter bestemmelserne i kapitel 28.

§ 153. Medfører en foranstaltning efter § 152, at den dømte skal anbringes på hospital eller i anden institution, eller giver foranstaltningen mulighed herfor, fastsættes en længstetid på 3 år for denne foranstaltning. Længstetiden omfatter også foranstaltninger, som senere fastsættes efter § 154, jf. § 152, og som medfører en lempelse af den hidtidige foranstaltning. Under særlige omstændigheder kan retten efter anmodning fra anklagemyndigheden ved kendelse fastsætte en ny længstetid på 2 år.

Stk. 2. I de tilfælde, der er omhandlet i stk. 1, fastsættes dog i almindelighed ingen længstetid, hvis den dømte findes skyldig i drab, røveri, frihedsberøvelse, alvorlig voldsforbrydelse, trusler af den i § 94 nævnte art, brandstiftelse, voldtægt eller anden alvorlig sædelighedsforbrydelse eller i forsøg på en af de nævnte forbrydelser. Er der ikke fastsat en længstetid, indbringer anklagemyndigheden spørgsmålet om ændring eller endelig ophævelse af foranstaltningen for retten 3 år efter afgørelsen, medmindre spørgsmålet har været forelagt for retten inden for de sidste to år. Derefter forelægges spørgsmålet for retten mindst hvert andet år.

Stk. 3. Ved andre foranstaltninger end de i stk. 1 nævnte fastsættes en længstetid for foranstaltningen, der ikke kan overstige 2 år. Under særlige omstændigheder kan retten efter anmodning fra anklagemyndigheden ved kendelse forlænge længstetiden. Den samlede tid for foranstaltningen kan ikke overstige 3 år.

§ 154. Det påhviler anklagemyndigheden at påse, at en foranstaltning efter § 152 ikke opretholdes i længere tid og i videre omfang end nødvendigt.

Stk. 2. Retten træffer afgørelse om ophævelse eller ændring af den idømte foranstaltning.

Stk. 3. Rettens afgørelse træffes efter anmodning fra anklagemyndigheden, kriminalforsorgen, den dømte, dennes bistandsværge eller vedkommende hospital eller institution. Anmodning fra kriminalforsorgen, den dømte, dennes bistandsværge eller vedkommende hospital eller institution fremsættes over for anklagemyndigheden, der snarest muligt indbringer spørgsmålet for retten. Tages en anmodning fra den dømte eller dennes bistandsværge ikke til følge, kan spørgsmålet først indbringes for retten igen, når der er forløbet et halvt år fra afgørelsen.

§ 155. Begår den dømte ny lovovertrædelse under foranstaltningens fuldbyrdelse fastsætter retten en samlet foranstaltning for dette forhold og for den tidligere pådømte lovovertrædelse, medmindre den anser den tidligere foranstaltning for tilstrækkelig. Retten kan i stedet fastsætte en foranstaltning alene for det nye forhold.

KAPITEL 34 FORVARING

§ 156. Forvaring på ubestemt tid kan anvendes, hvis

- 1) gerningsmanden findes skyldig i drab, røveri, frihedsberøvelse, alvorlig voldsforbrydelse, trusler af den i § 94 nævnte art, voldtægt eller anden alvorlig seksualforbrydelse eller brandstiftelse eller i forsøg på en af de nævnte forbrydelser,

- 2) det efter karakteren af det begåede forhold og oplysningerne om den pågældende, herunder navnlig om tidligere kriminalitet, må antages, at den pågældende frembyder nærliggende fare for andres liv, legeme, helbred eller frihed, og
- 3) anvendelse af forvaring er nødvendig for at forebygge denne fare.

Stk. 2. Må gerningsmanden på grund af psykisk afvigelse, der ikke er af den i § 151, stk. 1, omhandlede karakter, anses for uegnet til anbringelse i anstalt i Grønland, eller giver en sådan anbringelse ikke tilstrækkelig sikkerhed, kan den pågældende dømmes til anbringelse på ubestemt tid i en psykiatrisk ledet anstalt under kriminalforsorgen i Danmark.

Stk. 3. Justitsministeren eller den, ministeren bemyndiger dertil, kan bestemme, at personer, der i medfør af stk. 2 er dømt til anbringelse i anstalt i Danmark, skal overføres til anstalt i Grønland, når det må anses for formålstjenligt og foreneligt med hensynet til retssikkerheden. Viser den dømte sig uegnet til ophold i anstalt i Grønland, eller viser denne anbringelse sig ikke at give tilstrækkelig sikkerhed, kan justitsministeren bestemme, at den pågældende skal tilbageføres til anstalt i Danmark.

Stk. 4. Retten kan bestemme, at en person, som er idømt forvaring efter § 156, stk. 1, skal overføres til en psykiatrisk ledet anstalt under kriminalforsorgen i Danmark, hvis anstaltsanbringelse i Grønland viser sig ikke at give tilstrækkelig sikkerhed. §§ 143, stk. 3, og 156, stk. 3, finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 5. Justitsministeren kan ved bekendtgørelse ophæve §§ 143, stk. 3, og 156, stk. 2-4.

§ 157. Retten træffer afgørelse om løsladelse, endeligt eller på prøve. Prøvetiden kan ikke overstige 5 år. I øvrigt finder bestemmelserne i § 144, stk. 2-4, tilsvarende anvendelse ved løsladelse på prøve.

Stk. 2. Begår den prøveløsladte i prøvetiden en ny lovovertrædelse eller overtræder den prøveløsladte bestemmelser fastsat efter § 144, stk. 4, træffer retten bestemmelse om retsfølgens i overensstemmelse med § 145.

Stk. 3. Rettens afgørelse om prøveløsladelse træffes efter anmodning fra anklagemyndigheden, kriminalforsorgen, den dømte eller dennes bistandsværge. Anmodning fra kriminalforsorgen, den dømte eller dennes bistandsværge fremsættes over for anklagemyndigheden, der snarest muligt indbringer spørgsmålet for retten. Tages en anmodning fra den dømte eller dennes bistandsværge ikke til følge, kan spørgsmålet først indbringes for retten igen, når der er forløbet et halvt år fra afgørelsen.

Stk. 4. Det påhviler anklagemyndigheden at påse, at en dom til forvaring ikke opretholdes i længere tid end nødvendigt. Anklagemyndigheden skal indbringe spørgsmålet om prøveløsladelse for retten senest tre år efter dommen og derefter hvert andet år. Er genindsættelse sket, indbringes spørgsmålet to år efter genindsættelsen og derefter hvert andet år.

KAPITEL 35 BISTANDSVÆRGER

§ 158. Hvis der bliver tale om at idømme en person foranstaltninger efter § 152 eller forvaring efter § 156, kan retten beskikke en bistandsværge, så vidt muligt en af den tiltaltes nærmeste pårørende, der skal bistå tiltalte under sagen sammen med dennes forsvarer.

Stk. 2. Er en person idømt foranstaltninger eller forvaring som nævnt i stk. 1 skal der beskikkes den dømte en bistandsværge. Denne skal holde sig underrettet om den dømtes tilstand og sørge for, at opholdet og andre indgreb ikke udstrækkes længere end nødvendigt. Beskikkelsen ophører, når foranstaltningen endeligt ophæves.

Stk. 3. Justitsministeren fastsætter nærmere regler om antagelse af og vederlag til bistandsværger samt om disses opgaver og nærmere beføjelser.

KAPITEL 36 RETTIGHEDSFORTABELSE

§ 159. Forbrydelse medfører ikke tab af borgerlige rettigheder.

Stk. 2. Den, der er dømt for en forbrydelse, kan dog udelukkes fra at udøve virksomhed, som kræver en særlig offentlig autorisation eller godkendelse, hvis det udviste forhold begrundes en nærliggende fare for misbrug af stillingen eller hvervet.

Stk. 3. Spørgsmål om, hvorvidt det udviste forhold er til hinder for udøvelse af en i stk. 2 omhandlet virksomhed, skal af påtalemyndigheden efter anmodning enten fra den, der har fået afslag på ansøgning om sådan autorisation eller godkendelse, eller fra vedkommende myndighed indbringes for retten. Hvis afgørelsen går ud på udelukkelse fra den pågældende virksomhed, kan spørgsmålet på ny indbringes for retten, dog tidligst efter 2 års forløb. Autorisation eller godkendelse kan også inden udløbet af denne frist meddeles af vedkommende myndighed.

§ 160. Den, som udøver en af de i § 159, stk. 2, omhandlede virksomheder, kan ved dom for forbrydelse frakendes retten til fortsat at udøve den pågældende virksomhed eller til at udøve den under visse former, hvis det udviste forhold begrundes en nærliggende fare for misbrug af stillingen.

Stk. 2. Det samme gælder, når særlige omstændigheder taler derfor, om udøvelse af anden virksomhed. Efter samme regel kan der ske frakendelse af retten til at være stifter af eller direktør eller medlem af bestyrelsen i et selskab med begrænset ansvar, et selskab eller en forening, som kræver særlig offentlig godkendelse, eller en fond.

Stk. 3. Frakendelsen sker på tid fra 1 til 5 år, regnet fra endelig dom, eller indtil videre, i hvilket tilfælde spørgsmålet om fortsat udelukkelse fra den pågældende virksomhed efter 5 års forløb kan indbringes for retten efter de i § 159, stk. 3, fastsatte regler. Når særlige omstændigheder taler for det, kan justitsministeren eller den, ministeren bemyndiger dertil, tillade, at indbringelse for retten sker, inden den i 1. pkt. nævnte 5 års frist er forløbet.

Stk. 4. Retten kan under behandlingen af de i stk. 1 og 2 nævnte sager udelukke den pågældende fra at udøve virksomheden, indtil sagen er endeligt afgjort. Det kan ved dommen i sagen bestemmes, at anke ikke har opsættende virkning.

KAPITEL 37 KONFISKATION

§ 161. Udbyttet ved en forbrydelse eller et hertil svarende beløb kan helt eller delvis konfiskeres. Savnes der tilstrækkeligt grundlag for at fastslå beløbets størrelse, kan der konfiskeres et beløb, som skønnes at svare til det indvundne udbytte.

Stk. 2. Såfremt det må anses for påkrævet for at forebygge yderligere lovovertrædelser, eller særlige omstændigheder i øvrigt taler derfor, kan der ske konfiskation af

- 1) genstande, der har været brugt eller bestemt til at bruges ved en forbrydelse,
- 2) genstande, der er frembragt ved en forbrydelse, og
- 3) genstande, men hensyn til hvilke der i øvrigt er begået en forbrydelse.

Stk. 3. Genstande, som er af væsentlig betydning for gerningsmandens udøvelse af lovligt erhverv, må ikke konfiskeres, medmindre ganske særlige omstændigheder taler derfor.

Stk. 4. I stedet for konfiskation af de i stk. 2 nævnte genstande kan der konfiskeres et beløb svarende til deres værdi eller en del heraf.

Stk. 5. I stedet for konfiskation efter stk. 2 kan der træffes bestemmelse om foranstaltninger vedrørende genstandene til forebyggelse af yderligere lovovertrædelser.

Stk. 6. Når en forening opløses ved dom, kan dens formue, arkiv, protokoller og lignende konfiskeres.

§ 162. Konfiskation efter § 161, stk. 1, kan ske hos den, hvem udbyttet er tilfaldet umiddelbart ved forbrydelsen.

Stk. 2. Konfiskation af de i § 161, stk. 2 og 4, nævnte genstande og værdier kan ske hos den, der er ansvarlig for lovovertrædelsen, og hos den, på hvis vegne den pågældende har handlet.

Stk. 3. Særligt sikrede rettigheder over genstande, der konfiskeres, bortfalder kun efter rettens bestemmelse under betingelser svarende til de i stk. 2 anførte.

Stk. 4. Har en af de i stk. 1 og 2 nævnte personer efter forbrydelsen foretaget dispositioner over udbytte eller genstande omfattet af § 161, stk. 2, eller rettigheder herover, kan det overdragne eller dets værdi konfiskeres hos erhververen, hvis denne var bekendt med det overdragnes forbindelse med forbrydelsen eller har udvist grov uagtsomhed i denne henseende, eller hvis overdragelsen er sket som gave.

Stk. 5. Hvis en person, der har konfiskationsansvar efter stk. 1-4, dør, bortfalder dennes ansvar. Dette gælder dog ikke konfiskation efter § 161, stk. 1.

§ 163. Der kan foretages hel eller delvis konfiskation af formuegoder, der tilhører en person, som findes skyldig i en forbrydelse, når

- 1) handlingen er af en sådan karakter, at den kan give betydeligt udbytte, og
- 2) der er tale om en særlig grov lovovertrædelse.

Stk. 2. Under betingelser som nævnt i stk. 1 kan der foretages hel eller delvis konfiskation af formuegoder, som den pågældende ægtefælle eller samlever har erhvervet, medmindre

- 1) formuegodet er erhvervet mere en 5 år før den forbrydelse, som danner grundlag for konfiskation efter stk. 1, eller
- 2) ægteskabet eller samlivsforholdet ikke bestod på tidspunktet for erhvervelsen.

Stk. 3. Under betingelser som nævnt i stk. 1 kan der foretages hel eller delvis konfiskation af formuegoder overdraget til en juridisk person, som den pågældende alene eller sammen med sine nærmeste har en bestemmende indflydelse på. Det samme gælder, hvis den pågældende oppebærer en betydelig del af den juridiske persons indtægter. Konfiskation kan dog ikke ske, hvis formuegodet er overdraget til den juridiske person mere end 5 år før den forbrydelse, som danner grundlag for konfiskation efter stk. 1.

Stk. 4. Konfiskation efter stk. 1-3 kan ikke ske, hvis den pågældende sandsynliggør, at et formuegode er erhvervet på lovlig måde eller for lovligt erhvervede midler.

Stk. 5. I stedet for konfiskation af bestemte formuegoder efter stk. 1-3 kan der konfiskeres et beløb svarende til deres værdi eller en del heraf.

§ 164. Sker der konfiskation efter § 161, stk. 1, eller § 163, og har nogen erstatningskrav i anledning af lovovertrædelsen, kan det konfiskerede anvendes til dækning af erstatningskravet.

Stk. 2. Det samme gælder genstande og værdier konfiskeret efter § 161, stk. 2 og 4, såfremt der ved dommen træffes bestemmelse derom.

Stk. 3. Har den dømte i et af de i stk. 1 og 2 nævnte tilfælde betalt den forurettede erstatning efter dommen, nedsættes konfiskationsbeløbet tilsvarende.

§ 165. Genstande, som på grund af deres beskaffenhed i forbindelse med andre foreliggende omstændigheder må befrygtes at ville blive brugt ved en forbrydelse, kan konfiskeres, for så vidt det må anses for påkrævet for at forebygge forbrydelsen. Der kan under samme betingelser ske konfiskation af andre formuegoder, herunder penge. § 161, stk. 5, finder tilsvarende anvendelse.

AFSNIT III

FULDBYRDELSE AF FORANSTALTNINGER

KAPITEL 38

ALMINDELIGE BESTEMMELSER OM FULDBYRDELSE AF FORANSTALTNINGER

Fuldbyrrelsens mål og midler

§ 166. Fuldbyrrelsen af en foranstaltning har som hovedformål at medvirke til at begrænse kriminalitet.

Stk. 2. Ved varetagelsen af hovedformålet efter stk. 1 skal fuldbyrrelsesmyndigheden både støtte og motivere den dømte til gennem personlig, social, arbejds- og uddannelsesmæssig udvikling at leve en kriminalitetsfri tilværelse og udøve den kontrol og sikkerhed, der er nødvendig for at gennemføre foranstaltningen.

§ 167. Der må ikke under fuldbyrdelsen af en foranstaltning pålægges en person andre begrænsninger i tilværelsen end sådanne, der er fastsat ved lov eller er en følge af selve foranstaltningen.

Fuldbyrdelsesmyndighederne

§ 168. Ledelsen af Kriminalforsorgen i Grønland, der hører under Justitsministeriet, Direktoratet for Kriminalforsorgen, varetager fuldbyrdelsen af foranstaltninger fastsat efter denne lov, jf. dog §§ 172 og 234-235.

§ 169. Ledelsen af Kriminalforsorgen i Grønland fastsætter regler om indretning af institutioner under kriminalforsorgen til fuldbyrdelse af foranstaltninger, herunder om indretningen af tilsynsafdelinger, pensioner og anstalter og om indretning af åbne og lukkede afdelinger i anstalterne.

§ 170. Ved fuldbyrdelsen skal kriminalforsorgen samarbejde med politiet og domstolene, med social- og sundhedsvæsenet og med offentlige og private institutioner mv., der tilbyder uddannelse, beskæftigelse, behandling og anden bistand.

Iværksættelse

§ 171. Fuldbyrdelsen af foranstaltninger skal iværksættes snarest muligt.

Stk. 2. Ledelsen af kriminalforsorgen fastsætter regler om iværksættelse.

**KAPITEL 39
FULDBYRDELSE AF BØDER**

§ 172. Bøde fuldbyrdes i overensstemmelse med § 123 af politimesteren.

Stk. 2. Rettens bestemmelse efter § 123, stk. 4, om, at bøde skal udstås ved anbringelse i anstalt, fuldbyrdes efter bestemmelserne i kapitel 43 om fuldbyrdelse af domme med anstaltsanbringelse.

**KAPITEL 40
FULDBYRDELSE AF DOMME MED TILSYN MV.**

Almindelige bestemmelser om gennemførelse af tilsyn mv.

§ 173. Tilsyn og andre særvilkår, der er fastsat i medfør af denne lov, gennemføres af kriminalforsorgen, medmindre andet er bestemt i afgørelsen.

§ 174. Tilsynsmyndigheden skal vejlede den dømte om de rettigheder og pligter, som tilsynet og eventuelle særvilkår indebærer, herunder om virkninger af vilkårsovertrædelse.

Stk. 2. Tilsynsmyndigheden skal endvidere i samarbejde med den dømte og snarest efter tilsynets iværksættelse udarbejde en plan for tilsynsperioden og tiden derefter. Denne plan

skal jævnligt sammenholdes med den dømtes forhold i tilsynsperioden og om nødvendigt søges tilpasset ændringer i disse forhold.

Tilsyn mv. af kriminalforsorgen

§ 175. Vilkår om tilsyn indebærer, at den dømte skal holde sig i kontakt med kriminalforsorgen efter dennes nærmere bestemmelse, herunder møde hos kriminalforsorgen og modtage dennes besøg. Den dømte skal give kriminalforsorgen oplysninger om bopæl og beskæftigelse.

Stk. 2. Den dømte skal overholde særvilkår og give kriminalforsorgen sådanne oplysninger, som gennemførelsen af særvilkåret nødvendiggør.

Stk. 3. Den dømte skal efter anmodning dokumentere afgivne oplysninger.

Stk. 4. Den dømte skal i øvrigt overholde de bestemmelser, som kriminalforsorgen fastsætter til gennemførelsen af tilsynet og eventuelle særvilkår.

§ 176. Kriminalforsorgen skal i tilsynsperioden holde sig underrettet om den dømtes forhold, herunder om den pågældendes bopæl og beskæftigelse.

Stk. 2. Kriminalforsorgen skal påse, at ubetingede særvilkår iværksættes og overholdes. Kriminalforsorgen skal endvidere holde sig underrettet om sådanne særlige forhold hos den dømte, som kan medføre iværksættelse af betingede særvilkår eller ændring eller ophævelse af allerede iværksatte særvilkår.

Stk. 3. Kriminalforsorgen skal fastsætte de bestemmelser, der er nødvendige for at gennemføre tilsynet og eventuelle særvilkår.

§ 177. Kriminalforsorgen skal tilbyde den dømte vejledning og bistand med hensyn til den pågældendes beskæftigelsesmæssige, sociale og personlige forhold med henblik på at forbedre den pågældendes muligheder for at leve en kriminalitetsfri tilværelse. Kriminalforsorgen skal i den forbindelse formidle kontakt til personer, institutioner og myndigheder, der efter anden lovgivning kan yde bistand.

§ 178. Ledelsen af Kriminalforsorgen fastsætter regler om gennemførelse af tilsyn og eventuelle særvilkår, herunder om tilsynets iværksættelse, om kontakthypighed og om samarbejde med andre myndigheder mv.

Vilkårsovertrædelse

§ 179. Kriminalforsorgen skal træffe foranstaltninger med henblik på at genetablere tilsynet og sikre overholdelsen af særvilkår, hvis den dømte unddrager sig tilsynet eller gennemførelsen af særvilkår.

Stk. 2. Overtræder den dømte vilkår for dommen, og må vilkårsovertrædelsen antages at medføre en nærliggende risiko for kriminalitet, skal kriminalforsorgen afgive indberetning herom til anklagemyndigheden.

Stk. 3. Overtræder den dømte i øvrigt bestemmelser eller vilkår, skal kriminalforsorgen give den pågældende et pålæg om at overholde bestemmelserne og vilkårene. Er der tidligere

givet pålæg i anledning af tilsvarende overtrædelse, afgives indberetning til anklagemyndigheden.

Stk. 4. Ledelsen af Kriminalforsorgen fastsætter regler om behandlingen af sager om vilkårsovertrædelse, herunder om foranstaltninger efter stk. 1, om afgivelse af indberetninger efter stk. 2 og 3, og om meddelelse af pålæg efter stk. 3.

Tilsyn mv. af andre myndigheder end kriminalforsorgen

§ 180. Justitsministeren kan efter forhandling med vedkommende myndighed fastsætte regler om gennemførelse af tilsyn mv. af andre myndigheder end kriminalforsorgen.

KAPITEL 41

FULDBYRDELSE AF DOMME MED SAMFUNDSTJENESTE

§ 181. Dom til samfundstjeneste gennemføres af kriminalforsorgen.

Stk. 2. Dom til samfundstjeneste indebærer, at den dømte skal opfylde den fastsatte arbejdspligt inden for den udmålte længstetid. Samfundstjenesten skal afvikles løbende over den udmålte længstetid.

Stk. 3. Kriminalforsorgen træffer bestemmelse om arbejdsstedet, hvor samfundstjenesten skal udføres. Den dømte skal i øvrigt overholde de bestemmelser, som kriminalforsorgen fastsætter om gennemførelsen af samfundstjenesten.

§ 182. Ledelsen af Kriminalforsorgen fastsætter regler om gennemførelse af domme til samfundstjeneste.

§ 183. Kriminalforsorgen skal føre kontrol med, at den dømte opfylder den fastsatte arbejdspligt.

Stk. 2. Overtræder den dømte dommens bestemmelser om samfundstjeneste eller de bestemmelser, som kriminalforsorgen har fastsat om udførelsen af samfundstjenesten, skal kriminalforsorgen give den dømte pålæg om at overholde bestemmelserne. Er der tidligere givet pålæg herom, afgives indberetning til anklagemyndigheden.

Stk. 3. Ledelsen af Kriminalforsorgen fastsætter regler om behandlingen af sager om overtrædelse af vilkår om samfundstjeneste.

§ 184. Bestemmelserne i kapitel 40 om fuldbyrdelse af domme med tilsyn mv. finder tilsvarende anvendelse på gennemførelsen af vilkår, der er fastsat efter § 136, stk. 2, 3. pkt., jf. §§ 128-131.

KAPITEL 42

FULDBYRDELSE AF DOMME MED ANSTALT OG TILSYN

§ 185. Anbringelse i anstalt i medfør af dom til anstalt og tilsyn fuldbyrdes efter bestemmelserne i kapitel 43, jf. dog § 140, stk. 2.

Stk. 2. Tilsyn og særvilkår i medfør af dom til anstalt og tilsyn fuldbyrdes efter bestemmelserne i kapitel 40.

KAPITEL 43

FULDBYRDELSE AF DOMME MED ANSTALTSANBRINGELSE

Indledende bestemmelser

Udsættelse

§ 186. Ledelsen af Kriminalforsorgen eller den, ledelsen bemyndiger dertil, kan bestemme, at fuldbyrdelsen af foranstaltningen skal udsættes, når

- 1) hensynet til den dømte, herunder dennes arbejds-, uddannelses-, familie- eller helbreds-mæssige forhold taler herfor, og
- 2) hensynet til retshåndhævelsen ikke taler imod en udsættelse af fuldbyrdelsen.

Stk. 2. Udsættelse af fuldbyrdelsen betinges af, at den dømte ikke begår kriminelt forhold. Udsættelse kan endvidere betinges af, at den dømte i øvrigt overholder fastsatte vilkår, herunder undergiver sig tilsyn af kriminalforsorgen, jf. kapitel 28 og 40.

Stk. 3. Hvis den dømte ikke overholder de fastsatte vilkår for tilladelsen til udsættelse, eller på ny begår kriminelt forhold, kan tilladelsen tilbagekaldes.

Stk. 4. Ledelsen af Kriminalforsorgen fastsætter regler om behandlingen af sager om udsættelse af fuldbyrdelsen.

Benådning

§ 187. Ledelsen af Kriminalforsorgen fastsætter regler om den administrative behandling af sager om benådning.

Stk. 2. Tilsyn og særvilkår, der er fastsat i medfør af beslutning om betinget benådning, gennemføres efter bestemmelserne i kapitel 40.

Beregning af foranstaltningstiden

§ 188. Ved beregningen af foranstaltningstiden foretages fradrag efter bestemmelserne i § 117 for den tid, som den dømte har været anholdt, tilbageholdt eller indlagt til mentalundersøgelse.

Stk. 2. Ledelsen af Kriminalforsorgen fastsætter regler om beregningen af foranstaltningstiden, herunder at den dømte snarest muligt skal gøres bekendt med beregningen og med senere omberegning på grund af afbrydelse af fuldbyrdelsen eller ændrede forudsætninger for beregningen.

*Anbringelse i og overførsel mellem institutionerne**Myndigheden*

§ 189. Ledelsen af Kriminalforsorgen træffer afgørelse om anbringelse i og overførsel mellem institutionerne.

Institutioner mv.

§ 190. En foranstaltning med anstaltsanbringelse fuldbyrdes i anstalt, jf. dog stk. 2 og stk. 3.

Stk. 2. En foranstaltning med anstaltsanbringelse af kortere varighed kan i særlige tilfælde fuldbyrdes i detention efter regler, der fastsættes af Ledelsen af Kriminalforsorgen i samarbejde med politimesteren.

Stk. 3. En foranstaltning med anstaltsanbringelse kan endvidere efter bestemmelserne i § 229 i særlige tilfælde fuldbyrdes i kriminalforsorgens pensioner og i institutioner mv. uden for kriminalforsorgen.

Valg af afsoningsinstitution

§ 191. En foranstaltning med anstaltsanbringelse skal, så vidt det er praktisk muligt, fuldbyrdes i nærheden af den dømtes hjemsted. Ved afgørelsen af, i hvilken institution den dømte skal anbringes, skal der endvidere tages hensyn til den dømtes egne ønsker, navnlig vedrørende arbejds-, uddannelses-, familie- eller helbredsmæssige forhold.

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1, 1. pkt., kan fraviges,

- 1) hvis en sådan anbringelse undtagelsesvis kan træde i stedet for anbringelse efter § 192, stk. 2,
- 2) hvis den pågældende er dømt for kriminalitet, der har rettet sig mod betydelige samfundsmæssige værdier, og hensynet til retshåndhævelsen taler imod anbringelse i nærheden af den dømtes hjemsted,
- 3) hvis den dømte under seneste afsoning i institution nær hjemstedet har gjort sig skyldig i ny kriminalitet eller i grov overtrædelse af institutionens regler,
- 4) hvis det må anses for nødvendigt for at beskytte den dømte mod overgreb, eller
- 5) hvis den samlede udnyttelse af pladserne i kriminalforsorgens institutioner gør det nødvendigt.

Stk. 3. Ved en afgørelse om overførsel efter §§ 193-194 finder stk. 1-2 tilsvarende anvendelse.

Anbringelse

§ 192. Fuldbyrkelse af en foranstaltning med anstaltsanbringelse sker i åben afdeling, jf. dog stk. 2 og 3.

Stk. 2. Fuldbyrkelse efter stk. 1 kan ske i halvlukket regi, hvis den pågældende er dømt for grovere personfarlig kriminalitet, og hensynet til retshåndhævelsen taler imod anbringelse i åbent regi, jf. § 209, stk. 2.

Stk. 3. Fuldbyrkelse kan ske i lukket afdeling, hvis den dømte efter tidligere afsoning senest er løsladt fra lukket afdeling, fordi betingelserne for overførsel til åben afdeling ikke var opfyldt.

Overførsel

§ 193. En indsat i åben afdeling, jf. § 192, stk. 1 og 2, kan overføres til lukket afdeling, hvis den pågældende

- 1) er undvejet eller har forsøgt herpå, eller
- 2) begår ny kriminalitet.

Stk. 2. En indsat i en åben afdeling kan overføres til en anden åben afdeling, hvis

- 1) den indsatte er undvejet eller har forsøgt herpå,
- 2) den indsatte begår ny kriminalitet eller grov overtrædelse af institutionens regler,
- 3) det må anses for nødvendigt for at beskytte den indsatte mod overgreb,
- 4) den indsatte selv ønsker det, og særlige familiemæssige eller andre personlige forhold taler derfor, eller
- 5) hensynet til den samlede udnyttelse af kriminalforsorgens institutioner gør det nødvendigt.

Stk. 3. En indsat i detention kan overføres til lukket afdeling efter bestemmelserne i stk. 1 og til en anden detention eller til en åben afdeling efter bestemmelserne i stk. 2.

§ 194. En indsat i lukket afdeling skal overføres til åben afdeling, når anbringelse i lukket afdeling ikke længere er nødvendig af hensyn til sikkerheden, og en lempeligere anbringelse i øvrigt ikke er utilrådelig. Ved afgørelsen om overførsel finder § 192, stk. 1 og 2, tilsvarende anvendelse.

Stk. 2. En indsat i halvlukket regi skal overføres til åbent regi, når hensynet til retshåndhævelsen ikke længere taler herimod.

Administrative bestemmelser

§ 195. Ledelsen af Kriminalforsorgen fastsætter regler om behandlingen af sager om anbringelse og overførsel efter §§ 190-194.

Indsattes rettigheder og pligter under opholdet i institutionen

Vejledning og planlægning

§ 196. En indsat skal snarest efter at være anbragt i institutionen vejledes af denne om sine rettigheder, pligter og øvrige forhold under opholdet.

Stk. 2. Institutionen skal endvidere i samarbejde med den indsatte og snarest efter indsættelsen udarbejde en plan for opholdet og tiden efter løsladelsen. Denne plan skal jævnlige

sammenholdes med den indsatte forhold under opholdet og om nødvendigt søges tilpasset disse forhold.

Anvisninger

§ 197. En indsat skal efterkomme de anvisninger, som gives af institutionens personale i forbindelse med varetagelsen af institutionens opgaver.

Fællesskab

§ 198. En indsat skal så vidt muligt have adgang til fællesskab med andre indsatte.

Stk. 2. Hvis den indsatte selv ønsker det, og forholdene tillader det, tilbydes ophold uden eller med begrænset fællesskab med andre indsatte.

Stk. 3. I øvrigt kan ophold uden fællesskab kun bestemmes efter reglerne i §§ 218 og 222, stk. 2.

Stk. 4. Ledelsen af kriminalforsorgen fastsætter regler om gennemførelse af fællesskab efter stk. 1, herunder om de indsatte adgang til at kunne aflåse eget opholdsrum, og om adgangen til at låse de indsatte inde.

Medindflydelse

§ 199. De indsatte skal have mulighed for at øve indflydelse på deres tilværelse i institutionen.

Stk. 2. De indsatte har ikke ret til at deltage i drøftelser om sager, der vedrører institutionens sikkerhed eller enkeltpersoner.

Stk. 3. Ledelsen af Kriminalforsorgen fastsætter regler om gennemførelsen af de indsatte medindflydelse, herunder gennem valgte talsmænd.

Egne genstande og penge

§ 200. En indsat har ret til at medtage, besidde og råde over egne genstande i institutionen, medmindre dette er uforeneligt med ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn.

Stk. 2. Ledelsen af Kriminalforsorgen eller den, ledelsen bemyndiger dertil, fastsætter regler om begrænsninger i indsatte ret til at medtage, besidde og råde over egne genstande i institutionen.

Stk. 3. Ledelsen af Kriminalforsorgen fastsætter regler om indsatte adgang til at medtage, besidde og råde over egne penge i institutionen.

Religion

§ 201. En indsat har ret til samtale med en præst eller lignende fra sit trossamfund.

Fritiden

§ 202. En indsat skal i videst muligt omfang selv varetage praktiske opgaver vedrørende sine personlige forhold, herunder madlavning og rengøring.

Stk. 2. Institutionen skal tilbyde de indsatte aktiviteter i fritiden.

Stk. 3. Den indsatte har ret til dagligt at tilbringe mindst én time i fri luft, medmindre dette undtagelsesvis vil være uforeneligt med institutionens varetagelse af sikkerhedsmæssige hensyn.

Forsorgsmæssig bistand

§ 203. Institutionen skal vejlede og bistå en indsat med hensyn til den pågældendes arbejdsmæssige, uddannelsesmæssige, sociale og personlige forhold med henblik på

- 1) at forbedre den pågældendes muligheder for at leve en kriminalitetsfri tilværelse, og
- 2) at begrænse de ulemper, som følger af frihedsberøvelsen.

Stk. 2. Institutionen skal i forbindelse med sin virksomhed efter stk. 1 formidle kontakt til andre personer, institutioner og myndigheder, der efter anden lovgivning skal yde bistand.

Sundhedsmæssig bistand

§ 204. En indsat har ret til lægebehandling og anden sundhedsmæssig bistand.

Arbejde og uddannelse mv.

§ 205. En indsat har ret og pligt til at være beskæftiget ved deltagelse i arbejde, uddannelse eller anden godkendt aktivitet.

Stk. 2. Ledelsen af Kriminalforsorgen kan fravige bestemmelsen i stk. 1 for bestemte institutioner eller bestemte grupper af indsatte, hvor praktiske eller andre særlige hensyn gør det nødvendigt. Indsatte skal dog så vidt muligt tilbydes beskæftigelse.

Stk. 3. En indsat, der nægter at være beskæftiget ved en af institutionen godkendt aktivitet, skal i arbejdstiden opholde sig i eget opholdsrum eller andet anvist opholdssted.

§ 206. En indsat i åben afdeling skal så vidt muligt være beskæftiget uden for institutionen, jf. dog § 209, stk. 2. Afgørelse om tilladelse til beskæftigelse uden for institutionen træffes efter bestemmelserne i § 209.

Stk. 2. Valget af beskæftigelse træffes i hvert enkelt tilfælde på grundlag af en samlet vurdering af den indsatte forhold. Ved afgørelsen skal der så vidt muligt tages hensyn til den indsatte eget ønske og til den indsatte muligheder for også efter løsladelsen at opnå arbejde eller uddannelse uden for anstalten. Den indsatte skal vejledes om mulighederne for ved undervisning eller anden uddannelse at afhjælpe manglende skolekundskaber eller mangel på erhvervmæssig eller anden uddannelse.

§ 207. En indsat skal have udbetalt vederlag for sin beskæftigelse. Vederlag skal også udbetales til indsatte, der ikke kan tilbydes beskæftigelse på grund af arbejdsmangel, eller

som er fraværende fra beskæftigelse på grund af sygdom. Det samme gælder indsatte, der efter institutionens bestemmelse eller af andre særlige grunde er midlertidigt fraværende fra beskæftigelse, eller som er uden beskæftigelse efter § 205, stk. 2.

Stk. 2. Andre indsatte skal alene have dækket deres personlige fornødenheder.

§ 208. Institutionens arbejdspladser skal være indrettet således, at arbejdsforholdene for de indsatte er sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarlige.

Stk. 2. Ledelsen af kriminalforsorgen fastsætter regler om de indsattes beskæftigelse og vederlæggelse mv. efter §§ 205-207.

Indsattes kontakt til samfundet uden for institutionen

Tilladelse til færden uden for institutionen (udgang)

§ 209. En indsat kan få tilladelse til udgang, når

- 1) udgangsformålet er rimeligt begrundet i uddannelsesmæssige, arbejdsmæssige, behandlingsmæssige, familiemæssige eller andre personlige hensyn,
- 2) der ikke er bestemte grunde til at antage, at den indsatte i forbindelse med udgang vil begå ny kriminalitet, unddrage sig fortsat fuldbyrdelse eller på anden måde misbruge udgangstilladelsen, og
- 3) hensynet til retshåndhævelsen ikke i øvrigt taler imod udgangstilladelsen.

Stk. 2. Under ophold i halvlukket regi har den indsatte ikke tilladelse til beskæftigelse uden for anstalten og ikke tilladelse til udgang i øvrigt, medmindre særlige forhold taler derfor.

Stk. 3. Under ophold i lukket afdeling har den indsatte ikke tilladelse til beskæftigelse uden for anstalten og ikke tilladelse til udgang i øvrigt. Udgang kan dog tillades som led i et udslningsforløb eller når særlige forhold i øvrigt taler derfor.

Stk. 4. Tilladelse til udgang gives for et bestemt tidsrum, der medregnes i foranstaltningstiden.

Stk. 5. Tilladelse til udgang betinges af, at den indsatte ikke begår nyt kriminelt forhold. Tilladelse til udgang kan endvidere betinges af andre vilkår, som findes formålstjenlige for at undgå misbrug af udgangstilladelsen eller for at imødekomme hensynet til retsfølelsen.

Stk. 6. En tilladelse til udgang kan tilbagekaldes, eller vilkårene for tilladelsen ændres, hvis

- 1) den indsatte udebliver fra udgang eller i øvrigt ikke overholder de fastsatte vilkår for tilladelsen, eller på ny begår kriminelt forhold, eller
- 2) nye oplysninger om den indsattes forhold giver bestemte grunde til at antage, at den indsatte vil misbruge den meddelte udgangstilladelse.

Stk. 7. Ledelsen af kriminalforsorgen fastsætter regler om tilladelse til udgang.

Besøg

§ 210. En indsat har ret til mindst ét ugentligt besøg, der skal være af mindst én times varighed og så vidt muligt af to timers varighed. For indsatte, som ikke har tilladelse til udgang, bør der så vidt muligt gives tilladelse til besøg i videre omfang.

Stk. 2. En indsat har uden de i stk. 1 nævnte begrænsninger ret til at modtage besøg af den autoriserede forsvarer eller advokat, der er beskikket for eller valgt af den pågældende som forsvarer i den kriminalsag, der har ført til indsættelse i institutionen, eller i en verserende kriminalsag.

Stk. 3. Ledelsen af kriminalforsorgen kan ud fra ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn fastsætte regler om begrænsninger i retten efter stk. 1, 1. pkt.

Børn

§ 211. En indsat har ret til at have sit barn under et år hos sig i institutionen, hvis den indsatte selv er i stand til at passe barnet, og forholdene i institutionen ikke konkret gør barnets ophold dér uforsvarligt.

Brevveksling og telefonsamtaler

§ 212. En indsat har ret til brevveksling og til at føre telefonsamtaler.

Stk. 2. Institutionen kan uden retskendelse åbne og lukke breve til og fra den indsatte. Det sker i den indsattes påsyn bortset fra de tilfælde, der er omfattet af stk. 3.

Stk. 3. Ledelsen af Kriminalforsorgen kan, af ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn eller for at beskytte den forurettede ved lovovertrædelsen, fastsætte regler om begrænsning af retten efter stk. 1, herunder om gennemlæsning, tilbageholdelse og tilbagesendelse af breve og om nægtelse af adgang til og aflytning af telefonsamtale.

Stk. 4. Institutionens leder træffer afgørelse efter bestemmelserne i stk. 3.

§ 213. En indsat har ret til ukontrolleret brevveksling med justitsministeren, direktøren for kriminalforsorgen, lederen af kriminalforsorgen, domstolene, Den Særlige Klageret, Procesbevillingsnævnet, anklagemyndigheden og politiet, Folketingets Ombudsmand, Landstingets Ombudsmand, medlemmer af Folketinget, medlemmer af Landstinget, Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol, Den Europæiske Torturkomité, FN's Menneskerettighedskommission, FN's Torturkomité og den autoriserede forsvarer eller advokat, der har været beskikket for eller valgt af den pågældende som forsvarer i den kriminalsag, der har ført til indsættelse i institutionen, eller i en verserende kriminalsag.

Adgang til aviser, bøger mv.

§ 214. En indsat skal have mulighed for at holde sig orienteret ved avislæsning og gennem radio- og fjernsynsudsendelser mv.

Stk. 2. En indsat har ret til at låne bøger og tidsskrifter gennem det offentlige biblioteksvæsen.

Kontakt til medierne

§ 215. En indsat har ret til i institutionen at udtale sig til medierne og i den forbindelse at lade sig fotografere.

Stk. 2. Ledelsen af kriminalforsorgen kan dog fastsætte regler om begrænsning af retten efter stk. 1 af hensyn til institutionens sikkerhed, for at beskytte den forurettede ved lovovertrædelsen eller for i øvrigt at modvirke en åbenbar krænkelse af retsfølelsen.

Stk. 3. Ledelsen af Kriminalforsorgen træffer afgørelse efter bestemmelserne i stk. 2.

Indgreb over for den indsatte*Visitation*

§ 216. Institutionen kan undersøge, hvilke effekter en indsat har i sin besiddelse i sit opholdsrum eller på sin person (besigtigelse), hvis en sådan undersøgelse er nødvendig for at sikre, at ordensbestemmelser overholdes, eller sikkerhedshensyn iagttages, herunder

- 1) når den indsatte indsættes i institutionen,
- 2) før og efter besøg,
- 3) før og efter fravær fra institutionen eller opholdsafdelingen, eller
- 4) hvis den indsatte mistænkes for uretmæssig besiddelse af effekter.

Stk. 2. Institutionens leder kan af sikkerhedsmæssige hensyn træffe bestemmelse om en nærmere undersøgelse af den indsatte person, hvis der er bestemte grunde til at antage, at den indsatte er i uretmæssig besiddelse af effekter. En sådan legemsundersøgelse må kun foretages under medvirken af en læge. Lægen tager stilling til, om indgrebets gennemførelse under hensyn til den hertil forbundne smerte og risiko samt den indsatte tilstand er lægeligt forsvarligt.

Stk. 3. Undersøgelse må ikke gennemføres, hvis det efter indgrebets formål og den krænkelse og det ubehag, som indgrebet må antages at forvolde, ville være et uforholdsmæssigt indgreb.

Stk. 4. Undersøgelse skal foretages så skånsomt, som omstændighederne tillader. Undersøgelse, der indebærer afklædning, må kun undtagelsesvis foretages og overværes af personer af andet køn end den indsatte. Dette gælder dog ikke for sundhedspersonale.

Stk. 5. Ledelsen af Kriminalforsorgen fastsætter regler om gennemførelsen af undersøgelser af den indsatte person og opholdsrum.

Stk. 6. Institutionen har ret til at fotografere og optage fingeraftryk af den indsatte med henblik på senere identifikation. Ledelsen af Kriminalforsorgen kan fastsætte regler om gennemførelsen af fotografering og optagelse af fingeraftryk efter 1. pkt., herunder om opbevaring og destruktion.

Magtanvendelse

§ 217. Institutionen kan anvende magt over for en indsat, hvis det er nødvendigt

- 1) for at afværge truende vold eller overvinde voldsom modstand,

- 2) for at hindre selvmord eller anden selvbeskadigelse,
- 3) for at hindre undvigelse eller standse undvegne, eller
- 4) for at gennemtvinge en påbudt foranstaltning, når øjeblikkelig gennemførelse af denne er nødvendig, og den indsatte afviser eller undlader at følge personalets anvisninger herom.

Stk. 2. Magtanvendelse kan ske ved greb, skub og stav.

Stk. 3. Magtanvendelse må ikke gennemføres, hvis det efter indgrebets formål og den krænkelse og det ubehag, som indgrebet må antages at forvolde, ville være et uforholdsmæssigt indgreb.

Stk. 4. Magtanvendelse skal foretages så skånsomt, som omstændighederne tillader. Der skal gennemføres lægetilsyn efter magtanvendelse, hvis der er mistanke om sygdom, herunder om tilskadekomst, hos den indsatte i forbindelse med anvendelsen af magt, eller hvis den indsatte anmoder om lægehjælp.

Stk. 5. Ledelsen af Kriminalforsorgen fastsætter regler om anvendelse af magt over for indsatte.

Anbringelse i enrum

§ 218. Institutionens leder eller den, der bemyndiges dertil, kan anbringe en indsat i enrum, hvis det er nødvendigt for at forebygge undvigelse, kriminell virksomhed eller voldsom adfærd.

Stk. 2. Hvis der er grund til at antage, at betingelserne i stk. 1 for anbringelse i enrum er opfyldt, kan institutionen midlertidigt anbringe den indsatte i enrum, mens spørgsmålet om enrumsanbringelse behandles.

Stk. 3. En indsat, der anbringes i enrum, isoleres i eget opholdsrum eller i opholdsrum på særlig afdeling. Under anbringelsen er den indsatte ikke undergivet andre begrænsninger i sin tilværelse end sådanne, der er en følge af anbringelsen i enrum, jf. § 167.

Stk. 4. Anbringelse i enrum må ikke foretages, hvis udelukkelsen efter indgrebets formål og den krænkelse og det ubehag, som indgrebet må antages at forvolde, ville være et uforholdsmæssigt indgreb.

Stk. 5. Anbringelse i enrum skal gennemføres så skånsomt, som omstændighederne tillader.

Stk. 6. Anbringelse i enrum skal straks bringes til ophør, når betingelserne herfor ikke længere er opfyldt. Institutionen skal mindst én gang om ugen overveje spørgsmålet om helt eller delvist at bringe anbringelsen i enrum til ophør.

Stk. 7. Ledelsen af Kriminalforsorgen fastsætter regler om anbringelse i enrum, herunder om indberetningspligt.

Håndjern

§ 219. Håndjern kan anvendes, hvis det er nødvendigt.

- 1) for at afværge truende vold eller overvinde voldsom modstand,
- 2) for at hindre selvmord eller anden selvbeskadigelse, eller
- 3) for at hindre undvigelse.

Stk. 2. Håndjern må ikke anvendes, hvis det efter indgrebets formål og den krænkelse og det ubehag, som indgrebet må antages at forvolde, ville være et uforholdsmæssigt indgreb.

Stk. 3. Håndjern skal anvendes så skånsomt, som omstændighederne tillader.

Stk. 4. Ledelsen af Kriminalforsorgen fastsætter regler om anvendelsen af håndjern, herunder om lægetilsyn og andet tilsyn.

Observationscelle, sikringscelle, tvangsfiksering

§ 220. Institutionens leder eller den, der bemyndiges dertil, kan bestemme, at en indsat anbringes i observationscelle eller i sikringscelle, og under anbringelse i sikringscelle tvangsfikseres ved anvendelse af bælte, hånd- og fodremme samt handsker, hvis det er nødvendigt

- 1) for at afværge truende vold eller overvinde voldsom modstand, eller
- 2) for at hindre selvmord eller anden selvbeskadigelse.

Stk. 2. Anbringelse i observations- og sikringscelle og tvangsfiksering må dog ikke foretages, hvis det efter indgrebets formål og den krænkelse og det ubehag, som indgrebet må antages at forvolde, ville være et uforholdsmæssigt indgreb.

Stk. 3. Anbringelse i observationscelle, sikringscelle og tvangsfiksering skal foretages så skånsomt, som omstændighederne tillader.

Stk. 4. Ved tvangsfiksering af en indsat i sikringscelle skal institutionen straks anmode en læge om at foretage tilsyn med den indsatte. Lægen skal tilse den pågældende, medmindre lægen skønner sådant tilsyn åbenbart unødvendigt.

Stk. 5. Ved anbringelse i observationscelle og i sikringscelle uden tvangsfiksering skal der tilkaldes læge, hvis der er mistanke om sygdom, herunder om tilskadekomst, hos den indsatte, eller hvis den indsatte selv anmoder om lægehjælp.

Stk. 6. Ledelsen af Kriminalforsorgen fastsætter regler om godkendelse af observationsceller og sikringscelle, og om anvendelsen af observationscelle, sikringscelle og tvangsfiksering, herunder om lægetilsyn og andet tilsyn.

Disciplinære overtrædelser

§ 221. En indsat kan af institutionens leder eller den, der bemyndiges dertil, ikendes disciplinær foranstaltning

- 1) ved overtrædelse af § 197,
- 2) ved udeblivelse, undvigelse eller forsøg herpå,
- 3) ved tilsidesættelse af beskæftigelsespligten efter § 205, stk. 1,
- 4) ved overtrædelse af kriminallovgivningen, når overtrædelsen tillige indebærer en selvstændig krænkelse af orden eller sikkerhed i institutionen,
- 5) ved overtrædelse af regler, fastsat af Ledelsen af Kriminalforsorgen, når det i reglerne er bestemt, at overtrædelse kan medføre disciplinær foranstaltning, og
- 6) ved overtrædelse af regler, fastsat af institutionens leder, når det i reglerne er bestemt, at overtrædelse kan medføre disciplinær foranstaltning.

Disciplinære foranstaltninger

§ 222. Som disciplinær foranstaltning kan anvendes advarsel, bøde, frakendelse af udgangstilladelse og anbringelse i enrum.

Stk. 2. Anbringelse i enrum kan dog kun anvendes for følgende overtrædelser:

- 1) udeblivelse eller undvigelse,
- 2) indsmugling eller besiddelse af våben,
- 3) vold eller trusler om vold mod medindsatte eller personale,
- 4) indsmugling, besiddelse eller indtagelse af alkohol eller euforiserende stoffer, og
- 5) andre grove eller oftere gentagne overtrædelser.

Stk. 3. Frakendelse af udgangstilladelse kan kun anvendes, hvis den indsatte udebliver fra udgang eller i øvrigt ikke overholder de fastsatte vilkår for tilladelsen.

Stk. 4. Bøde kan ikendes i forening med frakendelse af udgangstilladelse og anbringelse i enrum.

Stk. 5. Fuldbyrdelsen af disciplinær foranstaltning kan helt eller delvis undlades på betingelse af, at den indsatte i en bestemt periode ikke begår kriminelt forhold eller disciplinær-overtrædelse.

Fastsættelse og fuldbyrdelse af disciplinære foranstaltninger

§ 223. Ved ikendelse af bøde fastsættes bødens størrelse under hensyn til overtrædelsens art og omfang. En ikendt bøde kan modregnes i den indsattes vederlag for beskæftigelse efter § 207, stk. 1. Den indsatte skal dog mindst have udbetalt et beløb til dækning af personlige fornødenheder.

Stk. 2. Ved frakendelse af udgang fastsættes frakendelsens form og omfang i forhold til det begåede misbrug. Frakendelsen kan således begrænses til bestemte formål og til bestemte tidspunkter. Endvidere fastsættes frakendelsen for et bestemt tidsrum, der ikke kan overstige 12 uger.

Stk. 3. Anbringelse i enrum fastsættes under hensyn til overtrædelsens art og omfang til et bestemt tidsrum, der ikke kan overstige 4 uger. Anbringelsen kan begrænses til den indsattes fritid.

Stk. 4. Hvis der er begrundet mistanke om, at en indsat har overtrådt bestemmelser, der må antages at medføre anbringelse i enrum som disciplinær foranstaltning, kan den indsatte anbringes i forhørselle, hvis det er nødvendigt af hensyn til gennemførelsen af undersøgelsen i disciplinærsagen.

Stk. 5. En indsat, der anbringes i enrum, isoleres i eget opholdsrum eller i opholdsrum på særlig afdeling. Under anbringelsen er den indsatte ikke undergivet andre begrænsninger i sin tilværelse end sådanne, der er en følge af anbringelsen i enrum, jf. § 167.

Stk. 6. Ledelsen af Kriminalforsorgen fastsætter regler om disciplinærsagers behandling og om fastsættelse af disciplinære foranstaltninger, herunder om en bødes maksimale størrelse og om muligheden for at fordele indeholdelsen af en ikendt bøde over en periode, om anvendelsen af hel eller delvis frakendelse af udgang, og om indberetningspligt og godkendelse af anbringelse i enrum i mere end 3 døgn.

Konfiskation

§ 224. Institutionens leder eller den, der bemyndiges dertil, kan træffe bestemmelse om konfiskation

- 1) af genstande og penge, der findes på institutionens område, hvis det ikke kan fastslås, hvem de tilhører,
- 2) af genstande og penge, der ulovligt er indført, erhvervet eller frembragt i institutionen, medmindre de tilhører nogen, der ikke er ansvarlig for det ulovlige forhold, og
- 3) af genstande og penge, der søges indsmuglet til indsatte, medmindre de tilhører nogen, der ikke er ansvarlig for det pågældende forhold.

Stk. 2. Ledelsen af Kriminalforsorgen fastsætter regler om behandlingen af sager om konfiskation.

Betaling af erstatning (modregning af erstatningsbeløb)

§ 225. Hvis en indsat under anstaltsopholdet forvolder skade på institutionens ting ved en erstatningspådragende adfærd, kan institutionens leder eller den, der bemyndiges dertil, bestemme, at erstatningsbeløbet skal modregnes i den indsatte vedderlag for beskæftigelse efter § 207, stk. 1. Den indsatte skal dog mindst have udbetalt et beløb til dækning af personlige fornødenheder.

Stk. 2. Ledelsen af Kriminalforsorgen fastsætter regler om behandlingen af sager om erstatning.

*Ændringer i eller ophør af fuldbyrdelsen**Afbrydelse af fuldbyrdelsen ved udeblivelse, undvigelse, tilbageholdelse mv.*

§ 226. Fuldbyrdelse af en frihedsberøvende foranstaltning afbrydes, hvis den indsatte

- 1) udebliver, undviger eller i øvrigt selvfor skyldt unddrager sig fuldbyrdelsen, eller
- 2) anholdes eller tilbageholdes i mindst 24 timer.

Tilladelse til afbrydelse af fuldbyrdelsen

§ 227. Ledelsen af Kriminalforsorgen eller den, ledelsen bemyndiger dertil, kan bestemme, at fuldbyrdelse af foranstaltningen midlertidigt afbrydes, når

- 1) ganske særlig omstændigheder af for eksempel arbejds-, uddannelses-, familie- eller helbreds mæssige karakter taler imod en umiddelbar fortsættelse af fuldbyrdelsen,
- 2) fare for misbrug ikke antages at foreligge, og
- 3) hensynet til retshåndhævelsen ikke taler imod en udsættelse af fuldbyrdelsen.

Stk. 2. Tilladelse til afbrydelse af fuldbyrdelsen betinges af, at den dømte ikke begår nyt kriminelt forhold. Tilladelse kan endvidere betinges af, at den dømte i øvrigt overholder fastsatte vilkår, herunder undergiver sig tilsyn af kriminalforsorgen, jf. kapitel 28 og 40.

Stk. 3. Ledelsen af Kriminalforsorgen kan fastsætte regler om afbrydelse efter stk. 1.

Genoptagelse af fuldbyrdelsen

§ 228. Fuldbyrdelsen af foranstaltningen genoptages, når den indsatte på ny giver møde, pågribes med henblik på fortsat fuldbyrdelse, eller overgår til fortsat fuldbyrdelse ved kriminalforsorgens meddelelse herom til den pågældende.

*Fuldbyrdelse i kriminalforsorgens pensioner og i institutioner mv.
uden for kriminalforsorgen*

§ 229. Ledelsen af kriminalforsorgen kan bestemme, at den dømte midlertidigt eller for hele eller resten af anbringelsestiden anbringes på hospital, i familiepleje, i egnet hjem eller institution, når

- 1) den dømte har behov for særlige behandling eller pleje, som i væsentlig grad kan tilgodeses i den pågældende institution mv.,
- 2) der på grund af den dømtes alder, helbredstilstand eller andre særlige omstændigheder er særlige grunde til ikke at anbringe eller beholde den dømte i anstalt, og
- 3) afgørende hensyn til retshåndhævelsen ikke taler imod anbringelse uden for anstalt.

Stk. 2. Dømte, der er under 18 år, anbringes i institution mv. som nævnt i stk. 1, medmindre afgørende hensyn til retshåndhævelsen taler imod anbringelse uden for anstalt.

Stk. 3. Anbringelse betinges af, at den dømte ikke begår nyt kriminelt forhold. Anbringelse kan endvidere betinges af, at den dømte i øvrigt overholder fastsatte vilkår, herunder undergiver sig tilsyn af kriminalforsorgen, jf. kapitel 28 og 40.

Stk. 4. Hvis den dømte ikke overholder de fastsatte vilkår for anbringelsen, eller på ny begår kriminelt forhold, kan den pågældende overføres eller tilbageføres til anstalt.

Stk. 5. Ledelsen af Kriminalforsorgen fastsætter regler om anbringelse i institution mv. uden for anstalt.

Tidspunkt for løsladelse

§ 230. Løsladelse sker efter endt udståelse af foranstaltningen eller i forbindelse med prøveløsladelse, afbrydelse af foranstaltningen eller benådning.

Stk. 2. Ledelsen af kriminalforsorgen fastsætter regler om tidspunktet for løsladelsen og om adgang til en kortere fremrykning af dette tidspunkt, herunder hvis væsentlige beskæftigelsesmæssige eller andre særlige hensyn begrundet det.

Beslutning om prøveløsladelse

§ 231. Hvis den foranstaltning, der fuldbyrdes, giver mulighed for prøveløsladelse, når to tredjedele af foranstaltningstiden er udstået, jf. § 144, stk. 1, 1. pkt., skal afgørelsen om prøveløsladelse træffes på et sådant tidspunkt, at en eventuel prøveløsladelse kan ske straks efter udståelse af to tredjedele af foranstaltningstiden.

Stk. 2. Ledelsen af kriminalforsorgen fastsætter regler for behandlingen af sager om prøveløsladelse.

Gennemførelse af tilsyn mv. ved prøveløsladelse

§ 232. Tilsyn og særvilkår i medfør af beslutning om prøveløsladelse gennemføres efter bestemmelserne i kapitel 40 om fuldbyrdelse af foranstaltninger med tilsyn mv.

Sagsbehandling af særlige spørgsmål

§ 233. Spørgsmål om tilladelse til udgang, overførsel til fortsat fuldbyrdelse i en anden institution mv., løsladelse på prøve og andre væsentlige spørgsmål vedrørende den indsatte skal af institutionen jævnligt tages op til overvejelse, uanset om den indsatte anmoder herom. Regler herom fastsættes af Ledelsen af Kriminalforsorgen.

KAPITEL 44
FULDBYRDELSE AF FORANSTALTNINGER OVER FOR VISSE GRUPPER AF
KRIMINELLE

Særlige hjælpeforanstaltninger over for unge lovovertrædere

§ 234. Særlige hjælpeforanstaltninger over for unge efter kapitel 32 gennemføres af de sociale myndigheder i samarbejde med kriminalforsorgen og politiet.

Stk. 2. Bestemmelserne i §§ 174 og 177 finder tilsvarende anvendelse ved hjælpeforanstaltninger efter stk. 1.

Psykisk syge lovovertrædere

§ 235. Anbringelse og behandling efter kapitel 33 af psykisk syge gennemføres af sundhedsvæsenet.

Stk. 2. Tilsyn og særvilkår, der er fastsat efter § 152, stk. 2, gennemføres efter bestemmelserne i kapitel 40 om fuldbyrdelse af foranstaltninger med tilsyn mv.

Stk. 3. Ledelsen af Kriminalforsorgen fastsætter regler om kriminalforsorgens medvirken ved gennemførelse af vilkår om psykiatrisk behandling og om kriminalforsorgens samarbejde med det psykiatriske behandlingssystem i forbindelse hermed.

Forvaring

§ 236. Forvaring efter kapitel 34 fuldbyrdes efter bestemmelserne i kapitel 43 om fuldbyrdelse af domme med anstaltsanbringelse, jf. dog stk. 2 og stk. 3.

Stk. 2. Forvaring fuldbyrdes normalt i en særlig forvaringsafdeling.

Stk. 3. Under ophold i forvaringsafdeling har den indsatte ikke tilladelse til beskæftigelse uden for anstalten og ikke tilladelse til udgang i øvrigt. Udgang kan dog tillades som led i et udslningsforløb, eller når særlige forhold i øvrigt taler derfor.

Stk. 4. Ledelsen af Kriminalforsorgen fastsætter regler om fuldbyrdelse af forvaring, herunder om behandlingen af sager vedrørende tilladelse til udgang, overførsel til anden institution og prøveudskrivning, og om gennemførelse af tilsyn mv. efter kapitel 40.

KAPITEL 45 FÆLLESREGLER FOR FULDBYRDELSE AF FORANSTALTNINGER

Erstatning som følge af ulykkestilfælde mv.

§ 237. Justitsministeren eller den, ministeren bemyndiger hertil, fastsætter regler om erstatning til indsatte i anstalter, pensioner og detentioner som følge af ulykkestilfælde mv., og regler om erstatning for følger af ulykkestilfælde mv. under udførelse af samfundstjeneste.

Erstatning i anledning af indgreb under fuldbyrdelsen

§ 238. En indsat har ret til erstatning efter bestemmelserne i retsplejelovens § 484, hvis den indsatte uforskyldt har

- 1) været frihedsberøvet i for lang tid, eller
- 2) været anbragt i enrum efter § 218 eller § 222, i forhørscele, observationscelle eller sikringscelle.

Stk. 2. Der kan tillægges den, der under fuldbyrdelse af en foranstaltning har været udsat for andre uforskyldte indgreb end de i stk. 1 nævnte, erstatning efter bestemmelserne i retsplejelovens § 484.

Stk. 3. Krav om erstatning rejses over for Ledelsen af Kriminalforsorgen senest to måneder, efter at indgrebet er ophørt. Fremsættes kravet efter udløbet af denne frist, kan det dog behandles, hvis overskridelsen findes undskyldelig.

Stk. 4. Ledelsen af Kriminalforsorgen træffer afgørelse vedrørende krav om erstatning i anledning af indgreb under fuldbyrdelsen.

Betaling for ophold i kriminalforsorgens institutioner

§ 239. En indsat, der har indtægtsgivende arbejde i eller uden for anstalt eller detention, eller som modtager offentlig ydelse til underhold, betaler for opholdet. Tilsvarende gælder dømtede under ophold i kriminalforsorgens pensioner.

Stk. 2. Ledelsen af Kriminalforsorgen fastsætter regler om betaling for opholdet og om inddrivelse af betalingen efter bestemmelserne i retsplejelovens kapitel 45-47.

Klageregler mv.

Administrativ klageadgang

§ 240. Afgørelser, der efter denne lov er truffet af de lokale kriminalforsorgsmyndigheder, kan indbringes for Ledelsen af Kriminalforsorgen. Klage skal iværksættes inden to måneder, efter at afgørelsen er meddelt den pågældende. Fremsættes klagen efter udløbet af denne frist, kan den dog behandles, hvis overskridelsen findes undskyldelig.

Stk. 2. Klage har ikke opsættende virkning, medmindre den, der har truffet afgørelsen eller Ledelsen af Kriminalforsorgen træffer bestemmelse herom.

Stk. 3. Afgørelser, der efter denne lov er truffet af Ledelsen af Kriminalforsorgen, kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

Stk. 4. Ledelsen af Kriminalforsorgen fastsætter regler om klagevejledning og om behandlingen af klagesager.

Domstolsprøvelse

§ 241. Endelige administrative afgørelser kan senest 4 uger, efter at afgørelsen er meddelt den dømte, af denne kræves indbragt til prøvelse for retten, hvis der er tale om

- 1) en afgørelse efter § 231 om nægtelse af prøveløsladelse efter § 144,
- 2) en afgørelse efter § 188 om beregning af foranstaltningstidens længde,
- 3) en afgørelse efter § 222 om anbringelse i enrum som disciplinær foranstaltning i mere end 7 dage,
- 4) en afgørelse efter § 224 om konfiskation af genstande eller penge, hvis værdi overstiger det almindelige vederlag, der udbetales til indsatte for en uges beskæftigelse,
- 5) en afgørelse efter § 225 om modregning af erstatningsbeløb, der overstiger størrelsen af det i nr. 4 nævnte ugentlige vederlag, eller
- 6) en afgørelse om nægtelse af erstatning efter § 238 i anledning af uforskyldt udståelse af en frihedsberøvende foranstaltning i for lang tid eller anbringelse i enrum som disciplinær foranstaltning, jf. nr. 3.

Stk. 2. Anmodning om domstolsprøvelse rettes til den institution, der har truffet den oprindelige afgørelse, til Ledelsen af Kriminalforsorgen eller til kredsretten.

Stk. 3. Retten kan i særlige tilfælde bortse fra tidsfristen i stk. 1, hvis overskridelsen findes undskyldelig.

§ 242. Sagens indbringelse for retten har ikke opsættende virkning, med mindre Ledelsen af Kriminalforsorgen eller retten bestemmer andet.

Fremgangsmåde ved domstolsprøvelse

§ 243. Sagen indbringes for kredsretten i den retskreds, hvor den institution, som har truffet den oprindelige afgørelse, er beliggende. Er den dømte senere overført til en anden institution, kan sagen i stedet indbringes for kredsretten i den retskreds, hvor den institution, som den dømte er anbragt i, er beliggende. Er den dømte ikke frihedsberøvet, indbringes sagen for kredsretten i den retskreds, hvor den dømte bor eller opholder sig.

Stk. 2. Efter anmodning fra en af sagens parter kan retten tillade, at en indbragt sag overflyttes til en anden ret, der er lovligt værneting efter stk. 1, når dette på grund af vidners bopæl, den dømtes løsladelse eller af anden særlig grund skønnes hensigtsmæssigt til sagens fremme.

Stk. 3. Rettens afgørelse af, om sagen skal henvises eller ikke, træffes ved en beslutning, der skal begrundes. En beslutning, hvorved sagen henvises, kan ikke indbringes for højere ret.

Stk. 4. Retsplejelovens § 56 om henvisning af sager til Retten i Grønland finder tilsvarende anvendelse.

§ 244. Sagen indbringes for retten snarest muligt af Ledelsen af Kriminalforsorgen, der fremsender sagens akter med oplysning om den påklagede afgørelse og en redegørelse for de omstændigheder, der påberåbes, samt for de beviser, der kan have betydning for sagens afgørelse.

§ 245. Retten kan stille krav om tilvejebringelse af yderligere oplysninger.

Stk. 2. Retten bestemmer, om sagen skal behandles mundtligt, eller om den kan behandles på skriftligt grundlag. Behandles sagen mundtligt, træffer retten bestemmelser om afhøring af den dømte og andre og om tilvejebringelse af beviser i øvrigt. Retten indkalder selv parter og vidner.

Stk. 3. Hvis retten finder det nødvendigt, beskikker den en autoriseret forsvarer for den dømte.

§ 246. Retten afgør ved beslutning, der skal begrundes, om sagen skal afvises, eller om afgørelsen skal stadfæstes, ændres eller ophæves.

Stk. 2. Rettens beslutning efter stk. 1 kan påkæres til landsretten efter bestemmelserne i retsplejelovens kapitel 43.

§ 247. Hvis en afgørelse efter § 241, stk. 1, nr. 1, opretholdes, kan spørgsmålet på ny indbringes for retten, når der er forløbet 6 måneder fra beslutningens afsigelse. Afgørelser efter § 241, stk. 1, nr. 2-6, kan ikke på ny indbringes for retten.

§ 248. Bestemmelserne i §§ 241-247 finder tilsvarende anvendelse ved klage fra andre end indsatte over en afgørelse efter § 224 om konfiskation hos den pågældende af genstande eller penge, hvis værdi overstiger det almindelige vederlag, der udbetales til indsatte for en uges beskæftigelse.

AFSNIT IV

AFSLUTTENDE BESTEMMELSER

KAPITEL 46

OVERFØRSEL AF FORANSTALTNINGER

§ 249. Bøder, der er fastsat i Grønland, kan inddrives i den øvrige del af riget i overensstemmelse med de regler, der gælder dér. Straffelovens § 55 finder tilsvarende anvendelse med hensyn til fastsættelse af forvandlingsstraf.

Stk. 2. Bøder, der er fastsat i den øvrige del af riget, kan inddrives i Grønland i overensstemmelse med de regler, der gælder her. § 123, stk. 4, finder tilsvarende anvendelse.

§ 250. Tilsyn samt eventuelle vilkår fastsat i forbindelse hermed, der er fastsat i den ene del af riget, kan overføres til den anden del. Afgørelse herom træffes af justitsministeren eller den, ministeren bemyndiger dertil. Justitsministeren kan fastsætte nærmere bestemmelser om tilsynets udøvelse.

Stk. 2. Når tilsyn er overført fra Grønland til den øvrige del af riget, finder straffelovens regler anvendelse med hensyn til ændring af dommens eller afgørelsens bestemmelser og retsfølgen ved tilsidesættelse af bestemmelserne. På samme måde finder kriminallovens regler anvendelse, når tilsyn er overført til Grønland.

Stk. 3. Begår den pågældende ny lovovertrædelse i tilsyns- eller prøvetiden, finder bestemmelserne i stk. 2 tilsvarende anvendelse, selv om tilsyn ikke er overført efter stk. 1.

§ 251. Justitsministeren, eller den, ministeren bemyndiger dertil, kan bestemme, at fængselsstraf, som i den øvrige del af riget er idømt personer, som har bopæl eller i øvrigt er hjemmehørende i Grønland, skal fuldbyrdes i Grønland. I så fald omsættes straffen til anbringelse i anstalt af samme varighed, som fastsat i dommen. Det samme gælder, hvis den dømte har opholdt sig i Grønland, og det findes mest hensigtsmæssigt, at fuldbyrdelsen finder sted i Grønland.

§ 252. Justitsministeren kan bestemme, at en anstaltdom skal fuldbyrdes i den øvrige del af riget, hvis den dømte har bopæl eller i øvrigt er hjemmehørende dér. I så fald omsættes foranstaltningen til fængselsstraf af samme varighed, som fastsat i dommen. Det samme gælder, hvis den dømte har opholdt sig i den øvrige del af riget, og det findes mest hensigtsmæssigt, at fuldbyrdelsen finder sted dér.

§ 253. Justitsministeren, eller den, ministeren bemyndiger dertil, kan bestemme, at forvaring, som i den øvrige del af riget er idømt personer, som har bopæl eller i øvrigt er hjemmehørende i Grønland, skal fuldbyrdes i Grønland. Det samme gælder, hvis den dømte har opholdt sig i Grønland og det findes mest hensigtsmæssigt, at fuldbyrdelsen finder sted i Grønland.

§ 254. Justitsministeren kan bestemme, at en grønlandsk forvaringsdom skal fuldbyrdes i den øvrige del af riget, hvis den dømte har bopæl eller i øvrigt er hjemmehørende dér. Det samme gælder, hvis den dømte har opholdt sig i den øvrige del af riget, og det findes mest hensigtsmæssigt, at fuldbyrdelsen finder sted dér.

§ 255. Afgørelser efter §§ 251-254 kan inden fire uger, efter at afgørelsen er meddelt den dømte, af denne kræves indbragt for retten til prøvelse. Anmodningen fremsættes over for den myndighed, der har truffet afgørelsen om overførsel.

Stk. 2. En anmodning om domstolsprøvelse er ikke til hinder for, at fuldbyrdelsen iværksættes eller fortsættes, medmindre retten bestemmer det.

Stk. 3. Sagen indbringes for kredsretten i den retskreds, hvor den myndighed, som har truffet afgørelsen, er beliggende. Sagen behandles efter bestemmelserne i retsplejelovens afsnit V om kriminalsagers behandling. Rettens afgørelse træffes ved en beslutning, der skal begrundes. Retsplejelovens § 56 om henvisning af sager til Retten i Grønland finder tilsvarende anvendelse.

KAPITEL 47

OPHØR AF FORANSTALTNINGER

§ 256. Dom til anstalt og tilsyn, jf. § 139 og dom til anbringelse i anstalt, jf. § 141, bortfalder efter 5 år, medmindre fuldbyrdelse er iværksat forinden. Fristen kan dog forlænges af retten efter anmodning fra anklagemyndigheden.

Stk. 2. Bøde bortfalder efter 3 år, hvis den ikke er fuldbyrdet forinden. For bøde over 3.000 kr. er fristen dog 5 år.

Stk. 3. Anbringelse i anstalt i medfør af § 123, stk. 4, bortfalder efter de i stk. 2 nævnte tidsrum, medmindre fuldbyrdelsen er iværksat forinden.

Stk. 4. Konfiskation bortfalder efter 5 år, medmindre den er fuldbyrdet forinden. Fristen kan dog forlænges indtil 10 år af retten efter anmodning fra anklagemyndigheden.

Stk. 5. Forældelsesfristerne i stk. 1, 2 og 4 regnes fra det tidspunkt, hvor afgørelsen efter lovgivningens almindelige regler kunne fuldbyrdes. I fristerne medregnes ikke den tid, hvor fuldbyrdelsen er udsat ved betinget benådning. I forældelsesfristen efter stk. 1 medregnes heller ikke den tid, hvor den dømte er undergivet anden kriminalretlig retsfølge af frihedsberøvende karakter.

Stk. 6. Er der truffet bestemmelse om genindsættelse i anstalt efter prøveløsladelse eller efter betinget benådning for en del af en foranstaltning, regnes forældelsesfristen for den resterende del af foranstaltningen fra bestemmelsen om genindsættelse. Afbrydes fuldbyrdelsen på anden måde end ved prøveløsladelse eller benådning, regnes fristen fra afbrydelsen.

§ 257. Foranstaltninger kan ikke fuldbyrdes efter den dømtes død.

Stk. 2. En afgørelse efter § 95, stk. 6, kan dog fuldbyrdes efter den dømtes død.

Stk. 3. Anklagemyndigheden kan endvidere indbringe spørgsmålet om opretholdelse af en konfiskation for retten. Konfiskation kan kun opretholdes for så vidt angår genstande eller beløb, der er erhvervet som udbytte ved forbrydelsen, eller som svarer til et sådan udbytte. Retten kan ændre bestemmelsen om konfiskation, så der i stedet for genstande konfiskeres et beløb.

§ 258. Der kan benådes med hensyn til bøde, konfiskation og dom til anbringelse i anstalt.

Bemærkninger (kriminalloven)

FØRSTE DEL ALMINDELIGE BESTEMMELSER

KAPITEL 1 LOVENS ANVENDELSESOMRÅDE

Hjemmelskravet
Særlovgivningen
Gyldighed i tid

Til §§ 1-3

Bestemmelserne svarer – med en sproglig ajourføring – til de nugældende bestemmelser i kriminallovens §§ 1-3. Der er ikke tilsigtet nogen realitetsændring.

Jurisdiktion mv.

Til § 4

Bestemmelsen svarer i *stk. 1-3* til de nugældende bestemmelser i kriminallovens § 4, stk. 1-3. I stk. 1 er det dog præciseret, at også forbrydelser begået i grønlandsk luftrum er omfattet af grønlandsk straffemyndighed. Dette antages også at være retsstillingen i dag.

Som et nyt *stk. 4* foreslås indført en bestemmelse svarende til straffelovens § 9, hvorefter handlingen i de tilfælde, i hvilke et kriminalretligt ansvar for en handling afhænger af eller påvirkes af en indtrådt eller tilsigtet følge, tillige betragtes som foretaget dér, hvor virkningen er indtrådt eller tilsigtet at skulle indtræde. Bestemmelsen supplerer den nugældende bestemmelse i kriminallovens § 4, stk. 1, hvorefter kriminalloven finder anvendelse på handlinger begået i Grønland, i grønlandsk luftrum, på grønlandsk søterritorium eller på grønlandsk fartøj. Efter den foreslåede bestemmelse finder kriminalloven f.eks. også anvendelse i tilfælde, hvor en person fra Sverige skriver et ærefornærmende brev til en person i Grønland, eller hvor en person sender en pakke med forgiftet chokolade, som dræber en person i Grønland.

Der henvises i øvrigt til afsnit XIV, kap. 3.1.1.

Den foreslåede bestemmelse i *stk. 5* svarer til den nugældende bestemmelse i kriminallovens § 4, stk. 4.

Til § 5-8

Bestemmelserne svarer til de nugældende bestemmelser i kriminallovens §§ 4 a-d, idet bestemmelsen i den gældende § 4 a, stk. 2, dog foreslås ophævet, da den er overflødig.

KAPITEL 2 NØDVÆRGE OG NØDRET

Nødværge

Til § 9

Bestemmelsen svarer i *stk. 1* til den nugældende bestemmelse i kriminallovens § 5.

Som *stk. 2* foreslås indført en bestemmelse svarende til straffelovens § 13, stk. 2, hvorefter en person kan fritages for et kriminalretligt ansvar, selvom den pågældende overskrider grænserne for lovlig nødværge, hvis overskridelsen er rimeligt begrundet i den ved angrebet fremkaldte skræk eller ophidselse. Bestemmelsen anvendes i tilfælde, hvor et angreb imødegås med et modangreb, der indebærer en overskridelse af, hvad der er nødvendigt og forsvarligt til at imødegå angrebet, f.eks. hvor slag med knyttede næver under de angivne omstændigheder imødegås med mere alvorlige midler.

Som *stk. 3* foreslås indført en bestemmelse svarende til straffelovens § 13, stk. 3, hvorefter nødværgebestemmelsens stk. 1 og 2 også finder anvendelse på myndigheders og privates magtanvendelse mv. i forbindelse med retshåndhævelse. Bestemmelsen opstiller de overordnede grænser for den magtanvendelse mv., som myndigheder og private kan anvende i forbindelse med retshåndhævelse, og suppleres i den forbindelse af en række lovregler og administrative regler, f.eks. den foreslåede bestemmelse i retsplejelovens § 354 om anholdelse.

Der henvises i øvrigt til afsnit XIV, kap. 3.2.1.

Nødret

Til § 10

Bestemmelsen svarer til den nugældende bestemmelser i kriminallovens § 6.

KAPITEL 3 UAGTSOMHED, FORSØG OG MEDVIRKEN

Uagtsomhed

Forsøg

Til §§ 11-12

Bestemmelserne svarer til de nugældende bestemmelser i kriminallovens §§ 7 og 8.

1953

Medvirken

Til § 13

Bestemmelsen svarer til den nugældende bestemmelse i kriminallovens § 9.

Tilbagetræden fra forsøg og fra medvirken til forsøg

Til § 14

Der foreslås indført en bestemmelse svarende til straffelovens § 22, hvorefter kriminallovens foranstaltninger ikke finder anvendelse, når gerningsmanden frivilligt og ikke på grund af tilfældige hindringer for gerningens udførelse eller for opnåelsen af de ved denne tilsigtede øjemed afstår fra iværksættelsen eller hindrer fuldbyrdelsen eller foretager handlinger, som ville have hindret forbrydelsen, hvis denne ikke, gerningsmanden uafvidende, var mislykkedes eller ad anden vej afværget. Bestemmelsen kan f.eks. anvendes i tilfælde, hvor en gerningsmand i forbindelse med et forsøg på tyveri får moralske skruler og på den baggrund afstår fra at begå tyveriet.

Der henvises i øvrigt til afsnit XIV, kap. 3.3.2.

Til § 15

Der foreslås indført en bestemmelse svarende til straffelovens § 24, hvorefter kriminallovens foranstaltninger ikke finder anvendelse på en medvirkende, hvis den pågældende under de i den foreslåede § 14 angivne betingelser hindrer fuldbyrdelsen eller foretager handlinger, som ville have hindret fuldbyrdelsen, hvis denne ikke, den medvirkende uafvidende, var mislykkedes eller ad anden vej afværget. Bestemmelsen kan f.eks. anvendes i tilfælde, hvor en gerningsmand i forbindelse med et forsøg på røveri, der skulle være begået sammen med nogle medgerningsmænd, får moralske skruler og hindrer medgerningsmændene i at begå røveriet.

Der henvises i øvrigt til afsnit XIV, kap. 3.3.2.

**KAPITEL 4
UNG ALDER**

Til § 16

Bestemmelsen svarer til den nugældende bestemmelse i kriminallovens § 10.

KAPITEL 5 KRIMINALRETTLIGT ANSVAR FOR JURIDISKE PERSONER

Til § 17

Efter bestemmelsens *1. pkt.* kan juridiske personer idømmes kriminalretligt ansvar for overtrædelse af kriminalloven.

Bestemmelsen fastslår endvidere i *2. pkt.* den generelle regel, at juridiske personer kan idømmes et kriminalretligt ansvar for overtrædelse af anden lovgivning, når der er særlig hjemmel hertil. Bestemmelsen indeholder ikke i sig selv hjemmel til et sådant ansvar, men forudsætter, at det i en særlov er fastsat, at der skal være kriminalretligt ansvar for juridiske personer.

Hjemmel til kriminalretligt ansvar for juridiske personer findes i Grønland i en lang række love. Normalt er bestemmelser herom affattet således: ”Er overtrædelsen begået af et aktieselskab, en anpartsselskab, et andelsselskab eller lignende, kan der pålægges selskabet som sådant et bødeansvar”. Afvigende formuleringer forekommer dog. Indeholder en lov hjemmel til at pålægge ejer, bruger eller lignende et kriminalretligt ansvar, udgør dette ikke i sig selv tilstrækkelig hjemmel til at pålægge selskaber mv. et kriminalretligt ansvar i tilfælde, hvor ejer eller bruger er et selskab.

Efter de foreslåede bestemmelser om et kriminalretligt ansvar for juridiske personer er det ikke nødvendigt umiddelbart at ændre affattelsen af de mange hjemmelsbestemmelser om selskabsansvar, der findes i lovgivningen. Nye bestemmelser om hjemmel til et kriminalretligt ansvar for juridiske personer bør, medmindre der tilsigtes afvigelser fra den almindelige ordning, affattes således:

”Der kan pålægges selskaber mv. (juridiske personer) et kriminalretligt ansvar efter reglerne i kriminallovens kapitel 5.”

Allerede gældende bestemmelser om hjemmel til selskabsansvar forudsættes ændret i overensstemmelse hermed ved førstkommande lejlighed.

Ifølge bestemmelsen i § 17 kan en juridisk person idømmes bøde. Bestemmelsen udelukker ikke, at der tillige pålægges den juridiske person konfiskation eller andre retsfølger.

Der henvises i øvrigt til afsnit XIV, kap. 3.6.

Til § 18

Bestemmelsen i *stk. 1* afgrænser kredsen af de ansvarssubjekter, der er omfattet af bestemmelsen om et kriminalretligt ansvar for juridiske personer. Bestemmelsen opstiller den formodning, at bestemmelser om et kriminalretligt ansvar for andre end enkeltpersoner – herunder også allerede gældende bestemmelser om selskabsansvar – omfatter alle organisationsformer

mv., der kan optræde i retsforhold. Som samlebetegnelse for denne meget vide kreds er valgt udtrykket ”juridisk person”, som står i modsætning til ”fysisk person”.

Det er fundet overflødigt udtrykkeligt at nævne kommunale fællesskaber i bestemmelsen. Sådanne fællesskaber er således omfattet af reglerne, uanset om fællesskabet betegner sig som interessentskab, andelsselskab eller lignende, jf. betænkning 1289/1995 om juridiske persons bødeansvar, s. 71.

Bestemmelsen indeholder imidlertid det selvfølgelige forbehold, at der i særloven vil kunne foretages en anden afgrænsning af ansvarskredsen end den, der følger af § 18. Da § 18 som nævnt indebærer en meget vid afgrænsning af kredsen af ansvarssubjekter, vil der i praksis formentlig navnlig kunne tænkes afvigelser i begrænsende retning. Tilsigtes der ved fremtidig lovgivning en begrænsning af kredsen af ansvarssubjekter, bør dette fremgå udtrykkeligt af den pågældende lov, således at spørgsmålet om, hvorvidt lovgivningsmagten har ønsket at fravige kriminallovens almindelige regel, ikke kan give anledning til tvivl.

Bestemmelsen gælder i øvrigt ikke kun i forhold til bestemmelser om et kriminalretligt ansvar for juridiske personer, der udformes på den ovenfor angivne måde, men også i forhold til allerede gældende bestemmelser om selskaber mv., indtil sådanne bestemmelser måtte blive ændret i overensstemmelse med en foreslåede standardformulering. Dette gælder, uanset hvordan den eksisterende særlovshjemmel måtte være udformet. Kommuner, hjemmestyremyndigheder og statslige myndigheder vil således være omfattet, selv om disse offentlige myndigheder ikke måtte være nævnt i den pågældende særlovsregel. Tilsvarende gælder med hensyn til visse større enkeltmandsvirksomheder, jf. nedenfor.

Efter *stk. 2* er visse enkeltmandsvirksomheder også omfattet af bestemmelser, der hjemler et kriminalretligt ansvar for juridiske personer. Bestemmelsen fastsætter således, at bestemmelser om et kriminalretligt ansvar for juridiske personer også omfatter enkeltmandsvirksomheder i det omfang, disse navnlig under hensyn til deres størrelse og organisation kan sidestilles med selskaber.

Om afgrænsning af de enkeltmandsvirksomheder, der er omfattet af bestemmelsen, henvises til de almindelige bemærkninger til det lovforslag, der lå til grund for ændringen af den danske straffelov på området (jf. Folketingstidende 1995-96, tillæg A, s. 4059 ff.).

Det vil følge af den foreslåede bestemmelse, at der ved sagens rejsning og afgørelse skal foreligge oplysninger om de træk ved en enkeltmandsvirksomhed, som taler for at sidestille den med selskabet.

Inddragelsen af visse enkeltmandsvirksomheder under selskabsansvaret gælder ikke alene i forhold til nye bestemmelser om selskabsansvar, men også i forhold til allerede gældende bestemmelser om selskabsansvar.

Når der i de bestemmelser, der er indeholdt i dette udkast til lovregler, tales om ”juridiske personer”, skal det forstås med den udvidelse, der følger af den her omtalte regel om enkeltmandsvirksomheder. Spørgsmålet om afgrænsningen af ansvarssubjekterne er i øvrigt behandlet i betænkning 1289/1995 om juridiske personers bødeansvar, kapitel 5 (s. 59-77).

Der henvises i øvrigt til afsnit XIV, kap. 3.6.

Til § 19

Den foreslåede bestemmelse har til formål at regulere de nærmere betingelser for et kriminalretligt ansvar for juridiske personer. Spørgsmålet om ansvarsbetingelserne er nærmere behandlet i betænkning 1289/1995 om juridiske personers bødeansvar, kapitel 6 og 7 (s. 78-107). For så vidt angår spørgsmålet om ansvarsplacering, herunder spørgsmålet om forholdet mellem individuelansvar og kollektivansvar, henvises til samme betænkning, kapitel 8 (s. 108-128). Der henvises endvidere til de almindelige bemærkninger i det lovforslag, der lå til grund for de danske regler på området (jf. Folketingstidende 1995-96, tillæg A, s. 4053-4055 og 4057-4060). Om enkeltmandsvirksomheder bemærkes herved, at det forudsættes, at der i tilfælde, hvor enkeltmandsvirksomheder pålægges ansvar efter § 18 stk. 2, ikke også kan blive tale om et personligt ansvar for ejeren for den samme overtrædelse.

Ud over kravet om, at der skal være hjemmel til et kriminalretligt ansvar for juridiske personer, jf. ovenfor om § 17, forudsætter et kriminalretligt ansvar for en juridisk person efter bestemmelsens *stk. 1*, at der inden for dens virksomhed er begået en overtrædelse, der kan tilregnes en eller flere til den juridiske person knyttede personer eller den juridiske person som sådan.

Objektivt skal der inden for den juridiske persons virksomhed være begået en overtrædelse. Om fortolkningen af udtrykket ”inden for” henvises til betænkning 1289/1995 om juridiske personers bødeansvar, kapitel 6 og 7. Det fremgår heraf, at overtrædelser, der begås af ansatte i forbindelse med arbejdets udførelse, som hovedregel må anses for begået inden for virksomheden, men at der på den anden side kan forekomme overtrædelser begået af ansatte, som må anses for så fremmede eller uvedkommende i forhold til den juridiske person, at overtrædelserne objektivt ikke kan henføres til den juridiske persons virkefelt.

Det er endvidere en betingelse, at overtrædelserne subjektivt kan tilregnes en eller flere til den juridiske person knyttede personer eller den juridiske person som sådan. Med formuleringen fremhæves en dobbelthed i ansvarsbedømmelsen med hensyn til de subjektive ansvarsbetingelser. Bedømmelsen kan enten angå enkeltpersoners forhold (*1. led*) eller den juridiske person som sådan (*2. led*). I almindelighed vil en overtrædelse, der er begået inden for rammerne af en juridisk person, kunne tilregnes ledelse og/eller ansatte og dermed være omfattet af *1. led*. *2. led* vil formentlig navnlig have en selvstændig betydning ved kumulerede fejl, hvor overtrædelserne ikke kan tilregnes enkeltpersoner som følge af de pågældendes ringe andel eller ringe uagtsomhed i relation til overtrædelserne.

Spørgsmålet om, på hvilken måde overtrædelsen skal kunne tilregnes (som uagtsom, eventuelt som groft uagtsom eller forsætlig), beror på de subjektive krav i relation til den pågældende kriminalretlige bestemmelse. Er et kriminalretligt ansvar for den pågældende overtrædelse f.eks. betinget af (mindst) grov uagtsomhed, er det denne tilregningsform, der skal lægges til grund ved vurderingen af, om de subjektive betingelser for at pålægge en juridisk person et kriminalretligt ansvar er opfyldt. Hvis et kriminalretligt ansvar undtagelsesvist er betinget af forsæt, vil kriminalretligt ansvar for den juridiske person forudsætte, at overtrædelsen kan tilregnes enkeltpersonen som forsætlig.

Ikke enhver person med den fornødne tilregelse i relation til en overtrædelse inden for den juridiske person vil kunne pådrage den juridiske person et kriminalretligt ansvar. Det kræves, at den pågældende skal være "knyttet til" den juridiske person. Denne betingelse er klart opfyldt, når der er tale om ledelse og ansatte, jf. betænkning 1289/1995 om juridiske personers bødeansvar, kapitel 6. Fejl begået af personer med anden tilknytning til den juridiske person kan dog efter omstændighederne også pådrage den juridiske person et kriminalretligt ansvar, f.eks. i tilfælde, hvor ekstern bistand er knyttet til en virksomhed på en sådan måde, at den pågældende må anses for at have handlet på virksomhedens vegne. Der henvises herom til samme betænkning, kapitel 7.

Et kriminalretligt ansvar efter reglerne i det foreslåede kapitel 5 kommer således alene på tale i tilfælde, hvor en eller flere enkeltpersoner inden for virksomheden beviseligt har overtrådt de pågældende kriminallovsbestemmelser med forsæt (eller uagtsomhed, hvis uagtsomme forhold er kriminaliseret i kriminalloven). Et kriminalretligt ansvar for den juridiske person udelukker ikke et individuelt kriminalretligt ansvar for den person, der har overtrådt de pågældende kriminallovsbestemmelser. Hvis der er tale om et forsætligt forhold, forudsættes det, at der i almindelighed i disse tilfælde også gøres et kriminalretligt ansvar gældende mod de pågældende enkeltpersoner.

Bestemmelsen indeholder i *stk. 1, 2. pkt.* en udtrykkelig hjemmel til at foranstalte juridiske personer for forsøg. Bestemmelsen svarer til bestemmelsen i straffelovens § 27, stk. 1, 2. pkt., og gælder både for særlovsovertrædelser og overtrædelser af kriminalloven.

I det omfang, det kommer på tale at lade den juridiske person ifalde ansvar for forsøg, er det kriminalretlige ansvar betinget af, at en enkeltperson inden for den juridiske person har handlet med det til forsøgsdom fornødne forsæt.

Bestemmelsen i *stk. 2* indeholder en særregel, hvorefter statslige myndigheder, hjemmestyremyndigheder og kommuner alene kan idømmes bøde i anledning af overtrædelser, der begås ved udøvelse af virksomhed, der svarer til eller kan sidestilles med virksomhed udøvet af private. Denne begrænsning, der indebærer, at offentlige myndigheder ikke kan ifalde kollektivansvar i anledning af overtrædelser, der begås som led i myndighedsudøvelse, f.eks. ved udstedelse af en ulovlig tilladelse, svarer til, hvad der gælder allerede i dag. I tilfælde af overtrædelser i forbindelse med myndighedsudøvelse vil der som hidtil alene blive spørgsmål om personligt kriminalretligt ansvar for de ansvarlige enkeltpersoner.

Der henvises i øvrigt til afsnit XIV, kap. 3.6.

KAPITEL 6 PÅTALEN

Offentlig eller privat påtale

Til § 20

Bestemmelsen svarer i *stk. 1* til den nugældende bestemmelse i kriminallovens § 82.

Som *stk. 2* foreslås indsat en bestemmelse, hvorefter overtrædelser af den foreslåede § 95 om ærefornærmelser er undergivet privat påtale.

Der henvises herom til afsnit XIV, kap. 5.1.

Påtalefrister

Til § 21

Bestemmelsen svarer i *stk. 1 og 4* til den nugældende bestemmelse i kriminallovens § 83. Det følger heraf, at der for fysiske personer – jf. *stk. 2* om juridiske personer – som udgangspunkt gælder en 2-årig påtalefrist i bøde-/konfiskationssager, hvorimod påtaleforældelsen i andre sager beror på en konkret vurdering af, om der er forløbet så lang tid, at der ikke længere skønnes at være forudsætninger for at iværksætte foranstaltninger.

Da det således alene er i bødesager, der gælder en bestemt frist, indeholder bestemmelsen ikke en bestemmelse svarende til straffelovens § 94, stk. 4, hvorefter forældelsesfristen i en række nærmere opregnede sædelighedssager tidligst regnes fra den dag, den forurettede fylder 18 år. Baggrunden for straffelovens § 94, stk. 4, er, at et barn på grund af et nært forhold eller et på anden måde særligt forhold til misbrugeren kan føle sig presset til at hemmeligholde misbruget. Idet tilsvarende hensyn gør sig gældende i Grønland, indgår forurettedes alder efter gældende praksis i sædelighedssager i et vist omfang i den skønsmæssige vurdering af, hvorvidt en sag antages at være forældet. Tilsvarende momenter forudsættes også fremover at indgå i vurderingen af, om forældelse er indtrådt efter *stk. 4*.

Bestemmelsen i *stk. 2* svarer til straffelovens § 93, stk. 1, nr. 1, 2. pkt., hvorefter den 2-årige forældelse ved bødesager ikke finder anvendelse ved juridiske personers kriminalretlige ansvar. Bestemmelsen er medtaget for at sikre, at sager ikke forældes alene på grund af den omstændighed, at juridiske personer kun kan blive foranstaltet med bøde (samt pålægges konfiskation og andre retsfølger), jf. § 17 med bemærkninger. Bestemmelsen indebærer imidlertid ikke, at sager mod juridiske personer aldrig forældes, idet stk. 1, nr. 2, fortsat finder anvendelse på juridiske personer. Efter denne bestemmelse, jf. stk. 4, bør retten frifinde den juridiske

person, hvis der er tale om en overtrædelse, der for en fysisk person alene ville foranstaltes med bøde og som på grund af 2-års fristen i stk. 1, nr. 1, 1. led, er forældet. Bestemmelsen forudsætter således, at retten – idet der i øvrigt ikke findes strafferammer i kriminalloven – i et vist omfang må vurdere, hvorvidt en tilsvarende sag mod en fysisk person ville være forældet.

Bestemmelsen i *stk. 3*, der er ny, svarer til straffelovens § 94, stk. 2, som tager sigte på forår-sagelsesdelikter, det vil sige forhold, hvor det kriminalretlige ansvar er betinget af en vis følge. I disse tilfælde løbet påtalefristen først fra følgens indtræden. Bestemmelsen vil navnlig kunne få betydning i bøde-/konfiskationssager, idet der alene i disse er en absolut påtalefrist på 2 år, jf. stk. 1, nr. 1.

Bestemmelsen svarer i stk. 5 og 6 et vist omfang til den danske straffelovs § 94, stk. 5 og 6, og de foreslåede nye bestemmelser indebærer således, at den toårige påtalefrist for forbrydelser, der kan medføre bøde eller konfiskation, under visse omstændigheder kan afbrydes.

Efter *stk. 5* afbrydes påtalefristen ved ethvert rettergangsskridt, hvorved den pågældende sigtes for overtrædelsen. Heri ligger, at fristen afbrydes, hvis anklagemyndigheden indleverer et anklageskrift til retten. Også rettergangsskridt under efterforskningen kan imidlertid afbryde fristen, f.eks. ved at anklagemyndigheden sender en begæring til retten om et indenretligt forhør, ransagning eller beskikkelse af forsvarer.

Bestemmelsen indeholder endvidere regler om afbrydelse i de tilfælde, hvor kriminelle sager kan afgøres af administrative myndigheder. I sager, der kan afgøres med bødeforlæg udfærdiget af politiet, afbrydes påtalefristen således, når den sigtede gøres bekendt med bødeforlægget. I andre sager, hvor en bøde for en overtrædelse kan pålægges af en anden administrativ myndighed, afbrydes påtalefristen allerede, når den pågældende gøres bekendt med, at den pågældende er sigtet for overtrædelsen.

Bestemmelsen indeholder endelig en regel om, at der ikke kan ske fristafbrydelse over for en juridisk person med virkning i forhold til enkeltpersoner. På tilsvarende måde vil en fristafbrydelse over for en person i anledning af en overtrædelse begået af en juridisk person ikke kunne tillægges virkning i forhold til andre personer, der måtte have andel i overtrædelsen. Fristafbrydelse over for enkeltpersoner kan således kun ske, hvis der foretages afbrydelsesskridt over for de enkelte personligt. Bestemmelsen svarer til straffelovens § 94, stk. 5, 5. pkt. Bestemmelsen indeholder derimod ikke en bestemmelse svarende til straffelovens § 94, stk. 5, 4. pkt., henset til, at der ikke gælder nogen absolut frist for påtale mod juridiske personer, jf. bestemmelsens stk. 2.

Efter *stk. 6* løber påtalefristen videre efter en fristafbrydelse, hvis sigtelsen frafaldes af anklagemyndigheden, uden at afgørelsen herom omgøres af rigsadvokaten. Tilsvarende gælder, hvis anklagemyndigheden standser forfølgningen på ubestemt tid. Hvis standsning skyldes, at den sigtede har unddraget sig forfølgningen, fratrækkes denne periode ved beregningen af, om anklagemyndigheden har overholdt påtalefristen.

Der henvises i øvrigt til afsnit XIV, kap. 5.2.

Til § 22

Den foreslåede bestemmelse svarer til straffelovens § 96.

Bestemmelsen fastsætter i *stk. 1* en frist på 6 måneder for den påtaleberettigede til at rejse en privat straffesag. Fristen regnes ikke fra overtrædelsen, men fra det tidspunkt hvor den berettigede ”har fået sådan kundskab”. Hermed menes f.eks. det tidspunkt, hvor den berettigede har kendskab både til overtrædelsen og til identiteten af den formodede gerningsmand.

Efter bestemmelsens *stk. 2* skal fristen, hvis der er flere påtaleberettigede eller skyldige, regnes for hver af dem.

Bestemmelsen fastsætter i *stk. 3* en frist på 6 måneder for den påtaleberettigede i tilfælde, hvor påtaleretten på grund af den forurettedes død er overgået til en ægtefælle mv. Bestemmelsen skal ses i sammenhæng med den foreslåede bestemmelse i retsplejelovens § 302, stk. 2, 3. pkt., hvorefter retten til privat påtale tilkommer den afdødes ægtefælle, samlever, forældre, børn eller søskende, når den forurettede er død.

Efter bestemmelsens *stk. 4* udsættes fristen – så længe sagen verserer – i tilfælde, hvor den privat anlagte sag ikke fører til afgørelse af påstanden om et kriminalretligt ansvar.

Efter *stk. 5* fastsættes en frist på 3 år for at anlægge mortifikationssøgsmål og at nedlægge påstand om, at injurianten (dvs. den, der har fremsat ærekrænkelserne) pålægges at betale et beløb til offentliggørelse af mortifikationen, jf. de foreslåede bestemmelser i § 95, stk. 5 og stk. 6.

Der henvises i øvrigt til afsnit XIV, kap. 5.2.

ANDEN DEL
DE ENKELTE FORBRYDELSER

KAPITEL 7
FORBRYDELSER MOD RIGETS SELVSTÆNDIGHED OG SIKKERHED

Til §§ 23-26

Bestemmelserne svarer – med en sproglig ajourføring – til de nugældende bestemmelser i kriminallovens §§ 11-13 a. Der er ikke tilsigtet nogen realitetsændringer. Ændringen af ”staten” til ”riget” er alene foretaget for at fremhæve, at bestemmelsen beskytter både stats- og hjemmestyremyndigheder.

KAPITEL 8
FORBRYDELSER MOD STATSFORFATNINGEN OG DE ØVERSTE
STATSMYNDIGHEDER MV.

Til § 27

Bestemmelsen svarer til den nugældende bestemmelse i kriminallovens § 14, stk. 1, med den tilføjelse, at det forslås, at også grov forstyrrelse af Landstingets møder mv. fremover skal være omfattet af bestemmelsen.

Til § 28

Med bestemmelsen foreslås indført en særlig terrorisme-paragraf i kriminalloven, der i vidt omfang er enslydende med terrorismebestemmelsen i straffelovens § 114.

Den hidtil gældende bestemmelse i kriminallovens § 14, stk. 2, bevares stort set uændret, men gøres subsidiær og flyttes til §§ 31-32. I modsætning til den gældende § 14, stk. 2, er § 28 ikke begrænset til alene at beskytte indenlandske samfundsforhold mv.

Forsætkravet i § 28 omfatter alle forsætgrader.

Der henvises i øvrigt til afsnit XIV, kap. 4.2.

Til § 29

Bestemmelsen, der er ny, svarer til straffelovens § 114 a.

Bestemmelsen indeholder en regel om finansiering af terrorvirksomhed i form af økonomisk støtte samt indsamling eller formidling af midler mv. til en terrorgruppe.

§ 114 a, nr. 1, om økonomisk støtte til terrorgrupper retter sig mod den enkelte bidrager, der af egne midler giver økonomisk støtte til en gruppe, der begår eller har til hensigt at begå terrorhandlinger. Bestemmelsen sigter bl.a. på at gennemføre artikel 2, stk. 1, i FN's terrorfinansieringskonvention.

§ 114 a, nr. 2, retter sig mod den mellemmand eller formidlingsorganisation, der f.eks. tilvejebringer pengene fra de enkelte bidrager ved indsamlinger eller lignende eller skaffer lån fra pengeinstitutter mv. Den sigter navnlig på at gennemføre FN's terrorfinansieringskonvention artikel 2, stk. 1.

§ 114 a, nr. 3, retter sig mod pengeinstitutter eller andre, der i erhvervsmæssig sammenhæng eller på anden måde med henblik på at opnå fortjeneste yder lån eller leverer en anden finan-

siel tjenesteydelse eller formidler disse ydelser. Denne bestemmelse sigter navnlig på at gennemføre artikel 1, litra d, i FN's Sikkerhedsråds resolution nr. 1373 (2001).

På samme måde som den foreslåede nye bestemmelse i kriminallovens § 28, er heller ikke § 29 begrænset til at beskytte indenlandske samfundsinteresser.

Det vil efter den foreslåede bestemmelse ikke alene være ulovligt at stille midler eller finansielle tjenesteydelser til rådighed for en terrorgruppes ulovlige aktiviteter, men også med hensyn til gruppens lovlige aktiviteter. Der kræves dog forsæt med hensyn til, at gruppen har terrorvirksomhed som – en del af – sine aktiviteter eller formål. Deltagelse i eller støtte til en organisation, der både har humanitære formål og terrorformål, vil være omfattet af bestemmelsen. Forsætkravet omfatter alle grader af forsæt og vil blandt andet være opfyldt, hvis bidragsyderen er bekendt med gruppens aktiviteter eller formål, eller konkrete omstændigheder gør, at den pågældende må indse, at organisationen – blandt andet – begår eller har til hensigt at begå terrorhandlinger.

Der stilles ikke krav om, at penge eller tjenesteydelser direkte overdrages eller stilles til rådighed for terrorgruppen, jf. ordene ”direkte eller indirekte”. Der kræves således alene, at det i sidste ende er terrorgruppen, der skal drage fordel af pengene eller tjenesteydelserne. Kan det ikke dokumenteres, at pengene rent faktisk når frem til terrorgruppen, kan der eventuelt dømmes for forsøg, hvis den tiltalte havde forsæt hertil.

Den særlige medvirkenregel i § 114 a forudsættes at være subsidiær i forhold til den almindelige medvirkenregel i kriminallovens § 13, jf. § 28. Heraf følger, at hvis en medvirkende har et konkretiseret forsæt til gennem sin deltagelse i eller finansiering af terrorgruppen at medvirke til en af de i § 28 nævnte handlinger, bør der dømmes efter denne bestemmelse, jf. § 13. Hvis der imidlertid ikke foreligger et tilstrækkeligt konkretiseret forsæt til en bestemt terrorhandling, kan medvirkensbestemmelsen i § 29 anvendes.

Der henvises i øvrigt til afsnit XIV, kap. 4.2.

Til § 30

Bestemmelsen, der er ny, svarer til straffelovens § 114 b.

Bestemmelsen indeholder en udvidet medvirkenregel og omfatter enhver form for støtte til terrororganisationer, der fremmer terrorhandlinger, selv om støtten ikke kan henføres til konkrete terrorhandlinger.

Bestemmelsen sigter navnlig til at gennemføre artikel 2, stk. 5, litra c, 1. led i FN's terrorfinansieringskonvention, og vil samtidig kunne være af betydning for anvendelsen af artikel 2, stk. 3, litra c, 1. led, i FN's terrorbombekonvention. Bestemmelsen har dog et bredere anvendelsesområde, idet den ikke kun omfatter medvirken til terrorfinansiering (og terrorbombning), men medvirken til alle terrorhandlinger.

Medvirkesansvaret efter § 30 begrænses af, at den pågældende person skal have forsæt til, at den gruppe eller sammenslutning, som støtten ydes til, har terrorvirksomhed som – en del af – sit generelle formål. Støtte til en organisation, der både har humanitære formål og terrorformål, vil under denne forudsætning være omfattet af den særlige medvirkenregel.

En person, som forsætligt fremmer den kriminelle virksomhed eller formålet hos en gruppe personer med kendskab til gruppens generelle terrorformål, og som dermed yder en form for bidrag til, at der foretages en terrorhandling som defineret i lovudkastet, vil kunne dømmes efter den særlige medvirkenregel, selv om den pågældende ikke har forsæt til at medvirke til en konkretiseret terrorhandling.

Den særlige medvirkenregel i § 30 forudsættes at være subsidiær i forhold til den almindelige medvirkenregel i kriminallovens § 13, jf. § 28 og den særlige regel om medvirken i form af finansiering mv. i kriminallovens § 29. Heraf følger, at hvis en medvirkende har et konkretiseret forsæt til medvirken til en af de i § 28 nævnte handlinger, bør der dømmes for overtrædelse af denne bestemmelse, jf. § 13. Foreligger der imidlertid ikke et tilstrækkeligt konkretiseret forsæt til en bestemt terrorhandling, og er der ikke tale om medvirken i form af finansiering mv. heraf, jf. § 29, kan medvirkensbestemmelsen i § 30 anvendes.

Bestemmelsen kan eksempelvis tænkes anvendt på den professionelle rådgiver, der yder generel rådgivningsbistand til en terrororganisation, uden at denne rådgivning kan henføres til en bestemt terrorhandling.

Der henvises i øvrigt til afsnit XIV, kap. 4.2.

Til §§ 31-32

Bestemmelserne er en stort set uændret videreførelse af den gældende bestemmelse i kriminallovens § 14, stk. 2, idet dog bestemmelserne er gjort subsidiære i forhold til de foreslåede nye bestemmelser om terrorisme mv. i kriminallovens §§ 28-30.

Bestemmelserne er navnlig foreslået bevaret, idet det ikke helt kan udelukkes, at der kan være forhold af mindre graverende karakter, som ikke kan betegnes som terrorvirksomhed i gængs forstand, men som i dag er omfattet af formuleringen om den, der har til hensigt ”ved magt-anvendelse at øve indflydelse på offentlige anliggender eller fremkalde forstyrrelse af samfundsordenen”.

Til § 33

Bestemmelsen svarer – med en sproglig ajourføring – til den nugældende bestemmelse i kriminallovens § 15. Der er ikke tilsigtet nogen realitetsændring.

KAPITEL 9 FORBRYDELSER MOD DEN OFFENTLIGE MYNDIGHED

Til § 34

Bestemmelsen svarer til den nugældende bestemmelse i kriminallovens § 16.

Til § 35

Efter den nugældende bestemmelse i kriminalloven § 17 dømmes for bestikkelse den, som yder, lover eller tilbyder den, der virker i offentlig tjeneste eller hverv, gave eller anden fordel for at formå ham til at foretage eller undlade noget, således at han derved ville gøre sig skyldig i pligtstridig handlemåde.

Bestemmelsen foreslås ændret således, at anvendelsesområdet udvides til også at omfatte aktiv bestikkelse af personer, der virker i udenlandsk eller international tjeneste eller hverv, jf. den danske straffelovs § 122.

Selv om gerningsindholdet er det samme ved bestikkelse af udenlandske tjenestemænd mv. som ved bestikkelse af grønlandske, færøske og danske tjenestemænd, kan det ikke udelukkes, at der i nogle lande kan gøre sig sådanne helt særlige forhold gældende, at visse erkendtligheder efter omstændighederne vil falde uden for det kriminelle område som følge af manglende retsstridighed, selv om de ydes for at få den pågældende fremmede tjenestemand til at handle pligtstridigt. Om dette er tilfælde, må bero på en konkret vurdering i det enkelte tilfælde, herunder af formålet med at yde erkendtligheden.

Med udtrykket ”udenlandsk offentlig tjeneste eller hverv” sigtes bl.a. til offentlig tjeneste eller hverv i en EU-medlemsstat. Bestemmelsen vil imidlertid også kunne finde anvendelse i forhold til lande, der ikke er medlem af Den Europæiske Union. Udenlandsk offentlig tjeneste eller hverv omfatter bl.a. personer, der udøver en offentlig funktion for et andet land, herunder for en offentlig styrelse eller en offentlig virksomhed, jf. OECD-bestikkelseskonventionens artikel 1, stk. 4, litra a.

Udtrykket ”international offentlig tjeneste eller hverv” omfatter bl.a. tjeneste og hverv ved De Europæiske Fællesskaber og vil derfor f.eks. kunne finde anvendelse i forhold til fællesskabs-tjenestemænd. Bestemmelsen vil endvidere kunne anvendes ved anden international offentlig tjeneste mv., f.eks. i Europarådet, NATO, OECD og FN.

Den foreslåede bestemmelse i § 35 kræver, at der er tale om ”offentlig tjeneste mv.” Tjeneste i private internationale organisationer vil derfor ikke være omfattet af bestemmelsen.

Der henvises i øvrigt til afsnit XIV, kap. 4.3.1.

1965

Til § 36

Bestemmelsen svarer til den nugældende bestemmelse i kriminallovens § 18.

Til § 37

Bestemmelsen svarer – med en sproglig ajourføring – til den nugældende bestemmelse i kriminallovens § 19. Der er ikke tilsigtet nogen realitetsændring.

Til §§ 38-40

Bestemmelserne svarer til de nugældende bestemmelser i kriminallovens §§ 20-22.

**KAPITEL 10
FORBRYDELSER MOD DEN OFFENTLIGE ORDEN OG FRED**

Til §§ 41-43

Bestemmelserne svarer til de nugældende bestemmelser i kriminallovens §§ 23-25, idet udtrykket ”alkoholmisbrug”, jf. den nugældende § 24 dog foreslås ændret til ”fareforvoldende beruselse”, jf. udkastet til § 42. Der er ikke med ændringen tilsigtet nogen realitetsændring.

Til § 44

Bestemmelsen svarer – med en sproglig ajourføring af navnlig bestemmelsens stk. 2 – til den nugældende bestemmelse i kriminallovens § 26. Der er ikke tilsigtet nogen realitetsændring.

**KAPITEL 11
FORBRYDELSER I OFFENTLIG TJENESTE ELLER HVERV**

Til § 45

Efter den nugældende bestemmelse i kriminallovens § 27 dømmes for modtagelse af bestikkelse den, som i udøvelse af offentlig tjeneste eller hverv uberettiget modtager, fordrer eller lader sig tilsige gave eller anden fordel.

Bestemmelsen foreslås udvidet, således at anvendelsesområdet for § 45 også kommer til at omfatte passiv bestikkelse af personer, der virker i udenlandsk eller international offentlig tjeneste eller hverv.

Denne udvidelse af personkredsen for så vidt angår passiv bestikkelse svarer til den ovenfor foreslåede udvidelse af den personkreds, som det efter § 35 er kriminelt at begå aktiv bestikkelse overfor.

Med udtrykket ”udenlandsk offentlig tjeneste eller hverv” sigtes bl.a. til offentlig tjeneste eller hverv i en EU-medlemsstat. Bestemmelsen vil imidlertid også kunne finde anvendelse i forhold til lande, der ikke er medlem af Den Europæiske Union.

Udtrykket ”international offentlig tjeneste eller hverv” omfatter bl.a. tjeneste og hverv ved De Europæiske Fællesskaber og vil derfor f.eks. kunne finde anvendelse i forhold til fællesskabs-tjenestemænd. Bestemmelsen vil også kunne anvendes ved anden international offentlig tjeneste mv., f.eks. i Europarådet, NATO, OECD og FN.

Den foreslåede bestemmelse kræver, at der er tale om ”offentlig tjeneste mv.” Tjeneste i private internationale organisationer vil derfor ikke være omfattet af bestemmelsen.

Den foreslåede bestemmelse medfører i øvrigt, at modtagelse mv. af bestikkelse i udøvelse af udenlandsk eller international offentlig tjeneste eller hverv kan medføre et kriminalretligt ansvar under de samme betingelser som modtagelse mv. af bestikkelse i udøvelse af grønlandsk offentlig tjeneste eller hverv, jf. den gældende § 27. Det indebærer bl.a., at uberettiget modtagelse af en gave eller anden fordel kan medføre, at en person pålægges et kriminalretligt ansvar for bestikkelse, selv om gaven eller fordelen ikke er givet med henblik på at få tjenestemanden til at foretage eller undlade at foretage en handling, men f.eks. alene er givet som belønning for en allerede udført handling uden forudgående tilsagn herom.

Den foreslåede udvidelse af personkredsen indebærer ikke, at kriminalloven kan finde anvendelse over for enhver passiv bestikkelse, uanset hvor i verden og af hvem forholdet er begået. Kriminalloven finder således kun anvendelse på forhold vedrørende passiv bestikkelse i det omfang, det er undergivet grønlandsk straffemyndighed efter § 4.

Der henvises i øvrigt til afsnit XIV, kap. 4.3.1.

Til § 46

Bestemmelsen svarer til den nugældende bestemmelse i kriminallovens § 28.

Til § 47

Den foreslåede bestemmelse svarer i *stk. 1* til straffelovens § 152, stk. 1, og med en sproglig ajourføring til den nugældende bestemmelse i kriminallovens § 29, stk. 1.

Som *stk. 2* foreslås indført en bestemmelse svarende til straffelovens § 152 b. Bestemmelsen udvider tavshedspligten i den foreslåede § 47, stk. 1, til at omfatte personer, der udøver eller har udøvet en virksomhed eller et erhverv i medfør af offentlig beskikkelse eller anerkendelse, f.eks. praktiserende læger, advokater, apotekere, sygeplejersker m.fl. Denne personkreds pålægges samme kriminelle ansvar, som det der efter stk. 1 gælder offentligt ansatte, men kun for så vidt angår oplysninger, der er fortrolige af hensyn til private interesser.

Som *stk. 3* foreslås indført en bestemmelse svarende til straffelovens § 152, stk. 3. Bestemmelsen angiver de tavshedsbelagte oplysninger og svarer med en ændret sproglig formulering til den gældende afgrænsning af, hvilke oplysninger der er omfattet af tavshedspligten, jf. den nugældende kriminallovs § 29, stk. 1.

Til § 48

Den foreslåede bestemmelse svarer til straffelovens § 152 a. Efter bestemmelsen finder den foreslåede § 47, stk. 1, tilsvarende anvendelse på personer, der i øvrigt er eller har været beskæftiget med opgaver, som udføres i henhold til aftale med en offentlig myndighed.

Tavshedspligten for denne personkreds forudsætter, at der mellem den offentlige myndighed og den private er indgået en egentlig aftale – der dog ikke er en ansættelsesaftale. Tavshedspligten påhviler ikke automatisk enhver privat, der i forbindelse med udførelse af opgaver for det offentlige får kendskab til fortrolige oplysninger. Private erhvervsdrivende, der kommer i besiddelse af fortrolige oplysninger i forbindelse med opfyldelsen af deres almindelige lovbestemte pligt til at indeholde kildekat og meddele oplysninger til skattemyndighederne, vil f.eks. ikke have tavshedspligt efter denne bestemmelse.

Koncessioner, hvorved det offentlige giver private tilladelse og eventuelt eneret til at udøve en virksomhed, der ellers kunne tænkes varetaget direkte af forvaltningen, kan ikke sidestilles med en ”aftale”. Det gælder, selvom koncessionsforholdet vil kunne indeholde mange kontraktretlige elementer.

Bestemmelsens *1. pkt.* omfatter ikke umiddelbart personer, der virker eller har virket ved udbydere af telenet eller teletjenester (tidligere ”telefonanlæg, der er anerkendt af det offentlige”), hvorfor der i *2. pkt.* er medtaget en bestemmelse, der også omfatter denne persongruppe.

Til § 49

Den foreslåede bestemmelse svarer til straffelovens § 152 c. Bestemmelsen udvider tavshedspligten i de foreslåede §§ 47-49 til også at omfatte de pågældende personers medhjælpere.

Til § 50

Bestemmelsen svarer i *nr. 1* til den nugældende kriminallovs § 29, stk. 3, med den konsekvensændring, der følger af de foreslåede §§ 47-49.

Som *nr. 2* foreslås indført en bestemmelse svarende til straffelovens § 152 d, stk. 2. Bestemmelsen omfatter alene videregivelse af oplysninger om rent private forhold, jf. forvaltningslovens § 28, stk. 1, hvorimod oplysninger om andre private forhold ikke er omfattet.

Som *nr. 3* foreslås indført en bestemmelse svarende til straffelovens § 152, d, stk. 3. Bestemmelsen omfatter alene videregivelse af oplysninger, der er fortrolige af hensyn til statens sikkerhed og rigets forsvar, hvorimod oplysninger om andre offentlige forhold ikke er omfattet.

Til § 51

Den foreslåede bestemmelse svarer til straffelovens § 152 e.

Bestemmelsen fastslår i *nr. 1*, at tavshedspligten viger i det omfang, der består en pligt til at videregive oplysninger. Det må afhænge af udformningen af de regler, der medfører oplysningspligt, i hvilket omfang tavshedspligten fortrænges. Efter reglerne om vidneudelukkelse i retsplejeloven viger vidnepligten således som udgangspunkt for tavshedspligt. Også i andre tilfælde må det antages, at en fortolkning af lovbestemmelser vil føre til, at tavshedspligten slår igennem, eventuelt over for bestemte typer af oplysninger.

Bestemmelsen fastslår i *nr. 2*, at tavshedspligten ligeledes viger, hvis overtrædelsen af de foreslåede §§ 47-49 er sket i berettiget varetagelse af åbenbar almeninteresse eller af eget eller andres tarv. Bestemmelsen er et supplement til de almindelige objektive ansvarsfrihedsgrunde, dvs. nødværge, lovlig retshåndhævelse, nødret, uanmodet forretningsførelse og samtykke. Handlingen skal være ”berettiget”. Heri ligger et krav til en objektiv vurdering af nytten af viderebringelsen over for betydningen af den interesse, der er varetaget. Endvidere skal almeninteressen være ”åbenbar”. Heri ligger, at almeninteresse ikke uden videre skal kunne påberåbes som legitimation.

Der henvises i øvrigt til afsnit XIV, kap. 4.5.1.

Til § 52

Bestemmelsen svarer – med en sproglig ajourføring – til den nugældende bestemmelse i kriminallovens § 30. Der er ikke tilsigtet realitetsændringer.

**KAPITEL 12
FALSK FORKLARING OG FALSK ANKLAGE**

Til § 53

Bestemmelsen svarer til den nugældende bestemmelse i kriminallovens § 31, idet det dog er præciseret, at også forklaringer afgivet under anvendelse af telekommunikation er omfattet af bestemmelsen, jf. den tilsvarende bestemmelse i straffelovens § 158, stk. 1, 1. pkt., som blev indsat ved lov nr. 258 af 8. maj 2002.

Der henvises i øvrigt til afsnit XIV, kap. 4.6.1.

Til § 54

Bestemmelsens svarer i *1. led* til den nugældende bestemmelse i kriminallovens § 32.

I *2. led* foreslås bestemmelsen – ud over en sproglig ajourføring – ændret således, at den ligesom straffelovens § 163 udvides til også at omfatte erklæringer og bevidnelser, der er afgivet ved ”andet læsbart medie”.

Afgrænsningen af det strafbare område beror med den foreslåede formulering på et visuelt kriterium, dvs. om erklæringen for afgiveren fremtræder – eller dog kan fremtræde – i læsbar form, f.eks. på et stykke papir eller på en dataskærm. Med den foreslåede ændring vil bestemmelsen f.eks. også omfatte erklæringer mv., der er afgivet ved edb-diskette eller andet eksternt edb-lagringsmedie, elektronisk post eller EDI (”electronic data interchange”, dvs. elektronisk dataudveksling på grundlag af en på forhånd fastlagt standard for indhold og struktur).

På baggrund af det nævnte visuelle kriterium omfatter bestemmelsen ikke tilfælde, hvor erklæringen kun kan fremtræde i læsbar form for modtageren, f.eks. ved indtastning af oplysninger på en telefon, eller ved indtaling over telefonen til et dataanlæg, der gennem talegengivelse kan omsætte erklæringen til læsbar form.

Der henvises i øvrigt til afsnit XIV, kap. 4.6.2.

Til §§ 55-56

Bestemmelserne svarer til de nugældende bestemmelser i kriminallovens §§ 33-33 a.

KAPITEL 13 FORBRYDELSER VEDRØRENDE PENGE

Til § 57

Bestemmelsen svarer – med en sproglig ajourføring – til den nugældende bestemmelse i kriminallovens § 34. Der er ikke tilsigtet nogen realitetsændring.

KAPITEL 14 FORBRYDELSER VEDRØRENDE BEVISMIDLER

Til §§ 58-61

Bestemmelserne svarer – med enkelte sproglige ajourføringer – til de nugældende bestemmelser i kriminallovens §§ 35-38. Der er ikke tilsigtet nogen realitetsændringer.

KAPITEL 15 ALMENFARLIGE FORBRYDELSER

Til § 62

Bestemmelsen svarer i *stk. 1* til den nugældende bestemmelse i kriminallovens § 39.

Som *stk. 2* foreslås indført en bestemmelse svarende til straffelovens § 181, *stk. 2*. Efter bestemmelsen dømmes ligeledes for brandstiftelse den, der med forsæt til at besvige brandforsikringen eller krænke panthavers rettigheder eller med lignende retsstridigt forsæt forvolder ildebrand på egen ejendom eller på andens ejendom med ejerens samtykke. Bestemmelsen anvendes f.eks. i tilfælde, hvor brandstiftelse sker for – ved senere fortielse af brandårsagen over for et forsikringsselskab – at få en brandforsikringssum udbetalt.

Der henvises i øvrigt til afsnit XIV, kap. 4.9.1.

Til § 63

I bestemmelsens *1. pkt.* foreslås indført en bestemmelse svarende til straffelovens § 183, *stk. 1*. Efter bestemmelsen dømmes for ulykkeforvoldelse den, der med forsæt til skade på andres person eller formue forvolder sprængning, spredning af skadevoldende luftarter, oversvømmelse, skibbrud, jernbane- eller anden transportulykke. Bestemmelsen omfatter f.eks. politisk begrundede sprængstofattentater eller unge menneskers farlige ”leg” med hjemmelavede bomber. I bestemmelsens *2. pkt.* foreslås uagtsomhed kriminaliseret svarende til straffelovens § 183, *stk. 3*.

Der henvises i øvrigt til afsnit XIV, kap. 4.9.2.

Til § 64

Bestemmelsens *stk. 1 og 2* svarer til den nugældende bestemmelse i kriminallovens § 40.

Bestemmelsen i *stk. 3* er derimod ny. Bestemmelsen svarer til den danske straffelovs § 187 om sundhedsfarlig forurening. Mens bestemmelsen i *stk. 2* alene vedrører forurening af vand, omhandler *stk. 3* forurening af enhver ting bestemt til forhandling eller udbredt benyttelse, som medfører, at tingens benyttelse efter dens bestemmelse udsætter menneskers sundhed for fare.

Til § 65

Bestemmelsen svarer til den nugældende kriminallovens § 40 a, men foreslås i forhold til den nugældende bestemmelse ændret således, at den ligesom straffelovens § 183 a udvides til også at omfatte kapring af skibe samt andre kollektive transportmidler og godstransportmidler.

Der henvises i øvrigt til afsnit XIV, kap. 4.9.3.

Til §§ 66-67

Bestemmelserne svarer til de nugældende bestemmelser i kriminallovens §§ 41-43.

KAPITEL 16 ULOVLIGT SPIL

Til § 68

Bestemmelsen svarer til den nugældende bestemmelse i kriminallovens § 45.

KAPITEL 17 FORBRYDELSER I FAMILIEFORHOLD

Til §§ 69-70

Bestemmelserne svarer til de nugældende bestemmelser i kriminallovens §§ 48-49.

Til § 71

Bestemmelsen svarer – med en sproglig ajourføring og en opdeling to stykker – til den nugældende bestemmelse i kriminallovens § 50. Der er ikke tilsigtet nogen realitetsændring.

Til § 72

Bestemmelsen svarer til den nugældende bestemmelse i kriminallovens § 67, stk. 2, om den, som unddrager en person forældres eller anden rette vedkommendes myndighed eller forsorg eller bidrager til, at han unddrager sig sådan myndighed eller forsorg.

Bestemmelsen er i den nugældende kriminallov placeret i kapitel 19 om forbrydelser mod den personlige frihed, men foreslås i stedet placeret i kapitel 17 om forbrydelser i familieforhold. Der er ikke hermed tilsigtet nogen realitetsændring.

Der henvises i øvrigt til afsnit XIV, kap. 4.11.

KAPITEL 18 SEKSUALFORBRYDELSER

Til § 73

Bestemmelsen svarer i *stk. 1, nr. 1*, til straffelovens § 216, stk. 1, og i et vist omfang til den nugældende bestemmelse i kriminallovens § 51, stk. 1, nr. 1. I forhold til den nugældende

bestemmelse er bestemmelsens anvendelsesområde udvidet fra at angå forhold begået mod kvinder til i princippet også at kunne finde anvendelse på forhold begået af kvinder over for mænd. Herudover er bestemmelsen ændret således, at den omfatter alle tilfælde, hvor samleje tiltvinges ved vold eller trussel om vold.

I *stk. 1, nr. 2*, svarer bestemmelsen til den nugældende kriminallovs § 51, stk. 1, nr. 2.

Bestemmelsen svarer i *stk. 2* formuleringsmæssigt til den nugældende bestemmelse i kriminallovens § 51, stk. 2. Som følge af den foreslåede § 73, stk. 1, nr. 1, begrænses bestemmelsens anvendelsesområde dog til opnåelse af samleje eller anden kønslig omgang ved andre tvangsmidler – omfattet af den nugældende § 66 – end vold og trussel om vold (dvs. trussel om betydelig skade på gods, om frihedsberøvelse eller om at fremsætte sigtelse for strafbart eller ærerørigt forhold eller røbe privatlivet tilhørende forhold).

Til § 74

Bestemmelsen svarer i *stk. 1* – med en sproglig ajourføring – til bestemmelsen i den nugældende kriminallovs § 52, stk. 1. Bestemmelsens anvendelsesområde er dog – ligesom i den foreslåede § 73, stk. 1, nr. 1 – udvidet til i princippet at kunne anvendes på forhold begået af kvinder over for mænd.

I *stk. 2* svarer bestemmelsen – med en sproglig ajourføring – til den nugældende bestemmelse i kriminallovens § 52, stk. 2, nr. 1. Der er ikke tilsigtet nogen realitetsændring.

I *stk. 3* svarer bestemmelsen til straffelovens § 219 og i et vist omfang til den nugældende bestemmelse i kriminallovens § 52, stk. 1, nr. 2. I forhold til den nugældende bestemmelse kræves ikke, at der foreligger misbrug, men alene at den ansatte eller tilsynsførende ved den pågældende institution har samleje eller anden kønslig omgang med personer optaget på institutionen. Bestemmelsen finder anvendelse, selv om den anbragte person har provokeret eller taget initiativ til forholdet.

Der henvises i øvrigt til afsnit XIV, kap. 4.12.1.

Til § 75

Bestemmelsen svarer – med en sproglig ajourføring – til den nugældende bestemmelse i kriminallovens § 53. Der er ikke tilsigtet nogen realitetsændring.

Til § 76

Bestemmelsen svarer i *stk. 1* med en sproglig ajourføring til den nugældende bestemmelse i kriminallovens § 54, stk. 1. Der er ikke tilsigtet nogen realitetsændring.

Som *stk. 2* foreslås indført en bestemmelse svarende til straffelovens § 223, stk. 1. Efter bestemmelsen kræves alene, at der har fundet samleje eller anden kønslig omgang sted mellem læreren eller opdrageren og den mindreårige. Bestemmelsen finder således anvendelse, selv om der ikke er tale om misbrug af stillingen som lærer eller opdrager, og uden hensyn til om den mindreårige har provokeret eller taget initiativ til forholdet.

Der henvises i øvrigt til afsnit XIV, kap. 4.12.2.

Til § 77

Bestemmelsen svarer til straffelovens § 223 a om kriminalisering af kunder til prostituerede under 18 år.

Udtrykket ”kunde” indebærer en begrænsning i anvendelsesområdet for den foreslåede bestemmelse. Anvendelsesområdet er således begrænset til tilfælde, hvor den mindreåriges seksuelle ydelser leveres mod betaling eller løfte om betaling. Det er uden betydning, om det er kunden selv eller en tredjemand, der betaler. Det er også uden betydning, om kundens modydelse er penge, men modydelsen skal kunne gøres op i penge.

Bestemmelsen omfatter imidlertid også tilfælde, hvor den mindreårige kun i enkeltstående tilfælde modtager betaling for en seksuel ydelse.

Betaler en person, som har seksuelt samkvem med en pige eller en dreng under 18 år, f.eks. for den mindreåriges bolig, mad, tøj mv., vil den pågældende normalt ikke af den grund kunne karakteriseres som ”kunde”.

Kunden vil kunne pådrage sig et kriminalretligt ansvar efter den foreslåede bestemmelse, selv om kunden selv er under 18 år (men er fyldt 15 år, jf. den nugældende bestemmelse i kriminallovens § 10).

Der henvises i øvrigt til afsnit XIV, kap. 4.12.3.

Til § 78

Bestemmelsen svarer til den nugældende bestemmelse i kriminallovens § 52 a, idet den dog nu også henviser til §§ 75-77.

Til § 79

Bestemmelsen svarer til den nugældende bestemmelse i kriminallovens § 55, stk. 1-4. Bestemmelsen i den nugældende kriminallovs § 55, stk. 5, foreslås ophævet som led i forslaget om at afkriminalisere prostitution.

Der henvises i øvrigt til afsnit XIV, kap. 4.12.4.

Til § 80

Bestemmelsen svarer til den nugældende bestemmelse i kriminallovens § 56.

Til § 81

Som *stk. 1* foreslås indført en bestemmelse svarende straffelovens 235, stk. 1, om den, som erhvervsmæssigt sælger eller på anden måde udbreder utugtige fotografier, film eller lignende af børn (1. pkt.), og den, som i en videre kreds udbreder sådanne fremstillinger (2. pkt.).

Med udtrykket "utugtige" sigtes bl.a. til billeder af børn i situationer, som efter deres karakter er omfattet af den nugældende bestemmelse i kriminallovens § 53. Derimod vil ikke alle forhold, der er omfattet af den foreslåede bestemmelse i kriminallovens § 80, stk. 1, om blufærdighedskrænkelser, være omfattet af det foreslåede forbud mod udbredelse af børnepornografi. Hovedvægten må lægges på, om billedet viser et barn, der deltager i kønsligt forhold, eller et barn, over for hvem der i øvrigt i forbindelse med optagelsen må antages at være foretaget en groft krænkende handling, f.eks. ved at anvende barnet som model for fotografering af kønsdele eller seksuelt prægede berøringer. Almindelige nøgenbilleder af børn, eksempelvis under leg på stranden, falder uden for området af den foreslåede bestemmelse.

Udtrykket "fotografier, film eller lignende" omfatter ikke tegninger. Herved undgås de afgrænsningsspørgsmål, der beror på, at en anstødelig gengivelse efter hævdvunden opfattelse kan være legitimeret ved udførelsens kunstneriske værdi. Heller ikke billeder frembragt ved hjælp af edb (computergenererede billeder), som ikke afbilder et virkeligt samleje eller anden kønslig omgængelse, er omfattet af den foreslåede bestemmelse.

Med udtrykket "børn" sigtes som vejledende kriterium til, om den fotograferede persons fysiske udvikling svarer til aldersgruppen under 15 år.

Den foreslåede bestemmelse begrænses i *1. pkt.* til den erhvervsmæssige udbredelse ("erhvervsmæssigt sælger eller på anden måde udbreder"). Private overdragelser holdes uden for den foreslåede bestemmelse. Udtrykket "på anden måde udbreder" sigter f.eks. til erhvervsmæssig forevisning eller udlejning af børnepornografi.

En person, der ikke blot er mellemmand, men som selv optager børnepornografiske fotografier, film mv., hvor børn under 15 år anvendes som børnepornomodeller med henblik på erhvervsmæssig udbredelse af materialet, vil ikke kun pådrage sig et kriminalretligt ansvar efter den foreslåede bestemmelse (eller forsøg herpå, hvis den pågældende pågribes, inden udbredelsen er sket). Den pågældende vil også kunne ifalde et kriminalretligt ansvar efter den foreslåede bestemmelse i § 81, stk. 3, samt for de sædelighedsforbrydelser, der er begået i forbindelse med selve optagelsen, herunder f.eks. § 75. Ved en sådan overtrædelse af en flerhed af bestemmelser, pådrages et kriminalretligt ansvar i sammenstød.

Med udtrykket ”i en videre kreds udbreder” sigtes f.eks. til distribution i ”klubber”, på Internettet eller ad andre kanaler, hvor der er regler i klubben om, at man for at være medlem skal sende et bestemt antal billeder til alle medlemmer i klubben, hvorefter man fra andre modtager billeder på samme måde. Sådant udveksling af børnepornografi er omfattet af bestemmelsen, hvis klubben har et større antal medlemmer. Er der derimod tale om videregivelse af børnepornografisk materiale til en enkelt eller nogle få personer under private former, vil forholdet ikke være omfattet af den foreslåedes bestemmelses stk. 1, men derimod af bestemmelsens stk. 2 om besiddelse mv.

Som *stk. 2* foreslås indført en bestemmelse svarende til straffelovens § 235, stk. 2, om den, som besidder eller mod vederlag gør sig bekendt med fotografier, film eller lignende af børn, der har samleje eller anden kønslig omgang end samleje, har kønslig omgang med dyr eller anvender genstande på en groft utugtig måde.

Udtrykket ”samleje eller anden kønslig omgang end samleje” omfatter tilfælde, der i objektiv henseende svarer til gerningsbeskrivelsen i bestemmelsen i kriminallovens § 75, hvor et barn i den afbillede situation har samleje eller tilsvarende intimt heteroseksuelt eller homoseksuelt forhold med et andet barn eller en voksen.

Med udtrykket ”anvender genstande på en groft utugtig måde” sigtes til afbildning af børn, der anvender genstande på en sådan måde, at forholdet, hvis en anden person anvendte genstanden i et kønsligt forhold med barnet, måtte karakteriseres som anden kønslig omgang.

Uden for bestemmelsen falder billeder af børn, der ikke deltager i et kønsligt forhold, dvs. samleje eller tilsvarende intim seksuel kontakt med andre. Dette gælder, selv om billederne har et seksuelt præg f.eks. på grund af det afbillede barns berøringer af sig selv, eller fordi der på billedet er fokuseret på barnets kønsdele. Optagelse af sådanne billeder vil efter omstændighederne kunne medføre et kriminalretligt ansvar efter den foreslåede bestemmelse i kriminallovens § 80, stk. 1 om blufærdighedskrænkelser, svarende til den gældende bestemmelse i kriminallovens § 56, stk. 1. Billeder af denne karakter vil endvidere kunne være omfattet af udtrykket ”utugtige” i den foreslåede bestemmelse i kriminallovens § 80, stk. 2, svarende til den gældende bestemmelse i kriminallovens § 56, stk. 2.

Almindelige nøgenbilleder af børn vil derimod efter det anførte falde helt uden for det strafbare område, da sådanne billeder ikke omfattes af udtrykket ”utugtige”, jf. ovenfor.

Spørgsmålet om, hvorvidt en person kan siges at ”besidde” børnepornografisk materiale som omhandlet i den foreslåede bestemmelse, kan undertiden give anledning til tvivl, navnlig når materialet udbredes via elektroniske medier, f.eks. internettet.

Ved betragtning af tv-udsendelser (eksempelvis sendt via satellit) eller billeder, der overføres fra en database til egen edb-skærm, vil billedet ikke kunne siges at være i betragterens besiddelse. Er der derimod tale om, at billedet lagres, det være sig på videobånd, harddisk, diskette

eller lign., således at den pågældende selv kan kalde billedet frem igen, må materialet anses for at være i vedkommendes besiddelse.

Den foreslåede bestemmelse omfatter tillige det forhold, at en person mod vederlag gør sig bekendt med de særlige former for børnepornografisk materiale, der er nævnt i bestemmelsen. Det nævnte ”vederlag” omfatter enhver form for modydelse, herunder at der byttes med andre ydelser. Det er uden betydning, på hvilken måde vederlaget erlægges, herunder om betalingen f.eks. formidles via en internetudbyder eller sker direkte til indehaveren af en hjemmeside med børnepornografisk materiale.

Der henvises i øvrigt til afsnit XIV, kap. 4.12.5. og 4.12.6.

KAPITEL 19 FORBRYDELSER MOD LIV OG LEGEME

Til § 82

Bestemmelsen svarer til den nugældende bestemmelse i kriminallovens § 57.

Til § 83

Bestemmelsen svarer til den nugældende bestemmelse i kriminallovens § 58.

Til § 84

Bestemmelsen svarer til den nugældende bestemmelse i kriminallovens § 60.

I modsætning til straffeloven indeholder kriminalloven ikke graduerede voldsbestemmelser, der kriminaliserer vold i forskellige grovhedsgrader. Dette beror på, at kriminalloven i modsætning til straffeloven ikke indeholder strafferammer. Efter gældende praksis indgår voldens grovhed imidlertid også i Grønland ved fastsættelse af foranstaltningstype og –længde. Det forudsættes, at der også fremover ved udmålingen vil blive lagt vægt på voldens karakter og de omstændigheder, hvorunder den er udøvet.

Som typisk skærpende omstændigheder kan eksempelvis nævnes anvendelse af skyde- eller stikvåben, slag med tunge redskaber, vold begået mod et værgeløst eller ukampdygtigt offer, mishandling, tilføjelse af skade mm.

Omvendt vil det typisk være en formildende omstændighed, at volden er begået under (lige-værdigt) slagsmål.

Der findes endvidere ikke i kriminalloven bestemmelser svarende til straffelovens § 123 om bl.a. vold mod vidner og straffelovens § 247, stk. 2, om vold mod personer, der efter karakteren af deres arbejde er særligt udsatte. Desuagtet bør det også i Grønland bl.a. anses som en

skærpende omstændighed, at volden er udøvet i anledning af et vidnes forklaring til politiet eller retten samt at volden er udøvet mod særligt udsatte personer.

Til § 85

Bestemmelsen svarer til den nugældende bestemmelse i kriminallovens § 61.

Til § 86

Bestemmelsen svarer i *stk. 1 og 2* til den nugældende bestemmelse i kriminallovens § 64, *stk. 1 og 2*.

Som *stk. 3 og 4* foreslås indsat bestemmelser svarende til straffelovens § 252, *stk. 2 og 3*. Den foreslåede bestemmelse retter sig mod den, som på hensynsløs måde volder fare for smitte med sygdomme af den nævnte art, typisk aids. For så vidt angår overførsel af hiv-smitte, der er bestemmelsens hovedanvendelsesområde, tænkes der herved på samleje, anden kønslig omgængelse, hvorved smitte påviseligt kan overføres, samt anden adfærd, der kan medføre smitte, f.eks. afgivelse af sæd til ukontrolleret privat anvendelse, overladelse af inficerede sprøjter, kanyler og lignende til andres brug mv.

Fareforvoldelsen skal være ”hensynsløs”. Heri ligger, at der ikke er tale om hensynsløs adfærd, hvis gerningsmanden har søgt at beskytte andre mod smitteoverførelsen. Er der således tale om samleje, hvor der er anvendt kondom eller lignende beskyttelsesmidler, der almindeligvis af lægevidenskaben anses for effektive til at modvirke overførelse af smitte ved kønsakter af den pågældende type, da kan den hiv-smittede ikke dømmes for overtrædelse af bestemmelsen.

Oplyser den smittede klart til sin seksualpartner om at være hiv-smittet, og ønsker partneren alligevel at gennemføre kønsakten ubeskyttet, kommer domfældelse efter bestemmelsen heller ikke på tale. På tilsvarende måde vil en narkoman, der udlåner brugte sprøjter og kanyler til en anden med oplysning om at være hiv-positiv, ikke kunne dømmes, hvis modtageren uanset denne viden beslutter sig for at anvende injektionssprøjten eller kanylen. Et gyldigt samtykke fritager således for, at der kan dømmes efter den foreslåede bestemmelse.

Det er en betingelse for at kunne dømmes efter bestemmelsen, at der volder ”fare” for, at nogen smittes med den livstruende og uhelbredelige sygdom. Er der således tale om et ubeskyttet samleje mellem to personer, der begge er hiv-positive, kan ingen af dem (på ny) smittes med sygdommen, og ingen af dem kan derfor ifalde strafansvar. Viser en hiv-test af forurettede på tidspunktet for sagens pådømmelse, at forurettede er hiv-smittet, må det afgøres ud fra en sædvanlig bevisvurdering, om forurettede må antages at have været hiv-smittet på det tidspunkt, hvor samleje mv. med gerningsmanden fandt sted, eller om smitten må antages at være påført ved samleje mv. med gerningsmanden senere.

Også andre end den, der selv er hiv-smittet, kan dømmes efter bestemmelsen. Tænker man sig således en person, der medvirker til, at en hiv-smittet har ubeskyttet samleje med andre velvildende, at den pågældende er smittet, kan der efter omstændighederne dømmes for medvirken, jf. § 13. På tilsvarende måde kan efter omstændighederne en rask person dømmes efter bestemmelsen, hvis den pågældende med forsæt hertil medvirker til et overfald, hvor den overfaldne stikkes med en hiv-inficeret injektionssprøjte.

Det er en betingelse for at dømme efter bestemmelsen, at der skabes fare for "smitte" med den livstruende og uhelbredelige sygdom, typisk aids. Faren skal imidlertid ikke som efter § 86, stk. 2, være nærliggende. Heri ligger, at fare for smitte skal være åbenbar og væsentlig. Risikoen for overførsel af smitte ved ubeskyttet samleje eller tilsvarende homoseksuelt forhold ligger antagelig under 1 pct. Denne smitterisiko kan ikke med sikkerhed siges at være nærliggende i den nævnte betydning. For også at kriminalisere sådanne ubeskyttede samlejer mv. mellem en hiv-smittet og en rask person anvendes i bestemmelsen alene udtrykket fare.

Det er heller ikke en betingelse for bestemmelsens anvendelse, at det kan bevises, at offeret i det konkrete tilfælde er blevet smittet. Det er tilstrækkeligt, at det bevises, at gerningsmanden har foretaget en handling eller undladelse, der typisk er farlig ved at skabe risiko for smitte af den i bestemmelsen nævnte karakter, f.eks. at en hiv-smittet har haft ubeskyttet samleje.

Sygdommen skal som nævnt være "livstruende og uhelbredelig". Det foreslås i *stk. 4*, at justitsministeren bemyndiges til, efter forhandling med indenrigs- og sundhedsministeren, at fastsætte, hvilke sygdomme der er livstruende og uhelbredelige. I første omgang vil det alene blive fastsat, at bestemmelsens omfatter aids og smitte med hiv-virus. Også andre sygdomme kan imidlertid tænkes at blive omfattet på et senere tidspunkt.

Det er en betingelse for at dømme efter den foreslåede bestemmelse, at der foreligger "forsæt". Forsættet skal omfatte alle elementer i gerningsbeskrivelsen. Dette indebærer eksempelvis, at gerningsmanden skal vide eller anse det for overvejende sandsynligt (sandsynlighedsforsæt), at der foreligger en smitterisiko. Er den pågældende testet for hiv-virus og fundet positiv, er denne betingelse selvsagt opfyldt. Selv om dette vil være den typiske situation, er det dog ingen ufravigelig betingelse for at kunne dømmes efter bestemmelsen, at det kan bevises, at der har været foretaget en hiv-test. Også i tilfælde, hvor det på anden måde med den fornødne sikkerhed kan godtgøres, at den pågældende har vidst eller bestemt antaget at være hiv-smittet, kan det komme på tale, at dømme efter bestemmelsen. Som eksempel kan nævnes en læge, der er smittet med hiv-virus, og som selv – uden en hiv-test – er klar over dette, eller en person, der er bekendt med at have alle klare symptomer på aids i udbrud, men som ikke er testet.

Gerningsmandens forsæt skal endvidere omfatte spørgsmålet om, hvorvidt den forurettede var ikke-smittet på gerningstidspunktet. Den retlige betydning af eventuelle faktiske vildfarelser med hensyn til forurettedes helbredstilstand på dette punkt må afgøres efter den almindelige forsætlære.

Som ovenfor nævnt kan det komme på tale at dømme en person, der medvirker til overførsel af smitte. Her er forsætkravet opfyldt, hvis det med den fornødne sikkerhed kan godtgøres, at den pågældende var bekendt med smitterisikoen, også selv om der ikke foreligger bevis for, at vedkommende var gjort bekendt med resultatet af en test for hiv-virus.

Forsættet omfatter også hensynsløsheden. Dette indebærer, at en person, der søger at hindre udbredelsen af smitte, men hvor dette af grunde, der ikke kan tilregnes ham, mislykkes, ikke kan dømmes. Tænker man sig således en hiv-smittet person, der har samleje med en anden under anvendelse af kondom, men hvor kondomet glider af eller er bristet, uden at det bemærkes, kan den pågældende ikke dømmes.

Der henvises i øvrigt til afsnit XIV, kap. 4.13.1.

KAPITEL 20 FORBRYDELSE MOD DEN PERSONLIGE FRIHED

Til § 87

Bestemmelsen svarer til den nugældende bestemmelse i kriminallovens § 66.

En del af den foreslåede kriminallovs øvrige bestemmelser har karakter af specialregler om ulovlig tvang, herunder eksempelvis kriminallovens § 65 om kapring af transportmidler og § 89 om menneskehandel. Bl.a. i disse tilfælde absorberes ansvaret efter § 87 af ansvaret efter den kvalificerede tvangsforbrydelse. Tilsvarende gør sig gældende for så vidt angår straffelovens § 260 om ulovlig tvang i forhold til en række andre bestemmelser i straffeloven bl.a. straffelovens § 183 a om kapring og § 262 a om menneskehandel.

I modsætning til straffeloven indeholder kriminalloven imidlertid ikke en bestemmelse om ulovlig tvang mod vidner, jf. straffelovens § 123. På trods af det bør det også i Grønland bl.a. indgå som en skærpende omstændighed, at den ulovlige tvang udøves i anledning af et vidnes forklaring til politiet eller retten.

Til § 88

Bestemmelsen svarer til den nugældende bestemmelse i kriminallovens § 67, stk. 1.

Der henvises i øvrigt til afsnit XIV, kap. 4.15.

Til § 89

Bestemmelsen, der er ny, svarer til straffelovens § 262 a. Begrebet menneskehandel er dermed defineret i overensstemmelse med bl.a. protokollen til FN's konvention om bekæmpelse af grænseoverskridende kriminalitet (Palermo-konventionen).

Bestemmelsen omfatter samtlige led af handel med mennesker, hvorfor formuleringen ”rekrutterer, transporterer, overfører, huser eller efterfølgende modtager en person,[...]”, er anvendt, jf. herved bl.a. også artikel 3 i FN-protokollen. Herefter vil personer, der efter de gældende bestemmelser, dømmes for medvirken, kunne dømmes direkte for overtrædelsen af den nye bestemmelse.

De ”tvangsmidler”, der opregnes i den foreslåede bestemmelses første stykke, skal med formuleringen ”anden utilbørlig fremgangsmåde” anses som en udtømmende opregning. Der kan efter bestemmelsens udformning ikke længere dømmes i sammenstød med §§ 87-88, 1. pkt. (ulovlig tvang og frihedsberøvelse – gældende §§ 66-67) og § 94 (trusler – gældende § 70), da det kriminalretlige ansvar for disse overtrædelser absorberes af ansvaret for overtrædelse af den foreslåede § 89.

Tvangsmidlerne anført i *stk. 1, nr. 1-3* skal fortolkes i overensstemmelse med de anførte bestemmelser i kriminalloven.

For så vidt angår *stk. 1, nr. 4*, forudsættes her en uoverensstemmelse mellem gerningsmandens og forurettedes opfattelse af den sammenhæng, der er grundlaget for forurettedes disposition. Denne uoverensstemmelse skal være fremkaldt, bestyrket eller udnyttet af gerningsmanden.

Det følger af *stk. 1, nr. 5*, at menneskehandel også omfattes af bestemmelsen, hvor der anvendes eller har været anvendt ”anden utilbørlig fremgangsmåde”. Det vil være en konkret vurdering, hvorvidt dette er tilfældet, men det forudsættes, at der er handlet i strid med redelig handlemåde.

Bestemmelsens anvendelse forudsætter, at handlen finder sted med henblik på *udnyttelse* af den pågældende på nærmere opregnet vis. Det betyder, at menneskehandlen skal være foretaget med henblik på, at gerningsmanden opnår økonomisk vinding, eller med henblik på gerningsmandens egen udnyttelse af den pågældende. Udnyttelsen kan ske ved ”kønslig usædelighed”, der skal fortolkes i overensstemmelse med § 79, *stk. 1*. ”Slaveri” vil foreligge, når en person ud fra en konkret vurdering er berøvet sin frihed og er tvunget til at udføre hårdt arbejde. ”Tvangsarbejde” skal fortolkes i overensstemmelse med de gældende internationale instrumenter, heriblandt ILO konvention nr. 29 af 28. juni 1930 og nr. 105 af 5. juni 1957.

Hvis forurettede er en person under 18 år, kan der dømmes for overtrædelse af bestemmelsen, selv om der ikke har været anvendt de anførte tvangsmidler. Det er således en kvalificerende omstændighed, at forurettede er under 18 år, jf. udkastets § 89, *stk. 2, nr. 1*. Dette er ligeledes tilfældet, hvis gerningsmanden ved ydelse af betaling eller anden fordel opnår et samtykke fra en person, der har myndighed over forurettede, jf. *stk. 2, nr. 2*. Den person, der modtager en sådan betaling eller anden fordel, dømmes på samme måde. ”Anden fordel” kan omfatte andet end økonomisk fordel, eksempelvis tilsagn om personlige tjenester og lignende for modtageren.

Der henvises i øvrigt til afsnit XIV, kap. 4.15.1.

KAPITEL 21 FREDS- OG ÆREKRÆNKELSER

Til § 90

Bestemmelsen i *stk. 1, nr. 1-4*, og *stk. 2* svarer til den nugældende bestemmelse i kriminallovens § 68.

Som *stk. 1, nr. 5*, foreslås indsat en bestemmelse svarende til straffelovens § 263, stk. 2 om såkaldt hackerkriminalitet. Efter bestemmelsen skal gerningsmanden uberettiget skaffe sig adgang til en andens oplysninger eller programmer, der er bestemt til at bruges i anlæg til elektronisk databehandling. Det er i den forbindelse uden betydning, hvilken brug der gøres af oplysningerne, herunder om de blot forvanskes eller ødelægges, uden at gerningsmanden har fået kendskab til indholdet af oplysningerne.

Der henvises i øvrigt til afsnit XIV, kap. 4.16.1.

Til §§ 91-93

Bestemmelserne svarer til de nugældende bestemmelser i kriminallovens §§ 69-69 b.

Til § 94

Bestemmelsen svarer til den gældende bestemmelse i kriminallovens § 70.

Trusler indgår – ligesom det er tilfældet i straffeloven – i øvrigt i gerningsindholdet i en række andre bestemmelser i kriminalloven, herunder bl.a. udkastet til kriminallovens §§ 73, 87, 89, 104 og 108, og § 94 kan her efter omstændighederne blive absorberet.

Kriminalloven indeholder derimod ikke en bestemmelse svarende til straffelovens § 123 om bl.a. trusler mod vidner. På trods af det bør det også i Grønland anses som en skærpende omstændighed, at trusler udøves i anledning af et vidnes forklaring til politiet eller retten.

Til § 95

Bestemmelsen svarer i *stk. 1-3* til de nugældende bestemmelser i kriminallovens § 71, stk. 1-3.

Som *stk. 4* foreslås indsat en bestemmelse svarende til straffelovens § 271, stk. 1, hvorefter der ikke må føres bevis for en ulovlig handling, for hvilke den, som sigtes, ved endelig dom i ind- eller udland er frikendt. Den foreslåede bestemmelse begrænser adgangen til efter den

nugældende bestemmelse i § 71, stk. 3, at føre sandhedsbevis for en handling, som den krænkede ved endelig dom er frifundet for.

Stk. 5 svarer – med en sproglig ajourføring – til den nugældende bestemmelse i kriminallovens § 71, stk. 4. Der er ikke tilsigtet nogen realitetsændring.

Som *stk. 6* foreslås indsat en bestemmelse svarende til straffelovens § 273, stk. 2, hvorefter, den, der dømmes for en ærefornærmende sigtelse, efter den fornærmedes påstand kan tilpligtes at betale den fornærmede et af retten fastsat beløb til at dække omkostningerne ved offentliggørelse i en eller flere offentlige aviser enten af domskonklusionen alene eller tillige af begrundelsen for dommen. Den foreslåede bestemmelse giver retten en fakultativ adgang til efter påstand at tillægge den krænkede et beløb til offentliggørelse af sagens udfald, f.eks. i tilfælde hvor en sigtelse er fremsat i en avis.

Som *stk. 7* foreslås indsat en bestemmelse svarende til straffelovens § 274, stk. 1, om den, som fremsætter eller udbreder ærefornærmende udtalelser mod en afdød. Den foreslåede bestemmelse medfører, at krænkeren også kan pådrage sig et kriminalretligt ansvar for ærefornærmelser fremsat efter den krænkedes død.

Der henvises i øvrigt til afsnit XIV, kap. 4.16.2.-4.16.4.

Til § 96

Bestemmelsen svarer – med en sproglig ajourføring – til den nugældende bestemmelse i kriminallovens § 71 a, men foreslås i forhold til den gældende bestemmelse ændret således, at den ligesom straffelovens § 266 b udvides til også at omfatte et forbud mod diskrimination på grund af seksuel orientering.

Ved begrebet ”seksuelle orientering” forstås – foruden homoseksualitet – også andre former for lovlig seksuel orientering, f.eks. transvestitisme.

Der er ikke i øvrigt tilsigtet nogen realitetsændring af bestemmelsen.

Der henvises til afsnit XIV, kap. 4.16.6.

KAPITEL 22 FORBRYDELSER MOD DYR

Til § 97

Bestemmelsen svarer til den nugældende bestemmelse i kriminallovens § 65.

KAPITEL 23 FORMUEFORBRYDELSER

Til §§ 98-100

Bestemmelserne svarer til de nugældende bestemmelser i kriminallovens §§ 72-74.

Til § 101

Den foreslåede bestemmelse svarer til straffelovens § 279 a om databedrageri. Bestemmelsen er udformet med udgangspunkt i den almindelige bedrageribestemmelse i den nugældende kriminallovs § 74, stk. 1, for at understrege tilknytningen til denne bestemmelse. Samtidig frigøres databedrageriforhold fra kravet i § 74, stk. 1, om, at en person som følge af gerningsmandens forhold på svigagtig måde skal være blevet bestemt til en disposition. I stedet herfor skal der være sket et indgreb i grundlaget for den elektroniske databehandling. Bestemmelsen er endvidere udformet således, at der ikke – som tilfældet er efter den almindelige bedrageribestemmelse – skal føres bevis for, at der foreligger et økonomisk tab hos offeret for gerningen.

Der henvises i øvrigt til afsnit XIV, kap. 4.17.1.

Til § 102

Bestemmelsen svarer til den nugældende bestemmelse i kriminallovens § 74 a.

Til § 103

Bestemmelsen svarer til den nugældende kriminallovs § 75 om mandatsvig, men indeholder en konsekvensændring som følge af den foreslåede § 101 om databedrageri. Bestemmelsen finder således (heller) ikke anvendelse, hvis et forhold falder ind under den foreslåede bestemmelse i § 101 om databedrageri. Der er ikke tilsigtet nogen realitetsændring i øvrigt.

Til § 104

Den foreslåede bestemmelse svarer til straffelovens § 281. Efter bestemmelsen dømmes for afpresning, i det omfang forholdet ikke falder inden under den foreslåede § 108, (*nr. 1*) den, som, for derigennem at skaffe sig eller andre uberettiget vinding, truer nogen med vold, betydelig skade på gods eller frihedsberøvelse, med at fremsætte usand sigtelse for strafbart eller ærerørigt forhold eller åbenbare privatlivet tilhørende forhold, samt (*nr. 2*) den, som truer nogen med at anmelde eller åbenbare et strafbart forhold eller med at fremsætte sande ærerørigt beskyldninger for derigennem at skaffe sig eller andre en vinding, der ikke er tilbørligt begrundet ved det forhold, som har givet anledning til truslens fremsættelse.

Som eksempel på forhold, der er omfattet af bestemmelsen, kan nævnes tilfælde, hvor en gerningsmand inddriver gæld ved at true en skyldner med, at den pågældende vil blive udsat for vold, hvis gælden ikke indfries inden en frist (nr. 1), og tilfælde, hvor en bestyrer af en selvbetjeningsbutik truer en kunde til at betale bestyreren penge for ikke at anmelde, at kunden har begået tyveri i butikken (nr. 2).

Der henvises i øvrigt til afsnit XIV, kap. 4.17.2.

Til §§ 105-106

Bestemmelserne svarer til de nugældende bestemmelser i kriminallovens §§ 76-77.

Til § 107

Bestemmelsen udvider i stk. 1 gerningsindholdet i forhold til den gældende bestemmelse i kriminallovens § 78 ved, at alle førforbrydelser omfattes af den foreslåede bestemmelse. Der er ikke herudover tale om nogen udvidelse af gerningsindholdet i forhold til den nugældende bestemmelse i kriminallovens § 78.

Bestemmelsen indeholder endvidere nogle ændringer af redaktionel karakter. Således foreslås ordet ”fordølgelse” i den nugældende § 78 ændret til at ”skjule”. Ordet ”udbytte” er valgt i stedet for ”vinding” for at benytte det samme udtryk i begge led af bestemmelsen. Der ligger ikke heri nogen realitetsændring.

Hæleriforbrydelsen er fortsat beskrevet i to former: Del i udbytte (stk. 1, første led) og bistand til hovedmanden (stk. 1, andet led).

Bestemmelsen i første led omfatter bl.a. den, der køber genstande, som stammer fra tyveri eller røveri. Det er ligesom i dag uden betydning for hæleriansvaret, at hæleren eventuelt har betalt fuld pris for den pågældende genstand. Betaling af fuld pris kan dog – afhængig af de konkrete omstændigheder i øvrigt – være et indicium for, at køberen ikke har haft forsæt til hæleri.

Bistand efter bestemmelsens andet led kan som i den nugældende bestemmelse i § 78 bl.a. bestå i at opkræve, opbevare, skjule, transportere, sende, overføre, konvertere, afhænde, pantsætte eller investere udbyttet. Der er ikke tale om en udtømmende angivelse af mulige former for bistand.

Kravet om, at der skal være handlet ”uberettiget” indebærer, at materielt atypiske tilfælde falder uden for bestemmelsens anvendelsesområde. Det gælder f.eks. tilfælde, hvor en person ikke handler med henblik på at hjælpe gerningsmanden, men derimod med henblik på at bistå politiet eller opfylde særlige adfærdskrav i anden lovgivning.

Det krav til forsætbeviset, der stilles ved den nuværende hæleribestemmelse i kriminallovens § 78, vil gælde tilsvarende for det udvidede område.

Efter bestemmelsens *stk. 2* kan der ikke dømmes for hæleri, når udbyttet modtages fra familiemedlemmer eller samlever til sædvanligt underhold. Har et familiemedlem f.eks. ved butikstyveri stjålet mad eller almindeligt tøj, vil det således være straffrit for de andre familiemedlemmer at modtage de stjålne varer, selv om de er bekendt med, hvorfra de stammer. Fritagelsen for et kriminalretligt ansvar i den forbindelse omfatter imidlertid kun sædvanligt underhold, og den, der modtager en stjålen ægte diamanthalskæde, vil således kunne dømmes for hæleri.

Efter *stk. 2* kan der endvidere ikke straffes for hæleri, hvis der er tale om modtagelse af udbytte som normalt vederlag for sædvanlige forbrugsvarer, brugsting og tjenester. Dette led i *stk. 2* vil medføre, at f.eks. en ekspedient i en kiosk ikke kan dømmes efter den foreslåede bestemmelse, hvis den pågældende som betaling for f.eks. mad, øl, cigaretter eller lignende modtager penge, som køberen har opnået som udbytte ved salg af hash. Selv om ekspedienten i en sådan situation måtte have viden om, hvor de penge, som der betales med, stammer fra, vil den pågældende ikke kunne dømmes for hæleri. Det skal fremhæves, at bestemmelsen kun fritager for hæleriansvar, hvis der er tale om normalt vederlag for sædvanlige forbrugsvarer, brugsting eller tjenester.

Der henvises i øvrigt til afsnit XIV, kap. 4.17.5.

Til § 108

Den foreslåede bestemmelse svarer til straffelovens § 288. Efter bestemmelsen dømmes for røveri den, som for derigennem at skaffe sig eller andre uberettiget vinding ved vold eller trussel om øjeblikkelig anvendelse af vold (*nr. 1*) fratager eller aftvinger nogen en fremmed rørlig ting, (*nr. 2*) bringer en stjålen ting i sikkerhed eller (*nr. 3*) tvinger nogen til en handling eller undladelse, der medfører formuetab for den overfaldne eller nogen, for hvem denne handler.

Som eksempel på forhold, der ville falde ind under bestemmelsen kan nævnes tilfælde, hvor en gerningsmand borttager penge ved vold (*nr. 1*), hvor en gerningsmand til tyveri bliver indhentet af og øver vold mod den bestjålne for at få det stjålne med sig (*nr. 2*), eller hvor en gerningsmand ved vold tvinger en kreditor til at udstede kvittering for betaling, selv om betaling ikke har fundet sted (*nr. 3*).

Der henvises i øvrigt til afsnit XIV, kap. 4.17.3.

Til § 109

Bestemmelsen svarer i *stk. 1* til den nugældende bestemmelse i kriminallovens § 79.

Som *stk. 2* foreslås indsat en bestemmelse svarende til straffelovens § 292, stk. 1. Efter bestemmelsen dømmes den, der ved at ødelægge, beskadige eller bortskaffe sine ejendele undtager dem fra at tjene sine fordringshavere eller nogen enkelt af disse til fyldestgørelse. Bestemmelsen kan f.eks. anvendes i tilfælde, hvor en gerningsmand ødelægger sine ejendele for at undgå, at disse senere bliver anvendt som genstand for udlæg.

Der henvises i øvrigt til afsnit XIV, kap. 4.17.4.

Til §§ 110-111

Bestemmelserne svarer til de nugældende bestemmelser i kriminallovens §§ 80-81.

Til § 112

Den foreslåede bestemmelse svarer til straffelovens § 299, nr. 2. Efter bestemmelsen dømmes for at modtage eller yde returkommission (dvs. bestikkelse i private retsforhold) den, som, uden at betingelserne for at anvende § 103 foreligger, ved varetagelse af en andens formueanliggender for sig selv eller andre på pligtstridig måde modtager, fordrer eller lader sig tilsige gave eller anden fordel, såvel som den, der yder, lover eller tilbyder sådan gave eller anden fordel.

Bestemmelsen indebærer bl.a., at der kan pålægges et kriminalretligt ansvar i tilfælde, hvor der ydes fordele af ikke økonomisk art, f.eks. tilsagn om personlige gentjenester.

Det afgørende efter bestemmelsen er, om den, der er adressat for fordelene, begår et pligtstridigt forhold ved at modtage fordelene. Bestemmelsens typiske anvendelsesområde vil være tilfælde, hvor en person, der er ansat eller på anden måde knyttet til en virksomhed, fra tredjemand modtager en fordel, og hvor fordelene er ydet for at få den pågældende til i strid med sine pligter over for hvervgiveren at foretage en handling på en bestemt måde. Såvel den, der yder mv. en sådan fordel (aktiv bestikkelse), som den, der modtager mv. fordelene (passiv bestikkelse), er omfattet af bestemmelsen.

Der henvises i øvrigt til XIV, kap. 4.3.1.

TREDJE DEL
FORANSTALTNINGERNE

AFSNIT I
ALMINDELIGE BESTEMMELSER OM FORANSTALTNINGER

KAPITEL 24
VALG OG UDMÅLING AF FORANSTALTNINGER

Til § 113

Det følger af bestemmelsen, at retten samtidig med at tiltalte findes skyldig fastsætter en foranstaltning efter de i § 114, stk. 1 og 2, opregnede muligheder. Bestemmelsen svarer til den nugældende bestemmelse i kriminallovens § 86, stk. 1.

Til § 114

I bestemmelsens *stk. 1* opregnes de almindelige foranstaltningsarter, som retten på grundlag af princippet i den foreslåede bestemmelse i § 116, stk. 1, kan vælge imellem ved valget og udmålingen af en foranstaltning. Det drejer sig således om de sanktioner, der indgår i den af kommissionen foreslåede ”sanktionsstigemodel”, jf. nærmere afsnit XV, kap. 2.4.5, og – som modstykke til de i stk. 2 nævnte foranstaltningsformer – kan betegnes som almindelige foranstaltninger.

I *stk. 2* fastsættes, at retten som et alternativ til de i stk. 1 opregnede foranstaltningstyper kan vælge at træffe bestemmelse om særlige foranstaltninger over for unge eller psykisk syge eller idømme forvaring.

De foreslåede bestemmelser i stk. 1 og 2 svarer i et vist omfang til bestemmelsen i kriminallovens § 85, men dog med den forskel, at de særlige foranstaltninger over for visse persongrupper er placeret i et selvstændigt stykke for at markere, at disse sanktionstyper ikke indgår i den af kommissionen foreslåede sanktionsstige, jf. bemærkningerne oven for til stk. 1.

Til § 115

Efter den foreslåede bestemmelse, der svarer til kriminallovens § 86, stk. 2, kan rettighedsfortabelse og konfiskation anvendes som tillægsforanstaltning til enhver anden foranstaltningsart. Det samme gælder efter kommissionens forslag også bøde, jf. nærmere udkastet til bestemmelsen i § 122, stk. 2.

Til § 116

Det følger af den foreslåede bestemmelse i *stk. 1*, at rettens afgørelse om valg og udmåling af foranstaltning skal bero på en ligelig hensyntagen dels til grovheden af den begåede kriminalitet, dels til gerningsmandens personlige forhold.

I forhold til den gældende bestemmelse om foranstaltningsvalget i kriminallovens § 87 er hensynet til gerningsmandens personlige forhold nedtonet og nu ligestillet med hensynet til lovovertrædelsens grovhed. Dette indebærer, at retten i den enkelt sag skal vurdere, hvilken foranstaltningsform, der som udgangspunkt kan komme på tale, og valget og udmålingen skal ske både under hensyntagen til lovovertrædelsens grovhed og til gerningsmandens personlige forhold.

I rettens vurdering skal der således ikke fokuseres alene på den begåede kriminalitet, men også på andre forhold, herunder den tiltaltes alder, tidligere kriminalitet mv. Et resocialiseringsbehov kan således betyde, at der skal anvendes en foranstaltning, der befinder sig et trin lavere på foranstaltningsstigen end hvad den aktuelle sag ellers ville henføres til. Hvis gerningspersonen tidligere har begået lignende kriminalitet kan det omvendt medføre, at der anvendes en trindhøjere foranstaltning (f.eks. anstaltsdom i stedet for tilsynsdom).

Det bemærkes i denne sammenhæng, at kommissionen foreslår en øget anvendelse af personundersøgelser og ud fra grundlæggende resocialiseringshensyn således forudsætter, at personundersøgelser fremtidigt foretages i alle sager, der ikke åbenbart forventes afgjort ved bøde eller betinget anstaltsdom, jf. herved den foreslåede bestemmelse i retsplejelovens § 434 og betænkningens afsnit XVI, kap. 4.1.

Der henvises i øvrigt nærmere til kommissionens overvejelser og forslag i afsnit XV, kap. 2.

Det foreslåede *stk. 2*, hvorefter retten kan undlade at fastsætte nogen foranstaltning, når særlige omstændigheder taler for det, svarer til kriminallovens § 86, *stk. 3*, 1. pkt. Som efter gældende ret forudsættes bestemmelsen alene anvendt i de relativt få sager, hvor der end ikke er behov for den markering fra rettens side, der ligger i en advarsel.

Der henvises i øvrigt til afsnit XV, kap. 3.2, samt de foreslåede regler i § 113.

Til § 117

Bestemmelsen, der er ny, svarer med enkelte ændringer til straffelovens § 86 om såkaldt ”varetægtsfradrag” og har til formål (udtrykkeligt) at sikre, at en eventuel frihedsberøvelse under efterforskningen af kriminalsagen indgår i rettens udmåling af foranstaltning.

Fradraget skal efter *stk. 1* ske i ”den idømte anstaltsdom”. Dette sigter dels til egentlige anstaltsdomme efter de foreslåede bestemmelser i kapitel 31, dels til anstaltsdelen i en dom til anstalt og tilsyn efter kapitel 30. Fradraget kan alene ske i en tidsbestemt foranstaltning.

Hvis en vilkårsovertrædelse i forbindelse med en tilsynsdom sanktioneres med anstaltsanbringelse efter den foreslåede bestemmelse i § 134, stk. 2, finder fradragsreglerne i stk. 1 tilsvarende anvendelse i det omfang den dømte i anledning af vilkårsovertrædelsen har været anholdt eller tilbageholdt, jf. henvisningen i det foreslåede *stk. 2*.

Har den dømte været anholdt, tilbageholdt eller indlagt til mentalundersøgelse i udlandet kan retten efter *stk. 3* bestemme, at der skal ske afkortning i den idømte sanktion. Bestemmelsen er – i modsætning til *stk. 1* – fakultativ.

Det foreslåede *stk. 4* indebærer, at reglerne i *stk. 1*, 1. og 2. pkt. finder tilsvarende anvendelse i tilfælde, hvor den dømte har været anholdt eller tilbageholdt i anledning af overtrædelse af vilkår i tilknytning til benådning eller prøveløsladelse.

Til § 118

Den foreslåede bestemmelse opregner en række tilfælde, hvor helt særlige forhold hos gerningsmanden eller omkring den begåede handling kan føre til, at der idømmes en mindre indgribende foranstaltning, eller efter omstændighederne slet ingen foranstaltning, jf. herved den foreslåede bestemmelse i § 116, stk. 2.

Bestemmelsen svarer med enkelte ændringer af redaktionel karakter til kriminallovens § 88.

Til § 119

Efter den foreslåede bestemmelse, der svarer til kriminallovens § 89, kan retten i de tilfælde, hvor en person, som allerede er dømt, men nu findes skyldig i yderligere en lovovertrædelse, der er begået før dommen, træffe bestemmelse om en ny foranstaltning, medmindre retten anser den tidligere foranstaltning for tilstrækkelig.

AFSNIT II **DE ENKELTE FORANSTALTNINGER**

KAPITEL 25 **ADVARSEL**

Til § 120

Den foreslåede bestemmelse, der omhandler den første (og mildeste) foranstaltning på sanktionsstigen, giver retten mulighed for at idømme tiltalte en advarsel i tilfælde, hvor lovovertrædelsen er af særlig ringe grovhed, og navnlig når gerningsmanden ikke tidligere er idømt foranstaltning.

Der henvises nærmere til afsnit XV, kap. 3.2.

Til § 121

Efter bestemmelsen skal en advarsel meddeles den dømte af retten og retten skal samtidig skrive i dommen, at sagen er afsluttet på denne måde. En advarsel forudsætter, at den tiltalte er fundet skyldig, jf. den foreslåede bestemmelse i § 113, jf. § 114, stk. 1, og en opretholdelse af adgangen til at indbringe afgørelsen (både skyldspørgsmålet og fastsættelsen af foranstaltning) for højere ret nødvendiggør derfor, at advarslen gives ved dom og ikke ved, at advarslen noteres i retsbogen.

Der henvises nærmere til afsnit XV, kap. 3.2.

KAPITEL 26
BØDE

Til § 122

Efter den foreslåede bestemmelse i *stk. 1* kan bøde anvendes i de tilfælde, hvor en mere indgribende foranstaltning ikke er nødvendig. Det følger dog samtidig af foranstaltningens placering på sanktionsstigen, at retten på grundlag af en vurdering i overensstemmelse med de i § 116 indeholdte principper for foranstaltningsvalget ikke skønner, at sagen kan afgøres med en advarsel.

Med hensyn til den forudsatte fremtidige anvendelse af bødeforanstaltningen bemærkes, at bøde som selvstændig kriminalretlig foranstaltning efter kommissionens opfattelse anvendes i for vidt omfang på nuværende tidspunkt, og at dette navnlig skyldes mangel på alternative og mere hensigtsmæssige foranstaltninger. Det forudsættes derfor, at brugen af bøde vil blive begrænset i takt med den udbygning af foranstaltningssystemet i øvrigt, herunder især kriminalforsorgens tilsynsvirksomhed, som kommissionen foreslår, jf. nærmere afsnit XVI, kap. 3.2.3. og kap. 4.

Det følger af det foreslåede *stk. 2*, at bøde kan idømmes som tillægsforanstaltning til andre foranstaltninger, navnlig når tiltalte ved lovovertrædelsen har opnået eller tilsigtet at opnå økonomisk vinding for sig selv eller andre.

Bestemmelsen, der ikke findes i den gældende kriminallov, er udformet med inspiration fra straffelovens § 50, stk. 2, men med den forskel, at anvendelse af bøde som tillægsforanstaltning ikke er begrænset til sager, hvor tiltalte har opnået eller tilsigtet at opnå en økonomisk vinding, jf. ordene ”navnlig”. Det vil i princippet også være muligt at anvende bøde som tillægsforanstaltning i tilfælde, hvor den tiltalte ikke har tilstræbt nogen berigelse ved forbrydelsen, f.eks. i voldssager, men dette forudsættes dog kun at forekomme undtagelsesvis.

Bøde som tillægsforanstaltning vil kunne anvendes i kombination med både de almindelige foranstaltningstyper i den foreslåede § 114, stk. 1, og i forbindelse med de særlige foranstaltninger, der er angivet i § 114, stk. 2.

Den foreslåede bestemmelse i *stk. 3* indeholder nærmere retningslinier for fastsættelsen af bødens størrelse. Efter bestemmelsen skal der således tages hensyn til gerningsmandens betalingsevne og tillige den fortjeneste, som gerningsmanden har opnået eller tilsigtet at opnå ved lovovertrædelsen. Bestemmelsen svarer til dels til kriminallovens § 90, stk. 2.

Det foreslåede *stk. 4*, hvorefter bøder tilfalder statskassen, medmindre andet er bestemt i den øvrige lovgivning, svarer til kriminallovens § 90, stk. 1.

Der henvises i øvrigt til kommissionens overvejelser og forslag med hensyn til bøde i afsnit XV, kap. 4.2.

Til § 123

Bestemmelserne i § 123 svarer med enkelte ændringer af redaktionel karakter til de gældende regler i kriminallovens § 91.

Efter det foreslåede *stk. 5*, skal der ved fastsættelsen af anstaltsopholdets varighed efter *stk. 4* tages hensyn til størrelsen af det skyldige beløb. Hvis beløbet ikke overstiger 10.000 kr. kan anstaltsanbringelse i mere end 10 dage ikke anvendes, og der kan i intet tilfælde træffes bestemmelse om anbringelse i mere end 60 dage. Bestemmelsen svarer til den gældende bestemmelse i kriminallovens § 91, stk. 4, 2.-4. pkt., idet der dog foreslås en regulering af beløbsgrænsen fra de nuværende 500 kr. til 10.000 kr., som er den tilsvarende grænse i straffelovens § 55, stk. 1.

KAPITEL 27 BETINGET ANSTALTSDOM

Til § 124

Efter den foreslåede bestemmelse i *stk. 1* kan retten idømme en betinget anstaltsdom i tilfælde, hvor det skønnes tilstrækkeligt til at afholde gerningsmanden fra yderligere lovovertrædelser, og hvor hensynet til lovovertrædelsens grovhed ikke taler imod at anvende denne foranstaltning.

Efter *stk. 2* fastsætter retten i dommen tiden for anbringelsen og bestemmer samtidig, at fuldbyrdelsen af foranstaltningen udsættes og bortfalder ved udløbet af en prøvetid. Prøvetiden kan ikke overstige 3 år.

I modsætning til den gældende bestemmelse om betingede domme i kriminallovens § 92, hvor der ikke fastsættes nogen foranstaltning i den betingede dom, skal retten således udmåle an-

staltstiden i dommen og på den måde markere over for den dømte, hvad reaktionen som udgangspunkt vil blive i tilfælde af ny kriminalitet i prøvetiden.

Efter bestemmelsens *stk. 3*, der svarer til den gældende retstilstand, må en lovovertræder under 18 år ikke idømmes en betinget anstaltsdom, medmindre særlige omstændigheder gør anvendelsen af betinget anstaltsdom påkrævet.

Der henvises nærmere til afsnit XV, kap. 5.1.2.

Til § 125

Bestemmelsen regulerer den situation, hvor den dømte begår en ny lovovertrædelse inden for den prøvetid, der er fastsat i dommen, jf. § 124. Bestemmelsen svarer til den gældende bestemmelse i kriminallovens § 93.

Ved ny kriminalitet i prøvetiden skal retten som hovedregel fastsætte en fælles sanktion for det nye og det tidligere pådømte forhold. Det vil bero på den aktuelle situation og de principper, der i øvrigt ligger til grund for sanktionsvalget, dvs. hensynet til lovovertrædelsens grovhed samt gerningsmandens personlige forhold, om denne fælles foranstaltning skal placeres lavere, højere eller et tilsvarende sted på sanktionsstigen.

Retten vil således kunne fastsætte en anden sanktion end anstaltsanbringelse, f.eks. dom til samfundstjeneste eller anstalt og tilsyn, ligesom retten vil kunne træffe bestemmelse om en ny betinget dom.

Der henvises nærmere til afsnit XV, kap. 5.1.2.

KAPITEL 28 DOM TIL TILSYN

Til § 126

I den foreslåede bestemmelse angives de tre grundlæggende betingelser for at bringe en dom til tilsyn i anvendelse. Dom til tilsyn kan således anvendes, hvis gerningsmanden har behov for støtte eller behandling, og der er behov for den kontrol, som tilsynet indebærer. Endelig må hensynet til lovovertrædelsens grovhed ikke tale afgørende imod at anvende denne foranstaltningsform.

Dom til tilsyn erstatter den nuværende foranstaltningstype ”dom til forsorg” i kriminallovens kapitel 26, men der er ikke tale om grundlæggende ændringer i selve foranstaltningens indhold. Derimod tilsigtes en styrkelse for så vidt angår fuldbyrdelsen af foranstaltningen, jf. nærmere afsnit XVI, kap. 3, hvor kommissionens forslag om en udbygning af kriminalforsorgens tilsynsafdelinger er nærmere beskrevet, samt afsnit XVI, kap. 5, om kommissionens forslag vedrørende en effektivisering af kriminalforsorgens tilsynsvirksomhed.

Ud fra et hensyn til i højere grad at markere det kontrolmæssige aspekt i sanktionen foreslås en sproglig modernisering af bestemmelserne, således at "forsorg" erstattes af "tilsyn". Desuden foreslås "pålæg" erstattet af "vilkår", jf. nærmere de foreslåede bestemmelser i §§ 128-131.

Efter bestemmelsens *stk. 2*, der svarer til den gældende retstilstand, må en gerningsmand under 18 år må ikke idømmes dom til tilsyn, medmindre særlige omstændigheder gør anvendelsen af tilsyn påkrævet.

Der henvises i øvrigt til afsnit XV, kap. 7.1.

Til § 127

Den foreslåede bestemmelse i *stk. 1* indebærer, at retten pålægger den dømte at undergive sig tilsyn enten af en tilsynsførende, der beskikkes af retten, eller tilsyn af kriminalforsorgen, der i så fald beskikker den tilsynsførende og træffer nærmere bestemmelse om kontakten mellem den dømte og den tilsynsførende.

Tilsynstiden, der normalt ikke kan overstige 3 år (i særlige tilfælde dog 5 år), fastsættes af retten, jf. *stk. 2*, der samtidig kan knytte vilkår til tilsynsdommen efter reglerne i §§ 128-131, jf. *stk. 3*.

Bestemmelsen svarer til kriminallovens § 94, stk. 1-2.

Til §§ 128-129

Efter de foreslåede bestemmelser kan retten fastsætte som vilkår, at den dømte overholder kriminalforsorgens bestemmelser med hensyn til opholdssted, arbejde, uddannelse, anvendelse af fritid eller samvær med bestemte personer. Retten kan desuden bestemme, at den dømte efter bestemmelse af kriminalforsorgen tager ophold i dertil egnet hjem, herunder privat hjem, eller institution.

Hvis det findes mere formålstjenligt kan retten i stedet fastsætte bestemmelser om vilkår umiddelbart i dommen.

Generelt gælder for de i §§ 128-129 (og §§ 130-131, jf. nedenfor) omhandlede vilkår, at opregningen af disse ikke er udtømmende. Dette giver således mulighed for en individuel tilpasning af sanktionen til den enkelte lovovertræders forhold, og der vil kunne fastsættes vilkår som både tager sigte på resocialisering af den pågældende og vilkår som retter sig imod at afholde den dømte fra at begå ny kriminalitet.

Det forudsættes, at de fastsatte vilkår i praksis ofte vil indebære en kombination af begge disse formål, og at der således er en naturlig sammenhæng mellem den begåede kriminalitet og

det fastsatte vilkår. Desuden forudsættes, at vilkårene er lovlige og proportionale med lov-overtrædelsen.

Bestemmelserne svarer med mindre redaktionelle ændringer til kriminallovens §§ 95-96.

Der henvises i øvrigt til afsnit XV, kap. 5.2.2.

Til § 130

Den foreslåede bestemmelse i *stk. 1* giver mulighed for at fastsætte vilkår om forskellige former for behandling, herunder afvænnelse fra alkoholmisbrug, lægelig behandling eller psykiatrisk/sexologisk behandling. Der vil f.eks. også kunne fastsættes vilkår om, at den dømte undergiver sig psykologbehandling.

Bestemmelsen svarer til kriminallovens § 97 med den udvidelse, at der foreslås indsat en mulighed for at fastsætte vilkår om, at den dømte efter bestemmelse af kriminalforsorgen underkaster sig psykiatrisk/sexologisk behandling. Efter lægelig vurdering vil den sexologiske behandling f.eks. kunne ske med kønsdriftsdæmpende medicin.

Som med vilkår efter §§ 128-129 kan retten ved dommen umiddelbart træffe bestemmelse om de nævnte foranstaltninger, hvis det findes mere formålstjenligt, jf. *stk. 2*.

Der henvises i øvrigt til afsnit XV, kap. 5.2.2.

Til § 131

Den foreslåede bestemmelse, der svarer til kriminallovens § 98, har karakter af en opsamlingsbestemmelse, og giver således mulighed for at fastsætte andre vilkår, som ud fra de hensyn, der er angivet i bemærkningerne til §§ 128-129, herunder en naturlig sammenhæng og forholdsmæssighed mellem vilkåret og den begåede kriminalitet, konkret findes formålstjenlige.

Der henvises nærmere til afsnit XV, kap. 5.2.2.

Til § 132

Den foreslåede bestemmelse i *stk. 1* regulerer adgangen til foranstaltningsændring inden for tilsynstiden, og foranstaltningsophævelse. Som efter gældende ret, jf. kriminallovens § 99, 1. og 2. pkt., kan anmodningen herom fremsættes af anklagemyndigheden, kriminalforsorgen eller den dømte. En ændring af et fastsat vilkår vil f.eks. kunne komme på tale, hvor der efter dommen er sket væsentlige ændringer i den dømtes forhold, som med styrke kan tale for at fastsætte andre, og mindre indgribende vilkår. Det forudsættes kun helt undtagelsesvis at forekomme, at der træffes bestemmelse om foranstaltningsændring i skærpende retning.

Der henvises i øvrigt til afsnit XV, kap. 5.2.2.

Til § 133

Bestemmelsen, der regulerer sanktionsvalget i tilfælde af ny kriminalitet i tilsynstiden, svarer til den gældende bestemmelse i kriminallovens § 100. Som hovedregel fastsætter retten en samlet foranstaltning for det nye forhold og for den tidligere pådømte lovovertrædelse, jf. 1. pkt., men kan dog – hvis omstændighederne taler for det – vælge at fastsætte en foranstaltning alene for den nye lovovertrædelse, jf. 2. pkt.

Blandt de faktorer, som vil være bestemmende for rettens valg imellem de to muligheder, er bl.a. karakteren af den nye kriminalitet, herunder om der er tale om ligeartet kriminalitet, og hvornår i tilsynsforløbet, den nye kriminalitet er begået.

Der henvises i øvrigt til afsnit XV, kap. 5.2.2.

Til § 134

Det følger af bestemmelsen i *stk. 1*, at retten i tilfælde af tilsynsunddragelse eller vilkårsovertrædelse kan tildele den dømte en advarsel eller tilføje eller ændre vilkår og forlænge tilsynstiden.

Hvis disse forholdsregler er utilstrækkelige til at formå den dømte til at overholde dommen, kan retten tillige eller i stedet idømme bøde eller om nødvendigt dømme vedkommende til midlertidig anbringelse i anstalt i et bestemt tidsrum, der ikke kan overstige 3 måneder, jf. *stk. 2*. Henvisningen i *stk. 2, 2. pkt.*, til den foreslåede bestemmelse i § 146 indebærer, at kriminalforsorgen kan træffe bestemmelse om endelig løsladelse, når to tredjedele af den idømte anstaltstid er forløbet.

Endelig kan retten vælge at ophæve dommen og i forbindelse hermed idømme en anden foranstaltning, hvis det må anses for formålsløst fortsat at anvende tilsyn, jf. *stk. 3*.

Bestemmelsen svarer med enkelte ændringer til kriminallovens § 101.

Der henvises i øvrigt til afsnit XV, kap. 5.2.2.

KAPITEL 29 DOM TIL SAMFUNDSTJENESTE

Som anført i afsnit XV, kap. 5.3.4. foreslår kommissionen, at der indføres mulighed for at idømme samfundstjeneste i Grønland. Da de danske erfaringer med samfundstjeneste ikke uden videre kan overføres på grønlandske forhold nedsatte kommissionen i oktober 1998 en arbejdsgruppe til iværksættelse af samfundstjeneste i Grønland.

Arbejdsgruppens indstilling og anbefalinger til kommissionen er optaget som bilag til betænkningen, hvortil der henvises.

Til § 135

Bestemmelsen fastsætter de grundlæggende betingelser for at kunne afsige dom til samfundstjeneste. Dette forudsætter således for det første, at gerningsmanden findes egnet hertil, jf. *nr. 1*, hvilket retten afgør på grundlag af de personundersøgelser, som for fremtiden forudsættes udarbejdet i alle sager, der ikke åbenbart forventes afgjort ved bøde eller betinget anstaltsdom, jf. herved den foreslåede bestemmelse i retsplejelovens § 434 og afsnit XVI, kap. 4.1. En afgørende faktor i egnethedsvurderingen vil være den tiltaltes egen indstilling til at gennemføre samfundstjeneste, idet domsformen i praksis ikke vil være anvendelig, hvis den tiltalte på forhånd stiller sig afvisende heroverfor.

Dernæst angiver bestemmelsen et krav til kriminalitetens grovhed, idet dom til samfundstjeneste forudsætter, at betinget anstaltsdom eller dom til tilsyn ikke findes tilstrækkelige af hensyn til lovovertrædelsens grovhed, jf. *nr. 2*.

Anvendelsen af samfundstjeneste er efter bestemmelsen ikke begrænset til særlige kriminalitetstyper, og retten har således også på dette punkt – som med foranstaltningssystemet generelt – et bredt spillerum med hensyn til at vælge den i det konkrete tilfælde mest hensigtsmæssige sanktion uanset kriminalitetens art.

Det forudsættes dog, at samfundstjeneste fortrinsvis vil blive anvendt i de tilfælde, hvor den alternative sanktion ville være anstaltsanbringelse, ligesom det forudsættes, at meget grov personfarlig kriminalitet, herunder drab og voldtægt, ikke vil kunne afgøres med samfundstjeneste. Tilsvarende forudsættes sanktionen ikke anvendt i ”den nederste ende af skalaen”, dvs. lovovertrædelser, der har karakter af forseelser.

Der henvises i øvrigt til afsnit XV, kap. 5.3.3.2.1.

Til § 136

Den foreslåede bestemmelse indeholder en nærmere regulering af indholdet i en dom til samfundstjeneste.

Efter *stk. 1, 1. pkt.*, fastsætter retten ved dom til samfundstjeneste, at den dømte efter kriminalforsorgens nærmere bestemmelse skal udføre ulønnet samfundstjeneste i mindst 40 og højst 240 timer. Kommissionen finder ikke anledning til at opstille faste retningslinier for udmålingen af timetallet, der således må ske på grundlag af en konkret vurdering i den enkelte sag. Det forudsættes dog, at der er forholdsmæssighed mellem det udmålte timetal og den begåede kriminalitet.

Den fastsatte arbejdspligt skal efter *stk. 1, 2. pkt.*, opfyldes inden for en længstetid, der udmåles i forhold til antallet af arbejdstimer og som ikke kan overstige tilsynstiden på 2 år, jf. det foreslåede *stk. 2, 1. pkt.* Længstetiden kan af kriminalforsorgen forlænges, hvis særlige forhold taler derfor, f.eks. i tilfælde af sygdom hos den dømte, men kan ikke forlænges ud over tilsynstiden. Som hovedregel forudsættes længstetiden at ligge mellem 4 og 12 måneder, men i særlige tilfælde kan den dog fastsættes højere, hvis det udmålte timetal tilsiger det.

Det følger af den foreslåede bestemmelse i *stk. 2*, at den dømte som led i samfundstjenestedommen skal undergives tilsyn i en af retten fastsat periode på højst 2 år. Retten skal ved fastsættelsen af prøvetidens længde sikre, at kriminalforsorgen får mulighed for administrativ forlængelse af længstetiden efter *stk. 1*. Som udgangspunkt vil tilsynstiden dog ophøre, når længstetiden for arbejdspligtens opfyldelse er udløbet, medmindre retten har truffet anden bestemmelse herom i dommen. Det sidstnævnte vil kunne være aktuelt i tilfælde, hvor retten vurderer, at den dømte har behov for den støtte og kontrol, der ligger i tilsynet, i et længere tidsrum end afviklingen af arbejdspligten, og hvor der er fastsat vilkår i medfør af *stk. 2, 3. pkt.*

Hvis det findes formålstjenligt kan retten efter den foreslåede bestemmelse i *stk. 2, 3. pkt.*, desuden fastsætte vilkår i tilknytning til samfundstjenestedommen i overensstemmelse med reglerne om tilsynsdom, jf. §§ 128-131. Sådanne vilkår kan f.eks. angå indskrænkninger i den dømtes opholdssted, arbejde eller fritid, ligesom det kan pålægges den dømte at underkaste sig afvænningsbehandling for misbrug af alkohol eller narkotika.

Som med tilsynsdomme, jf. bemærkningerne oven for til de foreslåede bestemmelser i §§ 128-131, giver dette således mulighed for en individuel tilpasning af sanktionen til den enkelte lovovertræders forhold, som både tager sigte på resocialisering af den pågældende og som retter sig imod at afholde den dømte fra at begå ny kriminalitet. Ligeledes forudsættes det, at der er en naturlig og proportional sammenhæng mellem den begåede kriminalitet og det eller de fastsatte vilkår.

Der henvises i øvrigt til afsnit XV, kap. 5.3.3.2.2.

Til § 137

Bestemmelsen regulerer den situation, hvor den dømte begår ny kriminalitet i tilsynstiden. Bestemmelsen svarer til § 133 om ny kriminalitet begået i tilsynstiden i forbindelse med en tilsynsdom, og giver således retten en valgmulighed mellem at fastsætte en samlet foranstaltning for det nye forhold og den tidligere begåede kriminalitet, eller eventuelt alene en foranstaltning for den nye lovovertrædelse.

Der henvises i øvrigt til afsnit XV, kap. 5.3.3.2.

Til § 138

Den foreslåede bestemmelse regulerer fremgangsmåden og sanktionsvalget i tilfælde af den dømtes overtrædelse af bestemmelsen om samfundstjeneste eller de vilkår, der eventuelt måtte være fastsat i forbindelse hermed. Bestemmelsen omfatter også tilsynsunddragelse. Det forudsættes, at tilsynet med samfundstjenestedømte er intensivt og konsekvent, og at der straks skrives ind, hvis samfundstjenesten og/eller vilkårene ikke overholdes, og der som følge deraf er begrundet tvivl om den dømtes vilje og evne til at overholde samfundstjenestedommens bestemmelser.

Det følger af bestemmelsen i *stk. 1*, at hvis den dømte overtræder bestemmelsen om samfundstjeneste eller de vilkår, der måtte være fastsat i forbindelse hermed, kan retten ophæve dommen og i forbindelse hermed idømme en anden foranstaltning. Dette indebærer, at retten herefter må tage stilling til, om og i givet fald hvilken foranstaltning, der skal fastsættes i stedet for. Retten vil i den forbindelse principielt kunne bevæge sig frit ”op eller ned” ad sanktionsstigen i overensstemmelse med de almindelige principper for foranstaltningsvalget, men som udgangspunkt forudsættes overtrædelsen dog sanktioneret med en anstaltsdom. Det gælder ikke mindst i tilfælde, hvor overtrædelsen vedrører samfundstjenesten og ingen eller kun en lille del af denne er udstået.

Efter den foreslåede bestemmelse i *stk. 1, 2. pkt.*, skal retten ved fastsættelsen af en ny foranstaltning tage hensyn til omfanget af den samfundstjeneste, som den dømte har udført. Selv om arbejdsforpligtelsen er opfyldt vil muligheden for en dom til anstaltsanbringelse principielt set stå åben. Det forudsættes dog, at domstolene udviser stor tilbageholdenhed med at bruge anstaltsanbringelse som reaktion på tilsynsunddragelse eller vilkårsovertrædelser, når arbejdsforpligtelsen er opfyldt.

Efter bestemmelsen i *stk. 2* kan retten hvis særlige forhold taler for det, tildele den dømte en advarsel, eller forlænge længstetiden for udførelsen af samfundstjeneste og af tilsynstiden inden for den i § 136, *stk. 2*, fastsatte grænse. Ved rettens valg af reaktion må det indgå i vurderingen, hvilken karakter overtrædelsen af samfundstjenesten og/eller de fastsatte vilkår har, på hvilket tidspunkt i fuldbyrdelsesforløbet overtrædelsen sker og, om overtrædelsen vedrører samfundstjenesten eller et vilkår.

Der henvises til afsnit XV, kap. 5.3.3.2.6.

KAPITEL 30 DOM TIL ANSTALT OG TILSYN

Til § 139

Den foreslåede bestemmelse indeholder i *stk. 1* betingelserne for at bringe foranstaltningen anstalt og tilsyn i anvendelse. Det følger således af bestemmelsen, at dom til anstalt og tilsyn

kan anvendes, hvis dom til tilsyn eller samfundstjeneste ikke findes tilstrækkelige af hensyn til lovovertrædelsens grovhed.

Det forudsatte anvendelsesområde er bl.a. de tilfælde, hvor hensynet til retsfølelsen taler for anstaltsanbringelse, mens hensynet til tiltaltes personlige forhold taler for, at tiltalte undergives tilsyn og eventuelt andre foranstaltninger af resocialiserende karakter efter løsladelsen.

Foranstaltningen vil også kunne anvendes i de tilfælde, som den gældende bestemmelse i kriminallovens § 94, stk. 4, tager sigte på. Det vil sige situationer, hvor der er behov for, at tiltalte hurtigt fjernes fra sit nuværende miljø, så kriminalforsorgen kan få kontakt med tiltalte og planlægge forsorgsforløbet, f.eks. sager om grov vold eller vold i gentagelsestilfælde eller eventuelt stadigt gentagne berigelsesforbrydelser.

Efter den foreslåede bestemmelse i *stk. 2*, der svarer til den foreslåede bestemmelse i § 141, stk. 2, må en gerningsmand under 18 år ikke idømmes anstalt og tilsyn, medmindre særlige omstændigheder gør en sådan foranstaltning påkrævet.

Der henvises i øvrigt til afsnit XV, kap. 6.1.

Til § 140

Bestemmelsen i *stk. 1* fastsætter indholdet af domsformen anstalt og tilsyn. Det følger således heraf, at retten bestemmer at den dømte skal anbringes i anstalt i et bestemt tidsrum, der ikke kan overstige 3 måneder, og efterfølgende undergive sig tilsyn.

For så vidt angår tilsynsdelen af dommen indebærer henvisningen i bestemmelsens *3. pkt.* til kapitel 28, at reglerne om tilsynsdomme finder tilsvarende anvendelse. Det gælder således bl.a. den maksimale varighed af tilsynstiden og adgangen til at knytte vilkår til tilsynet, ligesom reglerne om foranstaltningsændring og -ophør, sanktionsvalget for ny kriminalitet i tilsynstiden og vilkårsovertrædelse finder tilsvarende anvendelse.

I modsætning til dom til anstalt vil der ikke kunne ske prøveløsladelse fra anstaltsdelen, ligesom den særlige adgang til endelig løsladelse efter afsoning af to tredjedele af anstaltsdomme på 4 måneder eller derunder heller ikke finder anvendelse, jf. bestemmelsens *stk. 2*. Derimod vil den dømte vil kunne ansøge om benådning.

Der henvises i øvrigt til afsnit XV, kap. 6.1.2.

KAPITEL 31 ANBRINGELSE I ANSTALT

Til § 141

Den foreslåede bestemmelse angiver i *stk. 1* betingelserne for at idømme anstaltsanbringelse, som er den mest indgribende foranstaltning på sanktionsstigen. Anstaltsanbringelse kan således anvendes, når det er nødvendigt for at forebygge, at gerningsmanden begår yderligere lovovertrædelser, eller af hensyn til lovovertrædelsens grovhed.

Efter den foreslåede bestemmelse i *stk. 2*, der svarer til den gældende kriminallovs § 112, må en gerningsmand under 18 år ikke idømmes anstaltsanbringelse, medmindre særlige omstændigheder gør en sådan anbringelse påkrævet.

Der henvises i øvrigt til afsnit XV, kap. 6.2.2. og kap. 7.

Til § 142

Efter den foreslåede bestemmelse i *stk. 1* skal den udmålte anstaltstid fastsættes i dommen. Den maksimale anstaltstid er – som efter gældende ret – 10 år.

Bestemmelsen svarer således til den gældende bestemmelse i kriminallovens § 102, stk. 1, 2. pkt.

Bestemmelsen i *stk. 2*, der regulerer sanktionsfastsættelsen i tilfælde af ny kriminalitet begået under anstaltsopholdet, svarer til den gældende bestemmelse i kriminallovens § 102, stk. 5, 1. og 2. pkt.

I *stk. 3* er fastsat, at stk. 2 finder tilsvarende anvendelse, hvis den dømte begår ny lovovertrædelse efter at være dømt til anbringelse i anstalt, men inden anbringelse i anstalt er iværksat. Bestemmelsen svarer til den gældende bestemmelse i kriminallovens § 102, stk. 5, 3. pkt.

Der henvises i øvrigt nærmere til betænkningens afsnit XV, kap. 6.2.2. For så vidt angår kommissionens overvejelser med hensyn til tidsubestemte foranstaltninger henvises desuden til afsnit XV, kap. 2.7.

Til § 143

Efter den foreslåede bestemmelse i *stk. 1* kan retten bestemme, at den anstaltsdømte skal overføres til hospital i Grønland eller i Danmark, hvis en overførsel efter § 229, stk. 1, ikke er anvendelig, og den dømte *efter dommen* viser sig at være eller bliver omfattet af den i § 151 omhandlede personkreds. Overførsel til hospital forudsætter desuden, at den dømte som følge af sin psykiske tilstand må anses for uegnet til forsæt ophold i anstalt. Bestemmelsen svarer til dels til den gældende bestemmelse i kriminallovens § 104, stk. 2, 1. pkt., og tager således sig-

te på personer, som efter dommen bliver sindssyge eller i en tilstand, der ganske må ligestilles hermed, eller mentalt retarderede.

Bestemmelsen i *stk. 2* regulerer adgangen til at overføre personer, som efter dommen viser sig at være eller bliver omfattet af personkredsen i den foreslåede bestemmelse i § 156 om forvaring, dvs. at den pågældende frembyder nærliggende fare for andres liv, legeme, helbred eller frihed og anvendelse af forvaring er nødvendig for at forebygge denne fare. Overførsel forudsætter i lighed med overførsel efter *stk. 1*, at overførsel efter § 229, *stk. 1*, ikke er anvendelig. Overførslen kan ske til ”forvaring”, hvilket tager sigte på den af kommissionen foreslåede forvaringsafdeling i Grønland. Indtil etableringen af denne vil der – som efter gældende ret – kunne ske overførsel til en psykiatrisk ledet anstalt under kriminalforsorgen i Danmark, jf. det foreslåede *stk. 3*. Muligheden for at overføre til en psykiatrisk ledet anstalt under Kriminalforsorgen i Danmark forudsættes ophævet, når en forvaringsafdeling i Grønland er etableret, jf. bestemmelsen i § 156, *stk. 5*, hvorefter justitsministeren bemyndiges til at ophæve bl.a. § 143, *stk. 3*, ved bekendtgørelse.

Bestemmelsen svarer til dels til den gældende bestemmelse i kriminallovens § 104, *stk. 2*, 1. pkt.

Det foreslåede *stk. 4* svarer til den gældende bestemmelse i kriminallovens § 104, *stk. 3*, og indeholder således navnlig processuelle regler om overførsel efter *stk. 2* og 3.

Der henvises i øvrigt til afsnit XV, kap. 2.8.1.2. og kap. 2.8.2.2.2.

Til § 144

Den foreslåede bestemmelse indeholder nærmere regler om adgangen til prøveløsladelse fra en tidsbestemt anstaltsdom. Bestemmelsen svarer indholdsmæssigt til den gældende bestemmelse om prøveløsladelse i kriminallovens § 105.

I det foreslåede *stk. 1* er kompetencen til at træffe afgørelse om prøveløsladelse dog placeret hos Ledelsen af Kriminalforsorgen og ikke som efter gældende ret justitsministeren (Kriminalforsorgsnævnet). Om kommissionens overvejelser og forslag med hensyn til etablering af en enhedsledelse for kriminalforsorgen henvises nærmere til afsnit XVI, kap. 3.1.

Som efter den gældende bestemmelse i kriminallovens § 105, *stk. 4*, kan der efter den foreslåede bestemmelse i *stk. 4* knyttes de samme vilkår til bestemmelsen om prøveløsladelse, som til en tilsynsdom, jf. de foreslåede regler herom i udkastet til kapitel 28. Det forudsættes således, at Ledelsen af Kriminalforsorgen vil kunne fastsætte de vilkår for prøveløsladelsen, som konkret skønnes formålstjenlige og egnede til at afholde den dømte fra at begå ny kriminalitet og som samtidig indeholder de fornødne elementer af resocialiserende karakter.

Der henvises i øvrigt til afsnit XV, kap. 6.2.3.2.

Til § 145

Den foreslåede bestemmelse i *stk. 1*, der svarer til den gældende bestemmelse i kriminallovens § 106, stk. 1, regulerer foranstaltningervalget i tilfælde af ny kriminalitet begået i prøvetiden.

Bestemmelsen i *stk. 2* giver – som efter gældende ret, jf. kriminallovens § 106, stk. 2 – mulighed for at sanktionere vilkårsovertrædelse med advarsel, vilkårsændring og forlængelse af prøvetiden eller genindsættelse i anstalt. I modsætning til gældende ret, hvor disse sager behandles administrativt, indebærer bestemmelsen, at retten får kompetence til at træffe afgørelse herom. Forslaget er navnlig begrundet i et ønske om en langt hurtigere og smidigere behandling af sager om vilkårsovertrædelser for prøveløsladte.

Endvidere foreslås i *stk. 3* indsat en bestemmelse om, at reglerne i *stk. 2* finder tilsvarende anvendelse i tilfælde, hvor den prøveløsladte i udlandet dømmes for kriminelt forhold begået i prøvetiden, uden at der i forbindelse med dommen er taget stilling til spørgsmålet om fuldbyrdelse af reststraffen. Bestemmelsen svarer til straffelovens § 40, stk. 3.

De foreslåede bestemmelser i *stk. 4* og *stk. 5* svarer til gældende ret, jf. kriminallovens § 106, stk. 4 og 5.

Der henvises i øvrigt til afsnit XV, kap. 6.2.3.2. og – for så vidt angår kompetencespørgsmålene – afsnit XVI, kap. 3.1.3.1.

Til § 146

Den foreslåede bestemmelse, der svarer til den gældende bestemmelse i kriminallovens § 107, giver Ledelsen af Kriminalforsorgen adgang til at træffe bestemmelse om endelig løsladelse i tilfælde, hvor der er forløbet to tredjedele af en idømt anstaltstid på 4 måneder eller derunder. Bestemmelsen gælder ikke anstaltsdelen i en dom til anstalt og tilsyn, fra hvilken der ikke kan opnås løsladelse før den idømte anstaltstid er afsonet fuldt ud, jf. den foreslåede bestemmelse i § 140, stk. 2.

Der henvises i øvrigt til afsnit XV, kap. 6.2.3.2.

KAPITEL 32**SÆRLIGE FORANSTALTNINGER OVER FOR UNGE KRIMINELLE***Til § 147*

Det følger af den foreslåede bestemmelse i *stk. 1*, at retten kan afsige dom til særlige hjælpeforanstaltninger over for unge, hvis gerningsmanden på domstidspunktet er under 18 år, eller i særlige tilfælde under 20 år.

Foranstaltningen udgør et alternativ til de almindelige foranstaltninger på sanktionsstigen, jf. den foreslåede bestemmelse i § 114, stk. 1, idet dog betinget anstaltsdom, anstalt og tilsyn samt anstaltsdom som altovervejende hovedregel ikke vil kunne bringes i anvendelse over for unge under 18 år, jf. den foreslåede bestemmelse i § 141, stk. 2. De foranstaltninger, der typisk vil kunne anvendes, vil således være advarsel, bøde, tilsynsdom og – efter en konkret vurdering – tillige samfundstjeneste. Ung alder vil desuden kunne begrunde, at kriminalsagen afsluttes med et tiltalefrafald, jf. nærmere den foreslåede bestemmelse i retsplejelovens § 313.

Retten vurderer af, om den aktuelle lovovertrædelse skal sanktioneres med dom til særlige hjælpeforanstaltninger over for unge eller de nævnte almindelige foranstaltninger, må tage udgangspunkt i den enkelte unges forhold, herunder personlige og sociale forhold, den begåede kriminalitet og et skøn over, hvilke tiltag der må anses for bedst egnede til at modvirke yderligere lovovertrædelser.

Dom til særlige hjælpeforanstaltninger over for unge indebærer, at den dømte undergives tilsyn af de sociale myndigheder med hjælpeforanstaltninger efter den sociale lovgivning. Retten kan desuden fastsætte, at den unge skal undergive sig de forskrifter, som de sociale myndigheder pålægger den pågældende, hvis de sociale myndigheder har erklæret at ville påtage sig tilsynet, jf. den foreslåede *stk. 2*.

Foranstaltningen er således karakteriseret ved, at det overlades til de sociale myndigheder at tage stilling til, hvilke konkrete initiativer, der skal iværksættes, og retten har således ingen indflydelse herpå.

Endelig skal retten efter *stk. 3* fastsætte en længstetid for foranstaltningen, der i almindelighed ikke kan overstige 2 år, dog under særlige omstændigheder indtil 3 år.

Den foreslåede bestemmelse svarer med visse ændringer til den gældende bestemmelse om betinget dom med vilkår om børne- og ungdomsforsorg i kriminallovens § 109, stk. 1-3.

Der henvises i øvrigt til afsnit XV, kap. 7.1. og 7.1.3.1.

Til § 148

Efter den foreslåede bestemmelse, der med væsentlige sproglige ændringer svarer til den gældende bestemmelse i kriminallovens § 109, stk. 3, skal de sociale myndigheder fastsætte de nærmere hjælpeforanstaltninger i henhold til den sociale lovgivning og samtidig bestemme varigheden af disse.

Det forudsættes, at hjælpeforanstaltningerne, der iværksættes med udgangspunkt i et forpligtende samarbejde mellem de sociale myndigheder, kriminalforsorgen og politiet, kan udgøre et fleksibelt instrument til at finde de konkrete initiativer, der i det enkelte tilfælde skønnes egnede. Karakteren og valget af de enkelte initiativer vil bero dels på den sociale lovgivning og dels de muligheder, der lokalt er til stede.

Der henvises i øvrigt til afsnit XV, kap. 7.1. og 7.1.3.1.

Til § 149

Bestemmelsen, der tager sigte på foranstaltningsvalget i tilfælde af ny kriminalitet inden for den af retten fastsatte længstetid, svarer til den gældende bestemmelse i kriminallovens § 110.

Der henvises i øvrigt til afsnit XV, kap. 7.1. og 7.1.3.1.

Til § 150

Bestemmelsen, der svarer til den gældende bestemmelse i kriminallovens § 111, indeholder en nærmere regulering af fremgangsmåden og reaktionsvalget i tilfælde af den unges tilsynsunddragelse eller tilsidesættelse af de forskrifter, som vedkommende er pålagt af de sociale myndigheder.

Som efter gældende ret kan retten vælge at indskærpe dommens bestemmelser, pålægge den dømte en bøde eller ophæve dommen og i den forbindelse træffe bestemmelse om en anden foranstaltning. Grundbetingelsen i stk. 1 om tilsynsunddragelse eller vilkårsovertrædelse skal også være opfyldt i de i *stk. 2 og 3* omhandlede tilfælde.

Der henvises i øvrigt til afsnit XV, kap. 7.1. og 7.1.3.1.

KAPITEL 33

SÆRLIGE FORANSTALTNINGER OVER FOR PSYKISK SYGE KRIMINELLE

Til § 151

Den foreslåede bestemmelse indeholder i *stk. 1* betingelserne for at bringe de særlige foranstaltninger over for psykisk syge kriminelle i anvendelse. Personkredsen er således afgrænset til kriminelle, som på gerningstidspunktet var sindssyge eller i en tilstand, der ganske må ligestilles hermed, eller mentalt retarderede.

I lighed med den gældende bestemmelse i kriminallovens § 113 tager den foreslåede bestemmelse sigte på personer, der lider af egentlige psykiske lidelser, sindssygdomme og andre svære psykiske abnormtilstande, herunder åndssvaghed. Desuden omfatter bestemmelsen personer, som befinder sig i en tilstand, der ganske må ligestilles hermed, f.eks. grænsepsykotiske personer.

Efter det foreslåede *stk. 2* gælder stk. 1 tilsvarende, hvis gerningsmanden efter tidspunktet for lovovertrædelsen, men før dommen er afsagt, er blevet mentalt retarderet eller er kommet i en ikke blot forbigående tilstand af sindssygdom.

Der henvises i øvrigt til afsnit XV, kap. 7.2.3.

Til § 152

Bestemmelsen angiver hvilke foranstaltninger, der som udgangspunkt vil kunne bringes i anvendelse over for den af § 151 omfattede personkreds.

Efter *stk. 1* kan retten således bestemme, at den dømte skal anbringes på hospital eller anden institution enten i Grønland eller i Danmark.

Det foreslåede *stk. 2* giver mulighed for at træffe bestemmelse om behandling på psykiatrisk hospital i Grønland eller i Danmark, eller tilsyn efter reglerne i kapitel 28.

De domstyper rettet mod psykisk syge kriminelle mv., som der efter bestemmelsen vil være mulighed for, svarer således til gældende ret, jf. herved kriminallovens § 113, stk. 1, og oversigten i afsnit XV, kap. 7.2.1.2.

I stedet for den tidligere anvendte domsform ”dom til behandling på psykiatrisk hospital om fornødent i Danmark” forudsætter kommissionen dog, at der i tilfælde, hvor der er behov for administrativ overflytning mellem Danmark og Grønland af behandlingsdømte, afsiges dom til behandling på dansk psykiatrisk hospital eller under tilsyn deraf, således at den behandlende læge skal være bemyndiget til efter nærmere aftale med overlægen ved psykiatrisk afdeling på Dronning Ingrid's Hospital i Nuuk og Kriminalforsorgen i Grønland at træffe bestemmelse om udskrivning via psykiatrisk afdeling på Dronning Ingrid's Hospital, samt under udskrivning tillige under tilsyn af kriminalforsorgen. Den behandlende læge skal endvidere i samråd med kriminalforsorgen være bemyndiget til at træffe bestemmelse om genindlæggelse på hospital i Grønland eller Danmark.

Der henvises den forbindelse til afsnit XV, kap. 7.2.1.2.1. og kap. 7.2.3.

En dom til behandling i Grønland kan kun ændres til en behandlingsdom i Danmark via proceduren i § 154 om foranstaltningsændring, og således ikke administrativt.

Der henvises i øvrigt til afsnit XV, kap. 7.2.3.

Til § 153

Bestemmelsen, der svarer til straffelovens § 68 a, indebærer, at der indføres en vis tidsbegrænsning af foranstaltninger overfor psykisk syge kriminelle og andre, der omfattes af personkredsen i § 151.

Som hovedregel vil længstetiden være fastsat til 3 år, som i særlige tilfælde kan forlænges af retten ved fastsættelse af en ny længstetid på 2 år, jf. *stk. 1*. En vigtig undtagelse fra udgangspunktet om en længstetid på 3 år er imidlertid de tilfælde, der er opregnet i bestemmelsens *stk.*

2, dvs. sager vedrørende personer, som er dømt for drab, røveri og lignende alvorlige forbrydelser. I disse tilfælde vil der ikke skulle fastsættes en længstetid, men anklagemyndigheden skal indbringe spørgsmålet om ophævelse af foranstaltningen for retten efter 3 års forløb og derefter hvert andet år. For ikke frihedsberøvende foranstaltninger foreslås en længstetid på 2 år, der kan forlænges, dog ikke ud over 3 år i alt.

Til sammenligning kan det nævnes, at der i Danmark gælder længstetider på henholdsvis 5 og 3 år (i stedet for 3 og 2 år), jf. straffelovens § 68 a. De foreslåede kortere længstetider i Grønland skal ses i lyset af, at sanktionsniveauet generelt er lavere i Grønland end i Danmark, jf. betænkningens afsnit XV, kap. 2.6., og at der i et vist omfang må foretages en proportionalitetsvurdering ved afgørelsen af, om en tidsbestemt foranstaltning fortsat kan opretholdes, sml. Straffelovrådets betænkning nr. 1372/1999 om tidsbegrænsning af foranstaltninger efter straffelovens §§ 68 og 69, s. 27-30, og bemærkningerne nedenfor til § 154.

Der henvises i øvrigt til betænkningens afsnit XV, kap. 2.7.2.1.

Til § 154

Bestemmelsen omhandler foranstaltningsændring og -ophævelse og svarer med enkelte sproglige ændringer til den gældende bestemmelse i kriminallovens § 113, stk. 3. Efter bestemmelsen vil det således fortsat være et domstolsanliggende at behandle sager om ændring eller ophævelse af foranstaltninger idømt psykisk syge kriminelle.

Med den foreslåede *stk. 1* lovfæstes anklagemyndighedens pligt til at påse, at en foranstaltning efter § 152 ikke opretholdes i længere tid og i videre omfang end nødvendigt. Bestemmelsen indebærer bl.a., at der efter omstændighederne kan være pligt til at indbringe spørgsmålet om opretholdelse af den fastsatte foranstaltning før udløbet af den længstetid, der gælder efter den foreslåede § 153, stk. 1 og 3, og før der efter den foreslåede bestemmelse i § 153, stk. 2, 2. pkt., er pligt for anklagemyndigheden til at forelægge sagen for retten.

Det forudsættes, at anklagemyndigheden normalt én gang om året indhenter en erklæring fra vedkommende institution om behovet for at opretholde foranstaltningen. Såfremt den dømte, institutionen eller bistandsværgeren anmoder om at foranstaltningen ændres eller ophæves, indbringes sagen – eventuelt efter forelæggelse for Retslægerådet – for retten, hvorunder anklagemyndigheden efter en konkret vurdering enten tilslutter eller modsætter sig anmodningen. Fremsættes der ikke en sådan anmodning, vurderer politimesteren på grundlag af erklæringen fra institutionen og eventuelt efter forelæggelse for Retslægerådet, om sagen på anklagemyndighedens initiativ bør indbringes for retten med henblik på ændring eller ophævelse af foranstaltningen. Heri indgår proportionalitetshensyn, sml. Straffelovrådets betænkning nr. 1372/1999 om tidsbegrænsning af foranstaltninger efter straffelovens §§ 68 og 69, s. 27-30. Hvis der efter anklagemyndighedens opfattelse ikke er behov for ændring eller ophævelse af foranstaltningen, vurderes spørgsmålet på ny efter et år.

Reglerne i *stk. 2 og 3* svarer til de processuelle regler om løsladelse fra forvaring. Det gælder herunder bestemmelsen om, at spørgsmålet om løsladelse først kan indbringes for retten igen efter et halvt års forløb i tilfælde, hvor en anmodning herom ikke er taget til følge. Fristen er efter gældende ret 1 år.

Der henvises i øvrigt til afsnit XV, kap. 2.7.2.1., 7.2.1.3. samt 7.2.3.

Til § 155

Bestemmelsen regulerer foranstaltningsvalget i tilfælde af ny kriminalitet begået under foranstaltningens fuldbyrdelse.

Bestemmelsen svarer til den gældende bestemmelse i kriminallovens § 113, stk. 4, men med den præcisering, at den omfatter samtlige foranstaltningsformer efter § 152 og ikke – som efter gældende ret – ophold på hospital eller institution.

Der henvises i øvrigt til afsnit XV, kap. 7.2.

KAPITEL 34 FORVARING

Til § 156

Bestemmelsen i *stk. 1* angiver betingelserne for at afsige dom til forvaring og svarer – med en enkelt terminologisk ændring – til den gældende bestemmelse om tidsubestemt anstaltsanbringelse i kriminallovens § 102. Det er desuden præciseret, at forvaring er tidsubestemt.

I *stk. 2* foreslås indsat en overgangsbestemmelse svarende til den gældende bestemmelse i kriminallovens § 102, stk. 3, som giver adgang til anbringelse af den dømte i en psykiatrisk ledet anstalt under kriminalforsorgen i Danmark (det vil for tiden sige Anstalten ved Herstedvester). Bestemmelsen forudsættes ophævet i forbindelse med etablering af en forvaringsanstalt i Grønland, jf. nærmere det foreslåede stk. 5.

Det foreslåede *stk. 3*, der ligeledes har karakter af en overgangsbestemmelse, jf. stk. 5, svarer til den gældende bestemmelse i kriminallovens § 102, stk. 4, om adgangen til administrativ udstationering til Grønland af personer, der er dømt til tidsubestemt anbringelse på en psykiatrisk ledet anstalt under kriminalforsorgen i Danmark.

Den foreslåede bestemmelse i *stk. 4* giver adgang til at overføre forvaringsdømte placeret i Grønland til en psykiatrisk ledet anstalt under kriminalforsorgen i Danmark, hvis anstaltsanbringelse i Grønland viser sig ikke at give tilstrækkelig sikkerhed.

Bestemmelsen, der svarer til den gældende bestemmelse i kriminallovens § 104, stk. 2, 2. pkt., forudsættes ligeledes ophævet i forbindelse med etablering af en forvaringsafdeling i Grønland.

I *stk. 5* foreslås indsat en bemyndigelse til justitsministeren til ved bekendtgørelse at ophæve §§ 143, stk. 3, og 156, stk. 2-4, i forbindelse med etablering af en forvaringsafdeling i Grønland og det deraf følgende ophør med nedsendelse af dømte til Anstalten ved Herstedvester.

Der henvises herom nærmere til afsnit XV, kap. 2.7., kap. 2.8.2.1. og kap. 7.2.

Til § 157

Bestemmelsen regulerer løsladelse af forvaringsdømte såvel i relation til endelig løsladelse som prøveløsladelse. Bestemmelsen svarer indholdsmæssigt til den gældende bestemmelse om (prøve)løsladelse i kriminallovens § 108, men er undergivet visse ændringer i systematisk og sproglig henseende.

I forhold til gældende ret indeholder bestemmelsen i *stk. 3* den ændring, at spørgsmålet om prøveløsladelse kan indbringes for retten igen efter et halvt år fra en tidligere afgørelse. I den gældende bestemmelse i kriminallovens § 108, stk. 2, 3. pkt. er fristen et år.

Med den foreslåede *stk. 4, 1. pkt.*, lovfæstes anklagemyndighedens pligt til at påse, at en dom til forvaring ikke opretholdes i længere tid end nødvendigt. Bestemmelsen svarer til den foreslåede § 154, stk. 1, vedrørende særlige foranstaltninger over for psykisk syge kriminelle, og der henvises om formålet bestemmelsen til bemærkningerne til § 154, stk. 1.

Der henvises i øvrigt til afsnit XV, kap. 2.7.1.3. og afsnit XV, kap. 7.2.3.

KAPITEL 35 BISTANDSVÆRGER

Til § 158

Den foreslåede bestemmelse regulerer spørgsmålet om beskikkelse af bistandsværgen for personer, der omfattes af de foreslåede bestemmelser om forvaring og særlige foranstaltninger over for psykisk syge kriminelle.

Efter bestemmelsen i *stk. 1* kan retten beskikke en bistandsværgen, hvis der bliver tale om at idømme en person foranstaltninger efter § 152 eller forvaring efter § 156. Bistandsværgen, der så vidt muligt bør være en af tiltaltes nærmeste pårørende, skal bistå tiltalte under sagen sammen med dennes forvarer.

Udformningen af bestemmelsen indebærer en udvidelse i forhold til gældende ret, idet der skabes mulighed for at beskikke en bisidder allerede under kriminalsagens behandling. I mod-

sætning til beskikkelse af bistandsværge efter stk. 2, der vedrører beskikkelse af bistandsværge efter dom, er den foreløbige beskikkelsesadgang i stk. 1 fakultativ. Det forudsættes, at beskikkelse navnlig vil være aktuelt i sager, der fører til meget indgribende foranstaltninger, så som anbringelsesdom og – i et vist omfang – behandlingsdom og hvor sagens behandling, navnlig som følge af gennemførelse af mentalobservation eller -undersøgelser, er meget langvarig.

Efter *stk. 2* skal der beskikkes en bistandsværge i de tilfælde, hvor en person idømmes foranstaltninger efter § 152 eller forvaring efter § 156. Beskikkelsen er i disse tilfælde således pligtmæssig i modsætning til beskikkelse før dom efter stk. 1. Bestemmelsen indeholder desuden retningslinier for bistandsværgens funktion, idet bistandsværgeren efter *2. pkt.* skal holde sig underrettet om den dømtes tilstand og sørge for, at opholdet og andre indgreb ikke udstrækkes længere end nødvendigt.

I *stk. 3* foreslås indsat en bemyndigelse til justitsministeren til at fastsætte nærmere regler om antagelse og vederlag til bistandsværger samt om disses opgaver og nærmere beføjelser

Der henvises nærmere til afsnit XV, kap. 2.9.

KAPITEL 36 RETTIGHEDSFORTABELSE

Til § 159

Bestemmelsen omhandler rettighedsfortabelse og svarer i det hele til den gældende bestemmelse i kriminallovens § 114.

Der henvises i øvrigt til afsnit XV, kap. 8.

Til § 160

Bestemmelsen svarer til den gældende bestemmelse i kriminallovens § 115, men med den udvidelse, at der foreslås indsat en adgang til at frakende retten til at være stifter af eller direktør eller medlem af bestyrelsen i et selskab med begrænset ansvar, et selskab eller en forening, som kræver særlig offentlig godkendelse, eller en fond, jf. *stk. 2*.

Kriminallovens bestemmelser om rettighedsfortabelse vil herefter svare til straffelovens §§ 78 og 79.

Der henvises i øvrigt til afsnit XV, kap. 8.

KAPITEL 37 KONFISKATION

Til §§ 161-162

Bestemmelserne svarer til de nugældende bestemmelser i kriminallovens §§ 116-117.

Til § 163

Der foreslås indført en bestemmelse svarende til straffelovens § 76 a om konfiskation af udbytte fra ikke identificeret kriminalitet.

Bestemmelsen indebærer, at der skabes en udvidet adgang til at foretage konfiskation af udbytte fra kriminalitet, når tiltalte dømmes for en meget alvorlig lovovertrædelse, som erfaringsmæssigt kan give betydeligt udbytte. I denne situation kan der foretages hel eller delvis konfiskation af tiltaltes formue. Der kan dog ikke foretages konfiskation af formuegoder, som tiltalte sandsynliggør er lovligt erhvervet.

Med udtrykket ”en særlig grov lovovertrædelse” sigtes til lovovertrædelser, hvor der konkret må forventes en foranstaltning i form af ubetinget anstaltsanbringelse af en ikke ubetydelig varighed, jf. betænkningens afsnit X, kap. 6.3.1.3.

Formuegoder erhvervet af tiltaltes ægtefælle eller samlever kan konfiskeres efter samme regler, medmindre de er erhvervet mere end 5 år før lovovertrædelsen eller på et tidspunkt, hvor ægteskabet eller samlivet ikke bestod.

Der skabes endvidere adgang til at foretage konfiskation af formuegoder, som tiltalte inden for de seneste 5 år har overdraget til en juridisk person (selskaber mv.), som den tiltalte – eventuelt sammen med sine nærmeste – har en bestemmende indflydelse på. Tilsvarende gælder, hvis tiltalte oppebærer en betydelig del af den juridiske persons indtægter.

Afgrænsningen af begrebet ”nærmeste” forudsættes foretaget i overensstemmelse med det tilsvarende begreb i den foreslåede bestemmelse i retsplejelovens § 144 om, hvem der er fritaget for den almindelige pligt til at afgive forklaring i retten.

Det bemærkes, at den foreslåede bestemmelse er et supplement til de nugældende almindelige bestemmelser om udbyttekonfiskation i §§ 116, stk. 1, og 117, stk. 1, 4 og 5, der foreslås opretholdt i §§ 161, stk. 1, og 162, stk. 1, 4 og 5, og som kan anvendes ved siden af den nye bestemmelse.

Den henvises i øvrigt til afsnit XV, kap. 9.

Til § 164

Bestemmelsen svarer til den nugældende bestemmelse i kriminallovens § 118.

Til § 165

Bestemmelsens *1. og 3. pkt.* svarer til den nugældende i kriminallovens § 119, hvorefter der kan ske konfiskation af genstande, som på grund af deres beskaffenhed i forbindelse med andre foreliggende omstændigheder må befrygtes at ville blive brugt ved en forbrydelse. Bestemmelsen muliggør konfiskation, selv om der ikke (endnu) er begået en forbrydelse, og uden hensyn til, hvem der er ejer af de konfiskerede genstande. Begrænsningen i bestemmelsens anvendelsesområde ligger i, at konfiskationen skal være påkrævet for at forebygge den strafbare handling, samt at der (efter den gældende bestemmelse) alene er hjemmel til at konfiskere genstande.

I *2. pkt.* foreslås det at udvide adgangen til at foretage konfiskation efter § 165 til også at omfatte andre formuegoder, herunder penge. Ændringen følger af Danmarks tiltrædelse af FN's terrorfinansieringskonvention, ligesom ændringen gennemfører artikel 1, litra c, i FN's Sikkerhedsrådsresolution nr. 1373 (2001).

Genstanden for konfiskation efter den foreslåede nye bestemmelse i *2. pkt.* er andre formuegoder (end bestemte genstande), hvilket betyder, at konfiskationen skal rette sig mod identificerbare pengebeløb, værdipapirer, fast ejendom mv. For genstande, der kan omsættes til penge, vil der således ikke længere være krav om, at det er selve genstanden, der skal anvendes til at begå lovovertrædelser. Det kan fremover også være den værdi, den repræsenterer, der kan omsættes til penge og anvendes til at finansiere lovovertrædelser. Der er ingen fast minimumsgrænse for anvendelsesområdet for den nye bestemmelse i *2. pkt.*, men bestemmelsen bør dog ikke anvendes på – i denne sammenhæng – mere bagatelagte beløb.

Tilføjjelsen i *2. pkt.* svarer til den tilføjjelse, der blev indsat i straffelovens § 77 a, *2. pkt.*, i forbindelse med den såkaldte ”terrorpakke” (lov nr. 378 af 6. juni 2002).

Der henvises i øvrigt til afsnit XV, kap. 9.

AFSNIT III **FULDBYRDELSE AF FORANSTALTNINGER**

Kommissionens udkast til kriminallov indebærer, at fuldbyrdelsesområdet fremtidigt skal reguleres ved lov. Hidtil har det i det væsentlige været reguleret administrativt med udgangspunkt i enkelte bestemmelser i kriminalloven.

Udkastet og den administrative regulering, der foreslås gennemført på grundlag af lovudkastets bestemmelser, indebærer en række ændringer af de gældende regler om, hvorledes de enkelte foranstaltninger fuldbyrdes.

Det har for kommissionen været et hovedformål med lovreguleringen at opstille de overordnede retningslinjer og principper for fuldbyrdelsen af foranstaltninger og i forbindelse hermed at foretage en nøje og samlet vurdering af den måde, hvorpå fuldbyrdelsen i praksis bør foregå. Kommissionen har også lagt vægt på, at loven skal kunne tjene til vejledning for blandt andet dømte og deres pårørende om fuldbyrdelsens indhold. Med henblik herpå opstilles i lovudkastet en række hovedregler vedrørende de enkelte fuldbyrdelsesspørgsmål. Betingelserne for at fravige disse hovedregler præciseres, og kravet til begrundelse ved sådanne fravigelser understreges. Desuden foreslår kommissionen en udvidelse af dømtes adgang til at klage over afgørelser, som indebærer en fravigelse i skærpende retning af lovens hovedregler på enkelte væsentlige områder.

Ved sin gennemgang og vurdering af gældende ret har kommissionen været opmærksom på den danske lovgivning om fuldbyrdelse af straf mv., som blev gennemført i 2000. Også væsentlige elementer i dansk og international retspolitisk debat, blandt andet om dømtes behandling og retsstilling, er indgået i kommissionens overvejelser. Imidlertid er det grønlandske og det danske samfund så forskellige, at de danske fuldbyrdelsesregler ikke uden videre kan overføres fra Danmark til Grønland, men dog være en inspirationskilde for en grønlandsk lovgivning.

Lovudkastet indebærer, at der for den samlede fuldbyrdelse i og uden for anstalt etableres en enhedsledelse af kriminalforsorgen i Grønland, der hører under Justitsministeriet, Direktoratet for Kriminalforsorgen. Kriminalforsorgens tilsynsvirksomhed effektiviseres og udbygges geografisk med repræsentation (i form af afdelinger eller kontaktpersoner) i alle kommuner og vil fremtidig skulle omfatte flere nye opgaver, herunder fuldbyrdelse af domme til samfundstjeneste. Anbringelse i familiepleje mv. genoptages. Foranstaltninger med anbringelse i anstalt fuldbyrdes fortsat som udgangspunkt i de nuværende åbne anstalter, dog således at visse dømte for en periode anbringes i halvlukket regi, det vil sige uden adgang til at arbejde eller i øvrigt at færdes udenfor anstalten. Der indrettes i Anstalten i Nuuk en lukket afdeling, der kan modtage indsatte, der overtræder reglerne for ophold i åben anstalt. Desuden indrettes i eller i tilknytning til Anstalten i Nuuk en lukket forvaringsafdeling for de grønlandske dømte, der hidtil har været anbragt i Anstalten ved Herstedvester.

KAPITEL 38

ALMINDELIGE BESTEMMELSER OM FULDBYRDELSE AF FORANSTALTNINGER

I kapitlet fastsættes bestemmelser om fuldbyrdelsens formål og midler, om fuldbyrdelsesmyndighedens (kriminalforsorgens) organisation og struktur og om dennes samarbejde med andre myndigheder mv., jf. betænkningens afsnit XVI, kap. 3.

*Fuldbyrdelsens mål og midler**Til § 166*

Bestemmelsen indeholder nogle grundlæggende regler om formålene med fuldbyrdelse af foranstaltninger, jf. nærmere betænkningens afsnit XVI, kap. 3.2.2.

I *stk. 1* fastsættes, at hovedformålet med fuldbyrdelse af en foranstaltning er at medvirke til at begrænse kriminalitet. Formålet er fælles for hele det kriminalretlige system, dvs. politi, anklagemyndighed, domstole og fuldbyrdelsesmyndighed (kriminalforsorgen).

Det følger af bestemmelsen i *stk. 2*, at kriminalforsorgen ved fuldbyrdelsen som hidtil både skal støtte og motivere den dømte til gennem personlig, social, arbejds- og uddannelsesmæssig udvikling at leve en kriminalitetsfri tilværelse og udøve den kontrol og sikkerhed, der er nødvendig for at gennemføre foranstaltningen.

At støtte og motivere den dømte til at leve en kriminalitetsfri tilværelse betegnes som kriminalforsorgens behandlingsmæssige virksomhed, medens sikringen af foranstaltningens gennemførelse betegnes som kriminalforsorgens sikkerhedsmæssige virksomhed. Det fremgår af bestemmelsens formulering, at de to led i hovedopgaven er ligestillede og dermed skal varetages samtidig, jf. nærmere herom og om afvejning i praksis imellem de to led betænkningens afsnit XVI, kap. 6.3.3.

Til § 167

I bestemmelsen fastslås det grundlæggende udgangspunkt for fuldbyrdelse af alle former for foranstaltninger, jf. nærmere betænkningens afsnit XVI, kap. 6.3.4. Bestemmelsen, der svarer til gældende ret indebærer, at en indsat skal have adgang til at udøve sine almindelige borgerlige rettigheder i det omfang, den pågældende ikke ved lov eller som følge af frihedsberøvelsen er afskåret herfra. Dette udgangspunkt er udtryk for, at en frihedsberøvelse alene tilsigter at indebære et indgreb i lokalfriheden for den enkelte dømte og skal gennemføres på en måde, der tilgodeser humane og medmenneskelige hensyn. Bestemmelsen har selvstændig betydning i det omfang, der ikke ved lov er taget særskilt stilling til indsattes muligheder for under fuldbyrdelsen at udøve nærmere angivne rettigheder.

Gennemførelse af en foranstaltning er ikke mulig uden begrænsninger i den dømtes almindelige rettigheder. Særligt vil hensynet til kriminalforsorgens sikkerheds- og ordensmæssige virksomhed kunne begrunde en fravigelse fra det nævnte udgangspunkt. Efter bestemmelsen vil en sådan fravigelse kun kunne ske i henhold til lovbestemmelser, herunder de enkelte konkrete bestemmelser herom i kriminallovens afsnit om fuldbyrdelse af foranstaltninger, jf. afsnit XVI, kap. 6.3.4.

*Fuldbyrdelsesmyndighederne**Til § 168*

Efter den foreslåede bestemmelse vil kriminalforsorgens virksomhed i Grønland som hidtil høre under Justitsministeriet, Direktoratet for Kriminalforsorgen. Imidlertid indebærer bestemmelsen som noget nyt, at der etableres en enhedsledelse for den samlede kriminalforsorg i Grønland med ansvar for al fuldbyrdelse i og uden for anstalt. Herved samles under én fælles ledelse ansvaret for de arbejdsopgaver, der hidtil har været varetaget af henholdsvis Kriminalforsorgsnævnet, lederen af kriminalforsorgen og politimesteren. Dette gælder dog ikke:

- Inddrivelse mv. af bøder, der som hidtil varetages af politimesteren, jf. § 172.
- Gennemførelse af særlige hjælpeforanstaltninger over for unge efter § 147, der varetages af de sociale myndigheder under hjemmestyret, jf. § 234, og
- Gennemførelse af anbringelsesdomme og af den lægelige behandling af psykisk syge kriminelle efter § 151, der som hidtil varetages af sundhedsvæsenet under hjemmestyret, jf. § 235.

Der henvises i øvrigt til betænkningens afsnit XVI, kap. 3.3.

Om administrativ klageadgang, se betænkningens afsnit XVI, kap. 6.18.3. og den foreslåede bestemmelse i § 240.

Til § 169

Grundlaget for kriminalforsorgens virksomhed i Grønland vil fortsat være et lovgivningsanliggende, og spørgsmål om institutionernes art, antal og placering mv. vil som hidtil (via de årlige bevillingslove) blive administreret af Justitsministeriet, Direktoratet for Kriminalforsorgen i overensstemmelse med kriminallovens forudsætninger. Det samme gælder personaleressourcer, herunder til uddannelse og efteruddannelse, og ressourcer i øvrigt til drift og anlæg. Inden for disse rammer overtager Ledelsen af Kriminalforsorgen den daglige ledelse af tilsynsafdelinger, pensioner og anstalter i Grønland.

Lovens bestemmelser om fuldbyrdelse finder som udgangspunkt anvendelse i forhold til alle foranstaltningsdømte, herunder dømte, der som led i fuldbyrdelsen er anbragt i en pension under kriminalforsorgen, jf. herved anvendelsen af udtrykket "institution". Nogle af lovens bestemmelser vil imidlertid efter deres indhold ikke finde anvendelse i kriminalforsorgens pensioner. Dette gælder brugen af visse indgreb, som loven giver hjemmel til at anvende over for anstaltsdømte, og umiddelbart f.eks. bestemmelserne i §§ 192-194 om anbringelse i og overførsel mellem anstaltsafdelinger og detentioner. Mens lovens bestemmelser om de dømtes rettigheder i det hele vil være relevante også for pensionsanbragte, vil det kun i begrænset omfang være relevant at foretage begrænsninger i de dømtes rettigheder ud fra de ordens- og sikkerhedsmæssige hensyn, som loven angiver. Hvis det ikke fremgår umiddelbart af ordlyden i en lovbestemmelse eller af sammenhængen i øvrigt, at en bestemmelse ikke omfatter pensionsanbragte, vil dette udtrykkeligt være anført i bemærkningerne til bestemmelsen.

Det forudsættes, at de åbne anstaltsafdelinger er indrettede til at modtage indsatte i halvlukket regi, det vil sige med faciliteter til beskæftigelse af sådanne indsatte i arbejdstid og fritid. Den foreslåede opbygning af kriminalforsorgens struktur, herunder anstaltssystemets opbygning i fire elementer: åbne afdelinger, halvlukket regi, en lukket afdeling for disciplinært anbragte og en lukket forvaringsafdeling, er beskrevet i betænkningens afsnit XVI, kap. 3.5.

Ledelsen af kriminalforsorgen skal påse, at retningslinier i anden lovgivning om indretning mv. af døgninstitutioner er overholdt, for eksempel om hygiejne, arbejdsmiljø, brandsikring mv., jf. den udtrykkelige bestemmelse i § 208 om arbejdsforholdene for de indsatte.

Til § 170

Bestemmelsen forpligter kriminalforsorgen til at forstærke allerede eksisterende samarbejdsrelationer med andre myndigheder og tage initiativ til at udbygge et tæt samarbejde mellem alle retsmyndighederne og med det sociale system, med sundhedsvæsenet, arbejdspladser og uddannelsesinstitutioner mv. Kommissionen forudsætter, at kriminalforsorgen som ansvarlig for fuldbyrdelsen af foranstaltninger er initiativtager til dette samarbejde, jf. nærmere betænkningens afsnit XVI, kap. 3.2.2. Det eksisterende samarbejde er beskrevet i afsnit XVI, kap. 3.1.4, og kommissionens forslag i kap. 3.6.

Iværksættelse

Til § 171

Bestemmelsen i *stk. 1* forpligter kriminalforsorgen til at påbegynde fuldbyrdelsen hurtigt efter endelig dom (politiets fuldbyrdelsesordre). Pligten omfatter alle typer af foranstaltninger. Hvis en anstaltsdømt har været tilbageholdt under (anke)sagen, skal iværksættelse så vidt muligt ske umiddelbart efter endelig dom. Ved iværksættelsen ophører sådanne særlige begrænsninger i den nu dømtes rettigheder og pligter, som måtte være fastsat af hensyn til formålet med tilbageholdelsen. Andre anstaltsdømte har krav på rimelige tilsigelsesfrister.

Bemyndigelsesbestemmelsen i *stk. 2* forudsættes udfyldt i overensstemmelse med kommissionens bemærkninger herom, jf. betænkningens afsnit XVI, kap. 5.1 (tilsyn) og kap. 6.4.1 (anstalt).

KAPITEL 39 FULDBYRDELSE AF BØDER

Kommissionens forslag vedrørende gennemførelse af bødedomme efter kapitel 26 er gengivet i betænkningens afsnit XVI, kap. 7.3.

Til § 172

Bestemmelsen i *stk. 1* har ikke selvstændig betydning, men er af systematiske og informative grunde optaget på dette sted som en henvisning til § 123, der regulerer fremgangsmåden ved inddrivelse af bøder. Kompetencen til at inddrive bøder er som hidtil tillagt Politimesteren i Grønland med klageadgang til Justitsministeriet, Direktoratet for Kriminalforsorgen.

I *stk. 2* fastsættes det i overensstemmelse med gældende praksis, at afsoning af bøder skal ske efter bestemmelserne i kapitel 43 om fuldbyrdelse af domme med anstaltsanbringelse. Opmærksomheden henledes på den foreslåede adgang til at anbringe blandt andet bødefsonere i en detention nær den dømtes hjemsted, jf. § 190, stk. 2, jf. § 191, stk. 1, 1. pkt.

KAPITEL 40 FULDBYRDELSE AF DOMME MED TILSYN MV.

Gældende ret og kommissionens overvejelser og forslag om fuldbyrdelse af foranstaltninger med tilsyn mv. er beskrevet i betænkningens afsnit XVI, kap. 5.

Bestemmelserne i kapitel 40 tager udgangspunkt i gældende ret, men er udtryk for kommissionens ønske om at effektivisere gennemførelsen af foranstaltninger uden for anstalt og i denne forbindelse præcisere den dømtes og kriminalforsorgens pligter, jf. om behovet for effektivisering og tilsynsmyndighedens geografiske udbygning betænkningens afsnit XVI, kap. 3. De foreslåede bestemmelser finder umiddelbart anvendelse ved gennemførelse af tilsyn i medfør af domme til tilsyn efter kapitel 40. Bestemmelserne er desuden – med modifikationer – grundlaget for gennemførelse af tilsyn i medfør af domme med samfundstjeneste, domme med anstalt og tilsyn, domme med tilsynsforanstaltninger over for visse grupper af kriminelle (unge, psykisk syge og farlige) og afgørelser om løsladelse på prøve. Disse modifikationer er beskrevet nedenfor i de relevante kapitler i dette lovudkast.

Kommissionen forudsætter i øvrigt, at der på grundlag af de administrative regler sker en koordinering af kriminalforsorgens samlede virksomhed i forhold til den dømte, således som denne foreslås gennemført, fra den første kontakt med klienten er etableret, til foranstaltningen i det enkelte tilfælde er gennemført, og således som forslaget om en enhedsledelse lægger op til.

Almindelige bestemmelser om gennemførelse af tilsyn mv.

Til § 173

I bestemmelsen fastsættes det, at det som hidtil er udgangspunktet, at tilsyn og eventuelle særvilkår gennemføres af kriminalforsorgen. Hvis tilsyn mv. undtagelsesvis skal gennemføres af andre myndigheder, skal dette efter bestemmelsen være udtrykkeligt bestemt i afgørelsen (en dom eller f.eks. en afgørelse om løsladelse på prøve).

Til § 174

Bestemmelsen pålægger tilsynsmyndigheden en vejledningspligt og en pligt til i samarbejde med den dømte at udarbejde en handleplan for tilsynsperioden og tiden derefter. Disse pligter er uafhængige af, om tilsynsmyndigheden er kriminalforsorgen eller en anden myndighed.

Disse spørgsmål er behandlet i betænkningens afsnit XVI, kap. 5.1.

*Tilsyn mv. af kriminalforsorgen**Til § 175*

Bestemmelsen regulerer den dømtes pligter i forbindelse med kriminalforsorgens gennemførelse af tilsyn og eventuelle særvilkår. Dette spørgsmål er behandlet i betænkningens afsnit XVI, kap. 5.2. Der skelnes mellem pligter i medfør af tilsynsvilkåret, jf. *stk. 1*, og pligter i medfør af særvilkår, der efter §§ 128-131 er fastsat i afgørelsen, jf. *stk. 2*.

Den dømte skal efter *stk. 3* dokumentere afgivne oplysninger, hvis kriminalforsorgen anmoder om det.

Bestemmelsen i *stk. 4* modsvares af kriminalforsorgens pligt til at fastsætte de bestemmelser, der er nødvendige til gennemførelsen af tilsynet og eventuelle særvilkår, jf. § 176, *stk. 3*.

Til § 176

Bestemmelsen vedrører sammen med § 177 kriminalforsorgens pligter som tilsynsmyndighed, dels i forbindelse med det kontrolmæssige tilsyn med den dømte (§ 176), dels i forbindelse med støtte til den dømte med hensyn til løsning af sociale og personlige problemer (§ 177). Disse spørgsmål er behandlet i betænkningens afsnit XVI, kap. 5.2.

Bestemmelsen i *stk. 1* indebærer en pligt for kriminalforsorgen til i tilsynsperioden at holde sig underrettet om den dømtes forhold. Er der i afgørelsen tillige fastsat særvilkår efter §§ 128-131 skal kriminalforsorgen desuden påse, at disse iværksættes og overholdes, jf. *stk. 2*. Der skelnes mellem særvilkår, der er fastsat umiddelbart ved afgørelsen og som kriminalforsorgen derfor skal iværksætte, jf. *stk. 2, 1. pkt.*, og særvilkår, der med hjemmel i afgørelsen kan iværksættes, hvis kriminalforsorgen finder det nødvendigt, jf. *stk. 2, 2. pkt.* I begge tilfælde skal kriminalforsorgen være særlig opmærksom på sådanne forhold, der omfattes af særvilkår.

Til § 177

Bestemmelsen indebærer, at kriminalforsorgens støttefunktion er et fast element i et tilsyn, på samme måde som et tilsyn altid indebærer en kontrol med den dømte.

Bistandsforpligtelsen over for dømte påhviler det almindelige social- og sundhedsvæsen. Kriminalforsorgen vil derfor i en række tilfælde skulle formidle kontakt til og bistand fra andre personer, institutioner og myndigheder, jf. herved også den foreslåede bestemmelse i § 170. Kriminalforsorgens støttefunktion og nødvendigheden af et samarbejde med andre myndigheder mv. er beskrevet i betænkningens afsnit XVI, kap. 3.

Til § 178

Efter bestemmelsen skal Ledelsen af Kriminalforsorgen fastsætte nærmere regler om tilsynsmyndighedens forpligtelser med hensyn til både støtte og kontrol. De administrative regler efter bestemmelsen skal omfatte tilsynets iværksættelse, hyppigheden af kriminalforsorgens kontakt med den dømte og kriminalforsorgens samarbejde med andre myndigheder. De administrative regler skal fastsættes med hensyntagen til forvaltningslovens regler om begrundelsespligt, adgang til kontradiktion mv.

Vilkårsovertrædelser

Til § 179

Bestemmelsen regulerer kriminalforsorgens pligter som tilsynsmyndighed, hvis den dømte overtræder vilkår, der er fastsat enten umiddelbart i afgørelsen eller af kriminalforsorgen med hjemmel i afgørelsen. Disse pligter er beskrevet i betænkningens afsnit XVI, kap. 5.3.

Sigtet er, at der skal reageres omgående og konsekvent på vilkårsovertrædelser. Kriminalforsorgen skal efter *stk. 1* ved tilsynsunddragelse mv. snarest muligt søge kontakt til den dømte, og hvis anbefalet brev, hjemmebesøg mv. ikke har effekt, rette henvendelse til politiet for at få den pågældende anholdt og eventuelt tilbageholdt efter den foreslåede bestemmelse i retsplejelovens § 350.

Der sondres mellem vilkårsovertrædelser, der antages at medføre en nærliggende risiko for kriminalitet, og som straks skal indberettes til anklagemyndigheden (det stedlige politi) med henblik på sagens indbringelse for retten, jf. *stk. 2*, og andre vilkårsovertrædelser, som skal følges op af et formelt pålæg til den dømte om at overholde vilkårene, jf. *stk. 3, 1. pkt.* En efterfølgende overtrædelse af et sådant pålæg skal indberettes til anklagemyndigheden, jf. *stk. 3, 2. pkt.* Den administrative regulering af kriminalforsorgens sagsbehandling fastsættes efter *stk. 4* med hensyntagen til forvaltningslovens bestemmelser.

Det forudsættes, at der med henblik på en hurtig og smidig sagsbehandling er tilrettelagt et tæt samarbejde i disse sager mellem retten, politiet og kriminalforsorgen.

*Tilsyn mv. af andre myndigheder end kriminalforsorgen**Til § 180*

Bestemmelsen åbner mulighed for, at justitsministeren efter forhandling med vedkommende myndighed kan fastsætte regler om gennemførelse af tilsyn mv. af andre myndigheder end kriminalforsorgen, hvis dette skønnes hensigtsmæssigt, for eksempel i forhold til unge kriminelle og til psykisk syge kriminelle.

KAPITEL 41
FULDBYRDELSE AF DOMME MED SAMFUNDSTJENESTE

Kommissionens overvejelser og forslag om indførelse af dom til samfundstjeneste er gengivet i betænkningens afsnit XV, kap. 5.3.3.2.

Til § 181

Kommissionens forslag om dom til samfundstjeneste bygger på en forudsætning om, at ansvaret for gennemførelse af dom til samfundstjeneste altid ligger hos kriminalforsorgen, jf. bestemmelsen i *stk. 1*, der ikke giver mulighed for, at andre myndigheder end kriminalforsorgen kan gennemføre dom til samfundstjeneste. Der henvises til betænkningens afsnit XVI, kap. 7.6.

Efter *stk. 2* skal samfundstjenesten afvikles løbende over den udmålte længstetid.

Bestemmelse om arbejdsstedet træffes af tilsynsmyndigheden, jf. *stk. 3*.

Til § 182

I de administrative bestemmelser forudsættes det blandt andet fastsat, at samfundstjenesten som hovedregel tidligst må være afviklet, når der er forløbet to tredjedele af afviklingsperioden, jf. bestemmelsen i § 181, *stk. 2*, 2. pkt.

Om adgang til erstatning som følge af ulykkestilfælde mv. under udførelse af samfundstjeneste henvises der til § 237, 2. led, i dette lovudkast og bemærkningerne hertil.

Til § 183

Tilsynsmyndighedens kontrolpligt efter *stk. 1* forudsættes at indebære, at kriminalforsorgen aflægger besøg på arbejdsstedet.

Efter *stk. 2* skal overtrædelse af bestemmelsen om samfundstjeneste eller af kriminalforsorgens forskrifter om udførelsen heraf altid indberettes til anklagemyndigheden, hvis der tidligere er givet pålæg i anledning af vilkårsovertrædelse. Indberetningspligten er således skærpet

ved dom til samfundstjeneste i forhold til andre foranstaltninger, idet der ikke forud for indberetning skal foretages en vurdering af, om vilkårsovertrædelsen begrundet en nærliggende risiko for kriminalitet.

Til § 184

For gennemførelse og overtrædelse af særvilkår i domme til samfundstjeneste gælder reglerne for tilsynsdomme.

KAPITEL 42
FULDBYRDELSE AF DOMME MED ANSTALT OG TILSYN

Kommissionens overvejelser og forslag om gennemførelse af dom til anstalt og tilsyn er gengivet i betænkningens afsnit XVI, kap. 7.

Til § 185

Det fremgår *stk. 1*, at anstaltsdelen af en sådan dom fuldbyrdes efter bestemmelserne i kapitel 43 om fuldbyrdelse af domme med anstaltsanbringelse, dog bortset fra, at der ikke kan ske prøveløsladelse eller endelig løsladelse, før anstaltstiden er udstået, jf. den foreslåede bestemmelse i § 140, *stk. 2*.

Tilsynsdelen af dom til anstalt og tilsyn fuldbyrdes efter bestemmelserne i kapitel 40 om fuldbyrdelse af domme med tilsyn mv., jf. *stk. 2*.

KAPITEL 43
FULDBYRDELSE AF DOMME MED ANSTALTSANBRINGELSE

Gældende ret og kommissionens overvejelser og forslag vedrørende fuldbyrdelse af foranstaltninger med frihedsberøvelse, herunder af domme til anbringelse i anstalt, er gengivet i betænkningens afsnit XVI, kap. 6.

Efter kommissionens lovudkast ophæves de gældende bestemmelser i kriminallovens §§ 120, *stk. 2*, og 124 og dermed desuden bekendtgørelse nr. 239 af 1. april 1999 om anstaltsophold i Grønland og de i medfør af de nævnte lovbestemmelser og bekendtgørelsen udstedte administrative bestemmelser.

De foreslåede bestemmelser finder umiddelbart anvendelse ved fuldbyrdelse af anstaltsdomme i medfør af kapitel 31 i dette lovudkast. Bestemmelserne er desuden – med modifikationer – grundlag for gennemførelse af anstaltsophold i medfør af domme til anstalt og tilsyn og for fuldbyrdelse af forvaringsdomme. Disse modifikationer er beskrevet i de relevante kapitler i dette lovudkast.

Indledende bestemmelser

Udsættelse

Til § 186

Spørgsmål om udsættelse med fuldbyrdelsen har ikke hidtil været lovreguleret. Hidtidig praksis og kommissionens overvejelser og forslag er beskrevet i betænkningens afsnit XVI, kap. 6.4.2.

Politiet forudsættes fortsat bemyndiget til at behandle ansøgninger om udsættelse i første instans med klageadgang til Ledelsen af Kriminalforsorgen, jf. *stk. 1*. Betingelserne for at imødekomme en ansøgning om udsættelse svarer stort set til gældende praksis.

I *stk. 2* fastsættes det obligatorisk som et vilkår for tilladelse til udsættelse, at den dømte ikke begår kriminelt forhold. Desuden åbner bestemmelsen adgang til at fastsætte andre vilkår for tilladelsen.

Betingelserne for at tilbagekalde en tilladelse er fastsat i *stk. 3*.

Efter *stk. 4* forudsættes der administrativt fastsat regler om blandt andet frister for indgivelse af ansøgning om udsættelse og om, at den første ansøgning om udsættelse normalt skal bevirke, at fuldbyrdelsen udsættes, indtil der er truffet endelig afgørelse i sagen.

En ansøgning om udsættelse kan som hovedregel kun behandles som en sådan, hvis ansøgeren er på fri fod. En ansøgning fra en tilbageholdt om udsættelse skal betragtes som en ansøgning om løsladelse og behandles efter retsplejelovens regler om tilbageholdelse.

Er fuldbyrdelsen af en frihedsberøvende foranstaltning påbegyndt, behandles ansøgningen som en ansøgning om tilladelse til afbrydelse af fuldbyrdelsen efter § 227.

Hvis en ansøgning om udsættelse af fuldbyrdelsen af en ny dom indgives af den dømte under fuldbyrdelse af en tidligere dom, skal ansøgningen behandles som en ansøgning om udsættelse. Under disse omstændigheder tillægges ansøgningen som udgangspunkt ikke opsættende virkning.

Benådning

Til § 187

Efter den foreslåede bestemmelse kan der benådes med hensyn til bøde, konfiskation og dom til anbringelse i anstalt. Adgangen til at benåde er et såkaldt kongeligt prærogativ, jf. grundlovens § 24. Behandlingen af sager om benådning har ikke hidtil været lovreguleret. Hidtidig praksis er beskrevet i betænkningens afsnit XVI, kap. 6.4.2.

I de administrative bestemmelser efter *stk. 1* forudsættes der blandt andet fastsat regler om frister for indgivelse af ansøgning om benådning og om, at den første ansøgning om benådning, hvis den er indgivet rettidigt, normalt skal bevirke, at fuldbyrdelsen udsættes, indtil der er truffet endelig afgørelse i sagen.

Det følger af bestemmelsen i *stk. 2*, at sager om overtrædelse af fastsatte vilkår for en betinget benådning skal indbringes for retten.

Beregning af foranstaltningstiden

Til § 188

Bestemmelsen vedrører beregning af foranstaltningstiden, der er omtalt i betænkningens afsnit XVI, kap. 6.4.3.

Formålet med bestemmelsen i *stk. 1* er at sikre, at bestemmelserne i § 117 om afkortning følges ved beregningen.

En endelig administrativ afgørelse om beregning af anbringelsestidens længde er omfattet af adgangen til domstolsprøvelse, jf. § 241, stk. 1, nr. 2.

Det forudsættes, at Ledelsen af Kriminalforsorgen efter bemyndigelsesbestemmelsen i *stk. 2* fastsætter regler om beregningen af foranstaltningstiden, der som hidtil svarer til de danske regler herom, jf. lov nr. 432 af 31. maj 2000 om fuldbyrdelse af straf mv., kapitel 6, herunder – som noget nyt – de ved loven gennemførte regler om afkortning med tillæg af 50 pct. i stedet for erstatning i særlige tilfælde, hvor den dømte har været udsat for uforskyldte indgreb under fuldbyrdelsen.

Anbringelse i og overførsel mellem institutionerne

Bestemmelserne i §§ 189-195 regulerer afgørelsen af, hvilken institutionstype den dømte skal anbringes i eller senere kan overføres til, jf. betænkningens afsnit XVI, kap. 6.5. Området har ikke tidligere været reguleret, og lovudkastet forudsætter en gennemførelse af forslaget om at opdele anstaltskapaciteten i åbne afdelinger, halvlukket regi, lukket disciplinærafdeling og lukket forvaringsafdeling. Væsentlige forskelle mellem Grønland og Danmark med hensyn til anstaltsklientel og -struktur indebærer, at de foreslåede regler afviger fra tilsvarende regulering i den danske lov om fuldbyrdelse af straf mv.

*Myndigheden**Til § 189*

Ved bestemmelsen tillægges Ledelsen af Kriminalforsorgen kompetencen til at træffe afgørelse om anbringelse i og overførsel mellem institutionerne. Kompetencen kan ikke delegeres. Ved bestemmelsen ændres gældende ret, hvorefter ledelsen af anstalterne forestås af politimesteren.

Det forudsættes, at Ledelsen af Kriminalforsorgen administrativt fastsætter regler om indhentning af oplysninger til brug for afgørelsen fra politiet, tilsynsafdeling, tidligere afsoningssted mv., jf. § 195.

*Institutioner mv.**Til § 190*

Bestemmelsen, der stort set svarer til gældende ret, indeholder en angivelse af de institutioner mv., hvori fuldbyrdelse af anstaltdomme kan ske, og fastsætter i *stk. 1*, at fuldbyrdelse normalt skal ske i anstalt. Detentionerne, der fortsat vil være underlagt politimesteren, er indrettet med henblik på anbringelse af tilbageholdte mv. og stort set uden beskæftigelses- og fællesskabsmuligheder. Det forudsættes derfor, at en person, der er tilbageholdt efter endelig dom, snarest muligt overføres til fuldbyrdelsesanstalt, jf. den foreslåede bestemmelse i § 171.

Efter *stk. 2* er der dog åbnet adgang for, at domme med anstaltsanbringelse af kortere varighed kan fuldbyrdes i detention i særlige tilfælde, herunder kortere anstaltdomme, dom til anstalt og tilsyn, beslutning om indsættelse i anstalt på grund af vilkårsovertrædelse, anbringelse som led i udslusning fra en længerevarende anstaltdom mv.

Betingelserne for efter *stk. 3* at beslutte, at en foranstaltning med anstaltsanbringelse skal fuldbyrdes i kriminalforsorgens pensioner eller i institution mv. uden for kriminalforsorgen, er beskrevet i § 229 og bemærkningerne hertil i dette lovudkast.

Bestemmelserne i § 190, stk. 1-3, muliggør en imødekommelse af nærhedskriteriet i § 191.

*Valg af afsoningsinstitution**Til § 191*

I bestemmelsen fastsættes det, at der ved valg af afsoningssted – af både humane og økonomiske grunde – skal tages udgangspunkt i nærhedskriteriet og desuden hensyn til den dømtes egne ønsker om anbringelsessted, jf. *stk. 1*. Sammenlign herved bestemmelserne i § 190, der under hensyntagen til nærhedskriteriet muliggør anbringelse i forskellige institutionstyper.

Bestemmelsen i *stk. 2* fastsætter betingelserne for, at Ledelsen af Kriminalforsorgen kan fravige nærhedsprincippet, også mod den dømtes ønske. Dog vil en afgørelse efter *stk. 2, nr. 1* normalt forudsætte den dømtes samtykke som følge af, at anbringelse sker i åbent regi med mulighed for at bortgå. Med udtrykket ”kriminalitet, der har rettet sig mod betydelige samfundsværdier” i *stk. 2, nr. 2*, sigtes til ikke-personfarlig kriminalitet – herunder navnlig brandstiftelse og hærværk – af meget betydeligt omfang mod offentlige eller private samfærdselsmidler eller forsyningsanlæg og lignende, eller mod bygninger, anlæg, køretøjer, fartøjer og lignende, hvorved lokalbefolkningens erhvervsgrundlag er fjernet. For disse dømte kan nærhedsprincippet fraviges, hvis hensynet til retshåndhævelsen (retsbevidstheden) taler imod anbringelse i den by, hvor kriminaliteten er begået.

I *stk. 3* fastsættes det, at hovedreglen i *stk. 1* og betingelserne for fravigelse i *stk. 2* gælder ved senere afgørelse om overførsel fra en institution til en anden.

Anbringelse

Til § 192

I bestemmelsen fastsættes det, at den dømte skal anbringes i åben afdeling, med mindre betingelserne i *stk. 2* og *3* for fravigelse er opfyldt, jf. *stk. 1*. Muligheden for at fravige hovedreglen om anbringelse i åben anstalt er ny, jf. kommissionens forslag om at indføre adgang til afsoning i halvlukket regi og i lukket afdeling. Desuden følger det af bestemmelsen i § 236 i dette lovudkast, at forvaring (foranstaltning med anstaltsanbringelse på ubestemt tid) normalt fuldbyrdes i forvaringsafdeling.

Udtrykket ”dømt for grovere personfarlig kriminalitet” i *stk. 2* omfatter dømte for drab, drabsforsøg, voldtægt, vold med alvorlige skader eller døden til følge og lignende meget alvorlig personfarlig kriminalitet. Disse dømte kan efter bestemmelsen anbringes i halvlukket regi, hvilket indebærer, at den indsatte ikke har tilladelse til beskæftigelse uden for anstalten eller til udgang i øvrigt, medmindre særlige forhold taler derfor, jf. henvisningen til § 209, *stk. 2*, i dette lovudkast. Det følger af den foreslåede bestemmelse i § 189, at kriminalforsorgsledelsen træffer afgørelse om sådan anbringelse.

Anvendelse af undtagelsesbestemmelsen i *stk. 3* forudsætter, at den dømtes forhold efter seneste løsladelse fortsat kan begrunde en direkte anbringelse i lukket disciplinærafdeling. Der skal blandt andet tages hensyn til det tidsrum, der er forløbet siden løsladelsen.

Overførsel

Til § 193

Den foreslåede bestemmelse regulerer adgangen til at overføre en indsat til mere indgribende, henholdsvis ligartede afsoningsforhold. Det følger af henvisningen i § 191, *stk. 3*, til be-

stemmelsen i § 193, at nærhedskriteriet mv. og betingelserne for fravigelse heraf i § 191, stk. 1 og 2, finder tilsvarende anvendelse ved afgørelser efter § 193 om overførsel.

Bestemmelsen i *stk. 1* fastsætter i nr. 1 og 2 betingelserne for at overføre en indsat til den foreslåede lukkede disciplinærafdeling i Nuuk og omfatter overførsel af indsatte fra både åbent og halvlukket regi.

Bestemmelsen i *stk. 2* fastsætter i nr. 1-5 betingelserne for at overføre en indsat fra en åben afdeling til en anden åben afdeling. Hvis den indsatte ikke samtykker i overførslen kan en anvendelse af bestemmelsen i stk. 1 komme på tale, hvis betingelserne herfor i øvrigt er opfyldt.

I bestemmelsen i *stk. 3* fastsættes det, at en indsat i detention kan overføres til den lukkede disciplinærafdeling i Nuuk, hvis betingelserne herfor i stk. 1 er opfyldt, og til en anden detention eller en åben afdeling, hvis betingelserne herfor i stk. 2 er opfyldt. Det forudsættes, at Ledelsen af Kriminalforsorgen i samarbejde med politimesteren fastsætter retningslinier for behandlingen af sager efter denne bestemmelse.

Til § 194

Den foreslåede bestemmelse regulerer forpligtelsen til at overføre en indsat til lempeligere afsoningsforhold, når en mere indgribende anbringelse ikke længere er påkrævet. Det følger af henvisningen i § 191, stk. 3, til bestemmelsen i § 194, at nærhedskriteriet mv. og betingelserne for fravigelse heraf i § 191, stk. 1 og 2, finder tilsvarende anvendelse ved afgørelser efter § 194 om overførsel.

Bestemmelsen i *stk. 1* regulerer pligten til overførsel fra den foreslåede lukkede disciplinærafdeling i Nuuk. Anbringelse i åben afdeling sker i åbent eller halvlukket regi efter de i § 192, stk. 1-2, angivne kriterier, jf. henvisningen hertil i stk. 1, 2. punktum.

Stk. 2 regulerer pligten til overførsel af en indsat i halvlukket regi til åbent regi.

Administrative bestemmelser

Til § 195

Det forudsættes, at Ledelsen af Kriminalforsorgen ved fastsættelse af administrative regler om anbringelse i og overførsel mellem institutionerne følger de i bemærkningerne til §§ 190-194 samt i betænkningens afsnit XVI, kap. 6.5 beskrevne anvisninger.

Indsattes rettigheder og pligter under opholdet i institutionen

Bestemmelserne i §§ 196-208 lovfæster nogle grundlæggende rettigheder og pligter og betingelserne for at fravige disse, jf. herved princippet i § 167 og bemærkningerne hertil. Det føl-

ger heraf, at indsatte under institutionsophold ikke kan undergives pligter, der er uomtalt i denne eller anden lov. Tilsvarende bevares uomtalte rettigheder under forudsætning af, at rettigheden ikke er begrænset som følge af frihedsberøvelsen. Indsatte bevarer således for eksempel valgretten, adgangen til at gifte sig mv. Fuldbyrdelesmyndigheden har pligt til i fornødent omfang at bistå indsatte med at udøve disse og andre borgerlige rettigheder.

Der henvises i øvrigt til betænkningens afsnit XVI, kap. 6.6 og kap. 6.7.

Vejledning og planlægning

Til § 196

Bestemmelsen indebærer en udvidelse i forhold til gældende praksis, idet der indføres en pligt til i alle institutioner at give den dømte en udførlig orientering om regler for opholdet i institutionen og om den dømtes forhold i øvrigt, jf. *stk. 1*, og pligt til at udarbejde en plan for fuldbyrdelsen og tiden efter løsladelsen, jf. *stk. 2*.

Der henvises i øvrigt til betænkningens afsnit XVI, kap. 6.6.2.

Anvisninger

Til § 197

Bestemmelsen er en lovfæstelse af gældende ret. En overtrædelse af bestemmelsen om lydighedspligt kan medføre disciplinær foranstaltning, jf. § 221, nr. 1.

Der henvises i øvrigt til betænkningens afsnit XVI, kap. 6.6.1.

Bestemmelserne i §§ 221-223 om disciplinære overtrædelser omfatter ikke pensionerne. Overtrædelse af § 197 kan for pensionsanbragte udgøre en overtrædelse af vilkårene for opholdet.

Fællesskab

Til § 198

Bestemmelsen i *stk. 1* indebærer en lovfæstelse af gældende ret, hvorefter indsatte så vidt muligt skal have adgang til fællesskab med andre indsatte. Adgangen hertil anses for imødekommet, hvis de indsatte har adgang til indbyrdes fællesskab i en afdeling. Med udtrykket ”så vidt muligt” sigtes blandt andet til afsoning i detention, hvor adgang til fællesskab ikke (altid) er mulig.

Bestemmelsen i *stk. 2* om adgang til frivillig enrumsanbringelse mv. indebærer en udvidelse i forhold til gældende praksis.

I *stk. 3* fastsættes det, at ophold uden fællesskab mod den dømtes ønske kun kan bestemmes, hvis betingelserne for anbringelse i enrum efter § 218 eller for anvendelse af disciplinær foranstaltning efter § 222, stk. 2, er opfyldt.

Det forudsættes, at der efter bemyndigelsesbestemmelsen i *stk. 4* administrativt sker en regulering af adgangen til at låse indsatte inde i arbejdstid, fritid og om natten, jf. nærmere betænkningens afsnit XVI, kap. 6.6.3.

Bestemmelserne i *stk. 3* og *4* er efter deres indhold ikke relevante i pensionerne.

Medindflydelse

Til § 199

Bestemmelsen i *stk. 1* lovfæster de indsatte adgang til medindflydelse på deres forhold i institutionen med de undtagelser, der fremgår af *stk. 2*.

Det forudsættes, at der efter bemyndigelsesbestemmelsen i *stk. 3* fastsættes regler, der i den enkelte institution sikrer gennemførelsen af adgangen til medindflydelse, herunder afholdelse af møder med de indsatte, adgangen til at opstille og vælge talsmænd mv.

Der henvises i øvrigt til betænkningens afsnit XVI, kap. 6.6.4.

Egne genstande og penge

Til § 200

Ved bestemmelsen i *stk. 1* lovfæstes de indsatte adgang til at medtage, besidde og råde over egne genstande i institutionen, medmindre dette er uforeneligt med ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn. Disse hensyn er beskrevet i betænkningens afsnit XVI, kap. 6.6.5.

De begrænsninger, der under hensyn til blandt andet de praktiske forhold i den enkelte institution findes nødvendige af ordens- eller sikkerhedsmæssige grunde, forudsættes fastsat efter bemyndigelsesbestemmelsen i *stk. 2*. Sådanne administrative bestemmelser skal blandt andet indeholde forbud mod at medtage og besidde alkohol i institutionen og – af informative grunde – påmindelse om, at indførelse og besiddelse af narkotika udgør et kriminelt forhold.

Bestemmelsen i *stk. 3* vedrørende penge bemyndiger Ledelsen af Kriminalforsorgen til administrativt at regulere de indsatte adgang til at medtage, besidde og råde over egne penge i institutionen. Bestemmelsen bygger på en forudsætning om, at de indsatte som udgangspunkt ikke har ret til at medtage egne penge, men alene kan besidde og råde over penge, som er modtaget som vederlag for beskæftigelse i institutionen. Med bestemmelsen ophæves den

eksisterende adgang for institutionen til at disponere over den dømtes indtægt og formue uden for institutionen jf. nærmere om bl.a. dette spørgsmål betænkningens afsnit XVI, kap. 6.6.5.

Overtrædelse af regler, som fastsat i medfør af stk. 2 eller stk. 3, kan medføre disciplinær foranstaltning efter § 221, nr. 5, hvis sådant er fastsat i den pågældende regel.

Bestemmelserne i §§ 221-223 om disciplinære overtrædelser omfatter ikke pensionerne. Overtrædelse af bestemmelser, fastsat i medfør af § 200, kan for pensionsanbragte udgøre en overtrædelse af vilkårene for opholdet.

Religion

Til § 201

Bestemmelsen lovfæster indsattes ret til samtale med en præst eller lignende fra sit trossamfund. Bestemmelsen indebærer, at indsatte har adgang til at deltage i gudstjeneste og lignende, der afholdes i eller uden for anstalten, medmindre en konkret sikkerhedsvurdering gør dette uforvarsligt. Herom og om hensyntagen til den indsattes religiøse tilhørsforhold i relation til beskæftigelse, forplejning mv. henvises der nærmere til betænkningens afsnit XVI, kap. 6.6.6.

Fritiden

Til § 202

Baggrunden og forudsætningerne for at indføre selvforvaltning, jf. stk. 1, og en pligt for institutionen til at tilbyde de indsatte aktiviteter i fritiden, jf. stk. 2, er nærmere beskrevet i betænkningens afsnit XVI, kap. 6.6.7.

Med udtrykket ”i videst muligt omfang” i *stk. 1* tages forbehold for blandt andet anbragte i detention. I det omfang der indføres selvforplejning og anden selvforvaltning, skal der af institutionen udbetales kostpenge mv. til de dømte, jf. dog den foreslåede bestemmelse i § 239, stk. 1, om de indsattes betaling for opholdet.

Institutionens forpligtelse efter *stk. 2* kan opfyldes ved tilladelse til udgang med henblik på deltagelse i fritidsaktiviteter efter § 209 i dette lovudkast.

Med bestemmelsen i *stk. 3* lovfæstes gældende ret. Som eksempler på ”varetagelse af sikkerhedsmæssige hensyn” kan nævnes brand, optøjer og andre nødretslignende situationer, eller at den dømte er hensat i sikringscelle. Bestemmelsen i *stk. 3* er efter sit indhold ikke relevant i pensionerne.

*Forsorgsmæssig bistand**Til § 203*

Som det fremgår af § 166 i dette lovudkast er det en hovedopgave for kriminalforsorgen at støtte og motivere den dømte til at leve en kriminalitetsfri tilværelse. Et væsentlige middel til at løse denne hovedopgave er ydelsen af forsorgsmæssig bistand til den indsatte, jf. den gældende regel i kriminallovens § 123. Bestemmelsen medfører en lovfæstelse af institutionens pligt til at vejlede og bistå den indsatte, men samtidig en præcisering og udvidelse i forhold til gældende ret, jf. *stk. 1, nr. 1 og 2*.

Desuden fastsættes det i *stk. 2*, at kriminalforsorgen som led i sin indsats efter *stk. 1* har pligt til at formidle kontakt til bl.a. andre myndigheder, der efter anden lovgivning skal yde bistand, jf. princippet i § 170 i dette lovudkast. De indsatte er under hele frihedsberøvelsen – i modsætning til gældende dansk ret – omfattet af de almindelige regler om social bistand.

Med henblik på at kunne opfylde bestemmelsens målsætninger forudsættes det, at der etableres en meget tæt samarbejde mellem institutionens personale og forsorgsmedarbejder og en holdningsændring i behandlingsarbejdet, både om den enkelte indsatte og med hensyn til øget opmærksomhed over for programmer og tilbud, der sigter mod en udvikling af den indsatte egne ressourcer, jf. nærmere herom betænkningen afsnit XVI, kap. 6.6.8. Det forudsættes endvidere, at der i fornødent omfang gives tilladelse til udgang med forsorgsmæssige formål for øje efter § 209 i dette lovudkast.

*Sundhedsmæssig bistand**Til § 204*

I bestemmelsen lovfæstes gældende ret, hvorefter en indsat har samme adgang til og krav på lægebehandling mv. som borgere, der ikke er frihedsberøvede. Spørgsmål om fri adgang til, henholdsvis betaling for sundhedsmæssige ydelser løses ligeledes efter de almindelige regler herom. Bestemmelsen giver således ikke en speciel adgang til gratis behandling. Indlæggelse, herunder tvangsindlæggelse i hospital, kan ske efter reglerne i sundhedslovgivningen. Det følger modsætningsvist af bestemmelsen i § 226 i dette lovudkast, at tidsrummet for indlæggelse i hospital medregnes i foranstaltningstiden.

*Arbejde og uddannelse mv.**Til § 205*

Bestemmelserne i §§ 205-208 om beskæftigelse af de indsatte ved arbejde og uddannelse mv. indebærer væsentlige ændringer i forhold til gældende ret, nødvendiggjort af bl.a. de foreslåede ændringer af anstaltssystemet med indretning af halvlukket regi og lukkede afdelinger, hvorfra de indsatte – i modsætning til kriminallovens hidtidige udgangspunkt for alle indsatte

i den gældende § 103 – ikke normalt kan deltage i aktiviteter uden for anstalten. Gældende ret og kommissionens overvejelser og forslag er beskrevet i betænkningens afsnit XVI, kap. 6.7.3. og 6.7.4.

I § 205, *stk. 1* fastsættes det, at de indsatte under afsoning har både ret og pligt til at være beskæftiget med en af institutionen godkendt aktivitet. Med fremhævelsen af uddannelse ved siden af arbejde mv. tilsigtes – som noget nyt i forhold til gældende praksis (men ikke i forhold til gældende ret, jf. § 103) – en understregning af, at undervisning og uddannelse skal ligestilles med beskæftigelse, både uden for institutionen og i institutionens værksteder eller med institutionens drift. Bestemmelsen lovfæster den i gældende ret eksisterende beskæftigelsespligt, men indebærer samtidig som en nyordning, at beskæftigelsespligten modsvares af en ret til at være beskæftiget, således at også kriminalforsorgens pligt til at tilvejebringe de fornødne beskæftigelsesmuligheder lovfæstes.

Bemyndigelsesbestemmelsen i *stk. 2* kan få betydning for bl.a. detentioner, der ikke uden videre har mulighed for at tilbyde beskæftigelse, og for pensionsanbragte, der kan fritages for pligten til at være beskæftiget med egentligt arbejde mod at være beskæftiget med andre godkendte aktiviteter.

I *stk. 3* fastsættes det, at en arbejdsvægrende indsat i arbejdstiden skal opholde sig i eget opholdsrum eller andet anvist opholdssted.

Arbejdsvægring er også en disciplinær overtrædelse, jf. § 221, nr. 3, i dette lovudkast og bemærkningerne hertil. Overtrædelsen kan dog kun sanktioneres med bøde. Der henvises nærmere om kommissionens principielle overvejelser til betænkningens afsnit XVI, kap. 6.7.2.

Bestemmelserne i §§ 221-223 om disciplinære overtrædelser omfatter ikke pensionerne. Arbejdsvægring kan for pensionsanbragte udgøre en overtrædelse af vilkårene for opholdet.

Til § 206

Bestemmelsen vedrører spørgsmålet om valg af beskæftigelse til den enkelte indsatte og fastsætter i overensstemmelse med gældende ret i *stk. 1, 1. pkt.*, at indsatte i åben afdeling så vidt muligt skal være beskæftiget uden for institutionen, medmindre den pågældende er anbragt i halvlukket regi og dermed udelukket herfra, jf. henvisningen til § 209. Henvisningen i *stk. 1, 2. pkt.* til den foreslåede bestemmelse i § 209 indebærer, at der ved afgørelse i det enkelte tilfælde om tilladelse til beskæftigelse uden for anstalten skal følges de der fastsatte bestemmelser, jf. bemærkningerne til bestemmelsen.

Princippet i *stk. 1, 1. pkt.* omfatter også pensionsanbragte.

Bestemmelsen i *stk. 2* opretholder princippet i den gældende bestemmelse i kriminallovens § 103 om individuelt valg af beskæftigelse og lovfæster i øvrigt de hensyn, som kriminalforsorgen skal inddrage ved det individuelle beskæftigelsesvalg, og den vejledningspligt i forbindel-

se hermed, som påhviler myndigheden. Det forudsættes, at institutionerne sættes i stand til at kunne imødekomme disse forpligtelser, herunder i faglig henseende.

Til § 207

Bestemmelsen viderefører den gældende bestemmelse i kriminallovens § 103, hvorefter indsatte skal have udbetalt vederlag for deres arbejde, men udvider adgangen til også at omfatte betaling for andre former for beskæftigelse, herunder undervisning, uddannelse og anden oplæring. Vederlaget efter *stk. 1, 1. pkt.*, forudsættes at have en sådan størrelse, at der ved siden af udbetaling af beløb til daglige fornødenheder ("lommepenge") er mulighed for en vis opsparing til forberedelse af løsladelsen. En indsat forudsættes i anstalten at have det samme beløb til disposition til daglige fornødenheder, uanset om den pågældende oppebærer tarifmæssig løn eller vederlag for beskæftigelsen. Den indsatte disponerer selv over sine lommepenge. Ophævelsen af den hidtidige bestemmelse om anstaltens administration af den dømtes økonomi mv. er omtalt i bemærkningerne til § 200, stk. 3.

Bestemmelserne i *stk. 1, 2. og 3. pkt.*, regulerer udbetaling af vederlag til indsatte, der af forskellige (godkendte) grunde ikke er beskæftigede. Der udbetales ikke vederlag til indsatte, der (uden tilladelse) ikke opfylder beskæftigelsespligten, jf. *stk. 2*. Den nærmere regulering forudsættes at ske administrativt i medfør af bemyndigelsesbestemmelsen i § 208. Der henvises til betænkningens afsnit XVI, kap. 6.7.5.

Bestemmelserne om vederlag skal sammenholdes med den foreslåede bestemmelse i § 239 i dette lovudkast om betaling for ophold i kriminalforsorgens institutioner, jf. bemærkningerne hertil.

Til § 208

Bestemmelsen i *stk. 1* skal sammenholdes med bestemmelsen i § 237, 1. led, i dette lovudkast om erstatning som følge af ulykkestilfælde mv.

Den nærmere regulering af de indsattes beskæftigelse og vederlæggelse forudsættes at ske administrativt efter de her og i betænkningens afsnit XVI, kap. 6.7.4. beskrevne anvisninger.

Indsattes kontakt til samfundet uden for institutionen

Bestemmelserne i §§ 209-215 bygger på gældende ret, jf. bl.a. kriminallovens § 103, men indebærer en lovfæstelse af de hensyn, der kan begrænse retten til udgang, besøg, brevveksling og til i øvrigt at kommunikere frit med omverdenen.

Der henvises til betænkningens afsnit XVI, kap. 6.3.4. og kap. 6.8.

*Tilladelse til færden uden for institutionen (udgang)**Til § 209*

Bestemmelserne om udgang er for så vidt en videreførelse af gældende ret, men også en præcisering og lovfæstelse af bl.a. de hensyn, der skal inddrages ved afgørelse af om udgang kan tillades, af de vilkår, der obligatorisk eller fakultativt skal gælde for tilladelsen, og af de overtrædelser, der kan føre til en tilbagekaldelse af tilladelsen. Der henvises herom nærmere til betænkningens afsnit XVI, kap. 6.8.1 og kap. 6.8.2.

Udgangsformålene i *stk. 1, nr. 1*, svarer til den gældende bestemmelse i kriminallovens § 103 og de gældende administrative bestemmelser, men præciserer, at udgang kan gives med henblik på uddannelse og behandling. Ikke alle personlige formål er opregnet.

De modstående hensyn i *stk. 1, nr. 2 og 3*, er nærmere beskrevet i betænkningens afsnit XVI, kap. 6.3.4 om bl.a. begrænsninger i de dømtes rettigheder.

Ved bestemmelsen i *stk. 2* fastsættes definitionen af (anbringelse i) halvlukket regi, jf. henvisningen til bestemmelsen i § 192, stk. 2. Samtidig fastlægger bestemmelsen kriterierne for, at en indsat skal overgå fra anbringelse i halvlukket regi til åbent regi, jf. § 194, stk. 2. Særlige forhold kan dog tale for at tillade udgang uanset anbringelsen i halvlukket regi, jf. bestemmelsens sidste led og betænkningens afsnit XVI, kap. 6.8.2.

Efter *stk. 3, 1. pkt.*, kan indsatte i lukket afdeling – disciplinærafdeling og forvaringsafdeling – ikke få tilladelse til udgang. Dog fastsættes det i *stk. 3, 2. pkt.*, at udgang kan tillades som led i et udslusningsforløb, eller når særlige forhold i øvrigt taler derfor.

Bestemmelsen i *stk. 4* er en videreførelse af gældende ret. Er det i det enkelte tilfælde velbegrundet at tillade et længerevarende fravær fra institutionen, kan bestemmelsen i § 227 finde anvendelse. Ved en afbrydelse af fuldbyrdelsen efter § 227 medregnes fraværperioden ikke ved beregning af foranstaltningstiden.

I *stk. 5* lovfæstes de vilkår, der er obligatoriske, eller som fakultativt kan fastsættes i forbindelse med en tilladelse til udgang. Eksempler herpå er gengivet i de foreslåede bestemmelser i §§ 128-131. Tilladelsen bør i nødvendigt omfang betinges af sådanne vilkår, der i det enkelte tilfælde er egnede til at forebygge misbrug.

Stk. 6 er en lovfæstelse af betingelserne for at tilbagekalde eller ændre vilkårene for en udgangstilladelse. En overtrædelse af udgangsvilkår, jf. *nr. 1* kan samtidig udgøre en disciplinær overtrædelse, jf. § 221 i dette lovudkast. Det forudsættes fastsat i de administrative regler, at en sag om tilbagekaldelse af udgangstilladelse skal behandles efter de i medfør af § 223, stk. 6, fastsatte regler om disciplinærsagers behandling mv. Tilsvarende gælder sager om tilbagekaldelse på grundlag af nye oplysninger om den indsatte forhold som gengivet i *nr. 2*.

I medfør af bemyndigelsesbestemmelsen i *stk. 7* forudsættes Ledelsen af Kriminalforsorgen at fastsætte nærmere regler om tilladelse til udgang, herunder at tilladelse til udgang i almindelighed først kan gives efter ophold i et bestemt tidsrum i institutionen og efter udståelse af en bestemt del af anbringelsestiden. Der findes ikke grundlag for – heller ikke administrativt – at opretholde den gældende restriktive praksis vedrørende tilladelse til udstationering, der – uanset udformningen af den gældende bestemmelse i kriminallovens § 103, *stk. 2* – forudsætter domme af en vis længde. Om gældende praksis og om den foreslåede afgrænsning af tilladelse til udstationering over for tilladelse til fuldbyrdelse efter § 229 i dette lovudkast henvises der til betænkningens afsnit XVI, kap. 6.12.

Der henvises i øvrigt til § 233 i dette lovudkast og til betænkningens afsnit XVI, kap. 6.8.1.

Besøg

Til § 210

Bestemmelsen er en videreførelse af gældende ret, jf. betænkningens afsnit XVI, kap. 6.8.3.

Lovfæstelsen i *stk. 1, 1. pkt.*, af retten til besøg er for så vidt angår antallet og varigheden af besøg en minimumsbestemmelse, jf. præciseringen i *stk. 1, 2. pkt.*

Stk. 2 medfører en lovfæstelse af den indsattes adgang til at modtage besøg af visse autoriserede forsvarere eller advokater, uafhængigt af den almindelige besøgsregel i *stk. 1*. Det forudsættes, at de i § 213 nævnte myndigheder mv., der efter § 213 – lige som den her nævnte personkreds af autoriserede forsvarere eller advokater mv. – har ret til ukontrolleret brevveksling, som hidtil bl.a. som led i inspektionsvirksomhed kan tale med de indsatte, uden at institutionens personale overværer det.

Der kan efter *stk. 3* administrativt fastsættes begrænsninger i besøgsretten efter *stk. 1, 1. pkt.*, jf. herved betænkningens afsnit XVI, kap. 6.8.3. Bemyndigelsesadgangen vil kun i meget begrænset omfang være relevant i pensionerne.

Børn

Til § 211

Bestemmelsen er for så vidt en lovfæstelse af gældende ret, men indebærer dog, at det ikke påhviler institutionen at tage stilling til, om forælders ønske om at have barnet hos sig i institutionen er stemmende med barnets tarv. Denne vurdering påhviler de sociale myndigheder, jf. nærmere betænkningens afsnit XVI kap. 6.8.4. Derimod påhviler det institutionen at påse, at forholdene i institutionen ikke konkret gør barnets ophold uforsvarligt. Det kan være tilfældet, hvis en eller flere medindsatte er dømt for sædelighedskriminalitet mod børn.

Retten til at have et barn under et år hos sig udelukker ikke, at et barn over denne alder som hidtil har (fortsat) ophold i institutionen.

Brevveksling og telefonsamtaler

Til § 212

Bestemmelsen i *stk. 1* er en lovfæstelse af gældende ret, jf. betænkningens afsnit XVI, kap. 6.8.5.

Opstår der mistanke om misbrug med et kriminelt formål af adgangen til brevveksling og til at føre telefonsamtaler, overgives sagen til politimæssig efterforskning.

Formålet med bestemmelsen i *stk. 2* er at forebygge ind- og udsmugling af ulovlige genstande. Bestemmelsen giver personalet adgang til at besigtige, men ikke gennemlæse indholdet.

Gennemlæsning mv. kan som noget nyt ske efter regler fastsat af Ledelsen af Kriminalforsorgen i medfør af *stk. 3*. Sigtet med bestemmelsen er at varetage de i bestemmelsen nævnte hensyn i forhold til indsatte i lukket afdeling, særligt den foreslåede forvaringsafdeling.

Det følger af *stk. 4*, at afgørelse om gennemlæsning mv. kun kan træffes af institutionens leder. Ved afgørelsen forudsættes en konkret vurdering i det enkelte tilfælde af, om betingelserne for indgrebet efter de i medfør af *stk. 3* fastsatte administrative regler er opfyldt.

Bestemmelserne i *stk. 3* og *4* omfatter ikke pensionsanbragte.

Til § 213

Bestemmelsen supplerer bestemmelserne i § 212 om den indsatte almindelige ret til brevveksling. At brevvekslingen er ”ukontrolleret” indebærer, at institutionen er afskåret fra at åbne, gennemlæse og tilbageholde breve mellem den indsatte og den berørte myndighed eller enkeltperson.

Adgang til aviser, bøger mv.

Til § 214

Adgangen til aviser, bøger mv. er en lovfæstelse af gældende ret, jf. betænkningens afsnit XVI, kap. 6.8.6.

Bestemmelsen i *stk. 1* forpligter institutionen til også økonomisk at sikre, at muligheden er til stede.

Bestemmelsen i *stk. 2* forpligter det offentlige biblioteksvæsen til at medvirke ved betjeningen af de indsatte.

Kontakt til medierne

Til § 215

Bestemmelsen er en lovfæstelse af hidtidig praksis under indsattes ophold i institutionen.

Bestemmelsen i *stk. 2*, der bemyndiger Ledelsen af Kriminalforsorgen til at fastsætte regler om begrænsning af retten til at udtale sig til medierne, tager sigte på indsatte, der er anbragt i den lukkede afdeling og i forvaringsafdelingen, særligt med hensyn til tv-optagelser af dømtes udtalelser om egen sag.

Det følger af bestemmelsen i *stk. 3*, at kun Ledelsen af Kriminalforsorgen kan træffe afgørelse om begrænsning af ytringsfriheden. Der forudsættes en konkret vurdering i det enkelte tilfælde af, om betingelserne for indgrebs foretagelse er opfyldt efter de administrativt fastsatte regler efter *stk. 2*.

Bestemmelserne i *stk. 2* og *3* omfatter ikke pensionsanbragte.

Indgreb over for den indsatte

Bestemmelserne i §§ 216-225 lovfæster betingelserne for og fremgangsmåden ved en række indgreb over for den indsatte og afløser således de administrative bestemmelser, der i medfør af den gældende bestemmelse i kriminallovens § 124 er fastsat om anvendelse af sikrings- og disciplinærmidler over for indsatte. De overordnede hensyn til den dømtes retssikkerhed og grundsætningerne om skånsomhed og forholdsmæssighed er beskrevet i betænkningens afsnit XVI, kap. 6.3.5. og kap. 6.9.1.

Visitation

Til § 216

Stk. 1 er en lovfæstelse af gældende ret. Bestemmelsen fastsætter og eksemplificerer de hensyn, der kan begrunde en undersøgelse af indsattes opholdsrum eller person. Med udtrykket ”undersøge, hvilke effekter en indsat har i sin besiddelse på sin person” sigtes til indgreb, der har karakter af legemsbesigtigelse, dvs. de former for indgreb, hvor der ikke sker nogen indtrængen i det menneskelige legeme eller nogen egentlig beføling af legemet i undersøgelsesøjemed.

Over for en pensionsanbragt bør en legemsbesigtigelse ikke indebære afklædning.

Adgangen til efter *stk. 2* at foretage en egentlig legemsundersøgelse er ny og forudsættes kun anvendt helt undtagelsesvist. Ved en legemsundersøgelse forstås indgreb, hvor beføling af legemet er et led i selve undersøgelsen, herunder undersøgelse af legemets hulrum (f.eks. rektoskopi og gynækologisk undersøgelse), udtagelse af blodprøver mv. Kun institutionens leder har kompetence til at træffe afgørelse herom, og undersøgelsen kan kun foretages af en læge, jf. *stk. 2, 2. pkt.* Ved den lægelige vurdering efter *stk. 2, 3. pkt.*, finder de lægeetiske regler anvendelse. Et element heri er den indsattes accept af indgrebet.

Bestemmelserne i *stk. 2* er efter deres indhold ikke relevante i åbne anstalter. Bestemmelserne omfatter ikke pensionerne.

Bestemmelserne i *stk. 3 og 4* lovfæster grundsætningerne om henholdsvis proportionalitet og skånsomhed. Med udtrykket ”kun undtagelsesvist” i *stk. 4, 2. pkt.*, er der taget hensyn til de meget ringe antal kvindelige indsatte og kvindeligt opsynspersonale. Bestemmelsen i *stk. 4, 3. pkt.*, forpligter ikke sundhedspersonale til at medvirke.

Bestemmelsen i *stk. 6* modsvares af den indsattes pligt til at lade sig fotografere og afgive fingeraftryk.

Den nærmere administrative regulering efter bemyndigelsesbestemmelserne i *stk. 5* og *stk. 6, 2. pkt.*, forudsættes udarbejdet i overensstemmelse med anvisningerne i betænkningens afsnit XVI, kap. 6.9.2.

Magtanvendelse

Til § 217

Bestemmelsen er stort set en videreførelse af gældende ret og indebærer en udtømmende lovfæstelse af de formål, der kan begrunde magtanvendelse, jf. *stk. 1*, og de midler, der kan anvendes jf. *stk. 2*.

Bestemmelserne i *stk. 3 og 4* lovfæster grundsætningerne om henholdsvis proportionalitet og skånsomhed. Bestemmelsen i *stk. 4, 2. pkt.*, om lægetilsyn efter magtanvendelse er udformet i overensstemmelse med den gældende danske bestemmelse herom.

Den nærmere administrative regulering efter bemyndigelsesbestemmelsen i *stk. 5* forudsættes udarbejdet i overensstemmelse med anvisningerne i betænkningens afsnit XVI, kap. 6.9.3.

Bestemmelserne i § 217 finder efter deres indhold ikke anvendelse i pensionerne

*Anbringelse i enrum**Til § 218*

Bestemmelsen lovfæster og præciserer i *stk. 1* udtømmende de betingelser, der efter nyligt indførte administrative bestemmelser skal være opfyldt for at anvende enrumsanbringelse med et præventivt sigte. Bestemmelsen forudsættes kun anvendt undtagelsesvist og adskiller sig fra bestemmelserne i henholdsvis § 198, *stk. 2*, om ophold uden eller med begrænset fællesskab efter eget ønske, og § 222, *stk. 1*, jf. *stk. 2*, om anbringelse i enrum som disciplinær foranstaltning.

Bestemmelsen i *stk. 3, 2. pkt.*, er en præcisering af princippet i § 167 i dette lovudkast.

Bestemmelserne i *stk. 4 og 5* lovfæster grundsætningerne om henholdsvis proportionalitet og skånsomhed.

Det følger af *stk. 6, 1. pkt.*, at overvejelse af spørgsmålet om hel eller delvis at bringe anbringelsen i enrum til ophør skal ske løbende. Bestemmelsen i *stk. 6, 2. pkt.*, er således en minimumsbestemmelse.

Hvis anbringelse i enrum, eller midlertidig enrumsanbringelse forud herfor har været ufor-skyldt, kan der efter § 238 rejses spørgsmål om erstatning for uberettiget ophold i enrum.

Den nærmere administrative regulering efter bemyndigelsesbestemmelsen i *stk. 7* forudsættes at ske i overensstemmelse med anvisningerne i betænkningens afsnit XVI, kap. 6.9.4.

Bestemmelserne i § 218 finder efter deres indhold ikke anvendelse i pensionerne

*Håndjern**Til § 219*

Bestemmelsen lovfæster og præciserer i *stk. 1* udtømmende de betingelser, der efter gældende ret skal være opfyldt for at anvende håndjern.

De i *stk. 1, nr. 1 og 2*, opregnede betingelser svarer til betingelserne for at kunne anbringe en indsat i observations- eller sikringscelle, jf. § 220, *stk. 1*, og håndjern kan da også anvendes i stedet for sådan anbringelse. Det forudsættes, at der i medfør af bemyndigelsesbestemmelsen i *stk. 4* administrativt fastsættes regler om lægetilsyn, der følger anvisningerne i § 220, *stk. 4*, hvis håndjern anvendes som tvangsfiksering, og i øvrigt følger de i betænkningens afsnit XVI, kap. 6.9.5.2. givne anvisninger om lægetilsyn og andet tilsyn, om indberetningspligt mv.

Bestemmelserne i *stk. 2 og 3* lovfæster grundsætningerne om proportionalitet og skånsomhed.

Bestemmelserne i § 219 finder efter deres indhold ikke anvendelse i pensionerne

Observationscelle, sikringscelle, tvangsfiksering

Til § 220

Bestemmelsen lovfæster og præciserer i *stk. 1* udtømmende de betingelser, der skal være opfyldt for at bestemme, at der som sikringsmiddel kan ske anbringelse i observationscelle, sikringscelle og tvangsfiksering under anbringelse i sikringscelle. Bestemmelsen forudsættes som hidtil anvendt undtagelsesvist. Bestemmelsen indebærer i forhold til gældende ret en begrænsning i den ret vide adgang til at anbringe den indsatte i observationscelle, jf. herved den foreslåede bestemmelse i § 218, stk. 1, hvorefter der fremtidig kan ske anbringelse i enrum i de tilfælde, hvor der efter de gældende bestemmelser kunne ske anbringelse i observationscelle.

Bestemmelserne i *stk. 2 og 3* er en lovfæstelse af grundsætningerne om proportionalitet og skånsomhed.

Bestemmelserne i *stk. 4* om lægetilsyn ved tvangsfiksering og i *stk. 5* om lægetilsyn ved anbringelse uden tvangsfiksering er udformet i overensstemmelse med de gældende danske bestemmelser herom.

Hvis anbringelse i observations- eller sikringscelle har været uforskyldt, kan der efter § 238 rejses spørgsmål om erstatning for uberettiget ophold i sådan celle.

Den nærmere administrative regulering efter bemyndigelsesbestemmelsen i *stk. 6* forudsættes at ske i overensstemmelse med anvisningerne i bestemmelsen og i betænkningens afsnit XVI, kap. 6.9.5.2.

Bestemmelserne i § 220 finder efter deres indhold ikke anvendelse i pensionerne.

Disciplinære overtrædelser

Til § 221

Bestemmelserne i §§ 221-223 regulerer anvendelsen mv. af disciplinære foranstaltninger over for indsatte, jf. nærmere betænkningens afsnit XVI, kap. 6.10.1.

Bestemmelsen i § 221 afgrænser og lovfæster de forseelser, der kan medføre disciplinære foranstaltninger. Som noget nyt i forhold til gældende ret følger det af bestemmelsens udformning, at disciplinære foranstaltninger alene kan finde anvendelse for forseelser, når det af en lovbestemmelse eller en administrativ forskrift udtrykkeligt fremgår, at den pågældende forseelse kan medføre disciplinær foranstaltning. Administrative forskrifter, der er fastsat af institutionens leder efter en bemyndigelsesbestemmelse, forudsættes godkendt af Ledelsen af

Kriminalforsorgen med henblik på at sikre et ensartet grundlag for anvendelsen i de enkelte institutioner.

En nærmere afgrænsning af de sager, der efter § 221, *nr. 4*, (alene eller tillige) skal behandles af politiet, forudsættes at ske administrativt med henblik på at sikre en ensartet afgrænsning mellem det disciplinærretlige system og det almindelige kriminalretlige system.

Bestemmelserne i §§ 221-223 finder efter deres indhold ikke anvendelse i pensionerne

Disciplinære foranstaltninger

Til § 222

Bestemmelsen svarer med enkelte afvigelser til gældende ret og medfører, at alene de fire udtrykkeligt nævnte foranstaltninger kan anvendes som disciplinære sanktioner. At advarsel er medtaget indebærer, at en advarsel kun kan tillægges gentagelsesvirkning, hvis fremgangsmåden ved ikendelse af disciplinære foranstaltninger er fulgt, jf. bestemmelsen i § 223, stk. 6.

I forhold til gældende ret indebærer *stk. 2* om anbringelse i enrum og *stk. 3* om frakendelse af udgangstilladelse en præcisering og skærpelse af betingelserne for at anvende disse disciplinære foranstaltninger. Det følger af bestemmelsen, at anbringelse i enrum ikke kan anvendes over for bl.a. tilsidesættelse af beskæftigelsespligten, jf. bemærkningerne til § 205, stk. 3.

Anbringelse i enrum som disciplinær foranstaltning i mere end 7 dage er omfattet af adgangen til domstolsprøvelse, jf. § 241, stk. 1, nr. 3.

Hvis anbringelse i enrum, eller anbringelse i forhørscele forud herfor, har været uforskyldt, kan der efter § 238 rejses spørgsmål om erstatning for uberettiget ophold i enrum.

En overtrædelse af de fastsatte vilkår for en tilladelse til udgang, jf. *stk. 3*, omfatter både nyt kriminelt forhold og overtrædelse af andre vilkår, fastsat i medfør af § 209, stk. 5. Efter denne bestemmelse er det et obligatorisk vilkår for tilladelse til udgang, at den pågældende ikke begår kriminelt forhold.

Bestemmelserne i §§ 221-223 finder efter deres indhold ikke anvendelse i pensionerne

Fastsættelse og fuldbyrdelse af disciplinære foranstaltninger

Til § 223

Ved bestemmelsen reguleres fastsættelsen og fuldbyrdelsen af de enkelte disciplinære foranstaltninger. De væsentligste regler herom lovfæstes og forudsættes i øvrigt reguleret ved ad-

ministrative forskrifter i overensstemmelse med bemyndigelsesbestemmelsen i *stk. 6* og betænkningens afsnit XVI, kap. 6.10.1.

Bestemmelsen i *stk. 6* (i slutningen) om indberetningspligt og godkendelse af anbringelse i enrum i mere end 3 døgn er en videreførelse af gældende ret (jf. § 26, *stk. 4* i politimesterens bekendtgørelse om anstaltsophold i Grønland af 15. maj 1999).

Bestemmelserne i §§ 221-223 finder efter deres indhold ikke anvendelse i pensionerne

Konfiskation

Til § 224

Bestemmelsen, der er ny, vedrører institutionens adgang til at træffe afgørelse om konfiskation i bestemt fastsatte tilfælde, hvor den foreslåede, almindelige adgang til konfiskation som kriminalretlig foranstaltning i de foreslåede bestemmelser i §§ 161-165 ikke kan anses for tilstrækkelig til at modvirke, at indsatte kommer i besiddelse af genstande eller penge, som de af hensyn til institutionens varetagelse af ordens- og navnlig sikkerhedsmæssige opgaver ikke findes at burde være i besiddelse af.

En endelig administrativ afgørelse om konfiskation af genstande eller penge, hvis værdi overstiger det almindelige vederlag, der udbetales til indsatte for en uges beskæftigelse, er omfattet af adgangen til domstolsprøvelse, jf. § 241, *stk. 1*, nr. 4. Herved sikres den indsatte og dennes besøgende – for så vidt angår værdier over den anførte beløbsgrænse – samme ret til domstolsprøvelse, som generelt er gældende ved konfiskation efter de almindelige regler. Særligt om adgangen for andre end indsatte til at indbringe en afgørelse om konfiskation for retten henvises til § 248 i dette lovudkast.

Nærmere forskrifter om konfiskation forudsættes fastsat administrativt, jf. *stk. 2* og betænkningens afsnit XVI, kap. 6.10.2. Det forudsættes herved, at konfiskation untlades, hvis sådant må anses for et uforholdsmæssigt indgreb (proportionalitet).

Betaling af erstatning (modregning af erstatningsbeløb)

Til § 225

Den foreslåede bestemmelse om institutionslederens ret til at sikre indsattes betaling af erstatning ved modregning i den indsattes vederlag for beskæftigelse omfatter i modsætning til gældende ret alene tilfælde, hvor der er forvoldt skade på ting, der tilhører institutionen. Erstatningskrav i anledning af personskade eller skade på ting, der ikke tilhører institutionen, må herefter rejses ved almindelig erstatningssag mod den indsatte ved domstolene.

En endelig administrativ afgørelse om modregning af erstatningsbeløb, hvis værdi overstiger det almindelige vederlag, der udbetales til indsatte for en uges beskæftigelse, er omfattet af

adgangen til domstolsprøvelse, jf. § 241, stk. 1, nr. 5. Herved sikres den indsatte – for så vidt angår værdier over den anførte beløbsgrænse – samme ret til domstolsprøvelse, som generelt er gældende ved spørgsmål om erstatning efter de almindelige regler.

Nærmere forskrifter om behandlingen af sager om erstatning forudsættes fastsat administrativt efter *stk. 2* i overensstemmelsen med anvisningerne i betænkningens afsnit XVI, kap. 6.10.3.

Ændringer i eller ophør af fuldbyrdelsen

Afbrydelse af fuldbyrdelsen, henholdsvis dennes genoptagelse, jf. §§ 226-228, er omtalt i betænkningens afsnit XVI, kap. 6.11.

Afbrydelse af fuldbyrdelsen ved udeblivelse, undvigelse, tilbageholdelse mv.

Til § 226

Bestemmelsen er en præcisering og lovfæstelse af gældende praksis vedrørende afbrydelse af fuldbyrdelsen som følge af den indsatte egen adfærd, jf. betænkningens afsnit XVI, kap. 6.11.1.

Tilladelse til afbrydelse af fuldbyrdelsen

Til § 227

Bestemmelsen er en lovfæstelse af gældende praksis vedrørende afbrydelse af fuldbyrdelsen efter ansøgning. Efter bestemmelsen forudsættes foranstaltninger gennemført uden afbrydelse, hvorfor der skal foreligge ganske særlige grunde til at imødekomme en ansøgning herom. Bestemmelsen supplerer reglerne om udgang, jf. bestemmelsen i § 209 og bemærkningerne hertil i dette lovudkast.

Genoptagelse af fuldbyrdelsen

Til § 228

Bestemmelsen er en lovfæstelse af betingelserne for en genoptagelse af fuldbyrdelsen efter afbrydelse af denne efter § 226 eller § 227. Ved fuldbyrdelsens genoptagelse skal der foretages en ny beregning af foranstaltningstiden, da afbrydelsesperioden ikke medregnes i denne.

*Fuldbyrdelse i kriminalforsorgens pensioner og i institutioner mv.
uden for kriminalforsorgen*

Til § 229

Adgangen til at træffe bestemmelse om fuldbyrdelse af foranstaltninger i kriminalforsorgens pensioner og i institutioner mv. uden for kriminalforsorgen samt afgrænsning af denne adgang over for adgangen til udstationering i medfør af § 209 i dette lovudkast er omtalt i betænkningens afsnit XVI, kap. 6.12.

Bestemmelsen i *stk. 1* indebærer en præcisering af den gældende bestemmelse i kriminallovens § 104, stk. 1 og indfører desuden en begrænsning i den hidtidige adgang af hensyn til retshåndhævelsen, jf. *stk. 1, nr. 3*.

Også bestemmelsen i *stk. 2* om unge under 18 år er ny.

Bestemmelserne i *stk. 3 og 4* fastsætter de obligatoriske og fakultative vilkår for opholdet og retsvirkningerne af en overtrædelse heraf.

De administrative regler efter bemyndigelsesbestemmelsen i *stk. 3* forudsættes udfærdiget i overensstemmelse med det i betænkningens afsnit XVI, kap. 6.12.2.2 anførte.

Tidspunkt for løsladelse

Til § 230

Bestemmelserne i §§ 230-232 regulerer løsladelse efter anstaltsanbringelse. Den nærmere administrative regulering efter bestemmelserne forudsættes at ske efter anvisningerne i betænkningens afsnit XVI, kap. 6.13.

Bestemmelsen i *stk. 1* indebærer en lovfæstelse og præcisering af gældende praksis.

Bestemmelsen i *stk. 2* er stort set en lovfæstelse af hidtidig praksis.

Beslutning om prøveløsladelse

Til § 231

Bestemmelsen, der er ny, indebærer i forhold til gældende praksis en skærpelse af tidsfristerne for administrationens beslutning om prøveløsladelse.

En afgørelse efter § 231 om nægtelse af prøveløsladelse efter den foreslåede bestemmelse i § 144, stk. 1, 1. pkt., er omfattet af adgangen til domstolsprøvelse, jf. § 241, nr. 1.

*Gennemførelse af tilsyn mv. ved prøveløsladelse**Til § 232*

Bestemmelsen er en lovfæstelse af gældende ret med den ændring, at kompetencen til at træffe afgørelse om sanktioner i anledning af vilkårsovertrædelse – som en konsekvens af henvisningen i bestemmelsen til kapitel 40 i dette lovudkast – overføres til domstolene (fra Kriminalforsorgsnævnet).

*Sagsbehandling af særlige spørgsmål**Til § 233*

Om sagsbehandlingen generelt gælder de almindelige minimumsbestemmelser i forvaltningslovgivningen. Der henvises herom og om enkelte særlige regler om fuldbyrdelsesmyndighedernes sagsbehandling til betænkningens afsnit XVI, kap. 6.14.1.-6.14.3. Bemyndigelsesbestemmelsen i § 233, 2. punktum forudsættes anvendt efter anvisningerne i betænkningens afsnit XVI, kap. 6.14.3.

KAPITEL 44
FULDBYRDELSE AF FORANSTALTNINGER OVER FOR VISSE GRUPPER AF
KRIMINELLE

Dette kapitel i lovudkastet vedrører fuldbyrdelsen af domme, der indeholder bestemmelse om iværksættelse af særlige foranstaltninger overfor visse grupper af kriminelle. Kommissionens overvejelser og forslag vedrørende fuldbyrdelsen af sådanne domme er gengivet i betænkningens afsnit XVI, kap. 7.9.

*Særlige hjælpeforanstaltninger over for unge lovovertrædere**Til § 234*

Bestemmelsen vedrører gennemførelsen af foranstaltninger efter kapitel 32 over for unge kriminelle og er behandlet i betænkningens afsnit XVI, kap. 6.9.1.

Bestemmelsen i *stk. 1* indebærer, at der i forbindelse med en dom til særlige hjælpeforanstaltninger over for en ung kriminel indgås en forpligtende aftale om samarbejde mellem de sociale myndigheder, politi og kriminalforsorg, baseret på lokale samarbejdsaftaler mellem de pågældende myndigheder. Ved udarbejdelse af personundersøgelse i sager, hvor foranstaltning efter kapitel 32 kan komme på tale, skal kriminalforsorgen indhente udtalelse fra den lokale sociale myndighed og blandt andet herved sikre muligheden for, at en foreslået foranstaltning kan gennemføres. I samarbejde med denne og med politiet skal kriminalforsorgen ved sin indstilling til retten være opmærksom på, hvilke forpligtelser den unge bør undergives, og

hvilke konsekvenser eventuelle overtrædelser af forpligtelserne bør kunne medføre, jf. § 147, stk. 2 og 3.

De sociale myndigheder har efter bestemmelsen i *stk. 2* pligter over for den unge med hensyn til vejledning, udarbejdelse af handlingsplan og bistand i øvrigt, svarende til tilsynsmyndighedens pligter over for tilsynsdømte.

Psykisk syge lovovertrædere

Til § 235

Bestemmelsen vedrører gennemførelsen af foranstaltninger efter kapitel 33 over for psykisk syge kriminelle og er behandlet i betænkningens afsnit XVI, kap. 7.9.2.1.

Bestemmelsen i *stk. 1* fastlægger i overensstemmelse med gældende ret, at ansvaret for anbringelse og behandling af psykiske syge kriminelle påhviler sundhedsvæsenet under hjemmestyret. Kriminalforsorgen vil som hidtil have ansvaret for at udarbejde personundersøgelse i sager, hvor foranstaltning efter kapitel 33 kan komme på tale, og vil skulle holde sig orienteret om den dømtes forhold under indlæggelse i hospital og yde bistand ved praktiske arrangementer i forbindelse med besøg mv. Desuden vil kriminalforsorgen fortsat skulle inddrages i forberedelsen af sager om ændring eller ophævelse af den idømte foranstaltning.

Udregives den dømte tilsyn og særvilkår, gennemføres foranstaltningen for så vidt efter de almindelige regler om gennemførelse af domme med tilsyn mv., jf. *stk. 2*. Men kombinationen af behandling og tilsyn mv. kræver en særlig indsats af tilsynsmyndigheden med hensyn til samarbejdet med sundhedsvæsenet og med hjemkommunen, og indebærer særlige pligter under tilsynsforløbet og ved vilkårsovertrædelser, jf. nærmere betænkningens afsnit XVI, kap. 7.9.2.1.

Nærmere administrative regler herom forudsættes fastsat af Ledelsen af Kriminalforsorgen, jf. bemyndigelsesbestemmelsen i *stk. 3*.

Forvaring

Til § 236

Bestemmelsen vedrører gennemførelsen af foranstaltninger over for farlige kriminelle (forvaringsdømte) og er behandlet i betænkningens afsnit XVI, kap. 7.9.3.1.

Efter den foreslåede bestemmelse gennemføres forvaringsdomme – domme til anbringelse i anstalt på ubestemt tid over for farlige kriminelle – efter de almindelige regler om fuldbyrdelse af domme med anstaltsanbringelse, jf. *stk. 1*, der dog indeholder en henvisning til bestemte fravigelser fra hovedreglen.

Således fuldbyrdes forvaring normalt i særlig forvaringsafdeling, jf. *stk. 2*. Indtil en særlig forvaringsafdeling som foreslået er indrettet i eller i forbindelse med anstalten i Nuuk, vil anbringelse som hidtil skulle ske i Anstalten ved Herstedvester i Danmark. Udtrykket ”normalt” i *stk. 2* indebærer, at en forvaringsdømt som hidtil forudsættes udsluset ved overførsel til anden institution.

Desuden vil den forvaringsdømte som udgangspunkt ikke have tilladelse til at færdes uden for anstalten, jf. *stk. 3*.

Den forvaringsdømtes forhold forudsættes behandlet efter særlige sagsbehandlingsregler, fastsat af Ledelsen af Kriminalforsorgen, jf. *stk. 4*.

KAPITEL 45

FÆLLESREGLER FOR FULDBYRDELSE AF FORANSTALTNINGER

Erstatning som følge af ulykkestilfælde mv.

Til § 237

Bestemmelsen forpligter justitsministeren eller den, ministeren bemyndiger hertil, til at fastsætte regler om erstatning som følge af ulykkestilfælde mv.

Bestemmelsen i *1. led* er i forhold til gældende ret en væsentlig udvidelse af indsattes adgang til erstatning som følge af ulykkestilfælde, jf. betænkningens afsnit XVI, kap. 6.15. Bestemmelsen træder i stedet for § 4 i anordning nr. 818 af 11. september 1996, jf. § 75 i lov nr. 390 af 20. maj 1992, om forsikring mod følger af arbejdsskade i Grønland, der samtidig foreslås ophævet, jf. § 3 i udkast til lov om ændring af forskellige lovbestemmelser i forbindelse med gennemførelsen af retsplejelov for Grønland og kriminallov for Grønland.

Bestemmelsen i *2. led* om samfundstjeneste er ny og omfatter erstatning både til den samfundstjenestedømte og til andre (bl.a. arbejdsstedet) for følger af ulykkestilfælde mv. under udførelse af samfundstjeneste.

Erstatning i anledning af indgreb under fuldbyrdelsen

Til § 238

Adgangen til erstatning i anledning af uforskyldte indgreb under fuldbyrdelsen er ny, jf. betænkningens afsnit XVI, kap. 6.16. Bestemmelserne er udformet svarende til de foreslåede processuelle regler i retsplejeloven om erstatning i anledning af kriminalretlig forfølgning, jf. de foreslåede bestemmelser i retsplejelovens kapitel 42.

Efter *stk. 1* har en indsat ret til erstatning. Med hensyn til adgangen til erstatning efter *stk. 1, nr. 2*, henvises der til bestemmelserne i §§ 218, 220 og 222 og bemærkningerne hertil.

Efter *stk. 2*, der omfatter fuldbyrdelsen af alle typer foranstaltninger, kan der fakultativt tillægges erstatning efter reglerne i retsplejeloven.

Stk. 3 fastsætter en tidsfrist for at rejse krav om erstatning.

Med henblik på en ensartet sagsbehandling foreslås kompetencen til at træffe afgørelse i sager om erstatning tillagt Ledelsen af Kriminalforsorgen, jf. *stk. 4*.

Endelig administrativ afgørelse om nægtelse af erstatning efter *stk. 1* i anledning af uforskyldt udståelse af en frihedsberøvende foranstaltning i for lang tid, eller anbringelse i enrum som disciplinær foranstaltning i mere end 7 dage, er omfattet af adgangen til domstolsprøvelse efter § 241, *stk. 1*, nr. 6, i dette lovudkast.

Betaling for ophold i kriminalforsorgens institutioner

Til § 239

Bestemmelsen indebærer i forhold til gældende ret en udvidelse af pligten til at betale for ophold i kriminalforsorgens institutioner, jf. nærmere betænkningens afsnit XVI, kap. 6.17. Bestemmelsen giver også hjemmel til at inddrive beløbet.

Klageregler mv.

Bestemmelserne i §§ 240-248, der alle er nye, vedrører adgangen til at klage over afgørelser, der er truffet af fuldbyrdelsesmyndighederne under fuldbyrdelse af en foranstaltning. Der henvises til betænkningens afsnit XVI, kap. 6.18.

Administrativ klageadgang

Til § 240

Bestemmelsen indebærer en ændring af gældende ret og som noget nyt en lovfæstelse af den administrative klageadgang. Bestemmelsens udformning indebærer, at den gældende klageadgang til Det Grønlandske Kriminalforsorgsnævn ophæves, og at den ligeledes gældende klageadgang til Justitsministeriet, Direktoratet for Kriminalforsorgen afskæres, jf. *stk. 3*. Bestemmelsen er nærmere omtalt i betænkningens afsnit XVI, kap. 6.18.2. og 6.18.3.

Domstolsprøvelse

Til § 241

Bestemmelsen, der er ny, fastsætter i *stk. 1*, nr. 1-6, arten af de endelige administrative afgørelser, der er omfattet af adgangen til den særlige domstolsprøvelse. Der henvises til bemærk-

ningerne til de enkelte bestemmelser anført i bestemmelsen, og til betænkningens afsnit XVI, kap. 6.18.2. og 6.18.4.1.

I bestemmelsen fastsættes desuden regler om tidsfrist og om fremgangsmåden ved indgivelse af klage, jf. *stk. 2 og 3*.

Til § 242

Bestemmelsen indebærer, at Ledelsen af Kriminalforsorgen eller retten kan tillægge en klage opsættende virkning.

Fremgangsmåde ved domstolsprøvelse

§§ 243-248 regulerer fremgangsmåden ved domstolsprøvelse, jf. nærmere betænkningens afsnit XVI, kap. 6.18.4.2.

Til § 243

stk. 1-3 indeholder regler om den stedlige kompetence. I *stk. 4* præciseres det, at kredsretten kan henvise sager, der rejser (særlig) vanskelige faktiske eller retlige spørgsmål.

Til § 244

Bestemmelsen fastsætter de pligter, der påhviler Ledelsen af Kriminalforsorgen som led i sagens indbringelse for retten. Ved sagens indbringelse og videre behandling forudsættes det, at kriminalforsorgen er undergivet objektivitetsprincippet og den dømte omfattet af partsprincippet. Kriminalforsorgen skal redegøre for de omstændigheder af faktisk og retlig karakter, der påberåbes af begge parter.

Til § 245

Bestemmelsen fastsætter de pligter, der påhviler retten som led i sagens oplysning og øvrige behandling, herunder pligten til at afgøre, om sagen skal behandles mundtligt eller skriftlig, jf. *stk. 2, 1. pkt.*, og pligten til om fornødent at beskikke en autoriseret forsvarer for den dømte, jf. *stk. 3*.

Til § 246

Bestemmelsen fastsætter i *stk. 1* udtømmende indholdet af de afgørelser, som retten kan træffe i en klagesag.

Efter bestemmelsen i *stk. 2* er rettens beslutning efter *stk. 1* omfattet af de almindelige appelregler i retsplejeloven. Selv om der kan beskikkes en autoriseret forsvarer efter § 245, er der

tale om en civil og ikke kriminalretlig prøvelse af forvaltningsafgørelser, og det er derfor reglerne om (behandling) og kære af civile sager, der finder anvendelse.

Til § 247

Tidsfristen for fornyet domstolsprøvelse i bestemmelsens 1. pkt. vedrører afslag efter § 241 på prøveløsladelse.

Andre afgørelser kan ikke prøves igen, jf. 2. pkt.

Til § 248

I bestemmelsen fastsættes adgang til domstolsprøvelse i tilfælde, hvor der i medfør af § 224 i lovudkastet foretages konfiskation hos andre end den indsatte.

AFSNIT IV

AFSLUTTENDE BESTEMMELSER

KAPITEL 46

OVERFØRSEL AF FORANSTALTNINGER

Til § 249

Bestemmelsen omhandler overførsel af bødeinndrivelsen fra Grønland til den øvrige del af riget, og omvendt. Bestemmelsen svarer med enkelte sproglige ændringer til den gældende bestemmelse i kriminallovens § 125.

Der henvises i øvrigt til afsnit XV, kap. 10.1.1.2.

Til § 250

Bestemmelsen regulerer adgangen til overførsel af tilsyn mellem de enkelte dele af riget, jf. stk. 1 og 2, og situationen ved ny kriminalitet i tilsyns- eller prøvetiden, selv om tilsynet ikke er overført, jf. stk. 3.

Bestemmelsen i *stk. 1* svarer til den gældende bestemmelse i kriminallovens § 126, stk. 1.

Det foreslåede *stk. 2* er omformuleret i forhold til den gældende bestemmelse i kriminallovens § 126, stk. 2, hvilket har til formål at udvide anvendelsesområdet for overførsel af tilsyn imellem de enkelte dele af riget.

Dette indebærer, at overførselsadgangen herefter vil omfatte alle foranstaltninger med tilsyn, bortset fra særlige hjælpeforanstaltninger over for unge. Der vil således også kunne ske over-

førsel fra Grønland af en dom til samfundstjeneste, tilsynsdelen i en dom til anstalt og tilsyn, og tilsyn idømt psykisk syge kriminelle. Tilsvarende vil tilsyn i forbindelse med betinget benådning og tilsyn ved prøveløsladelse fra tidsubestemt anstaltsanbringelse blive omfattet af overførselsadgangen.

For så vidt angår overførsel af tilsyn til Grønland indebærer bestemmelsen den udvidelse, at også tilsyn i medfør af straffelovens § 68, 2. pkt., tilsyn i forbindelse med prøveløsladelse af forvarede og tilsyn som led i betinget benådning vil blive omfattet af overførselsadgangen.

Endelig vil det som en følge af kommissionens forslag om at indføre samfundstjeneste i Grønland blive muligt også at overføre fuldbyrdelsen af samfundstjeneste til Grønland.

Bestemmelsen i *stk. 3* svarer til den gældende bestemmelse i kriminallovens § 126, *stk. 3*.

Der henvises i øvrigt til afsnit XV, kap. 10.1.

Til § 251

Bestemmelsen omhandler fuldbyrdelse i Grønland af fængselsstraf, som i den øvrige del af riget er idømt personer, som har bopæl eller i øvrigt er hjemmehørende i Grønland.

Bestemmelsen svarer til den gældende bestemmelse i kriminallovens § 127, idet kommissionen dog foreslår, at der indføres adgang til domstolsprøvelse af en afgørelse om overførsel af fuldbyrdelsen, jf. den foreslåede bestemmelse i § 255.

Til § 252

Det følger af den foreslåede bestemmelse, som er ny, at justitsministeren kan bestemme, at en anstaltdom skal fuldbyrdes i den øvrige del af riget, hvis den dømte har bopæl eller i øvrigt er hjemmehørende dér. Desuden vil der kunne ske overførsel i tilfælde, hvor den dømte opholder sig i den øvrige del af riget og det findes mest hensigtsmæssigt, at fuldbyrdelsen gennemføres dér.

Den foreslåede overførselsadgang tager sigte på de tilfælde, hvor den dømte ikke har en særlig tilknytning til Grønland, f.eks. i tilfælde hvor kriminaliteten er begået under et kortvarigt ophold i Grønland, men hvor sagen dog ikke er anlagt eller henvist til forfølgning i Danmark i medfør af forslaget til kriminallovens § 7, svarende til den gældende kriminallovs § 4 c.

Som efter den gældende bestemmelse i kriminallovens § 127 kan overførsel ske, selv om fuldbyrdelsen er indledt i Grønland, og det vil også fortsat være en betingelse, at fuldbyrdelse i Danmark skønnes mest hensigtsmæssig. I denne vurdering vil bl.a. indgå længden af den idømte anstaltdom.

I lighed med overførsel efter den foreslåede bestemmelse i § 252 foreslås indført en adgang til domstolsprøvelse.

Der henvises nærmere til afsnit XV, kap. 10.1.

Til § 253

Bestemmelsen, der er ny, giver mulighed for at overføre fuldbyrdelsen af en forvaringsdom, der er afsagt i den øvrige del af riget. Overførslen er – i lighed med de foreslåede bestemmelser om overførsel af anstalts- og fængselsdomme – betinget af, at den dømte enten har bopæl eller i øvrigt er hjemmehørende i Grønland.

Ved overført fuldbyrdelse af en forvaringsdom vil de af kommissionen foreslåede regler om fuldbyrdelsen af forvaringsdomme, jf. herved kapitel 44, finde anvendelse.

Der henvises nærmere til afsnit XV, kap. 10.1.

Til § 254

Bestemmelsen, der er ny, giver på tilsvarende måde mulighed for at overføre fuldbyrdelsen af en forvaringsdom fra Grønland og til de øvrige dele af riget. Betingelserne for overførsel, adgang til domstolsprøvelse mv. er parallelle med overførsel efter den foreslåede bestemmelse i § 253.

Der henvises nærmere til betænkningens afsnit XV, kap. 10.1.

Til § 255

Bestemmelsen, der ikke findes i den gældende kriminallov, giver i *stk. 1* mulighed for domstolsprøvelse af afgørelser om overførsel af frihedsberøvende domme og forvaring efter §§ 251-254 i dette lovudkast. Efter bestemmelsen skal en anmodning om domstolsprøvelse indgives inden 4 uger, efter at den dømte har fået meddelelse om den afgørelse, der ønskes prøvet.

I *stk. 2* er fastsat, at en anmodning om domstolsprøvelse som udgangspunkt ikke har opsættende virkning for fuldbyrdelsens iværksættelse eller fortsættelse. Retten kan dog træffe anden bestemmelse herom.

Den foreslåede bestemmelse i *stk. 3* indeholder en række processuelle bestemmelser om fremgangsmåden ved domstolsprøvelsen. Det foreslås bl.a. præciseret, at kredsretten kan henvise sager, der rejser særlig vanskelige faktiske eller retlige spørgsmål til Retten i Grønland.

Der henvises nærmere til betænkningens afsnit XV, kap. 10.1.

KAPITEL 47 OPHØR AF FORANSTALTNINGER

Til § 256

Bestemmelsen indeholder forældelsesfrister for dom til anstalt og tilsyn, dom til anbringelse i anstalt, bøder samt konfiskation. Bestemmelsen svarer – bortset fra, at dom til anstalt og tilsyn er medtaget – til den gældende bestemmelse i kriminallovens § 128.

Der henvises i øvrigt til betænkningens afsnit XV, kap. 10.2.

Til § 257

Efter bestemmelsens *stk. 1* kan foranstaltninger ikke fuldbyrdes efter den dømtes død. Dog kan en afgørelse efter § 95, stk. 6, fuldbyrdes efter den dømtes død, jf. *stk. 2*. Endvidere kan spørgsmålet om opretholdelse af en konfiskation indbringes for retten efter den dømtes død, jf. *stk. 3*.

Bestemmelsens *stk. 1* og *3*, svarer med enkelte sproglige ændringer til den gældende bestemmelse i kriminallovens § 129. Bestemmelsen i *stk. 2*, er indsat som en konsekvens af bestemmelsen i den foreslåede § 95, stk. 6.

Der henvises i øvrigt til betænkningens afsnit XV, kap. 10.2.

Til § 258

Efter bestemmelsen kan der ske benådning med hensyn til bøde, konfiskation og anstaltsdom.

Bestemmelsen svarer til den gældende bestemmelse i kriminallovens § 130.

Der henvises i øvrigt til betænkningens afsnit XV, kap. 10.2., hvor anvendelsesområdet for benådning er nærmere beskrevet.

Afsnit XXV

Udkast til lov om ændring af forskellige lovbestemmelser i forbindelse med ikrafttræden af ny retsplejelov og kriminallov for Grønland med bemærkninger

Lovudkast (ændringslov)

§ 1

Bekendtgørelse af Lov om rettens pleje i Grønland nr. 99 af 21. marts 1984 med senere ændringer ophæves.

§ 2

Bekendtgørelse af kriminallov for Grønland nr. 49 af 13. februar 1979 med senere ændringer ophæves.

§ 3

I anordning nr. 818 af 11. september 1996 om ikrafttræden af lov nr. 390 af 20. maj 1992 om forsikring mod følger af arbejdsskade i Grønland foretages følgende ændring:

§ 4 ophæves.

§ 4

Ændringer af den danske retsplejelovs bestemmelser om advokater:

1. I den danske retsplejelovs § 133, stk. 3, indsættes efter ”landsretterne”: ”Grønlands Landsret som kollegial ret”.
2. I samme lovs § 134, stk. 1, indsættes efter ”vedkommende landsret”: ”herunder Grønlands Landsret”.

Bemærkninger (ændringslov)

Til § 1

Loven foreslås ophævet som følge af forslaget om ikrafttræden af ny lov om rettens pleje i Grønland.

Til § 2

Loven foreslås ophævet som følge af forslaget om ikrafttræden af ny kriminallov for Grønland.

Til § 3

Bestemmelsen foreslås ophævet som følge af den foreslåede regulering af adgangen til erstatning som følge af ulykkestilfælde mv. i den foreslåede bestemmelse i kriminallovens § 237.

Til § 4

Ændringen af den danske retsplejelovs § 133

Møderet for de danske landsretter og Sø- og Handelsretten i København opnås efter den danske retsplejelovs § 133 ved, at advokaten består en prøve i procedure. Prøven skal aflægges for en af landsretterne eller Sø- og Handelsretten. Det foreslås, at prøven også skal kunne aflægges for Grønlands Landsret som kollegial ret, dvs. når landsretten behandler ankesager fra Retten i Grønland, og der medvirker to tilkaldte landsdommere fra Danmark. Herved sikres bedre muligheder for advokater med kontor i Grønland for at opnå møderet ved de danske landsretter, hvilket kan have betydning f.eks., når personer eller institutioner hjemmehørende i Grønland skal anlægge sag ved en dansk landsret. Forslaget skal ses i sammenhæng med forslaget til ændring af reglen om møderet for højesteret i den danske retsplejelovs § 134. Den foreslåede bestemmelse vil også kunne anvendes af advokater med kontor i Danmark til at føre prøvesager ved Grønlands Landsret.

Ændringen af den danske retsplejelovs § 134

Efter den danske retsplejelovs § 134 opnås møderet for Højesteret, når en advokat har indgivet anmeldelse til Højesterets justitskontor vedlagt en erklæring fra Advokatrådet om, at advokaten i mindst 5 år har været i virksomhed som advokat med møderet for landsret, og en erklæring fra vedkommende landsret om, at advokaten er øvet i procedure. Denne bestemmelse gælder også i tilfælde, hvor sager, der er afgjort af Grønlands Landsret, indbringes for Højesteret med Procesbevillingsnævnets tilladelse.

Det foreslås, at erklæringen om øvethed i procedure skal kunne afgives også af Grønlands Landsret. Dette vil give bedre muligheder for, at advokater med kontor i Grønland kan opnå møderet for Højesteret og dermed kan føre grønlandske sager til afsluttende behandling i retssystemet. Grundlaget for Grønlands Landsrets erklæring om øvethed i procedure er de sager, der har været ført for domstolen som kollegial ret, men det bør ikke være udelukket, at også andre sager kan indgå i bedømmelsen.

BETÆNKNING OM DET GRØNLANDSKE RETSVÆSEN

BIND **6** LOVUDKAST 2. DEL